

פרשת אחרי מות	
<p>וידבר יהו"ה אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו' ויאמר יהו"ה אל משה רבי יהודה אמר כיון דכתיב וידבר יהו"ה אל משה אמאי זמנא אחרא ויאמר יהו"ה אל משה דבר אל אהרן אחיך דהא במלולא קדמאה סני</p>	<p>וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו', ויאמר ה' אל משה. רבי יהודה אמר כיון שכתוב וידבר ה' אל משה, למה פעם אחרת ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך, שהרי בדיבור הראשון מספיק.</p>
<p>אלא הכי תנינן¹ כתיב (ויקרא א א) ויקרא אל משה² וידבר יהו"ה אליו³ וכתיב (שמות כד א) ואל משה אמר⁴ עלה אל יהו"ה⁵ והא אוקמוה מלה דהכא דרגא חד⁶ ולבתר דרגא אחרא⁷ אופי הכא וידבר יהו"ה אל משה דרגא חד ולבתר ויאמר יהו"ה אל משה דבר אל אהרן אחיך דרגא אחרא וכלא בחד מתקלא⁸ סלקא⁸ ומן שרשא דהא⁹ כולא אתחבר¹⁰</p>	<p>אלא כך שנינו, כתוב ויקרא אל משה, וידבר ה' אליו, וכתוב ואל משה אמר עלה אל ה', והרי בארו את הדבר, כאן דרגא אחת, ואחר כך דרגא אחרת. כמו כן כאן, וידבר ה' אל משה דרגא אחת, ואחר כך ויאמר ה' אל משה, דבר אל אהרן אחיך, דרגא אחרת, והכל עולה במשקל אחד ומשורש אחד, הכל התחבר.</p>
<p>אחרי מות שני בני אהרן רבי יצחק פתח (תהלים ב יא) עבדו את יהו"ה ביראה וגילו ברעדה וכתיב (שם ק ב) עבדו את יהו"ה בשמחה באו לפניו ברננה הני קראי קשיין אהרדי¹¹ אלא הכי תאנא עבדו את יהו"ה ביראה</p>	<p>אחרי מות שני בני אהרן, רבי יצחק פתח, עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה, וכתוב עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה. הפסוקים הללו קשים זה על זה, אלא כך שנינו, עבדו את ה' ביראה, שכל עבודה</p>

¹ בכח ה' גבורות של יסוד אי' נבקעו ה' מוצאות הפה, ובכמה מקומות אמר שחיק וגרון הם יסוד ומלכות דחכמה, והם סוד אחע"ה וגיכ"ק העולים או"ר או"ר י', ונקראים אותיות רוחניות כמ"ש באיכה בזוהר חדש נ"ג א' בסוד מלת איכה, משום דלא אית בהון שותפו כלל לאו לישן ושיניים ולא שפון כלל. ולפי זה פי' שתי בחינות אלו הן מיסוד (נ"א מסוד) אבא, וה"ס הקול שיורד מפנימיות המוחין חב"ד והוא פנימיות זעיר הנקרא קול, אך פנימיות הנוק' נקרא דיבור וכו', לשון אמירה תצדק על עצמות הענין ולשון דיבור על פועל הדיבור, וכו' והשתא דאתית להכי תדקדק היטב וידבר ה' אל משה לאמר, וירצה שה' דיבר לו כל הפרשה מלה ומלה והיה משפיע בו כח שכל מופלא להבין ולדעת כל מה שנצטרך לידע מפירוש המצוה וכל מה שתדרש בפרטותיה, וכמו כן כל הטעמים והסודות הכמוסים בה. אבל נצטווה לאמר לישראל ולא יספיק לו הדיבור לבד, אלא צריך להבינם עצמיות הענין בכל פרטיו וכו'. ומעתה נבין טעם מאמרות דבראשית, שאין הכוונה בעצם וראשונה על הדיבור כי היה הוא לבדו יתברך, אבל יכוין לבאר לנו עצם הנמצאים שנבראו בכל יום, אבל בתורה כתוב (שמות כ א) וידבר אלקים את כל הדברים, שכוונתו יתברך היתה שישראל ישמעו מלה במלה וכו' ונלע"ד להעמיק יותר בענין זה וכו' האמירה היא באו"א עלאין והדיבור ביש"ס ותבונה [ועד חטא העגל וידבר היתה בחכמה, ויאמר בבונה, ואחר העגל וידבר ביש"ס וידבר בתבונה] (רמ"ז).

² מלכות (מ"מ). עי' ח"א קב ע"ב: בכל אתר דכתיב ויאמר סתם או ויקרא סתם הוא מלאכא דברית. כאשר יאמר "ויאמר ה'" ירצה ת"ת עם המלכות, אבל כאשר יאמר ויאמר סתם ישלול שהיתה המלכות בלי חברת הת"ת ועטם היות ויאמר סתם בה מפני שהיא נקבה אינה נזכרת בשם אלא סתם אמר האומר קרא הקורא (אור יקר שם).

³ ז"א (מ"מ).

⁴ מלכות (מ"מ).

⁵ ת"ת (אור יקר מ"מ).

⁶ שכינה (אור יקר). פי' מלכות, שהדיבור במלכות ואמירה בז"א (מ"מ).

⁷ ת"ת (אור יקר).

⁸ שהכל ענין א' להראות אזהרתם בכבוד השכינה ומשכנה (אור יקר).

⁹ בעל השכינה ומשכנה א"נ בעל המדות שהוא המאציל מיוחד ת"ת ומלכות, ששתיהם במדה אחת ורצונו לפעול אותה פעולה עצמה על ידי מדה זו או זו, והכל פעולה אחת (אור יקר). חיק וגרון וכו' שהוא יסוד ועטרה דחכמה (רמ"ז).

¹⁰ קול ודיבור חו"ג (רמ"ז).

¹¹ עד י"ג שנה האדם בסוד נפש ונכנסות בו הגבורות, וכו' אחר השלמת הי"ג אז נשלם במדת המלכות שהוא בחינת הנפש (רמ"ז).

<p>דכל פולחנא דבעי בר נש למפלה קמי מאריה בקדמיתא בעי יראה לדחלא מניה¹ ובגין דחלא דמאריה ישתכח לבתר דיעביד בחדוותא פקודי אורייתא² ועל דא כתיב³ (דברים י יב) מה יהו"ה אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה וגילו ברעדה⁴ דאסיר ליה לבר נש למחדי יתיר בעלמא דינ⁵ האי במלי דעלמא אבל במלי דאורייתא ובפקודי דאורייתא בעי למחדי⁶ לבתר ישתכח בר נש דיעבד בחדוותא פקודי אורייתא דכתיב עבדו את יהו"ה בשמחה⁷</p>	<p>שרוצה אדם לעבוד לפני רבונו, בראשונה צריך יראה לפחד ממנו, ומשום הפחד של אדונו, ימצא אחר כך שיעשה בשמחה את מצוות התורה, ועל כן כתוב מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה וגילו ברעדה, שאסור לאדם לשמוח יותר בעולם הזה, וזה בדברי העולם, אבל בדברי תורה ובמצוות, התורה צריך לשמוח, אחר כך ימצא אדם שיעשה בשמחה את מצוות התורה שכתוב עבדו את ה' בשמחה.</p>
<p>רבי אבא⁸ אמר עבדו את יהו"ה ביראה⁹</p>	<p>רבי אבא אמר עבדו את ה' ביראה,</p>
<p>נ/ב רזא דמלה הוא¹⁰ עבדו את יהו"ה ביראה (תהלים ב יא) מה יראו הכא אלא כמה דאוקימנא דכתיב (משלי א ז) יראת יהו"ה ראשית דעת¹¹ וכתיב (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת יהו"ה יראת יהו"ה קודשא בריך הוא¹² הכי אקרי¹³</p>	<p>סוד הדבר הוא עבדו את ה' ביראה, איזו יראה כאן, אלא כמו שבארנו, שכתוב יראת ה' ראשית דעת, וכתוב ראשית חכמה יראת ה', יראת ה' כן נקרא הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>רבי אלעזר אמר עבדו את יהו"ה ביראה מאן דבעי למעבד פולחנא דמאריה¹⁴ מאן אתר</p>	<p>רבי אלעזר אמר עבדו את ה' ביראה, מי שרוצה לעשות עבודת אדונו, מאיזה</p>

¹ יראה היא פתח לעבודות והטעם שהיא בעת שער לכל העבודה וכו' לא שיעשה מצותיו ביראה אלא מצות היראה עצמה (אור יקר).
² כל המצות ימשכו אחריה (אור יקר).
³ בהיות בידך יראה ממילא תשיג כל השאר (אור יקר). והוא מה שאמרו רז"ל הכל בידי שמים, הוא זעיר, חוץ מיראת שמים, שזה במדת המלכות שממנה כח ההתעוררות והעלאת מ"ן העולים להתקשר ולהתקן בשרשם (רמ"ז).
⁴ היינו במילי דעלמא במקום גילה דחול שם תהא רעדה כדי שלא לתת מקום ליצר הרע (אור יקר).
⁵ שרבו בו הסיגים והמותרות, שלכן צריך לו לגיל ברעדה, כי בזה יתקן בחינת החיצוניות בהעלות כל הניצוצים שבו באכילה ושתייה וכיוצא (רמ"ז).
⁶ בלימוד התורה ופיקודיה שהם בסוד הפנימיות, שם אפילו [בלימוד] במצוות לא תעשה שהן סוד גבורות, הן בחי' יין המשמח שהן גבורות קדושות הרוצות להיטיב ולהשתלשל למטה, וכל שכן החסדים, שזוהי פעולת השמחה להוציא ולשלשל רוחות החיות (נ"א כוחות רוחניות) ברוחב התפשטות וגילוי, הפך העצבון שהוא מקמטם (נ"א מקטמם) ומונעם (רמ"ז).
⁷ אחר שנכנס בפתח מצות היראה ובא ליכנס בתור הובמצוה יעשה אותם בשמחה לא בעצלות ועצבות ח"ו וכו' עבדו את ה' בשמחה שהיא הבינה (אור יקר).
⁸ ר' אבא פליג אדלעילא וקאמר שב' פסוקים אלו הם במדות לא על דרך הפשט כדפיר' ר' יצחק (אור יקר).
⁹ יחוד המלכות בת"ת (אור יקר).
¹⁰ יראת ה' נקראת המלכות שהיא יראת ה' מצד הדין, וכן הבינה נקראת יראת ה' שהיא הדין אלא שכשאנו אומרים יראת ה' על המלכות יהיה הו"ה ת"ת וכשאנו אומרים יראת ה' בינה יהיה הו"ה חכמה, והנה עבוד יראת סוד היחו דהיא העבודה ויש ב' מיני יחוד, הא' יחוד חו"ב ועליה נאמר עבדו את ה' בשמחה וכו' השנית יחוד תו"מ ועליה נאמר עבוד את ה' ביראה (אור יקר).
¹¹ ראשית יפתח ליכנס אל הת"ת הנקראת דעת, ומש"כ ראשית חכמה יראת ה' דהיינו הבינה פתח אל החכמה היינו בהשאלה (אור יקר).
¹² מלכות (רח"ו). ולפי זה לא קשו קראי אהדדי דיראת ה' היא מלכות וכן שמחה היא מלכות בסוד כי בשמחה תצאו (מ"מ). אבא (מ"מ).
¹³ ועיקר שמה שמחה כדפירשנו (אור יקר).
¹⁴ לייחד שם הו"ה (אור יקר). מלת עבדו היא בעבודה ומעשה ולכן צריך לפרשו על המדה הנקראת עשיה, והיא הצריכה מעשה וכו', דתיקון הנפש הוא במעשה המצוות ותיקון הרוח בלימוד התורה ותיקון הנשמה בכוונת התורה והמצוות [עי' ע"ח שער קלי' נגה פרק ה] (רמ"ז).

<p>שאר¹ ובאן אתר יכוון² פולחנא ליחדא שמא דמאריה הדר ואמר ביראה ביראה הוא שירותא מתתא לעילא³</p>	<p>מקום מתחיל ובאיזה מקום יכוון את העבודה לייחד את שם רבונו, חזר ואמר ביראה, ביראה היא הראשית ממטה למעלה.</p>
<p>(תא חזי בני אהרן⁴ הא אוקימנא והא אתמר מלה)⁵ תא חזי מה כתיב הכא אחרי מות ולבתר דבר אל אהרן אחיך וגו' בזאת יבא אהרן⁶ אלא מכאן שירותא לאזהרא⁷ לכהני כל מאן דבעיין לאזהרא בהאי זאת ודא היא יראת יהוה</p>	<p>(בא וראה בני אהרן הרי בארנו והרי נתבאר הדבר). בא וראה, מה כתוב כאן אחרי מות, ואחר כך דבר אל אהרן אחיך וגו', בזאת יבא אהרן, אלא מכאן הראשית להזהיר את הכהנים, כל מי שצריכים להזהר ב"זאת" הזו, וזוהי יראת ה'.</p>
<p>דבר אחר אחרי מות שני בני אהרן רבי יוסי אמר אחרי מות נדב ואביהוא⁸ מבעי ליה מאי טעמא שני בני אהרן והא ידיע דבנוי הוו אלא הכי תאנא דעד כאן לאו ברשותיהו קיימי אלא ברשותא דאבוהון ובגין כך בקרבתם לפני יהוה וימותו דאינון דחקו שעתא בחיי דאבוהון וכלא הוה בגין ההוא חובא דעבדו דכתיב (במדבר ג' ד) בהקריבם אש זרה דתניא באתר חד כתיב בהקריבם אש זרה ובאתר חד כתיב בקרבתם לפני יהוה והאי והאי הוה ובגין כך כתיב הכא בני אהרן וכתיב בקרבתם</p>	<p>דבר אחר אחרי מות שני בני אהרן, רבי יוסי אמר היה צריך להיות אחרי מות נדב ואביהוא, למה שני בני אהרן, והרי ידוע שהיו בניו, אלא כך שנה, שעד כאן לא עמדו ברשותם אלא ברשות אביהם, ולכן בקרבתם לפני ה' וימותו, שהם דחקו את השעה בחיי אביהם, והכל היה בשביל אותו חטא שעשו, שכתוב בהקריבם אש זרה, ששנינו במקום אחד כתוב בהקריבם אש זרה, ובמקום אחד כתוב בקרבתם לפני ה', וזה וגם זה היה, ולכן כתוב בני אהרן וכתוב בקרבתם.</p>
<p>(תאנא) אמר רבי חייא, יום אחד הייתי הולך בדרך ללכת אל רבי שמעון ללמוד ממנו פרשת הפסח, פגשתי בהר אחד וראיתי בקיעים וחורים בסלע אחד ושני אנשים בו, בעוד שהייתי הולך, שמעתי קול האנשים הללו שהיו אומרים, שיר מזמור לבני קרח גדול ה' ומהולל מאד וגו'.</p>	<p>(שנינו) אמר רבי חייא, יום אחד הייתי הולך בדרך ללכת אל רבי שמעון ללמוד ממנו פרשת הפסח, פגשתי בהר אחד וראיתי בקיעים וחורים בסלע אחד ושני אנשים בו, בעוד שהייתי הולך, שמעתי קול האנשים הללו שהיו אומרים, שיר מזמור לבני קרח גדול ה' ומהולל מאד וגו'.</p>
<p>מאי שיר מזמור אלא הכי תאנא משמיה דרבי שמעון שיר דאיהו כפול⁹ שיר דאיהו</p>	<p>מהו שיר מזמור, אלא כך שנו משמו של רבי שמעון, שיר שהוא כפול, שיר</p>

¹ ממעלה למטה או ממטה למעלה (אור יקר).

² היכל יקבץ הייחוד (אור יקר).

³ ואח"כ יחזור ממעלה מטה ויקבץ שם הכל, א"כ פסוק שאמר עבוד את ה' בשמחה היינו ממעלה למטה אחר שעבד ביראה מתתא לעילא והכל סוד עבודת הייחוד (אור יקר). כלומר שאין השכינה נקראת יראה אלא בתיקון הנעשה בה, והעולה ממטה למעלה בכח מעשה וכוונות התחתונים שהם המגבירים עוז ותעצומות בשכינה בתקנם אותה כראוי, שאז היא נוראה על כל סביבותיה והחיצונים מתכנעים (רמ"ז).

⁴ אם לא תתוקן [השכינה] כהוגן אז ח"ו גוברת יראת העונש הנקראת יראה רעה ולז"א תא חזי בני אהרן וכי' (רמ"ז).

⁵ פי' שפגמו במלכות במה שהקריבו אש זרה שהיא הס"א כדלקמן נז ע"ב וזהו סיבת מיתתם ולכ"א לאהרן בזאת יבוא אהרן שהיא השכינה הנקראת זאת שהיא שירותא לאעלא בר נש מתתא לעילא ולא יעשה כבניו (מ"מ).

⁶ ומפני שנכנס בשער היראה אמר לבתר אחר שנכנס בשער זה ישמח (אור יקר).

⁷ שלא ימות כשם שמתו בניו (מ"מ).

⁸ עי' לעיל ח"א דף עג רע"ב, וח"ב קצג ע"א, לעיל לז ע"ב ושם לח ע"ב, לג סע"ב ולד רע"א, ולקמן ס ע"א, ולקמן נו סע"ב (דע"ה ח"ב פד ע"ג, ועיי"ש ע"ד). התעוררו אז נדב ואביהוא ג"כ לתקן את החטא דאדה"ר (דע"ה ח"ב קא ע"א).

⁹ שבו רמז לז"ג, שאר שירים הם בנקבה לבד (אור יקר). זווג דז"ג (רח"ו).

<p>משובח משאר שירין ועל דאיהו משובח משאר שירין תרין זמנין אתמר ביה שירתא וכן (שם צב א) מזמור שיר ליום השבת¹</p>	<p>שהוא משובח משאר השירים, ועל שהוא משובח משאר השירים פעמיים נאמר בו שירה. וכן מזמור שיר ליום השבת.</p>
<p>כהאי גוונא שיר השירים² אשר לשלמה³ שירתא לעילא מן שירתא שיר מזמור שירתא דקודשא בריך הוא דקא מזמרי בני קרח (על) אינון דיתבי על פתחא דגיהנם ומאן אינון אחוהון דאינון דיתבי בתרעי דגיהנם ועל דא שירתא דא ביום שני אתמר⁴</p>	<p>כדוגמא זה שיר השירים אשר לשלמה, שירה למעלה משירה, שיר מזמור, שירה של הקדוש ברוך הוא שמזמרים בני קרח (על) אותם שיושבים על פתח הגיהנם. ומי הם אחיהם, שהם שיושבים בשערי הגיהנם, ועל כן השירה הזאת נאמרת ביום שני.</p>
<p>קריבנא גביהו אמינא להו מאי אסקיכו באתר דא אמרו מזבני אנו ותרי יומי בשבתא בדילנא מישובא ונעסק באורייתא בגין דלא שבקיין לן בני נשא כל יומא ויומא אמינא זכאה חולקבון</p>	<p>קרבותי אליהם ואמרתי להם מה עסקיכם במקום הזה, אמרו סוחרים אנחנו, ושני ימים בשבוע אנו בדילים מהישוב ועוסקים בתורה, כי לא עוזבים אותנו בני אדם כל יום ויום, אמרתי אשרי חלקכם.</p>
<p>תו פתחו ואמרו בכל זמנא דצדיקייא מסתלקי מעלמא דינא אסתלק מעלמא⁵ ומיתתהון דצדיקייא מכפרת על חובי דרא ועל דא פרשתא דבני אהרן ביומא דכפורי קרינן לה למהוי כפרה לחוביהון דישראל</p>	<p>עוד פתחו ואמרו בכל זמן שצדיקים מסתלקים מן העולם הדין מסתלק מן העולם, ומיתת הצדיקים מכפרת על חטאי הדור, ולכן פרשת בני אהרן קוראים אותה ביום הכפורים, שתהיה כפרה על חטאי ישראל.</p>
<p>אמר קודשא בריך הוא אתעסקו במיתתהון דצדיקייא⁶ אלין ויתחשב לכו כאלו אתון מקרבין קרבנין בהאי יומא לכפרא עלייכו דתנינן כל זמנא דישראל יהון בגלותא ולא יקרבו קרבנין בהאי יומא ואינון תרין שעירין לא יכלין לקרבא יהא להו דכרנא דתרי בני אהרן ויתכפר עליהו דהכי אוליפנא דכתיב (במדבר ג ב) ואלה שמות בני אהרן הכהנים וגו' וכתיב הבכור נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר ואלעזר ואיתמר מבעי ליה מהו אלעזר ואיתמר אלא שקול הוה אביהוא כתרי אחוי⁷ ונדב ככלהו</p>	<p>אמר הקדוש ברוך הוא, התעסקו במיתת הצדיקים הללו ויחשב לכם כאלו אתם מקריבים קרבנות ביום הזה לכפר עליכם, ששינינו כל זמן שישראל יהיו בגלות ולא יקרבו קרבנות ביום הזה, ואת אותם שני שעירים לא יכולים להקריב, יהיה להם זכרון של שני בני אהרן ויתכפר עליהם, שכך למדתי שכתוב, ואלה שמות בני אהרן הכהנים וגו', וכתוב הבכור נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר. היה צריך להיות "ואלעזר ואיתמר" מה זה אלעזר ואיתמר, אלא שקול היה אביהוא כשני אחיו, ונדב כמו כלם.</p>
<p>ואית דמתני (לה אפכא⁸) הבכור נדב¹ דא בלחודוי ואביהוא בלחודוי² וכל חד אתחשיב</p>	<p>ויש ששונים (את זה הפוך) הבכור נדב זה לבדו, ואביהוא לבדו, וכל אחד נחשב</p>

¹ ביום שבת היחוד מדת יום ומדת לילה להגיד בבקר וכו' ואמונתך בלילות (אור יקר).

² מלכות (אור יקר).

³ ת"ת (אור יקר).

⁴ פ' שנבראת בו גהנם (מ"מ).

⁵ ואח"כ הקב"ה רואה בדור אם מתאבלים אבליו ומורידים דמעות והם שבים בתשובה הקב"ה מקבל תשובתם, וזהו שאמר ומתתהון דצדיקייא מכפר (אור יקר)

⁶ העסק הוא לעורר ההספד (אור יקר).

⁷ נדה ואביהו הם נו"ה דאימא והם מגולים, ואלעזר ואיתמר הם נו"ה דאבא והם סתומים, ר"ל שנדב שהוא נצח דאימא שהוא מגולה שקול כשלשתם ואביהו שהוא הוד דאימא המגולה גרוע קצת מנדב ואינו שקול אלא כתרי אחוי (מ"מ).

⁸ שלא לשבח אלא לגנאי (אור יקר).

<p>בעיניו כשניהם כמו אלעזר ואיתמר. אבל נדב ואביהוא לבדם שקולים היו כנגד שבעים סנהדרין, שהיו משמשים לפני משה, ולכן מיתתם מכפרת על ישראל.</p>	<p>בעיניה כתרוייהו כאלעזר ואיתמר אבל נדב ואביהוא בלחודייהו שקולין הוי לקבל שבעין סנהדרין³ דהוו משמשי קמי משה ובגין כך מיתתהון מכפרא על ישראל</p>
<p>ועל זה כתוב, ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה. ואמר רבי שמעון, הבכור נדב, כלומר אותו שכל השבח והכבוד שלו (מה שמו) נדב, ואביהוא על אחת כמה וכמה, ששני אלה לא נמצאו כמותם בישראל.</p>	<p>ועל דא כתיב (ויקרא י ו) ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה. ואמר רבי שמעון, הבכור נדב כלומר ההוא דכל שבתא ויקרא דיליה (מה שמיה) נדב ואביהוא על אחת כמה וכמה דהני תרי לא אשתכחו כוותייהו בישראל</p>
<p>וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן, רבי</p>	<p>וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן, רבי</p>
<p>נז/א</p>	<p>נז/א</p>
<p>חזקיה פתח ואמר לכן כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם וגו', פסוק זה הוא קשה, היה צריך להיות לכן כה אמר ה' אשר פדה את אברהם, מה זה כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם, אלא הרי פרשוה, והרי נתבאר שיעקב פדה את אברהם ודאי, שבאותה השעה שנפל בתוך אש הכשדים דנו דינו, (ס"י ואמרו לפני הקדוש ברוך הוא, למה שזה ינצל, זכות אבות אין לו. אמר להם שינצל בשביל בניו, שכך שנינו הבן מזכה את האב.) אמרו הרי ישמעאל שיצא ממנו.</p>	<p>חזקיה פתח ואמר לכן כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם וגו', פסוק זה הוא קשה, היה צריך להיות לכן כה אמר ה' אשר פדה את אברהם, מה זה כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם, אלא הרי פרשוה, והרי נתבאר שיעקב פדה את אברהם ודאי, שבאותה השעה שנפל בתוך אש הכשדים דנו דינו, (ס"י ואמרו לפני הקדוש ברוך הוא, למה שזה ינצל, זכות אבות אין לו. אמר להם שינצל בשביל בניו, שכך שנינו הבן מזכה את האב.) אמרו הרי ישמעאל שיצא ממנו.</p>
<p>אמר קודשא בריך הוא יצחק דיושיט קדליה על גבי מדבחה אמרו הא עשו דנפיק מניה אמר הא יעקב דאיהו כרסיא שלמתא וכל בנוהי שלימין קמאי אמרו הא ודאי בזכותא דא ישתויב אברהם הדא הוא דכתיב אשר פדה את אברהם</p>	<p>אמר הקדוש ברוך הוא, הרי יצחק שיושיט צוארו על גבי המזבח. אמרו הרי עשו שיצא ממנו, אמר הרי יעקב שהוא כסא שלם וכל בניו שלמים לפני. אמרו הרי ודאי בזכותו של זה ינצל אברהם, זהו שכתוב אשר פדה את אברהם.</p>
<p>לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו כי בראותו ילדיו מעשה ידי בקרבו יקדישו שמי מאן אינון ילדיו מעשה וגו' אלין אינון חנניה מישאל ועזריה דאפילו גרמיהו לגו נורא יקידתא לקדשא שמי לא עתה יבוש יעקב מאי בעי הכא יעקב והא כתיב (דניאל א ו) ויהי בהם מבני יהודה דניאל חנניה מישאל ועזריה בני</p>	<p>לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו, כי בראותו ילדיו מעשה ידי בקרבו יקדישו שמי. מי הם "ילדיו מעשה וגו'", אלה הם חנניה מישאל ועזריה שהפילו עצמם לתוך האש שורפת לקדש את שמו. לא עתה יבוש יעקב, מה עושה כאן יעקב, והרי כתוב ויהי בהם מבני יהודה, דניאל חנניה מישאל ועזריה</p>

¹ במספר הקדמון כמנין נדב (רח"ו). ור"ל כשתחשבו האותיות מאל"ף ועד יו"ד גימ' נ"ה ועם הכולל נ"ו גימ' נד"ב (מ"מ).

² ג' מלויים ה"י ה"ה ה"א (רח"ו). ור"ל ואביהו גימ' א"ל כמנין ג' מלויים של אות ה' והכוונה שנדב שורשו מיר"ד דהו"ה ואביהו מה' דהו"ה, וצ"ע ליישבו עם מ"ש בשם הרב שנדב הוא מנצח דאימא. ואפשר כיון שבינה דאבא נתלבשה בנצח דאימא אחר עירוב המוחין כמ"ש הרב ז"ל, נמצא שנדב שהוא נצח דאימא יש בו בינה דאבא שהוא י' דהו"ה. א"נ נדב ואביהו הם בשם י"ה של הו"ה דאימא כנודע שכל פרצוף יש בו שם הו"ה שלו (מ"מ).

³ ו"ה ו"ק ומלכות (רח"ו).

<p>יהודה אקרון ובנין כך לא עתה יבוש יהודה מבעי ליה מאי לא עתה יבוש יעקב</p>	<p>נקראו בני יהודה, ולכן היה צריך להיות, לא עתה יבוש יהודה, מה זה לא עתה יבוש יעקב.</p>
<p>אלא הכי תנינן בההיא שעתא דאתכפיתו למנפל בנורא כל חד ארים קליה ואמר גבי כל אינון עמין ומלכין ואפרכיא חנניה אמר (תהלים קיח ו) יהו"ה לי לא אירא¹ מה יעשה לי אדם יהו"ה לי בעוזרי ואני אראה בשונאי טוב לחסות ביהו"ה וגו'</p>	<p>אלא כך שנינו, בשעה הזו שנכפתו ליפול באש, כל אחד הרים קולו ואמר אל כל אותם עמים ומלכים ומדינות, חנניה אמר ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם, ה' לי בעוזרי ואני אראה בשונאי, טוב לחסות בה' וגו'.</p>
<p>מישאל פתח ואמר ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' וגו' כי אתך אני נאם ה' להושיעך כי אעשה וגו'. באותה שעה ששמעו כולם את שם יעקב, תמהו וצחקו בליצנות.</p>	<p>מישאל פתח ואמר ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' וגו' כי אתך אני נאם ה' להושיעך כי אעשה וגו'. באותה שעה ששמעו כולם את שם יעקב, תמהו וצחקו בליצנות.</p>
<p>עזריה פתח ואמר (דברים ו ד) שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד הדא הוא דכתיב (ישעיה מד ה) זה יאמר ליהו"ה אני וגו' זה יאמר ליהו"ה אני דא חנניה וזה יקרא בשם יעקב דא מישאל וזה יכתוב ידו ליהו"ה ובשם ישראל יכנה דא עזריה</p>	<p>עזריה פתח ואמר, שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, זהו שכתוב, זה יאמר לה' אני וגו', זה יאמר לה' אני, זה חנניה. וזה יקרא בשם יעקב, זה מישאל. וזה יכתב ידו לה', ובשם ישראל יכנה, זה עזריה.</p>
<p>ביה שעתא כנש קודשא בריך הוא פמליא דיליה אמר לון במאן מלה מאינון מלין דאמרו אלין תלתא אשויב לון</p>	<p>באותה שעה כנס הקדוש ברוך הוא את הפמליא שלו, ואמר להם באיזה דיבור מאותם הדיבורים שאמרו אלה השלשה אציל אותם.</p>
<p>פתחו ואמרו (תהלים פג יט) וידעו כי אתה שמך יהו"ה לבדך עליון על כל הארץ בה שעתא אמר קודשא בריך הוא לכורסיא כורסיא דילי במאן מלה מאינון מלין אשויב לאינון צדיקיא</p>	<p>פתחו ואמרו, וידעו כי אתה שמך ה' לבדך עליון על כל הארץ. באותה שעה אמר הקדוש ברוך הוא לכסא, כסא שלי באיזה דיבור מאותם הדיבורים אציל את אותם הצדיקים.</p>
<p>אמר ליה בההוא מלה דכולהו חייבין בה אשויב לון לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו כמה דקאים יעקב לגבי דאברהם בנורא יקום השתא לגבי אלין הדא הוא דכתיב כה אמר יהו"ה אל בית יעקב אשר פדה את אברהם לא עתה יבוש יעקב וגו' מההיא כסופא דלצנותא</p>	<p>אמר לו באותו הדיבור שכולם צחקו עליו אציל אותם, לא עתה יבוש יעקב, ולא עתה פניו יחורו, כמו שעמד יעקב אצל אברהם באש יקום עכשיו אצל אלה, זהו שכתוב כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם לא עתה יבוש יעקב וגו' מהבושה של הליצנות.</p>
<p>תנא כלהו דהוו חייבין ממלה דא אתוקרו בההוא נורא וקטל לון שביבא דנורא מאן שויב לאלין על דהוו מצלן קמי קודשא בריך הוא ומיחדן שמיה כדקא יאות ועל דמיחדן שמיה כדקא יאות אשתזיבו מההוא נורא יקידתא</p>	<p>שנינו כל אותם שצחקו מהדיבור הזה נשרפו באותה אש, והרג אותם שביב של אש. מה הציל את אלה, על שהיו מתפללים לפני הקדוש ברוך הוא ומייחדים שמו כראוי, ועל שמייחדים שמו כראוי נצלו מאותה אש יוקדת.</p>
<p>תרי בני אהרן קריבו אשא נוכראה דלא</p>	<p>שני בני אהרן הקריבו אש זרה שלא יחדו את שמו כראוי ונשרפו באש. רבי</p>

¹ עי' לעיל פרשת תולדות קמב ע"א ועי' פסחים קיח ע"א (לש"ו).

<p>אתיחדו שמה כדקא יאות ואתוקדו בנורא רבי יצחק אמר כתיב אחרי מות¹ וכתיב וימותו כיון דאמר אחרי מות שני בני אהרן לא ידענא דהא וימותו אלא הכי תנינן תרי מיתות הוה חד לפני יהו"ה וחד דלא הוה להו בנין דכל מאן דלא זכי לבנין מית הוא בנין כך אחרי מות וימותו²</p>	<p>יצחק אמר כתוב אחרי מות וכתוב וימותו, כיון שאמר אחרי מות שני בני אהרן, לא ידענו שהרי וימותו, אלא כך שנינו, שתי מיתות היו, אחת לפני ה', ואחת שלא היו להם בנים, שכל מי שלא זוכה לבנים הוא מת, לכן אחרי מות וימתו.</p>
<p>רבי אבא אמר מאי דכתיב (במדבר ג ד) וימת³ נדב ואביהוא לפני יהו"ה בהקריבם אשר זרה לפני יהו"ה במדבר סיני ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר מאי דא לגבי דא⁴ דכתיב ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר אלא רוא דמלתא⁵ האי דאמינא וימותו דלא הוה להו בנין והכי הוא ודאי אבל לא כשאר בני עלמא אף על גב דלא אנסיבו דהא אלין לא מיתו אלא מיתת גרמיהון אבל מיתת נפשון לא מיתו</p>	<p>רבי אבא אמר מה שכתוב, וימת נדב ואביהוא לפני ה' בהקריבם אש זרה לפני ה' במדבר סיני, ובנים לא היו להם, ויכהן אלעזר ואיתמר. מה זה לגבי זה, שכתוב ובנים לא היו להם, ויכהן אלעזר ואיתמר, אלא סוד הדבר זה שאמרתי וימותו, שלא היו להם בנים, וכך זה ודאי. אבל לא כשאר בני העולם, אף על גב שלא נשאו, שהרי אלו לא מתו אלא מיתת עצמם, אבל מיתת נפשם לא מתו.</p>
<p>מנא לן דכתיב (שמות ו כה) ואלעזר בן אהרן</p>	<p>מנין לנו, שכתוב ואלעזר בן אהרן</p>

¹ נראה שמרגיש שתי קושיות, האחת כפל שתי המיתות וז"ש כתיב אחרי מות וכתוב וימותו, והשניה שכיון שה' דבר אל משה אחרי מות שני בני אהרן פשיטא שכבר מתו ואיך יתכן לומר וימותו אחרי מות. תרי מיתות הוה חד לפני ה' וחד וכו', דע שעיקר חטא נדב ואביהוא לפי דברי הרב זלה"ה זה עניינו בקיצור, כי נדב ואביהוא שרשם בנ"ה דאי', וגם זכו לנפש דזיהרא דאדה"ר שהיא ממלכות דאצילות וכמ"ש (במדבר ט, ז) אנחנו טמאים לנפש אדם, וזה שאמר אלישע לאליהו, שנדב ואביהוא נתעברו בו וכמ"ש בסמוך, (מלכים ב, ט) ויהי נא פי שנים, נא ר"ת נ'דב א'ביהוא, ור"ת נ'פש א'דם, כנזכר בדברי הרב. ולהיות שעיקר בנין המלכות הוא מהגבורות שהם מאי' לכן חשבו שהם לבדם יוכלו לתקנה ולהביאה פנים בפנים עם זעיר, וזהו במעשה הקטורת שסודו מאי', אבל העיקר חסר להם שהוא אור אבא, שהיה להם להשתתף עם משה ואהרן ושני אחיהם שכולם מושפעים מאבא. וידוע שאם חסר אור אבא בר מינן שהוא י' של שם, אז הוא (יחזקאל ז, כו) הוה על הוה, ומזה נמשך שנאחזה שם אש זרה, כי איש ואשה י"ה ביניהם, ובהסתלקו נשאר א"ש, והוא (שיה"ש ח, ו) שלהבת י"ה הנזכר בכמה מקומות בדברי הרב זלה"ה, וזהו ס"ת ותצא' אש' מלפני ה', א"ש י"ה, והוא ממש לפני ה' ממעל ממנו שה"ס אר"א, ואש זה הקדוש יצא לדחות משם האש זרה, ולכן פגעה בנדב ואביהוא שהיו גרמא לזה, ולא שכוונו לזה חלילה אלא שהיתה נסבה מטעותם אבל כוונתם היתה לשם שמים. ובזה מובן אצלי הפסוק, שתחילה אמר ויתנו בהם אש סתם ואחר כך ויקריבו לפני ה' אש זרה, והוא מבואר במה שאמרתי שהם נתנו אש קדוש שהמשיכו גבורות אמא ובסוד שם י"א, יפ"י יפ"י אפ"א יפ"י, שהוא א"ש טהור ומקודש המושפע מאל עליון. אבל בעוה"ר שגגתם עלתה זדון שנתעוררה בת זוגו של א"ל נכ"ר גי' א"ש להתאחז בגבירתה, והיא אש זרה, זרה אפילו לבעלה אשת מדנים, ושניהם נקראו (שיה"ש ב, יז) הרי בת"ר, שאין ייחוד ביניהם, ובגי' ב' פעמים א"ש, וז' פעמים שם אלה"ם, שהם ממש זרין דקליפה. ונמצא שמפני קריבתם לפני ה' שכוונו להביא את המלכה אל פני המלך הם לבדם, מזה נמשך שנתקרבה מעצמה אש הזרה, ואם כן קרבתם לפני ה' הוא מה שכוונו אליו (נ"א הם), והקרבת אש זרה הוא מה שנמשך מאליו. אך מפני שכוונתם היתה מיוחדת לשם שמים לכן מתו לפני ה', כי נשארה נשמתם אדוקה במקום כוונתם דהיינו בצד הפנים. וז"ש חד לפני ה'. וחד דלא הוה להו בנין וכו', שהבנים באים מיסוד חי העולמים, ומי שלא זוכה לבנים מית הוא. ועוד נאמר לקמן ענין אחר בזה למה נקרא מת (רמ"ז).

² ירצה בזה תבין בין כפל השתי מיתות ובין אומרם וימותו אחר אחרי מות, מפני שזו המיתה השניה שהיא לחוסר בנים לא יכון לייחסה למי שעודנו חי וראוי לבנים שאם לא יוליד היום יוליד למחר. וכן נדב ואביהוא אעפ"י שלא נשאו אשה עדיין ראויים היו לנשאה כל עוד בחיים חיותם, אבל אחרי מותם אז יצדק לקראתם מתים (רמ"ז).

³ מדמייתי קרא מרישיה משמע דמרגיש עוד קושי אחר והוא ייתור לפני ה' הראשון ועליו אומר מאי דכתיב (רמ"ז).

⁴ פי' שאין שום ענין לומר שם ויכהן אלעזר ואיתמר לא לענין מיתת נדב ואביהוא ולא לענין אותו הענין שהוא מנין הכהנים (רמ"ז).

⁵ דע לך שגם שנמצא בדברי רז"ל כמה סברות בחטא נדב ואביהוא, הלא הרב זלה"ה מזכי שטרא לכולהו, והיינו שתכלית כוונת כל דברי רז"ל הוא לענין אחד, שלא ייחדו אר"א לתיקון המלכות אלא שזה אומר בכה וזה אומר בכה אכן הסוד אחד הוא, עי' המשך לשונו בסוף הספר (רמ"ז).

נז/ב	
לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פנחס אלה ראשי אבות הלויים למשפחותם.	לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פנחס, אלה ראשי אבות הלויים למשפחתם.
אלה והא פנחס ¹ בלחודוי הוה ² וכתוב ראשי אבות הלויים בגין כך מיתת גרמיהון מיתו מיתת נפשהון לא מיתו אמר רבי אלעזר ודאי משמע אלה ³ ומשמע ראשי ובגין כך כתיב (במדבר כה יא) פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ⁴ וכתוב ופנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן היה כהן בימים ההם	"אלה" והרי פנחס לבדו היה, וכתוב ראשי אבות הלויים, לכן מתו מיתת עצמם ומיתת נפשם לא מתו. אמר רבי אלעזר ודאי משמע "אלה" ומשמע "ראשי", ולכן כתוב פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, וכתוב ופנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן היה כהן בימים ההם.
פנחס בן אלעזר הכהן מבעי ליה אלא בכל אתר דאתא פנחס בן אהרן הכהן כתיב ואלעזר לא כתיב ⁵ אלא אלעזר הכהן דכתיב (שם כז כא) ולפני אלעזר הכהן (שם לא כא) ויאמר אלעזר הכהן וגו' ועל דא מיתת גרמיהון ⁶ מיתו מיתת נפשהון לא מיתו	היה צריך להיות פנחס בן אלעזר הכהן, אלא בכל מקום שבא פנחס בן אהרן הכהן כתוב, ואלעזר לא כתוב, אלא אלעזר הכהן שכתוב ולפני אלעזר הכהן, ויאמר אלעזר הכהן וגו', ועל כן מיתת עצמם מתו, ומיתת נפשם לא מתו.
ותנינן ברזא דמתניתין תרי זוג פן חס ⁸ והא אתמר ⁹ יו"ד זעירא ¹⁰ ביני אתוון דפינחס דהאי יו"ד כליל תרי כחדא ודא הוא רזא דמלה והא אתמר	ושנינו בסוד המשנה, שנים זוג פן חס, והרי נתבאר יו"ד קטנה בין אותיות פנחס, שהרי יו"ד כוללת שנים כאחד, וזהו סוד הדבר ⁷ , וזה נתבאר.
רבי אלעזר שאיל לאבוי אמר ליה והא תרי	רבי אלעזר שאל את אביו, ואמר לו והרי שנים הם ושנים היו, למה לא

¹ נדב ואביהוא וכו' [חטאון] ולכך וימותו לפני ה', והוא ע"ד הנאמר באדה"ר (בראשית ב יז) כי ביום אכלך ממנו מות תמות. אמנם הנה נתקנו הם אח"כ בפנחס, וכמ"ש בזה"ק אחרי מות (נז ע"ב) ע"ש כל הענין, וע' ספר הגלגולים (פ' לז ופ' נא נב בארוכה). והוא ע"ד שנתקן גם אדה"ר בהאבות, וכמ"ש בתיקונים תיקון ס"ט (קכז ע"ב) (דע"ה ח"ב קא ע"ג).

² והול"ל זה ראשי וכו' ועוד קושיא אחרת דלא כתיב ראש הלויים, א"ו רומז על פנחס שנתעברו בו נשמות נדב ואביהו, לכך כתיב אלה לשון רבים, אמור מעתה אע"פ שנדב ואביהו מתו בלא בנים לא מתו מיתת נפשהון, כיון שנתקנו בפנחס, ולפי זה מיתרצא סמיכות ובנים לא היו להם, ויכהן אלעזר וכו', שר"ל אע"פ שלא היו להם בנים, הרי נתקנו ע"י אלעזר שהוליד לפנחס, שבו נתעברה נשמות נדב ואביהו (מ"מ).

³ ירצה כי מלת אלה מיוחדת לנ"ה שהם מגולים, והם (שיה"ש ה, טו) עמודי שש, ופ"ו גי' אל"ה. וגם תיבת ראשי נכונה בהם, כי נ"ה דאי' הם תרין רישין דז"א (נ"א דזו"ן) (רמ"ז).

⁴ דקאי לפנחס רמז לנדב ואביהוא שהיו בניו, ולהיותם תרי פלגי גופא נקרא בן בלשון יחיד וכנז"ל (רמ"ז).

⁵ זה הכרח נכון למ"ש שבן אהרן הכהן אינו ייחוס לאלעזר, שהרי במקומות שמדבר באלעזר לבדו אינו מייחסו לאביו אלא אמר אלעזר הכהן (רמ"ז).

⁶ זהו סיום הענין, ור"ל שמדכתיב בן אהרן מוכח בהדיא שלא ירדו מגדולתם ונפשותם חיות וקיימות (רמ"ז).

⁷ אולי המילה*##

⁸ פני היינו יעקב, פניאל. ח"ס אברהם, פנחס גימ' יצחק (רח"ו). ופי' תרי זוג, שני זוגות היו לו לפנחס, דהיינו יעקב שהוא פ"ן, ואברהם שהוא ח"ס, הרי זוג א'. וזוג הב', שהם נדב ואביהו, רמוזים גם הם במלת פנחס, שר"ל פני חס, דהיינו ע"י פנים אלו, שהם נדב ואביהו שהיו גדולי ישראל, חס על ישראל, והצילם מן המיתה, ועי' ברע"מ פרשת פנחס דף רלח ע"א, אבל יצחק לא חשיב ליה בב' זוגות שכיון שקנא קנאת ה' צבאות נשתתף ביצחק, לפי שיצחק גם הוא מסר עצמו למיתה, נמצא שפנחס הוא עצמו יצחק שגימ' ר"ח (מ"מ).

⁹ הנה ח"ס גימ' חיים והוא משיח בן דוד כמ"ש (תהילים כא ה) חיים שאל ממך חיים אותיות משיח מלבד אות ש' שהיוד שבחיים היא כפול' (וכן חיים שאל ממך ר"ת משיח עם היוד הכפול' אגם) ופן הוא משיח בן יוסף פ"ן דמנצפ"ך גבורה דהיינו ביאור מש"ה וב' משיחין היינו (משלי טז טו) באור פני מלך חיים פני משיח בן יוסף, מלך משה כמד"א (דברים לג ה) ויהי בישרון מלך, חיים משיח בן דוד (זהר הרקיע).

¹⁰ פי' מלכות (מ"מ).

<p>איננו תרי הונו אמאי לא אשתכחו תרי אמר ליה תרי פלגי גופא הווי דהא לא אנסיבו ובגין כך בחד אתכלילו דכתיב ותלד לו את פנחס אלה ראשי וגו' ויו"ד דפנחס לא אתיהיב ביה לחברא אתוון אלא בשעתא דקני לקודשא בריך הוא ואתא לישראל עקימא דחמא</p>	<p>נמצאו שנים. אמר לו שני חצאי גוף היו, שהרי לא נשאו, ולכן הם נכללו באחד, שכתוב ותלד לו את פנחס, אלה ראשי וגו', ויו"ד של פנחס לא ניתן בה לחבר האותיות אלא בשעה שקינא לקדוש ברוך הוא, ובא ליישר את העקום שראה.</p>
<p>דהאי את ברית קדישא עייל זמרי ברשותא אחרא ובמה דאתעקם בקדמיתא אתתקן הכא בנוכראה אתעקם בקדמיתא² דכתיב בהקריבם אש זרה הכא בנוכראה אתתקן כמה דכתיב (מלאכי ב יא) ובעל בת אל נכר ומה להלן אשר זרה אף כאן נמי אישה זרה</p>	<p>שהרי אות הברית קדוש זו הכניס זמרי לרשות אחרת, ובמה שהתעקם בראשונה נתקן כאן. בנכריה התעקמו בהתחלה, שכתוב בהקריבם אש זרה, וכאן בנכריה נתקנו, כמו שכתוב ובעל בת אל נכר. מה להלאה { } אש זרה, כמו כן כאן גם אישה זרה.</p>
<p>מאי אתחזי הכא אלא בקדמיתא רחיקא קריבו דכתיב בהקריבם אש זרה אף הכא זמרי הוה קריב רחיקא שמא דמלכא הוה קריב גבי רחיקא מיד (במדבר כה ז) וירא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה הכא אתקין עקימא דקדמיתא כדין אתיהיב יו"ד בשמיה לחברא אתוון כחדא ואתבשר בשלום דכתיב (שם יב) לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום בריתי ממש</p>	<p>מה נראה כאן, אלא בהתחלה הקריבו את הרחוקה, שכתוב בהקריבם אש זרה, כמו כן כאן זמרי היה מקריב את הרחוקה, את שם המלך היה מקרב לרחוקה, מיד וירא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה, כאן תקן את העקום שבראשונה, ואז נתנה יו"ד לשמו לחבר את האותיות כאחד, והתבשר בשלום, שכתוב לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, בריתי ממש.</p>
<p>מאי שלום הכא אלא בהווא כתרא האבו בקדמיתא בהווא כתרא אתערו קטטותא בקדמיתא והשתא דאתתקן כתיב הנני נותן לו את בריתי שלום בריתי ממש תהא עמיה בשלום ובגין כך אתיהיב יו"ד זעירא בשמיה דהא מאתוון זעירין היא לאתחזאה דהא אתתקן מה דאתעקם בקדמיתא והא אשלימת עמיה אתא רבי אלעזר ונשיק ידוי אמר בריך רחמנא דשאינא האי מלה ולא אתאביד מנאי</p>	<p>מה השלום כאן, אלא באותו הכתר חטאו בתחלה, באותו הכתר העירו קטטה בתחלה, ועכשיו שנתקן, כתוב הנני נתן לו את בריתי שלום, בריתי ממש, תהיה עמו בשלום, ולכן נתנה יו"ד קטנה בשמו, שהרי היא מהאותיות הקטנות להראות שהרי תקן מה שהתעקם בתחלה, והרי השלימה עמו. בא רבי אלעזר ונשיק ידו ואמר, ברוך הרחמן ששאלתי דבר זה ולא נאבד ממני.</p>
<p>תאנא אמר רבי יוסי בהאי יומא דכפורי</p>	<p>שנינו, אמר רבי יוסי ביום הכפורים</p>

¹ ירצה כי סוד עוונם היה אחד, וכשיתייחסו הנשמות בצורך נקיותם יתגלגלו ויתעברו כא' בגוף א', וזהו שאמר "תרי פלגי אינון" וירצה כי האדם אינו שלם אלא אם כן נשא אשה, דכתיב זכר ונקבה בראם, ויקרא את שמם אדם, ואלו שלא נשאו הווי "תרי פלגי דגופא", ולכן בהיותם שניהם נכללים, נעשה א' שלם, וכן היה ענין נשמתם, חציו הא' מצד הזכר וחציו הא' מצד הנקבה, דהיינו נדב ואביהו, פ"ן ח"ס כדפי', ועתה ראוי לדקדק, כי כפי הנראה מדבריו, דעתו שמשמע נכללו שנים ונעשה א', ולכך הווי תרי פלגי, ולפי הכוונה הזו יקשה, כי שנים אלו זכרים הווי בין שיהיה הא' זכר מצד הת"ת והא' מצד הנקבה, סוף סוף שניהם זכרים, ואין חצי הא' משלים חצי חברו. עוד פנחס חצי מצד עצמו, ושני חצאין מנדב ואביהו הם ג' חצאין, אם לא שנפרש שנסתלקה נפשו ומת ממש, ונכנסו אלו הנפשות במקומם, ויהיה עבור זה גלגול ממש, וזה דוחק גדול, כי נפש הצדיק [נעשתה] [שעשתה] המצוה תמות ותסתלק ויתגלגלו בו ב' נפשות אחרות. ונודע שיש קשר לנפש בגוף אפילו בקבר, ועתה נפרדים לפי דעת זו, עוד פנחס בנקבתו אחד שלם, וב' חצאין אלו א' הם שנים, ואם לא יקשה זה, אם כן גם לא יקשה היותם נדב ואביהו שנים מצד עצמם, כי אם יסבול הגוף שנים יסבול גם ארבעה, כי היותר מא' א', הכל ענין א', עוד נקבותן של נדב ואביו מעולם לא נשלמו נדב עם בת זוגו, והיאך יעשו א' שלם וכו' (אור יקר).

² עי' לעיל ח"א דף עג רע"ב, וח"ב קצג ע"א, לעיל לז ע"ב ושם לח ע"ב, לג סע"ב ולד רע"א. ולקמן ס ע"א. ולקמן נו סע"ב (דע"ה ח"ב פד ע"ג, ועיי"ש ע"ד).

<p>אתתקן למקרי פרשתא דא לכפרא לישראל בגלותא בנין דא סדרא דיומא דא הכא אסתדר ובנין דמיתתהון דבני אהרן מכפרא על ישראל מכאן אוליפנא כל ההוא בר נש דיסורי דמאריה אתיין עליה כפרה דחובוי אינון וכל מאן דמצטער¹ על יסוריהון דצדיקיא מעבירין חובייה דלהון מעלמא ועל דא ביומא דא קורין אחרי מות שני בני אהרן דישמעון עמא ויצטערון על אבודהון דצדיקיא ויתכפר להון חובייהו</p>	<p>הזה תקנו לקרא פרשה זו לכפר על ישראל בגלות, בשביל זה סדר היום הזה כאן הסתדר, ומשום שמיתת בני אהרן מכפרת על ישראל, מכאן למדנו כל אותו אדם שיסורי רבונו באים עליו, כפרת חטאיו הם, וכל מי שמצטער על יסורי הצדיקים, מעבירים חטאיהם מן העולם, ועל כן ביום הזה קוראים אחרי מות שני בני אהרן, שישמעו העם ויצטערו על אבדן הצדיקים, ויתכפרו להם חטאיהם.</p>
<p>וכל דמצטער על אבודהון דצדיקיא או אחית דמעין עליהו קודשא בריך הוא מכריז עליה ואומר (ישעיה ו ז) וסר עונך וחסאתך תכופר ולא עוד אלא דלא ימותון בניו ביומוי ועליה כתיב (שם נג י) יראה זרע יאריך ימים וגו'</p>	<p>וכל מי שמצטער על אבדן של הצדיקים, או מוריד עליהם דמעות, הקדוש ברוך הוא מכריז עליו ואומר, וסר עונך וחסאתך תכופר, ולא עוד אלא שלא ימותו בניו בימיו, ועליו כתוב יראה זרע יאריך ימים וגו'.</p>
<p>ויאמר יהו"ה אל משה דבר ואל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו' רבי שמעון פתח ואמר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו'</p>	<p>ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בעת עת אל הקדש וגו', רבי שמעון פתח ואמר כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו'.</p>
<p>אמר רבי שמעון תוהנא על בני עלמא דהא לית להו עיינין למחזי ולבא לאשנחא ולא ידעין ולא שוויין לבייהו לאסתכלא ברעותא דמאריהון היך ניימין ולא מתערי משנתיהו עד לא ייתי ההוא יומא דחפי עלייהו חשוכא וקבלא ויתבע ההוא</p>	<p>אמר רבי שמעון תמהני על בני העולם, שהרי אין להם עיניים לראות ולב להשגיח ולא יודעים ולא שמים לבם להתבונן על רצון רבונום איך ישנים, ולא מתעוררים משנתם טרם יבא אותו היום שחשך ואפלה יכסו עליהם, ויתבע אותו</p>
<p>נח/א</p>	
<p>מאריה דפקודנא² חושבנא מנייהו וכרוזא כל יומא קארי³ עלייהו ונשמתהון⁴ אסהידת בהון⁵ כל יומא וליילא אורייתא ראמת⁶ קלין לכל עבר מכרות ואומרת (משלי א כב) עד מתי פתאים תאהבו פתי (שם ט ד) מי פתי יסור הנה חסר לב אמרה לו לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי ולית מאן דירכין אודניה ולית מאן דיתער לביה</p>	<p>בעל הפקדון מהם חשבון, והכרוז בכל יום קורא עליהם ונשמתם מעידה בהם, בכל יום ולילה התורה מרימה קולות לכל צד מכריזה ואומרת, עד מתי פתאים תאהבו פתי, מי פתי יסור הנה חסר לב, אמרה לו לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי, ואין מי שירכין אזנו, ואין מי שיעיר את לבו.</p>
<p>תא חזי זמינין דרי בתראי דיתון דיתנשי אורייתא מבינייהו וחכימי לבא יתכנשון לאתרייהו (ס"א לאדרא קדישא) ולא ישתכח מאן דסגיר ופתח ווי לההוא דרא ומכאן ולהלאה</p>	<p>בא וראה עתידים הדורות האחרונים שיבואו שתשכח תורה מביניהם, וחכמי הלב יתכנסו למקומם (לחדר קדוש), ולא ימצא מי שסוגר ופותח, אוי לאותו הדור, ומכאן והלאה לא יהיה דור כמו הדור</p>

¹ פ' כיון שיש לו צער בלבו על מיתת הצדיקים אע"פ שלא הוריד דמעות וג"כ אז אחית דמעין (מ"מ).

² בעל הנפש שהוא כפקדון אתו מאת הקב"ה (אור יקר).

³ כדפי' בפרשת מצורע סי' ב' (אור יקר).

⁴ שהיא שוכבת בחיקו של אדם והיא המייעצת אותו (אור יקר).

⁵ לייסר האדם במועצותיה תמיד (אור יקר).

⁶ דבריה כתובין וניתנין בקול, הם חמשה: האחת, מקרה הזמן. השני, יום המיתה. השלישי, כרוז דאף על גב דאיהו לא שמע מזליה שמע. הרביעית, נשמתו. החמישית, תורה (אור יקר).

<p>לא יהא דרא כדרא דא עד דרא דייתי מלכא משיחא ומנדעא יתער בעלמא דכתיב (ירמיה לא לג) כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם</p>	<p>הזה, עד הדור שיבא מלך המשיח והדעה תתעורר בעולם, שכתוב כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם.</p>
<p>תא חזי כתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן ותנינן מה שמיה דההוא נהר¹ הא אוקימנא יובל שמיה דכתיב (ירמיה יז ח) ועל יובל ישלח שרשיו² ובספרא דרב המנונא סבא היים שמיה דמתמן נפקין היים לעלמא³ ואינון אקרון חיי מלכא והא אוקימנא ההוא אילנא רבא ותקיפא דמוזן לכלא ביה אקרי עין היים אילנא דנטע שרשוי באינון חיים⁴ וכלא הוא שפיר</p>	<p>בא וראה כתוב ונהר יוצא מעדן, ושנינו מה שמו של אותו נהר, בארנו ששמו יובל, שכתוב ועל יובל ישלח שרשיו. ובספרו של רב המנונא סבא חיים שמו, שמשם יוצאים חיים לעולם, והם נקראים חיי המלך. והרי בארנו אותו עץ גדול וחזק שבו יש מזון לכל נקרא עץ החיים, האילן שנטע שרשיו באותם החיים, והכל הוא נאה.</p>
<p>ותאנא ההוא נהר אפיק נחלין עמיקין במשח רבות⁵ לאשקאה גנתא⁶ ולרוואה⁷ אילנין ונטיעין דכתיב (תהלים קד מז) ישבעו עצי יהוה⁸ ארזי לבנון אשר נטע ואינון נחלין נגדין ואתמשכן ומתכנשין בתרין קיימין (נ"א סמכין)⁹ ואינון ברייתין¹⁰ (תרי) קרינן להו (מ"א ז כא) יכין⁹ ובוועי¹⁰ ושפיר ומתמן נפקין כל אינון נחלין ושריין לון בחד דרגא דאקרי צדיק דכתיב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם וכלהו אזלין ומתכנשין לההוא אתר דאקרי ים והוא ימא דחכמתא הודא הוא דכתיב (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים וגו'</p>	<p>ושנינו אותו הנהר הוציא נחלים עמוקים בשמן המשחה להשקות את הגן, ולהרוות עצים ונטיעות, שכתוב ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נטע, ואותם הנחלים שופעים ונמשכים ומתכנסים לשני עמודים (אדנים), ואותן בריאות (שתים) קוראים להן יכין ובוועי ויפה, ומשם יוצאים כל אותם נחלים, ומשרים אותם בדרגה אחת שנקראת צדיק, שכתוב וצדיק יסוד עולם, וכולם הולכים ומתכנסים לאותו מקום שנקרא ים, והוא ים החכמה. זהו שכתוב כל הנחלים הולכים אל הים וגו'.</p>
<p>ואי תימא דהא מטי לאתר דא ופסקין ולא</p>	<p>ואם תאמר שהרי מגיעים למקום הזה ולא שבים, כתוב אחר כך אל מקום</p>

¹ פי' יסוד אימא (מ"מ).
² פי' ועל יובל שהוא יסוד אימא ישלח ז"א שרשיו (מ"מ).
³ פי' שישוד דאימא מסתיים בחזה דז"א ומתגלים החורג שבו ומאירים לז"א וגם המוחין שבשני קוים דז"א ימין ושמאל מתגלים ע"י הארת חורג דיסוד אימא ומוציאים הארתם לחוץ נמצא שעיקר המוחין תלוין ביסוד דאימא, ולכך אמר הזהר דמתמן נפקין חייין וכו' (מ"מ).
⁴ אין להחיצונים אחיזה בהם, לכן נקראים הם חיים. וכ"ז הוא משום שהם קרובים לאור א"ס, מקור החיים. ולכן הדעת כאשר הוא למעלה נקרא עץ החיים, כי הוא האות ו' דהשם, אילנא דחיי, כמ"ש בפ' במדבר (קכא ע"א ושם קיט ע"א) וכן בפ' אחרי (נח ע"א) אילנא דנטע שרשוי באינון חיים, והוא הדעת דנפק מהחור"ב שנקראים חיים, ולכן נקרא אז עץ החיים (דע"ה ח"ב צז ע"ב).
⁵ פי' שכתב הרב זלה"ה שישוד דאבא בתוך יסוד דאימא וז"ש הזהר אפיק נחלין עמיקין הם האורת אימא. במשח רבות הם הארות אבא, א"נ יובן במ"ש הרב שאחר עירוב המוחין יש ביסוד אימא גבורות דידיה וגבורות דאבא שנעשו חסדים דאימא וז"ש אפיק נחלין עמיקין הם גבורות דידיה, במשח רבות הם גבורות דאבא שנעשו חסדים דאימא (מ"מ).
⁶ פי' קו אמצעי דז"א א"נ לאשקאה גנתא הוא ז"א והיינו בסוד עיבור ויניקה (מ"מ).
⁷ פי' שהו"ק היו נטיעות אבא כקרני חגבים ובאימא נעשו אילנין, והיינו בסוד הגדלות, ולכך נקט ולרוואה שהוא לשון שביעה (מ"מ).
⁸ הם ו"ק דז"א א"נ אילנו הם הנשמות שהם גדולים מהמלאכים הנק' נטיעין ולפי זה מ"ש הזהר דכתיב וכו' קאי על מ"ש לאשקאה גנתא שהוא ז"א (מ"מ).
⁹ הנה יכין ושם מ"ה גימ' נצח (רח"ו). וצ"ע כי נצח יש בה י"ג יתרים וי"ל דקא חשיב עשרה אותיות דשם מ"ה וד' אותיות יכין וא' יתיר אין לדקדק (מ"מ).
¹⁰ ע"ה גימ' אלהיים (רח"ו).

<p>תייבין לבתר כתיב אל מקום שהנחלים הולכים¹ שם הם שבים ללכת בגין דההוא נהרא לא פסיק לעלמין הם שבים לאן אתר שבים לאינן תרין קיימין² נצח והוד ללכת בהאי צדיק לאשכחא ברכאן וחידו והיינו רוא דתנינן (תהלים קד כו) לויתן זה יצרת לשחק בו דא צדיק³</p>	<p>שהנחלים הולכים שם הם שבים, ללכת משום שאותו נהר לא פוסק לעולמים, הם שבים. לאיזה מקום הם שבים, לאותם שני עמודים, נצח והוד, ללכת בצדיק הזה, למצוא ברכות ושמחה, וזהו הסוד ששנינו, לויתן זה יצרת לשחק בו, זה צדיק.</p>
<p>כלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו מאן עתו (דא עתו דצדיק) דא מטרוניתא דאקרי עתו דצדיק ובגין כך כלהו מחכאן להאי עתו כלהו דאתנן לתתא מאתר דא אתנן ורוא דא אוקימנא (שם קמה טו) עיני כל אליך ישברו וגו' כמה דאוקימנא</p>	<p>כולם אליך ישברון לתת אכלם בעתו, מי זו "עתו" (זו עתו של צדיק), זו המלכה שנקראת עתו של צדיק, ולכן כולם מחכים לעתו הזו, כולם שנזונים למטה ממקום זה נזונים, וסוד זה בארנו, עיני כל אליך ישברו וגו' כמו שבארנו.</p>
<p>תא הזי בשעתא דהאי כל מבסם לעתו ומתחברא עמיה כלהו עלמין בחדו כלהו עלמין בברכאן כדין שלמא אשתכח בעלאי ותתאי וכד גרמין הייבי עלמא דתמן לא אשתכחו ברכאן דאינן נחלי וינקא האי עת מסטרא אחרא כדין דינין מתערין בעלמא ושלמא לא אשתכח וכד בעאן בני עלמא לאתברכא לא יכלין אלא על ידא דכהנא בגין דיתער כתרוא דיליה ויתברך מטרוניתא וישתכחו ברכאן בכלהו עלמין</p>	<p>בא וראה בשעה ש"כל" הזה מבשם את עתו, ומתחבר עמו, אז כל העולמות בשמחה, וכל העולמות בברכות, אז נמצא שלום בעליונים ובתחתונים. וכשגורמים רשעי העולם ששם לא נמצאות ברכות של אותם הנחלים, והעת הזו יונקת מצד האחר, אזי מתעוררים דינים בעולם, ולא נמצא שלום. וכשרוצים בני העולם להתברך לא יכולים, אלא רק על ידי הכהן, כדי שיעורר את הכתר שלו, ותתברך המלכה, וימצאו ברכות בכל העולמות.</p>
<p>תאנא בההיא שעתא בעא משה קמי קודשא בריך הוא מלה דא אמר ליה אי בני עלמא יתובון קמך על ידי דמאן מתברכאן אמר ליה קודשא בריך הוא ולי את אומר דבר אל אהרן אחיך דהא בידיה מסיראן ברכאן לעילא ותתא</p>	<p>שנינו באותה שעה בקש משה מלפני הקדוש ברוך הוא דבר זה, אמר לו [משה] אם בני העולם ישובו לפניך על ידי מי מתברכים, אמר לו הקדוש ברוך הוא ולי אתה אומר דבר אל אהרן אחיך, שהרי בידו מסורות הברכות למעלה ולמטה.</p>
<p>ויאמר יהו"ה אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו' אמר רבי אבא</p>	<p>ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו',</p>

¹ פי' למלכות ששם הנחלים הולכים תמיד הם שבים אליה (מ"מ).

² תרין ביעין (רח"ו).

³ והנה ע"ד שאמרנו בהדעת אשר מהחכמה לבניה, שהוא הלויתן נחש בריח ונחש עקלתון, שהוא שורש הכל והוא כולל ומקיף את כל ה"ק שהם עומדים רק עליו, כן הוא ע"ד"ז בהצדיק אשר מז"א לרחל. כי הצדיק הוא ג"כ בדרגא דלויתן, וכמ"ש ב"זוה"ק (אחרי מות נח ע"א) לויתן זה יצרת לשחק בו דא צדיק כו' ע"ש, וכן בתיקונים (תיקון כא דף מד ע"ב) לויתן לעילא דא צדיק (דע"ה ח"ב מה ע"ב), היסוד דקטנות דז"א הוא הנחש. כי בגדלות נקרא בשם לויתן, כמ"ש בתיקונים (תיקון כא דף מד רע"ב) לויתן לעילא דא צדיק, וכן בזוהר פ' אחרי מות (נח ע"א) ובכ"מ, והוא על שם כי אז הוא נכנס בתוך כל הימים כולו ומבריא מן הקצה אל הקצה. אבל בקטנות נקרא בשם נחש, כי אינו נכנס אלא הוא רק בסוד נשיכה. וכן לויתן הוא על שם היחוד והחיבור, הפעם ילוה אישי אלי (בראשית כט לד), וכן כמער איש וליות (מלכים א' ז לו), והוא על שם החסדים אשר דרכן הוא להדביק ולייחד, והוא ע"י המוחין דגדלות (דע"ה ח"ב קכד ע"א). ועי' דע"ה ח"א סא ע"א.

<p>זמנין אית קמי קודשא בריך הוא לאשתכחא רעוון ולאשתכחא ברכאן ולמתבע בעותי זמנין דרעוון לא אשתכחו וברכאן לא מזדמנן ודינין קשיין מתעריין בעלמא וזמנין דדינא תליא</p>	<p>אמר רבי אבא יש זמנים לפני הקדוש ברוך הוא שנמצאים רצונות ונמצאות ברכות ולבקש בקשות, ולפעמים שאין נמצאים רצונות ואין מזדמנות ברכות ודינים הקשים מתעוררים בעולם, ולפעמים שהדין תלוי.</p>
<p>תא הוי זמנין אית בשתא¹ דרעווא אשתכח² וזמנין אית בשתא דדינא אשתכח³ וזמנין אית בשתא דדינא אשתכח ותליא⁴ זמנין אית בירחי דרעווא⁵</p>	<p>בא וראה יש בשנה זמנים שנמצא רצון, ויש זמנים בשנה שהדין נמצא, ויש זמנים בשנה שהדין נמצא ותלוי, ויש זמנים בחדשים שהרצון</p>
<p>נח/ב</p>	
<p>אשתכח בהו זמנין אית בירחי דדינין אשתכחו⁶ ותליין על כלא זמנין אית בשבועי דרעוון משתכחו⁷ וזמנין אית בשבועי דדינין משתכחו בעלמא⁸ וזמנין אית ביומי דרעווא אשתכח בעלמא ועלמא אתבסמא⁹ וזמנין אית ביומי דדינין תליין ומשתכחו¹⁰ ואפילו בשעתו ועל דא כתיב (קהלת ג א) ועת לכל חפץ וגו' וכתיב (תהלים סט יד) ואני תפלתי לך וגו' וכתיב (ישעיה נה ו) דרשו יהוה בהמצאו וכתיב (תהלים י א) למה יהוה תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה וכתיב (ירמיה לא ב) מרחוק יהוה נראה לי¹¹ וזמנין דאיהו קרוב דכתיב (תהלים קמה יח) קרוב יהוה לכל קוראיו בגין כך ואל יבא בכל עת אל הקודש¹² וגו' (&)</p>	<p>נמצא בהם, ויש זמנים בחדשים שנמצאים דינים ותלויים על הכל. יש זמנים בשבועות שרצונות נמצאים, ויש זמנים בשבועות שדינים נמצאים בעולם, ויש זמנים בימים שנמצא רצון בעולם והעולם מתבשם. ויש זמנים בימים שהדינים תלויים ונמצאים, ואפילו בשעות, ועל זה כתוב ועת לכל חפץ וגו', וכתוב ואני תפלתי לך וגו', וכתוב דרשו ה' בהמצאו, וכתוב למה ה' תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה, וכתוב מרחוק ה' נראה לי, ולפעמים שהוא קרוב, שכתוב קרוב ה' לכל קוראיו, לכן ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו'.</p>
<p>רבי שמעון אמר הא אוקימנא מלה בעתו והכי הוא ודאי והכא אתא קודשא בריך הוא לאזהרא לאהרן דלא יטעי בהווא חובא דטעו בנוי דהא האי עת ידיעא בגין כך לא יטעי לחברא¹³ עת אחרא לגבי מלכא הדא הוא</p>	<p>רבי שמעון אמר הרי בארנו הדבר בעתו, וכך הוא ודאי. וכאן הקדוש ברוך הוא בא להזהיר את אהרן שלא יטעה באותו חטא שטעו בניו, שהרי העת הזו ידועה, לכן לא יטעה לחבר עת אחרת</p>

¹ גילויי כל האורות דהאצילות כולו הם מתחלפים בגילויים תמיד לפי הזמנים, וכמ"ש בזוהר (אחרי מות דף נח סע"א) וכו' והרי מתחלף גילויי כל האורות דאצילות לפי החדשים ולפי הימים שבכל חודש, אשר כ"ז הוא ע"פ חשבון הלבנה. והרי הם כולם ע"פ שליטתה דוקא (דע"ה ח"ב קנה ע"ג). ועי' כללים ח"א טז ע"ג וע"ד.

² אדר ניסן אייר סיון (רח"ו).

³ תמוז אב טבת ושבט (רח"ו).

⁴ אלול תשרי חשוון וכסלו (רח"ו).

⁵ במלוי החדש (רח"ו).

⁶ י"ד ימים אחרונים (רח"ו).

⁷ אגד"ו (רח"ו).

⁸ ב"ה (רח"ו).

⁹ עד חצות היום (רח"ו במ"מ).

¹⁰ מחצות היום ואילך (רח"ו).

¹¹ ר"ל אע"פ שהקב"ה מתרחק ממני עכ"ז נראה לי (מ"מ).

¹² פי' אלא בעת רצון וזה כפי הפשט ולכך ר"ש חלק עליו ואמר שהכתוב מדבר ע"ד הסוד וכדמפרש (מ"מ).

¹³ עת גימ' לילת (רח"ו). כאשר שהקריבו הם, שהיה שרשם רק מאימא, וגרמו זווג בהז"ן בלתי המוחין דאבא, אז נתקרבו החיצונים שהם האש זרה, אשה זרה וכו"ל ענף כ"א סי' א', ועי' זוה"ק (אחרי נח ע"ב

<p>דכתיב ואל יבא בכל עת אל הקדש כלומר אף על גב דיחמי עידן דאתמסר בידא אחרא לאתנהגא עלמא ויתמסר בידוי לייחד ביה לקרבא ליה לקודשא דהא אנא ושמי חד הוא ובגיני כך (ס"א לקרבא ליה לקודשא בריך הוא דהא האי עת ידיע בגין כך) ואל יבא בכל עת אל הקדש</p>	<p>למלך, זהו שכתוב ואל יבא בכל עת אל הקודש, כלומר אף על גב שיראה זמן שנמסר ליד אחר להנהיג את העולם, וימסר בידו ליחד בו לקרבו לקודש, שהרי אני ושמי אחד הוא, ולכן (לקרב אותו להקדוש ברוך הוא, שהרי העת הזו ידועה לכן) ואל יבא בכל עת אל הקודש.</p>
<p>ואי בעי למנדע במה ייעול בזאת בזאת יבא אהרן אל הקדש דהאי זאת היא עת דאחידת בשמי בהאי י' דרשימא בשמי ייעול אל הקדש (אבל) ואל יבא בכל עת תאנא אמר רבי יוסי כתיב (קהלת ג יא) את הכל עשה יפה בעתו² האי מלה אוקמה בוצינא (ס"א בשמא) קדישא והכי הוא דתנינא את הכל עשה יפה בעתו והכי הוא ודאי את הכל ודאי עשה יפה בעתו דא בדא ולא יתערבון אחרנין בנייהו בעתו ממש ולא באחרא בגיני כך אזהרותא לאהרן ואל יבא בכל עת אל הקדש אבל במה ייעול בזאת כמה דאוקימנא דכתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש</p>	<p>ואם רוצה לדעת במה יכנס, "בזאת" בזאת יבא אהרן אל הקדש, ש"הזאת" הזו היא עת שאחווה בשמי, בי' הזו שרשומה בשמי, יכנס אל הקדש, (אבל) ואל יבא בכל עת. שנינו אמר רבי יוסי כתוב, את הכל עשה יפה בעתו, דבר זה בארו המנורה (בשם) הקדושה, וכך הוא ששנינו, את הכל עשה יפה בעתו, וכך הוא ודאי, את הכל ודאי, עשה יפה בעתו, זה עם זה, שלא יתערבו אחרים ביניהם בעתו ממש, ולא באחר. לכן אזהרה לאהרן, ואל יבא בכל עת אל הקודש, אבל במה יכנס בזאת, כמו שבארנו שכתוב בזאת יבא אהרן אל הקדש.</p>
<p>רבי אלעזר הוה יתיב קמי אבוה אמר ליה כתיב בכנישתא דקרח (במדבר טז ל) ויאבדו מתוך הקהל מאי ויאבדו אלא כמה דכתיב (ויקרא כג ל) והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה³ (ס"א כתיב בבני אהרן ותצא אש מלפני יהו"ה ותאכל אותם וימותו) (ויקרא י ב) וכתיב בכנישתא דקרח ואש יצאה מאת יהו"ה ותאכל את החמשים ומאתים איש סלקא דעתך דשקילין דא כדא) אמר רבי שמעון שאני אינון</p>	<p>רבי אלעזר היה יושב לפני אביו, אמר לו כתוב בעדת קרח, ויאבדו מתוך הקהל, מה זה ויאבדו, אלא כמו שכתוב והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה. (כתוב בבני אהרן ותצא אש מלפני ה', ותאכל אותם וימתו, וכתוב בעדת קרח ואש יצאה מאת ה' ותאכל את החמשים ומאתים איש, היעלה בדעתך ששקולים אלה כאלה.) אמר רבי שמעון, שונים בני אהרן שלא כתוב בהם אבידה כאותם של עדת קרח, שכתוב בהם ויאבדו מתוך</p>

ובהגהת מהרח"ו שם אות ז ח ושם אות ו). והרי נתבאר כי החטא דנדב ואביהוא הנה היה ג"כ ע"ד החטא דאדה"ר במה שחטא (דע"ה ח"ב קא ע"ג), והנה עומדים אז הזר"ן אחר באחור שלא ינקו החיצונים מהם, ואין לגרום להם אז שום זוג, שהוא זוג דקטנות, כי כשיזדווגו אז בעת שהם בתגבורות הדינין, אז יהיה כל השפע שהוא כל תולדות הזוג הזה ג"כ רק שפעת גבורות ודינין קשים, אשר מהם הוא יניקת החיצונים, ויתגברו הם עי"ז הרבה מאד רח"ל, ולכן אין לגרום להם אז שום זוג כלל, וכמ"ש (ויקרא טז ב) ואל יבוא בכל עת אל הקודש, כי אין ראוי לזה אלא רק בעת דרעווא אשתכח, וכמ"ש בפ' אחרי מות (נח ע"ב) וכדי שלא יאחזו החיצונים באותה השפע ח"ו (דע"ה ח"ב קכא ע"ב)

¹ ר"ל אע"פ שיראה הכהן שפעמים מצד מעשה התחתונים נמסר העולם ביד עת דסט"א אע"פ כן לא יחיד ביה לקרבא לקודשא (מ"מ).

² פי' כל שהוא יסוד ממחובר עם עתו שהיא מלכות (מ"מ).

³ ופי' וכיון שבעדת קרח ר"ן איש שהקריבו הקטרת כתיב בהו ויאבדו ה"נ ח"ו נימא בנדב ואביהו שהקריבו הקטרת ויאבדו ח"ו (מ"מ).

<p>בני אהרן דלא כתיב בהו אבידה כאינון דכנישתא דקרח¹ דכתיב בהו (במדבר טו לג) ויאבדו מתוך הקהל וכתוב (שם יז כו) הן גוענו אבדנו כלנו אבדנו לאכללא אינון דאקריבו קטרת בוסמין מאתן וחמשיין דאתאבידו ודאי ואלין לא אתאבידו</p>	<p>הקהל, וכתוב הן גוענו אבדנו כולנו אבדנו, להכליל את אותם שהקריבו קטורת בשמים מאתים וחמישים שאבדו ודאי, ואלה לא נאבדו.</p>
<p>אמר ליה כתיב ואל יבא בכל עת אל הקדש² וכתוב בזאת יבא אהרן אל הקדש כיון דאמר ואל יבא בכל עת אמאי לא כתיב בהי זמנא ייעול אמר ליה (ר') אלעזר הא אתמר ומלה חד הוא וזמנא חד הוא הווי ידעי כהני אבל על מה דחאבו בנוי בעא לאזהרא הכא והא אתמר אמר ליה ואנא הכי סבירנא³ ובגין לאתישבא מלה בעינא</p>	<p>אמר לו כתוב ואל יבא בכל עת אל הקדש, וכתוב בזאת יבא אהרן אל הקדש, כיון שאמר ואל יבא בכל עת. למה לא כתוב באיזה זמן יכנס, אמר לו (רבי) אלעזר, הרי נאמר. ודבר אחד הוא, וזמן אחד הוא, שידעו הכהנים, אבל על מה שחטאו בניו רצה להזהיר כאן, והרי זה נתבאר. אמר לו ואני כך סברתי, וכדי ליישב את הדבר רציתי.</p>
<p>אמר ליה אלעזר ברי תא חזי כל קרבנין וכל עלוון נייחא הוא דקודשא בריך הוא אבל לא הוה נייחא כמה דהאי קטרת דקטרת מעליא מכלא ובגין כך הווי מעלין ליה לגו בגו בלחישו והא אתמר ובגין כך לא אתענשו כל בני נשא בשאר קרבנין ועלוון כמו בקטרת דכל פולחנא דקודשא בריך הוא הכי אתקטר ואתקשר יתיר מכלא וע"ד אקרי קטרת והא אתמר (משלי כז ט) שמן וקטרת ישמח לב</p>	<p>אמר לו אלעזר בני, בא וראה כל הקרבנות וכל העולות נחת הם לקדוש ברוך הוא, אבל לא היתה נחת כמו הקטורת הזו, שהקטורת היא מעולה מהכל, ולכן היו מכניסים אותה לפני ולפנים בלחש, והרי זה נתבאר, ולכן לא נענשו כל בני האדם בשאר הקרבנות והעולות, כמו בקטורת, שכל העבודה של הקדוש ברוך הוא כאן נקטרת ונקשרת יותר מהכל, ולכן נקראת קטורת, והרי נאמר שמן וקטורת ישמח לב.</p>
<p>פתח רבי שמעון ודרש (שיר א ג) לריח שמניך טובים וגו' האי קרא אסתכלנא ביה והכי הוא לריח מאי ריח ריח דקטרת דאיהו דקיא ומעליא ופנימאה מכלא וכד סליק ההוא ריח⁴ לאתקשרא בההיא משח רבות⁵ דנחלי מבושא אתערו דא בדא ואתקטרו כחדא וכדין אינון משחן טבאן לאנהרא⁶ כמה דאת אמר לריח</p>	<p>פתח רבי שמעון ודרש, לריח שמניך טובים וגו', בפסוק הזה התבוננתי, וכך הוא לריח. מה זה לריח, ריח הקטורת, שהוא דק ומעולה ופנימי מהכל, וכשעולה אותו הריח להתקשר באותו שמן משחה של הנחלים הנובעים מתעוררים זה עם זה, ונקשרים כאחד,</p>

¹ הכי דגלי קרא דווקא אבל נדב ואביהו לא כתיב בהו אבידה והיה להם תיקון בפנחס כמ"ש הזהר לעיל (מ"מ).

² כתב מורינו ז"ל שר"א הוא שאמר לר"ש "כתיב ואל יבא בכל עת וכו'" שהוא דבר ראשונה והשיבו רשב"י וחזר עוד לקושיא אחרת אמאי לא כתיב במה זמנא יעול, ולפי זה ה"ג א"ל אלעזר הא אתמר וכו' דהיינו שרשב"י השיבו שכוונת הפסוק כמש"ל ואל יבא בכל עת דהיינו עת אחרא כי אם בזאת שהיא המלכות ולא בא הכתוב לומר ולא יבוא בכל עת כי אם ביוה"כ שזה כבר היו יודעים אותו הכהנים וז"ש הווי ידעי כהני אלא כוונת הפסוק ע"ד הסוד כמ"ש (מ"מ).

³ שר"א השיב שכן ס"ל אלא בגין לאתישבא מלה בעינא רציתי לשמוע מאדם גדול לראות אם כוונתי לדעתו אבל אם רשב"י הוא המדבר איך יאמר לאתישבא מלה בעינא וכי הרב אומר לתלמיד כך הול"ל ולחידודך בעינא אלא ודאי ר"א הוא המדבר (מ"מ).

⁴ מ"ן (רח"ו).

⁵ מ"ד (רח"ו). והכוונה שהבינה הנקרא קטרת מעלה מ"ן ואבא הנק' שמן מוריד מ"ד (מ"מ).

⁶ פי' כשנתחברו או"א יחד מאירים לפרצופים שתחתיהם (מ"מ).

<p>שמניך טובים¹ וכדין אתרק משחא מדרגא לדרגא באינון דרגין דאקרון שמא קדישא הדא הוא דכתיב שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך מאי עלמות כמה דאוקימנא עלמות עולמות ממש דבר אחר על כן עלמות אהבוך² כמה דאת אמר (תהלים מו א) על עלמות שיר וכלא חד</p>	<p>ואז הם שמנים טובים להאיר כמו שנאמר, לריח שמניך טובים, ואז מורק שמן מדרגה לדרגה, באותן הדרגות שנקראות השם הקדוש, זהו שכתוב שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך. מה זה עלמות, כמו שבארנו עלמות, עולמות ממש. דבר אחר, על כן עלמות אהבוך, כמו שנאמר על עלמות שיר, והכל אחד.</p>
<p>ובספרא דרב המנונא סבא כתיב מאי עולמות כמה דאת אמר (משלי לא טו) ותתן טרף לביתה וחק</p>	<p>ובספרו של רב המנונא סבא כתוב, מה זה עלמות כמו שנאמר, ותתן טרף לביתה וחוק</p>
<p>נט/א</p>	
<p>לנערותיה נערותיה הני עלמות אהבוך לברכא שמך ולזמרא קמך ומתמן אשתכחן ברכאן בכלהו תתאי ומתברכאן עלאין ותתאין</p>	<p>לנערותיה, נערותיה אלו העלמות אהבוך, לברך את שמך ולזמר לפניך, ומשם נמצאים ברכות בכל התחתונים, ומתברכים עליונים ותחתונים.</p>
<p>דבר אחר על כן עלמות אהבוך שפיר הוא מאן דאמר על מות אהבוך³ דהא במלה דא מאריהון דדינין אתבסמון ובגין דהאי קטרת אתקטר במשחא דלעילא יתיר אתחשב קמיה דקודשא בריך הוא מכל קרבנין ועלוון</p>	<p>דבר אחר על כן עלמות אהבוך, יפה הוא מי שאמר על מות אהבוך, שהרי בדבר הזה בעלי הדינים מתבשמים, ובשביל שהקטורת הזו נקשרת בשמן שלמעלה, (היא) נחשבת יותר לפני הקדוש ברוך הוא מכל הקרבנות והעולות.</p>
<p>אמרה כנסת ישראל אנא כקטרת ואנת כמשחא משכני אחריק נרוצה וגו' נרוצה כמה דאת אמר על כן עלמות אהבוך אנא וכל אכלוסין דהא כלהו בי אחידן ועל דא משכני דהא בי תליין</p>	<p>אמרה כנסת ישראל, אני כקטורת, ואתה כשמן, משכני אחריק נרוצה וגו', נרוצה כמו שנאמר, על כן עלמות אהבוך. אני וכל האוכלוסים, שהרי כולם אחוזים בי, ולכן משכני, שהרי בי הם תלויים.</p>
<p>הביאני המלך חדריו אם ייעול לי מלכא באדרוי נגילה ונשמחה בך אנא וכלהו אכלוסין</p>	<p>הביאני המלך חדריו, אם המלך יכניס אותי לחדרו נגילה ונשמחה בך, אני וכל האוכלוסים.</p>
<p>תאנא כלהו אכלוסין בשעתא דכנסת ישראל חדאת ומתברכא כלהו הדאן ודינא לא שריא כדין בעלמא ועל דא כתיב (תהלים צו יא) ישמחו השמים ותגל הארץ</p>	<p>שנינו כל האוכלוסים, בשעה שכנסת ישראל שמחה ומתברכת, כולם שמחים, ואז הדין לא שרוי בעולם, ועל זה כתוב ישמחו השמים ותגל הארץ.</p>
<p>כי בענן אראה על הכפרת אמר רבי יהודה זכאין אינון צדיקייא דקודשא בריך הוא בעי ביקריהון ותנינא מלך בשר ודם אי בר נש רכיב</p>	<p>כי בענן אראה על הכפרת, אמר רבי יהודה אשריהם הצדיקים שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם, ושנינו מלך בשר ודם, אם אדם רוכב על סוסו הוא בן מות,</p>

¹ פי' לריח שהוא מ"ן של הבינה כשמתחבר עם שמניך שהוא מ"ד דאבא אזי הם טובים לאנהרא לספירות שתחתיהם באינון דרגין דאיקרון שמא קדישא פי' יורדת הארת אבא הנק' שמן להאיר בספירות הז"א הנק' הוי"ה (מ"מ).

² היכלות ז' נערות אסתר (רח"ו).

³ אפילו אותם הממונים על מות אהבוך (רח"ו).

<p>על סוסיא דיליה בר קמלא הוא קודשא בריך הוא ארכיב אליהו על דיליה! דכתיב (מ"ב ב יא) ויעל אליהו בסערה השמים וגו'</p>	<p>והקדוש ברוך הוא הרכיב את אליהו על שלו, שכתוב ויעל אליהו בסערה השמים וגו'.</p>
<p>הכא מאי כתיב² ולא ימות כי בענן אראה על הכפרת וקודשא בריך הוא עייליה למשה ביה הדא הוא דכתיב (שמות כד יח) ויבא משה בתוך הענן³ בתוך הענן ממש⁴ כי בענן אראה על הכפרת הדא הוא דכתיב (ישעיה ד ה) וברא יהו"ה על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן⁵ וכתיב (שמות מ לח) כי ענן יהו"ה על המשכן יומם</p>	<p>כאן מה כתוב, ולא ימות כי בענן אראה על הכפורת, והקדוש ברוך הוא הכניסו למשה בו, זהו שכתוב ויבא משה בתוך הענן, בתוך הענן ממש. כי בענן אראה על הכפורת, זהו שכתוב וברא ה' על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן, וכתוב כי ענן ה' על המשכן יומם.</p>
<p>ותאנא האי דכתיב (שם לד ה) וירד יהו"ה בענן בענן אראה על הכפרת תאנא אתר דהו"ה⁶ שראן אינון כרובי כמה דאוקימנא כרובי על את הו"ה יתבין ותאנא תלת זמנין⁷ ביומא אתרחיש נסא בגדפייהו בשעתא דאתגלי עלייהו קדושה דמלכא⁸ אינון מגרמייהו סלקין גרפייהו ופרסין לון וחפיין על כפורתא¹</p>	<p>ולמדנו מה שכתוב וירד ה' בענן, בענן אראה על הכפורת, למדנו מקום שהיו שורים הכרובים הללו כמו שבארנו, שהכרובים היו יושבים בנס, ולמדנו שלש פעמים ביום התרחש נס בכנפיהם, בשעה שהתגלתה עליהם קדושת המלך, הם מעצמם מעלים כנפיהם ופורשים</p>

¹ שנאמר (נחום א, ג) בסופה ובשערה דרכו, (איוב לח, א) ויען ה' את איוב מן הסערה. ולעדן שה"ס אור מקיף מן הגבורות שהן הן המעלות ממטה למעלה, וידוע ששם הגבורות יר"ד ה"י ו"ו ה"ה חצי ס"ג וחצי ב"ן עולה ז"ן וכו'. ויש להבין דשאני הכא [הנמשל] מן המשל שהוא שהאדם הרוכב על סוס המלך חייב מיתה, היינו כשהוא רוכב מדעת עצמו, אבל אליהו הקב"ה הרכיבו והוי מעין כבוד אחשורוש שצוה לעשות למרדכי. ויש לומר שמדייק בפסוק שאמר ויעל אליהו, ולא נאמר ויעל ה' את אליהו, וכמו שקדם תחילה לומר ויהי בהעלות ה' את אליהו בסערה, ומזה מדקדק שהוא התחטא לפני המקום כבן המתחטא על אביו. ועוד ר"ל שהכתוב אומר והנה רכב אש וסוסיא אש ויפרידו בין שניהם, ואם כן הול"ל ויעלו את אליהו שאז היה ר"ל שהם העלוהו, אבל מדכתיב ויעל שמע מינה שמדעתו עלה, ואפשר שנתאמץ ביחודים וכוונות לעלות למעלה (רמ"ז).

² קושיא כפולה היא זו, האחת [שכפי הפשט] שה' הזהיר את אהרן מלבוא אל הקדש מפני שהוא דר תמיד בענן על הכפורת וכמש"ה (מל"א ח, יב. דה"ב ו, א) ה' אמר לשכון בערפל, וכ"כ רש"י והראב"ע [לפי הפשט], ואם כן יקשה למה ימנע מאהרן הכניסה שם מפני טעם זה, והלא כך היא דרכו יתברך להתיר לאהובו להשתמש בכבודו, וכל שכן שה' הכניס את משה בתוך הענן ר"ל שהתיר לו להכנס (רמ"ז).

³ כלומר מדעת עצמו שזהו ויבא (רמ"ז).

⁴ שבפנימיותו מושב השכינה, וכאן אסר את אהרן ליכנס לפני ולפנים פן יראה הענן מחיצוניותו (רמ"ז).
⁵ כלומר שענן האמור בפסוק אינו הענן שבו בא משה אלא ענן יותר חשוב, מעין מ"ש בפסוק וברא ה' על כל מכון וגו', והוא הוא מ"ש ריש פרשת ויקרא ב ע"ב תרי ענני הו", ושם פירשנו שאותו שבא משה בתוכו הוא מסוד שם ב"ן והנזכר על המשכן הוא משם ס"ג, עיי"ש. וז"ש וברא ה', והוא הנקרא ענן ה' שר"ל אור מקיף של זעיר דהיינו מאי'. והיינו דסמיך כאן וכתיב כי ענן ה' על המשכן יומם, ועליו נאמר (מ, לד) וכבוד ה' מלא את המשכן, ובו לא נכנס משה וכל שכן שימנע מאהרן ושאר כהנים גדולים. וגם עליו כתוב וירד ה' שהוא זעיר, בענן הוא הנקרא ענן ה'. ואם תשכיל היטב במה שכתבתי שם בפרשת ויקרא שענן שנכנס בתוכו משה הוא תוכיות עשיה כתר שלה, וגם סערה של אליהו היתה מבחינת י' גבורות הנוק' וכנז"ל. בענן אראה וגו', מה שחזר להביא פסוק זה יכוין למה שיאמר רבי אבא לקמן, ולכן מקדים ענין הכרובים. וגם אפשר לומר שהכוונה דהיינו ענן שירד ה' בו והיינו ענן שהיה נראה בו על הכפורת (רמ"ז).

⁶ ר"ל שאעפ"י שהפסוק אומר על הכפורת לא היה על כל שטח הכפורת אלא דווקא במקום עמידת הכרובים, וכן כתוב (ישעיה לז, טז) ה' צבאות אלקי ישראל יושב הכרובים. ויכוין תואר זה לפי מ"ש בליקוטי תורה פרשת תרומה, שיש אומרים שהכרובים ה"ס ז"ן ויש אומרים שהם נ"ה ויש אומרים שהם או"א והכל אמת. ולזה היו בדמות זכר ונקבה דלא מתפרשין לעלמין והם בחי' נ"ה דאו"א הנכנסים בז"א, ע"כ. וזהו ה' צבאות. ולכן אמר שהכרובים בנס היו עומדים, כי לא היו תופסים מקום. ומפני זה היו כסא לענן ונעשו רוחניים ובעלי חיים משכילים (רמ"ז).

⁷ הג' תפילות הם שיש זווג למעלה ומאיר עליהם (רמ"ז).

⁸ הוא אור המוחין שממנו החיות וכח התנועה, שכן המוחין חיי המלך הם (רמ"ז).

<p>לבתר קמיטיין? גדיפיהו ונאחזין בגדיפיהו (ס"א ונאחזין בגופיהו) כמה דאת אמר (שם כה כ) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה ולא פורשי סוככים ולא סוככים דהא באת (ס"א בזאת) הו קיימי וחדאן בשכינתא</p>	<p>אותם ומכסים על הכפורת. אחר כך סוגרים כנפיהם ונאחזים בכנפיהם (ונאחזים בגופם), כמו שנאמר והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה, ולא פורשי סוככים ולא סוככים, זה בנס (בזאת) היו עומדים ושמחים עם השכינה.</p>
<p>אמר רבי אבא מה בעא הכא כי בענן אראה על הכפרת וכתוב בזאת יבא אהרן והא כהנא לא חמי לשכינתא בשעתא כד הוה עאל אלא עננא הוה נחית וכד הוה נחית מטא על האי כפרת ומתערין גדיפיהו דכרובין ואקשי להו ואמרו שירתא ומה שירתא אמרי (תהלים צו ד) כי גדול יהוה ומהלל מאד ונורא הוא על כל אלהים האי כד סלקי גדיפיהו בשעתא דפרסין להו אמרי (שם ה) כי כל אלהי העמים אלילים ויהוה שמים עשה</p>	<p>אמר רבי אבא, מה רצה כאן, כי בענן אראה על הכפורת, וכתוב בזאת יבא אהרן, והרי הכהן אינו רואה את השכינה בשעה כשנכנס, אלא ענן היה יורד, וכשהיה יורד מגיע על הכפורת הזו ומתעוררים כנפי הכרובים ומקישים בהם, ואומרים שירה, ואיזו שירה אומרים, כי גדול ה' ומהולל מאד נורא הוא על כל אלהים, זה כשמעלים את כנפיהם, ובשעה שפורשים אותן אומרים, כי כל אלהי העמים אלילים וה' שמים עשה.</p>
<p>כד חפיין על כפורתא אמרי (שם צח ט) לפני יהוה כי בא לשפוט (את) הארץ ישפוט תבל בצדק ועמים במישרים וקלהון הוה שמע כהנא במקדשא כדן שוי קפרת באתריה ואתכוון במה דאתכוון בגין דיתברך בלא (וקלהון) וגדיפיהו כרובייתא סלקין ונחתין וזמרי שירתא ומחפיין לכפורתא וסלקי להו הדא הוא דכתיב סוככים סוככים דייקא ומנא לן דקלהון אשתמע כמה דאת אמר (יחזקאל א כח) ואשמע את קול וגו'</p>	<p>כשמכסים על הכפורת אומרים לפני ה', כי בא לשפוט הארץ ישפוט תבל בצדק ועמים במישרים, וקולותיהם היה שומע הכהן במקדש, אז שם קטורת במקומה ומתכוון במה שמתכוון כדי שיתברך הכל, (וקולותיהם) וכנפי הכרובים עולים ויורדים ורים שירים, ומכסים לכפורת, ומעלים להם, זהו שכתוב סוככים, סוככים דווקא. ומנין לנו שקולותיהם נשמעים, כמו שנאמר ואשמע את קול וגו'.</p>
<p>אמר רבי יוסי ועמים במישרים מהו במישרים כמה דאת אמר (שיר א ד) מישרים אהבוך לאכללא תרין כרובין דכר ונוקבא מישרים ודאי ועל דא ועמים במישרים וכתוב (במדבר ז פט) וישמע את הקול מדבר אליו מבין שני הכרובים</p>	<p>אמר רבי יוסי ועמים במישרים, מהו במישרים, כמו שנאמר מישרים אהבוך, להכליל שני כרובים זכר ונקבה, מישרים ודאי. ועל זה ועמים במישרים, וכתוב וישמע את הקול מדבר אליו מבין שני הכרובים.</p>
<p>וידבר אליו רבי יצחק אמר מכאן אוליפנא דבכל אתר דלא אשתכח דכר ונוקבא לאו כדאי למחמי אפי שכינתא הדא הוא דכתיב (תהלים קמ יד) ישבו ישרים את פניך ותנינן כתיב (דברים לב ד) צדיק וישר הוא דכר ונוקבא אוף הכא כרובים דכר ונוקבא ועלייהו כתיב (תהלים צט ד) אתה כוננת מישרים ועמים במישרים</p>	<p>וידבר אליו, רבי יצחק אמר מכאן למדנו שבכל מקום שלא נמצא זכר ונקבה אינו כדאי לראות פני שכינה, זהו שכתוב ישבו ישרים את פניך, ושנינו כתוב צדיק וישר הוא, זכר ונקבה. כמו כן כאן, כרובים זכר ונקבה, ועליהם כתוב אתה כוננת מישרים ועמים במישרים, ולכן פניהם איש אל אחיו והרי בארנו.</p>

¹ איתא בכתבי הרב זלה"ה שהכנפיים מתהוים מן האורות הסתומים למעלה מן החזה ולפי שהם במקום צר בולטים לחוץ ומהם נעשים הכנפים, וז"ש "אינון מגרמייהו", ר"ל שהמאור שבעצמותם מעלים כנפיהם ופורשים אותם בהרחבה כל כך עד שמחפים על כל הכפורת (רמ"ז).

² אחרי שגמרו ישראל תפילתם כשהמוחין מסתלקים חוזרים לקטנותם, על דרך שנאמר (יחזקאל א, כד) בעמדם תרפינה כנפיהם, שמצמצמים אותם מפרישתם על הכפורת במה שמשפילים אותן למטה (רמ"ז).

<p>ובגיני כך (שמות כה) ופניהם איש אל אחיו והא אוקימנא</p>	
<p>נמ/ב</p>	
<p>תניא אמר רבי יוסי זמנא חדא הוה צריכא עלמא למטרא אתו לקמיה (ס"א אזלו לגביה) דרבי שמעון רבי ייסא ורבי חזקיה ושאר חברייא אשכוהו דהוה אזיל למחמי לרבי פנחס בן יאיר הוא ורבי אלעזר בריה</p>	<p>שנינו, שאמר רבי יוסי, פעם אחת היה צריך העולם למטר, באו לפני (הלכו אצל) רבי שמעון רבי ייסא ורבי חזקיה ושאר החברים, מצאוהו שהיה הולך לראות את רבי פנחס בן יאיר, הוא ורבי אלעזר בנו.</p>
<p>כיון דחמא לון¹ פתח ואמר (תהלים קלג א) שיר המעלות הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד מאי שבת אחים גם יחד כמה דאת אמר ופניהם איש אל אחיו</p>	<p>כיון שראה אותם, פתח ואמר שיר המעלות הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, מה זה שבת אחים גם יחד, כמו שנאמר ופניהם איש אל אחיו.</p>
<p>בשעתא דהוו חד בחד² משגיחין אנפין באנפין כתיב מה טוב³ ומה נעים⁴ וכד מהדר⁵ דכורא אנפוי מן נוקבא ווי לעלמא כדין כתיב (משלי יג כג) ויש נספה בלא משפט בלא משפט ודאי</p>	<p>בשעה שהיו אחד עם אחד משגיחים פנים בפנים, כתוב מה טוב ומה נעים. וכשהזכר מחזיר פניו מן הנקבה או לעולם, אז כתוב ויש נספה בלא משפט, בלא משפט ודאי.</p>
<p>וכתיב (תהלים פט טו) צדק ומשפט מכון כסאך דלא אזיל דא בלא דא וכד משפט מתרחק מצדק⁶ ווי לעלמא (כדין כתיב ויש נספה</p>	<p>וכתוב צדק ומשפט מכון כסאך, שלא הולכים זה בלי זה. וכשמשפט מתרחק מצדק, אוי לעולם (אז כתוב ויש נספה</p>

¹ אלו השני חכמים היו מושרשים בנ"ה כמו שתראה מסויים בראש האדרא רבה, ולכן כשראה אותם הרשב"י אמר פסוק שבת אחים גם יחד, שסודו על זר"ן, שהם בנ"ה דא"א ודא"א כנודע, דאיהו בנצח ואיהי בהוד, והוא הוא סוד הכרובים כנזכר בליקוטי תורה פרשת תרומה, ועל כן מייתי קרא דופניהם איש אל אחיו, הנזכר בכרובים, ורומז לזר"ן כנ"ל. והנה נקראים אחים כאשר הם שוים בקומתם, שמלכות נבנית ע"י אר"א ולא ע"י זעיר, ואז נה"י דאר"א משפיעים בו ונה"י דיש"ס ותבונה משפיעים בה (רמ"ז).

² פי' שכל אחד מהם הוא מיוחד בשלו והם משגיחין אנפין באנפין, אז הוא תכלית ההצלחה שעליה נאמר מה טוב ומה נעים. ומובן במ"ש בספר הכוונות בכוונת קונה הכל שלזווג יעקב ורחל מושפעים נ"ה אורות משם ע"ב כמנין הכ"ל, וי"ז הנשארים הם המבוררים הנקרא טו"ב הגנוז לצדיק וצדק, ואז כל השפע הוא מבחינה זו שהיא גדולה מאד. וז"ש רז"ל עולם שכולו טוב, ודוק. ואז הוא י' פעמים טו"ב בכל העשר ספירות ובג"י ק"ע דהיינו נע"ם. והנה כשזר"ן הם בשווי האמור ומזדווגים אז נאמר שבת אחים גם יחד. אחים, מפני (נ"א מבונים) שוים, יחד, בחבורם זה עם זה, ויח"ד גי' כ"ב שה"ס י' אותיות דשם מ"ה וי"ב של אדנ"י מלא, וגם מלת זור"ג עולה יח"ד. והרי זר"ן בנ"ה וחיבורם ע"י היסוד והוא נה"י. וכן עולה ג"ם יח"ד. ואף ר"ת ש"בת א'חים ג"ם י'חד גי' שד"י. ואמנם גם ענין זה מתבאר היטב בסוד אה"ה שהוא שורש החר"ג שהם עצם הזר"ן, ה' חסדים (נ"א החסדים) לו וה' גבורות (נ"א והגבורות) לה. וטו"ב, הוא השורש הכולל, ונעים, ה' חסדים וה' גבורות המסתעפים לגדלות זר"ן. ואז הם אחים, שמקורם אחד הוא הדעת. והוסיף גם יחד, לרמוז לשם אה"י שסודו אה"ה וכללות ה' חסדים כנזכר בספר הכוונות בפסוק (דברים יא, יז) א'ת ה'שמים ו'לא י'היה מטר. ולפי זה יאמר בפסוק מה טוב ומה נעים שבת אחים. וז"ש חד בחד, פי' שכל אחד מגודל בשלו שהם מבונים כל צרכם. אבל צריך עוד דבר אחר והוא משגיחין אנפין באנפין, שה"ס הזדווגם והתכללותם זה בזה, וה"ס שם אה"י שרומז התייחדם ביחוד גדול וזהו יח"ד. ובזה מיושב היטב אומרו שבת אחים, שהוא כשהם גדולים באורותם המושפעים להם ממקורם. אבל צריך עוד להוסיף שגם יהיו יחד, שה"ס זווגם, וזהו תכלית הטוב (רמ"ז).

³ חסדים (רח"ו).

⁴ גבורות (רח"ו).

⁵ שהוא אב"א. וכו' פי' אז הוא מעין מ"ש ויש נספה בלא משפט, ולא לגמרי, לאפוקי מה שיאמר בסמוך בלא משפט ודאי, ר"ל מפני שלא נמצא המשפט הוא זעיר בסוד חסדים דאי' כנזכר בליקוטי תורה פרשת יתרו וכו', וידוע שחסדי א"י הם גבורות. ואעפ"י שנפרש משפט כמשמעו, יראה לומר גבורות זעיר שהן מתוקות, אבל צדק הם גבורות אי' שנותנן לרחל שלא ע"י זעיר, והן חזקות כנודע מסוד ראש השנה, ואלו נקראות צדק שבאות לה מצדק עילאה. ולכן לתיקון פרצוף רחל צריכות לה צדק תחילה ואחר כך משפט, ואז הכסא נכון במה שאין זה בלא זה (רמ"ז).

⁶ שהוא כאשר יורדת למטה (רמ"ז).

<p>בלא משפט¹) והשתא חמינא דאתון אתיתון על דכורא לא שריא בנוקבא אמר אי לרא אתיתון גבאי תיבו דהאי יומא אסתכלנא דיתהדר כלא למישרי אנפין באנפין</p>	<p>בלא משפט), ועכשיו ראיתי שאתם באתם על שהזכר לא שורה עם הנקבה, אמר אם לשם זה באתם אלי שב, שהרי היום הסתכלתי שיחזור הכל לשרות פנים בפנים.</p>
<p>ואי לאורייתא אתיתון שרו גבאי אמרו ליה לכלא קא אתינא לגבי דמר ישתמיט חד מינן לבשרא לאחנא שאר חברייא ואנן נתיב לקמיה דמר</p>	<p>ואם לתורה באתם, שב לפני, אמרו לו לכל באנו לפני מורנו, ישתמט אחד מאתנו לבשר לאחינו, שאר החברים ואנו נשב לפני מורנו.</p>
<p>עד דהוו אזלי פתח ואמר (שיר א ה) שחורה אני ונאווה בנות ירושלם וגו' אמרה כנסת ישראל קמי קודשא בריך הוא שחורה אני בגלותא ונאווה אני בפקודי אורייתא דאף על גב דישראל בגלותא לא שבקי לון</p>	<p>בעוד שהיו הולכים פתח ואמר, שחורה אני ונאווה בנות ירושלים וגו', אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שחורה אני בגלות, ונאווה אני במצוות התורה, שאף על פי שישראל בגלות, אין עוזבים אותם.</p>
<p>כאהלי קדר דאינון בני קטורה (ס"א טוריא) דאתקדרו אנפיהו תדירא ועם כל דא כיריעות שלמה כההוא חיזו שמיא למדכי דכתיב (תהלים קד ב) נוטה שמים כיריעה</p>	<p>כאהלי קדר, שאותם בני קטורה (הרים) שמשחירים פניהם תמיד, ועם כל זה כיריעות שלמה, כאותו מראה השמים לטהר, שכתוב נוטה שמים כיריעה.</p>
<p>אל תראוני שאני שחרחרת מאי טעמא (ס"א) אני שחרחרת בגין ששופתני אל תראוני בגין שאני שחרחרת ששופתני השמש דלא אסתכל בי שמשא לאנהרא לי כדקא יאות ישראל מה אינון אמרין בני אמי נחרו בי מאן אינון בני אמי אלין רברבין ממנן תריסין על שאר עמין</p>	<p>אל תראוני שאני שחרחרת, למה (אני) שחרחרת, משום ששזפתני, אל תראוני משום שאני שחרחרת, ששזפתני השמש, שהשמש לא יסתכל בי להאיר לי כראוי, ומה ישראל אומרים, בני אמי נחרו בי. מי הם אותם בני אמי, אלו הממונים הגדולים המגנים על שאר העמים.</p>
<p>דבר אחר בני אמי ממש כמה דאת אמר (איכה ב) השליך משמים ארץ וגו' וכד השליך משמים ארץ שמוני נוטרה את הכרמים מאי טעמא בגין דכרמי שלי לא נטרתי ותנינן בני אמי ודאי אסתכמו עלי כלומר כד אתעדי ארץ משמים כמה דאוקימנא דכתיב (שמות ב ד) ותתצב אחותו מרחוק והכא אתמר ודאי הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד ובהו אוקימנא (נ"א והכא אוקימנא) גם יחד כמה דאת אמר (ויקרא כו מד) ואף גם זאת בהיותם שבת אחים בכלל כיון דכתיב גם לאכללא כל אינון דלעילא דכל שולטנותא בההוא אתר אשתכח</p>	<p>דבר אחר בני אמי ממש, כמו שנאמר השליך משמים ארץ וגו', וכשהשליך משמים ארץ, שמוני נוטרה את הכרמים. למה, שכרמי לא נטרתי, ושנינו בני אמי ודאי הסכימו עלי, כלומר כשסרה ארץ משמים כמו שבארנו, שכתוב ותתצב אחותו מרחוק, וכאן נאמר ודאי הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, ובהם בארנו (וכאן בארנו) גם יחד, כמו שנאמר ואף גם זאת בהיותם, שבת אחים בכלל. כיון שכתוב "גם" להכליל כל אותם שלמעלה, שכל השלטון נמצא באותו מקום.</p>
<p>דבר אחר הנה מה טוב ומה נעים וגו' אלין</p>	<p>דבר אחר, הנה מה טוב ומה נעים</p>

¹ הענין כי מלת יש, תוכל להתבאר על מקרה לפעמים, כמו (במדבר ט, כ) ויש אשר יהיה הענן, או גם תפורש על דבר עצמי, כמו (משלי ח, כא) להנחיל אוהבי יש. ולפי שני הפירושים מפרש פסוק ויש נספה, האחד הוא הנז"ל כשהם אחור באחור שעדיין היא יונקת ממנו ולכן אמר כגוונא דא כנזכר, והשני הוא כד מתרחק כדן כתיב, פי' אז הוא ודאי שיש בעצם נספה שאז אין לה הארה מאורו ולא יש לה אלא דיניה שלה שה"ס צד"ק ג' פעמים אדנ"י חסר א' שה"ס א' דאה"ה הממתקה, ונספ"ה בגי' [ג"פ] אדנ"י, שאפילו הא' מסכים לדין (רמ"ז).

<p>אינן חברייה בשעתא דאינן יתבין כחדא ולא מתפרשן דא מן דא בקדמיתא אתחזון גוברי מגיחי קרבא דבעו לקטלא דא לדא לבתר אתהדרו ברחימותא דאחיה קודשא בריך הוא מהו אומר הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד גם לאכללא עמהון שכינתא ולא עוד אלא קודשא בריך הוא אצית למלווייהו וניחא ליה וחדו בהו הדא הוא דכתיב (מלאכי ג טז) אז נדברו יראי יהוה איש אל רעהו ויקשב יהוה וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו וגו'</p>	<p>וגו', אלו אותם החברים, בשעה שהם יושבים כאחד, ולא נפרדים זה מזה, בהתחלה הם נראים אנשים לוחמי קרב שרוצים להרוג זה את זה, אחר כך חוזרים באהבה ואחיה. מה אומר הקדוש ברוך הוא, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, גם להכליל עמהם שכינה. ולא עוד אלא שהקדוש ברוך הוא מקשיב לדבריהם, ויש לו נחת ושמח בהם, זהו שכתוב אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע, ויכתב ספר זכרון לפניו וגו'.</p>
<p>ואתון חברייה דהכא כמה דהותון בחביבותא ברחימותא מקדמת דנא הכי נמי מכאן ולהלאה לא תתפרשון דא מן דא עד דקודשא בריך הוא חדי עמכון ויקרי עלייכו שלם וישתכח בגינכון שלמא בעלמא הדא הוא דכתיב (תהלים קכב ח) למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך</p>	<p>ואתם החברים של כאן, כמו שהייתם בחביבות ואהבה מקודם לכן, כך גם מכאן והלאה לא תפרדו זה מזה, עד שהקדוש ברוך הוא ישמח עמכם, יקרא עליכם שלום, וימצא בגללכם שלום בעולם, זהו שכתוב למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך.</p>
<p>אזלו עד דהוו אזלי מטו לבי רבי פנחס בן יאיר נפק רבי פנחס ונשקיה אמר זכינא לנשקא שכינתא זכאה חולקי אתקין להו טיקלי דערסי קפטורי דקילטא</p>	<p>הלכו בעוד שהיו הולכים, הגיעו לבית רבי פנחס בן יאיר, יצא רבי פנחס ונשקו, אמר זכיתי לנשק את השכינה, אשרי חלקי. תיקן להם כרעי מטות בקשרי קליעה.</p>
<p>אמר רבי שמעון אורייתא לא בעא הכי אעבר להון ויתיבו אמר רבי פנחס עד לא ניכול נשמע ממאריה דאורייתא מלה דהא רבי שמעון כל מלוי באתגלייא אינן איהו גברא דלא דחיל מעילא ותתא למימר לון לא דחיל מעילא דהא קודשא בריך הוא אסתכם</p>	<p>אמר רבי שמעון התורה לא צריכה כך, העביר אותם וישבו. אמר רבי פנחס טרם שנאכל נשמע מבעל התורה דבר, שהרי רבי שמעון כל דבריו הם בנגלה, הוא איש שלא פוחד ממעלה וממטה לומר אותם, לא פוחד ממעלה שהרי הקדוש ברוך הוא הסכים</p>
<p>ס/א</p>	
<p>ביה לא דחיל מתתא כאריה דלא דחיל מבני ענא</p>	<p>על ידו, ולא פוחד ממטה כמו אריה שלא פוחד מבני הצאן.</p>
<p>א"ר שמעון לרבי אלעזר בריה אלעזר קום בקיומך ואימא מלה חדתא לגביה דר' פנחס ושאר חברייה קם ר' אלעזר פתח ואמר וידבר יי אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו' האי קרא אית לאסתכלא ביה דאתחזי דיתירא איהו דהא כתיב בתריה ויאמר יי אל משה דבר אל אהרן אחיך מכאן שירותא דפרשתא האי קרא דלעילא מאי הוא דכתיב וידבר יי אל משה מאי הוא דאמר ליה ולבית ויאמר יי אל משה</p>	<p>אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו עמד בקיומך ואמר דבר חדש אל רבי פנחס ושאר החברים. קם רבי אלעזר פתח ואמר, וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו', בפסוק הזה יש להתבונן, שנראה שהוא מיותר, שהרי כתוב אחריו, ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך, מכאן ראשית הפרשה הפסוק הזה שלמעלה מה הוא, שכתוב וידבר ה' אל משה, מה הוא שאמר לו, ואחר כך ויאמר ה' אל משה.</p>

¹ פי' בריש פ' זו תירץ דהכא דרגא חד ויאמר ה' אל משה דרגא אחרא, והכא ר"א בא לתרץ תירוץ אחר כדי להורות שצריך האדם לחלוק כבוד לאביו ולרבו ולא ידבר בפניהם, ואגב אורחיה תירץ הכתוב (מ"מ).

<p>אלא בשעתא דקב"ה יחב קטרת בוסמין לאהרן בעא דלא ישתמש ביה בחייו בר נש אחרא מ"ט בגין דאהרן אסגי שלמא בעלמא א"ל קב"ה את בעא לאסגאה שלמא בעלמא על ידך יסגי שלמא לעילא הא קטורת בוסמין יהא מסור בידך מכאן ולהלאה ובחייך לא ישתמש ביה בר נש אחרא נדב ואביוהו אקדימו בחיי דאבוהון לאקרבא מה דלא אתמסר להו ומלא דא גרים להון דטעו ביה²</p>	<p>אלא בשעה שהקדוש ברוך הוא נתן קטורת בשמים לאהרן, רצה שלא ישתמש בו בחייו אדם אחר, למה, משום שאהרן מרבה שלום בעולם. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה רוצה להרבות שלום בעולם, על ידך ירבה שלום למעלה, הרי קטורת הבשמים תהיה מסורה בידך מכאן והלאה, ובחייך לא ישתמש בה אדם אחר. נדב ואביוהו הקדימו בחיי אביהם להקריב מה שלא נמסר להם, ודבר זה גרם להם שטעו בו.</p>
<p>ותאנא משה הוה מהרהר מאן גרם לן טעותא דא והוה עציב מה כתיב וידבר יי אל משה אחרי מות שני בני אהרן ומה אמר ליה בקרבתם לפני יי וימותו בהקריבם לא כתיב בקרבתם א"ל קב"ה למשה דא גרמא להו דדחקו שעתא בחיי אבוהון וטעו בה והיינו דכתיב אשר לא צוה אותם אותם לא צוה אבל לאהרן צוה³</p>	<p>ושנינו, משה היה מהרהר מה גרם להם את הטעות הזו, והיה עצוב. מה כתוב וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן, ומה אמר לו בקרבתם לפני ה' וימתו, בהקריבם לא כתוב אלא בקרבתם. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, זה גרם להם שדחקו את השעה בחיי אביהם וטעו בה, והיינו מה שכתוב אשר לא צוה אותם, אותם לא צוה אבל לאהרן צוה.</p>
<p>ומה תריז בני אהרן על דדחקו שעתא בחיי אבוהון גרמו לגרמייהו כל כך אנא לגבי אבא ור' פנחס ושאר חברייה על אחת כמה וכמה אתא ר' פנחס נשקיה וברכיה</p>	<p>ומה שני בני אהרן על שדחקו את השעה בחיי אביהם גרמו לעצמם כל כך, אני כלפי אבא ורבי פנחס ושאר החברים על אחת כמה וכמה, בא רבי פנחס נשקו וברכו.</p>
<p>רבי שמעון פתח ואמר הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה וגו' הנה מטתו שלשלמה מאי מטתו דא כורסי (נ"א ערסא)⁴ יקרא⁴ דמלכא דכתיב ביה בטח בה לב בעלה⁵ שלשלמה מלכא די שלמא כלא דיליה⁶ הוא ששים גבורים⁷ סביב לה דאתאחדן בסטרהא מדינא קשייא ואקרונ שתין פולסי דנורא⁸ (ס"א) שתין מזוינין זיוני קשיין דההוא נער⁹ אתלבש (בהו)</p>	<p>רבי שמעון פתח ואמר, הנה מטתו שלשלמה ששים גיבורים סביב לה וגו', הנה מטתו שלשלמה, מי זו מטתו, זהו כסא (מטת) הכבוד של המלך, שכתוב בו בטח בה לב בעלה, שלשלמה המלך שכל השלום שלו, הוא ששים גיבורים סביב לה, שנאחזים בצדיה מן הדין הקשה, ונקראים ששים מכות של אש. (ששים מזוינים בכלי זין קשים, שאותו נער מתלבש בהם).</p>

¹ עי' זהר ח"א דף עג רע"ב, קצב ע"א, וח"ב קצג ע"א, וח"ג לג ע"ב לז ע"ב, לח ע"ב, נו ע"ב, נז ע"א נז ע"ב (דע"ה ח"ב פד ע"ג, ועיי"ש ע"ד).

² ר"ל על דבר דאקדימו בחיי דאבוהון גרם להם שטעו ועשו עון גדול מזה שהקריבו אש זרה, וז"ש בסמוך מאן גרים להין טעותא, דהיינו שמרע"ה היה תמיה מי גרם להם טעות זה שהקריבו בו אש זרה, ואמר לו הקב"ה בקרבתם וכו', שדחקו שעתא בחיי אבוהון, הוא גרם להם טעות זה שהקריבו אש זרה (מ"מ).

³ עי' לעיל לח ע"ב והערה שלנו שם בשם הדע"ה ח"ב קא ע"ב.

⁴ מלכות היורדת בבריאה ונעשית כסא לאצילות (רח"ו).

⁵ שלא יאחזו בה החיצונים כי היא מאצילות (רח"ו).

⁶ פי' ז"א (מ"מ).

⁷ ה"ג המתפשטין ברו"ק ונעשים בה ס' והם ה' עלין תקיפין (רח"ו). ור"ל שה' גבורות מתפשטים עד הוד והכללותם ביסוד הם ס' ומשם נתנו אליה (מ"מ).

⁸ עי' שמות יד ע"ב (לש"ו).

⁹ מט"ט ז"א בסוד ר"ק (רח"ו).

<p>מימינו שנינות החרב הקשה, משמאלו גחלי אש חזקה שאחווה בחקיקותיו (במקלותיו) בשבעים אלף להטי אש אוכלת, והם ששים מזוינים בכלי זיין קשים מאותן גבורות תקיפות של אותה גבורה עליונה של הקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב מגיבורי ישראל.</p>	<p>מימיני¹ שננא¹ דחרבא תקיפא משמאליה גומרי דנורא תקיפא דמתאחדא בגליפוי (ס"א בקליפוי) בשבעין אלף² להטי נורא דאכלא ואינן שתין מזויני זיוני קשיין ומאינן גבורן תקיפין³ דההיא גבורה עלאה דקב"ה⁴ הה"ד מגבורי ישראל</p>
<p>ולמדנו במטה הזו, מה כתוב בה, ותקם בעוד לילה, כאשר יונקת מצד הימין (מצד הדין), ותתן טרף לביתה, מה הטרף כמו שנאמר וטרף ואין מציל, (זהו שכתוב) כולם אחוזי חרב מלומדי מלחמה, זמינים בכל מקום לעשות דין, ונקראים בעלי יבבה ויללה.</p>	<p>ותאנא בהאי ערסא מה כתיב בה ותקם בעוד לילה כד ינקא מסטרא דימינא⁵ (ס"א מסטרא דדינא) ותתן טרף לביתה מאי טרף⁶ כד"א וטרף ואין מציל (הה"ד) כלם אחוזי חרב מלומדי מלחמה זמינין בכל אתר למעבד דינא ואקרין מארי דיבבא ויללא⁷</p>
<p>איש חרבו על ירכו, כמו שנאמר חגור חרבך על ירך, גבור מפחד בלילות, הרי פרשוה מפחדה של גיהנם וכו'. אבל מפחד בלילות, כלומר את כל זה, מאיזה מקום לוקחים, מפחד. מאותו מקום שנקרא פחד, כמו שנאמר ופחד יצחק היה לי, וישבע יעקב בפחד אביו יצחק.</p>	<p>איש חרבו על ירכו כד"א חגור חרבך על ירך גבור⁸ מפחד בלילות הא אוקמוה מפחדה דגיהנם⁹ וגו' אבל מפחד בלילות כלומר כל דא מאן אתר נטלין מפחד מההוא אתר דאקרי פחד¹⁰ כד"א ופחד יצחק היה לי וישבע יעקב בפחד אביו יצחק</p>
<p>בלילות, בזמנים שהם מנו לעשות דין, ולמדנו כתוב, זממה שדה ותקחהו, זהו שכתוב, וכל חית השדה ישחקו שם, ועל זה כתוב, זה הים גדול ורחב ידים וגו', שם אניות יהלכון וגו', כמו שנאמר היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה,</p>	<p>בלילות בזמנין¹¹ דאינן מתפקדין למעבד דינא ותאנא כתיב זממה שדה ותקחהו¹² הה"ד וכל חית השדה ישחקו¹³ שם ועל דא כתיב זה הים גדול ורחב ידים וגו' שם אניות¹⁴ יהלכון וגו' כד"א היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה ממרחק¹⁵ ודאי מרישא דמוחא¹⁶ ומעילא</p>

¹ כמ"ש יעלזו חסידים וכו' וחרב וכו' וכמ"ש בהיכלות (יהל אור).

² פי' ע' סנהדרין ז' נקודות אלהים (רח"ו).

³ גבורות האצילות (רח"ו).

⁴ פי' שאימא נותנת הגבורה לז"א, וע"י באה למלכות, ולכ"א מגבורי ישראל. א"נ י"ל גבורה עלאה דקב"ה גבורה דז"א (מ"מ).

⁵ פי' כשמקבלת המלכות מצד החסדים דז"א אז מחלקת המזון לתחתונים ואי גרסי מסטרא דדינא אתי שפיר ג"כ (מ"מ).

⁶ ר"ל שנותנת להם כח הגבורות (רח"ו). ור"ל טרף הם רפ"ח ניצוצות עם הכולל, טרף, שהם גבורות, ומ"ש וטרף ואין מציל, פי' שהמלכות מבררת רפ"ח הנז' ואין מציל מידה (מ"מ).

⁷ כי מהם מקבלים יצירה ועשייה הנקרא יבבא ויללה (רח"ו).

⁸ חגור חרבך שלא ינקו הקלי' מהיסוד הנק' ירך ובפרט מיסוד דנוק', כמ"ש הרב שתאותם לינק משם, ואז תהיה גבור. וז"ש נמי איש חרבו על ירכו, דהיינו כל א' בידו חרב שהוא כח א' מהשכינה הנק' חרב, כדי לשמור הירך, ומ"ש על ירכו, לפי שכולם יונקים מהיסוד הנק' ירך, נמצא שהוא שלהם, לכן אמר איש חרבו על ירכו (מ"מ).

⁹ כדי שלא יתאחזו החיצונים בחרב עליון בסוד גבוה דאצילות (רח"ו).

¹⁰ פי' גבורה דז"א (מ"מ).

¹¹ ושיעור הכתוב איש חרבו על ירכו ומהיכן קבלו גבורות אלו אמר מפחד שהיא גבורה דז"א, ומ"ש בלילות ר"ל אימתי שומרים שמירה זו בלילות שהיא זמן הדין (מ"מ).

¹² פי' זממה להיות בחי' שדה זרועה פנים בפנים, ותקחהו לה, כי כן היה (מ"מ).

¹³ היא עולם הבריאה, ישחקו שם להיות מ"ן למלכות דאצילות (רח"ו).

¹⁴ הנשמות (רח"ו).

¹⁵ מהמוח (רח"ו).

¹⁶ פי' חכמה דז"א שהיא ראש המוחין דז"א (מ"מ). ע"י המעשים טובים דישראל ומתקנת המלכות בעטרה דגבורה ע"י העומר, הנה עולה המלכות אז למ"ן עד אבא, כי שם הוא שרשה ומקומה, וכמ"ש

<p>דרישא¹ תביא לחמה² על ידא דצדיק כד מזדווגן כחד כדין חדו בכלא הה"ד לויתן זה יצרת לשחק בו</p>	<p>ממרחק ודאי, מראש המח וממעלה של הראש, תביא לחמה על ידי הצדיק, כשמזדווגים כאחד, אזי שמחה בכל, זהו שכתוב לויתן זה יצרת לשחק בו.</p>
<p>תאנא אלף וחמש מאה³ מארי תריסין⁴ מארי דשולטנותא⁵ אתאחדן⁶ מהאי סטרא דאינון גיברין בידי דההוא דאקרי נער ארבע מפתחיין⁷ רברבן תנייניא אזלין תחות ספינה⁸ דהאי</p>	<p>למדנו אלף וחמש מאות בעלי מגנים בעלי השלטון נאחזים מהצד הזה, שהם גבורים בידי אותו שנקרא נער, ארבעה מפתחות גדולים תנינים שהולכים תחת הספינה של</p>
<p>ב/ס</p>	
<p>ימא רבא לארבע זויין דא אזיל לסטרא דא⁹ ודא אזיל לסטרא דא וכן כלהו ארבע חיזו דאנפין אתחזיין בהו¹⁰ וכד אתכלילן בחד כתיב ודמות¹¹ פניהם פני אדם פניהם דכלא אפי רברבי¹² ואפי זוטרי¹³ כלילן כחד לעילא תרי סלקין ושאיין ותרין מגרופין בידיהו אלף טורין¹⁴ סלקין ועאלין (ס"א אלין טמירין עאלין וסלקין) בכל יומא משקיו¹⁵ דההוא ימא¹⁶ לבתר אתעקרי מנה וסלקין לימא אחרא¹⁷</p>	<p>הים הגדול הזה לארבע זויות, זה הולך לצד זה וזה הולך לצד זה, וכך כולם ארבעה מראות של פנים נראים בהם, וכשנכללים באחד כתוב ודמות פניהם פני אדם, פניהם של כלם פנים גדולים ופנים קטנים כלולים כאחד למעלה, שנים עולים ומשוטטים, ושתי מגרפות בידיהם. אלף הרים עולים ונכנסים (אלו מכוסים נכנסים ועולים) בכל יום מהשקאת אותו הים, אחר כך נעקרים ממנה ועולים לים אחר.</p>

בכוונת מנחת שבת (דף עה ריש ע"ג) ומקבלת משם השפע לישראל, ובסוד (משלי לא יד) ממרחק תביא לחמה, ממרחק ודאי מרישא דמוחא ומעילא דרישא, וכמ"ש בפ' אחרי מות (דף ס' סוף ע"א) (דע"ה ח"א פ ע"ג), הוא ממ"ס רישא תליתאה (דע"ה ח"ב קכא ע"ד), וזה"ק פינחס (רמט ע"א) בשעתא דדחיקת לה שעתה ואצטריכת למזונא לה ולכל חיון, איהי אזלת למרחיק לארח רחיקא (ביאורים ח"ב מה ע"א).

¹ כי הוא יונק מהמוחא דע"ג קרומא (רח"ו). ור"ל מאורא דע"ג קרומא שנק' גם הוא מוחא עילאה וכמ"ש באוצרות חיים (מ"מ).

² לחמה ג' הויות (רח"ו). ור"ל לחם גימ' ג' הויר"ת (מ"מ).

³ הוא בסוד ה' פעמים אלקי"ם דיודין (רמ"ז).

כפלות השם אות באות (אמר המסדר – עי' מ"ש הגר"א לעיל בפרשת בראישת נה ע"ב, ובהיכל ה' שם מד ע"א ד"ה בגין דהאי להט – ש"ל) (יהל אור).

⁴ בסוד אל שדי אלף ושדי (רח"ו). ור"ל אל שד"י במילואו גימ' אל"ף ומילי שד"י לבד הוא ת"ק הכל אלף ות"ק ונלע"ד שהם ט"ו גבורות דהגבורות שרשם בדעת ומתפטשים בגוף וכללותם ביסוד הם ט"ו גבורות כל א' כלולה מעשרה ועשר ממאה הם אלף ת"ק (מ"מ).

⁵ מגן בריאה (רח"ו).

⁶ אין פועלים דין רק שומרים (רח"ו).

⁷ ח"ג נו"ה דיצירה (רח"ו). בנא"י פירש שהם ארגמ"ן (רמ"ז).

⁸ ימא רבא תחת מלכות דבריאה (רח"ו).

⁹ זה פונה צפונה וזה פונה נגבה (רח"ו).

¹⁰ פי' שכל א' כלול מארבעתם משור נשר אריה אדם (מ"מ).

¹¹ פי' שכולם הם פני האדם שהוא העיקרי (מ"מ).

¹² חר"ג (רח"ו).

¹³ נו"ה (רח"ו). זוטרי – שהן בלא זקן, נערים (יהל אור).

¹⁴ נגה דבריאה נק' אלף טורין כי אל שד"י בבריאה (רח"ו). כמ"ש מצמיח חציר לבהמה והן ביום השני (יהל אור).

¹⁵ רחל (רח"ו).

¹⁶ מלכות רחל (דע"ה ח"ב סג ע"א).

¹⁷ יונקים מלאה (רח"ו). ור"ל שע"י יניקה שיונקים מרחל ולאה הם מתבררים ועולים (מ"מ). שעולים ויונקים מסוד לאה (דע"ה ח"ב סג ע"א).

<p>לית חושבנא לאינן דאתאחדן בשערהא¹ תרין בנין² ינקין כל יומא דאקרון מאללי ארעא³ ודא הוא רוא דספרא דצניעותא דכתיב וישלח יהושע בן נון⁴ מן השטים שנים אנשים מרגלים⁵ חרש לאמר ואלין ינקין מתחות סטרי אברהא⁶ תרין בנות⁷ בתחות רגלהא (ס"א ואלין ינקן מספרא דאברהא תרין בנת בתחותהא) ועל דא כתיב ויראו בני האלהים את בנות האדם ואלין מתאחדן בטרפי (ס"א בטופרי) דההיא ערסא ודא הוא דתנינן דכתיב אז תבאנה שתים נשים זונות⁸ אל המלך אז תבאנה ולא מקדמת דנא ובזמנא דישראל לתתא אהדרון קדל מבתר קב"ה מאי כתיב עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו ודאי</p>	<p>אין חשבון לאותם הנאחזים בשערותיה, שני בנים יונקים כל יום שנקראים מרגלי הארץ, וזהו סוד של ספרא דצניעותא, שכתוב וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים חרש לאמר, ואלו יונקים מתחת צדדי איבריה שתי בנות תחת רגליה, (ואלו יונקים מצד אברהם שתי בנות בתחתיה), ועל זה כתוב ויראו בני האלהים את בנות האדם, ואלו נאחזים עלי (בצפרני) אותה מטה, וזהו ששנינו שכתוב אז תבאנה שתים נשים זונות אל המלך, אז תבאנה ולא מקודם, לכן ובזמן שישראל למטה מחזירים עורף מאחר הקדוש ברוך הוא, מה כתוב עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו ודאי.</p>
<p>בידא שמאלא⁹ שבעין ענפיין¹⁰ דמגדלין בין נוני ימא¹¹ כלהו סומקי¹² כוורדא ועילא מנהון ענפא חד סומקא יתיר דא סליק¹³ ונחית וכלהו אתחפיין בשערהא מארי דלישנא בישא כד נחית חוייא אתעביד מקפץ על טוריין¹⁴ מדלגא על טנרי¹⁵ עד דישכח¹ טרפא דאחיד בטופרי² ויכול כדין שכיך ואתחזר לישניה למב</p>	<p>ביד שמאל, שבעים ענפים שמגדלים בין דגי הים כולם אדומים כשושנה, ומעליהם ענף אחד יותר אדום, זה עולה ויורד וכולם מתכסים בשערותיה. בעל הלשון הרע, כשיורד הנחש נעשה מקפץ על ההרים מדלג על הסלעים, עד שימצא טרף שאחוז בצפרנים ויאכל, אז שוכך</p>

¹ הם הדינים שנאמר מי ימלא גבורות ה' דסגיאיין אינן (רח"ו). כי השערות הם ממותרי מוחין שהם דינין ונאחזים ויונקים משם כמה שלוחי הדין לאין מספר (דע"ה ח"ב סג ע"א).

² שני מוחין דדכורא דנוגה דאצילות (רח"ו). קין והבל (יהל אור). התרין בנין הם הדכורין דנוגה, ולהם נמשך היניקה יותר מלמעלה, והתרין בנות הם הנוקבין דנוגה, ולהם נמשך היניקה מלמטה, ויניקתם הוא ע"י הניצוצין שבהם העולין, והם יונקים מהתפשטות הארת הקדושה ממש לצורך הקליפות נוגה, ואח"כ מקליפות נוגה מקבלים שאר הקליפות כולם, שהם הג' קליפות קשים, והכל הוא ע"י הניצוצין שבהם (דע"ה ח"ב סט ע"ב).

³ כי הם בבחי' מרגלים [עי' אריכות בבהגר"א על ספד"צ לא ע"א] על כל אינן דעברין על פתגמי אורייתא כמ"ש שם [לקמן] סב סע"ב (דע"ה ח"ב סג ע"א).

⁴ היא מלכות דאצילות (מ"מ).

⁵ הם חו"ב דז"א דנוגה דאצילות שנתנה להם רשות לינק מהקדושה ביום, ולפי שהיום הוא רחמים ואין בו דין כמו הלילה לכ"א חרש, דהיינו בחשאי, אבל תרין צפרין שהם חו"ב דנוק' דנוגה דאצילות הם יונקים בלילה בגלוי כמ"ש בפרשת ויחי (מ"מ).

⁶ צפרני ידים (יהל אור).

⁷ תרין מוחין דנוק' דנוגה (רח"ו). והיינו תרין צפרין הנז' בפ' ויחי ע"ש (מ"מ), נפש חי' דאדם (יהל אור).

⁸ הב' נשים הם ב' מוחין דנוגה דב"ע בין דדכורא בין דנוק', ולפי זה מ"ש הזהר והיינו דתנינן דכתיב אז וכו' אינו ר"ל דתרין בנות הנז' הם ב' נשים זונות שהרי תרין בנות הם חו"ב דנוק' דנוגה דאצילות, ושתים נשים זונות הם חו"ב דנוגה דב"ע, אלא כוונת הזהר שמביא ראייה כמו שאלו השתים נשים זונות שבאו לשלמה הם קלי' דנוגה גם בנות האדם דקרא הם קלי' דנוגה (מ"מ).

⁹ ע' שרים (רח"ו).

¹⁰ שבעין אנפיין – השרים (יהל אור)

¹¹ חיילים שביצירה (רח"ו). שלוחין (יהל אור).

¹² היכלות זכרים (רח"ו).

¹³ כמ"ש עולה כו' (יהל אור).

¹⁴ היכלות זכרים (רח"ו). דזו"נ שלהן, ועי' תז"ח עה ע"ב ואת נפש אויביך כו' (פי' דכתב שם כי נחש אשת זנונים מקננא בשבע סלעים ובעלה בשבע טורין ועי"ש בביאור הגר"א – המסדר) (יהל אור).

¹⁵ היכלות נוקבי' (רח"ו).

	והזרת לשונו לטוב.
<p>זכאין אינון ישראל דמזמנין ליה טרפיה אהדר לאתריה (ס"א לבתריה) עייל בנוקבא דתהומא רבא כד (ס"א סליק סלקין) סלקין מארי דרמחיין³ וסייפין דלית לון הושבנא סוחרנייהו דאינון שתין עלאין דסוחרניה דהאי ערסא אלף אלפין ורבוא רבוון קיימין בכל סטרא דהאי ערסא לעילא ומניה אתזנן כלהו מקמיה (ס"א ומניה אתזנו ליה פלחין כלהו קמיה)</p>	<p>אשריהם ישראל שמזמנים לו טרפו חוזר למקומו (לאחריו), ונכנס לנקב תהום רבה, כשעולים (עולה עולים) בעלי הרומחים והחרבות שאין להם חשבון סביב אותם ששים עליונים, שסביב המטה הזו אלף אלפים ורבוא רבבות, עומדים בכל צד של המטה הזו למעלה, וממנה נזונים כולם מלפניה (וממנה נזונים כולם עובדים לה לפניה).</p>
<p>יקומון מתחות כלהו נפקין כמה אלף ורבבן דלית לון הושבנא ונחתין ושאיין בעלמא עד דתקעי מארי שופרא ומתכנשי והני בזוהמא דטופרי אחידן דא ערסא כליל לון דא ערסא רגלוהי אחידן בארבע סטרי עלמא כלא עאלין בכללא דאשתכח לעילא ואשתכח לתתא בשמים ממעל ועל הארץ מתחת</p>	<p>יעמדו מתחת לכלם, יוצאים כמה אלף ורבבות שאין להם חשבון, ויורדים ומשוטטים בעולם, עד שתוקעים בעלי השופר ומתכנסים, ואלה אחוזים בזוהמת הצפרנים המטה הזו, כוללת אותם רגלי המטה הזו, אחוזים בארבעת צדדי העולם, כולם נכנסים בכלל, שנמצא למעלה, ונמצא למטה בשמים ממעל ועל הארץ מתחת.</p>
<p>ועל דא כתיב הנה מאי הנה בגין דזמינא לכללא לעילא ותתא ורשומא האי ערסא מכללא אדניי אתקרי רבונא דכללא⁴ רשימא בין חיילהא בניני כך כהנא בעא לכוונא מלי דלעילא ליחדא שמא קדישא מאתר דבעא ליחדא ועל דא תנינן כתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש בהאי בעא לקרבא קדושה לאתריה מהאי אתר בעי בר נש לדחלא מקמי קב"ה וע"ד כתיב לו חכמו ישכילו זאת מיד יבינו לאחרייתם כלומר אי יסתכלון בני נשא בענשא היך אחידא זאת בין חיילהא והיך אתמנו קמה כל אינון בני חיילין ואחידן בפולחנא לאתפרעא מן חייביא מיד יבינו</p>	<p>ועל זה כתוב, הנה מה זה הנה משום שמזומנת לכולם למעלה ולמטה, ורשומה המטה הזו מהכל, ונקראת אדניי הרבון של הכל, רשומה בין חיילותיה, לכן הכהן צריך לכוון דברים שלמעלה לייחד את השם הקדוש מהמקום שצריך ליחדו, ועל זה שנינו, כתוב, בזאת יבא אהרן אל הקודש, בזה צריך לקרב קדושה למקומה, מהמקום הזה צריך אדם לפחד מלפני הקדוש ברוך הוא, ועל זה כתוב לו חכמו ישכילו זאת מיד יבינו לאחרייתם, כלומר אם יסתכלו בני אדם בעונש איך זאת אחוזה בין חיילותיה, ואיך התמנו לפניה כל אותם בני החיילות ואוחזים בעבודה</p>

¹ בסוד לא תבשל, ואינון הנפילים ששניהם עז אלא שהשני קשה עזא"ל, אל קשה, והוא נופל לכן מפילים אותו ושניהם ר"ת נג"ע (פי' נופל גלוי עינים כנ"ל המסדר) ואינון בני אלהים כמש"ל קמ"ד אפילו בני אלהים באוריא ואינון בארץ (יהל אור).

² אף שנאחזין בדכורא כולם נאחזים בסט' דנוקבא אלא נגד שוקין דדכורא והוא בידין דנוקבא, שהן נגד שוקין דדכורא כידוע, שממית בידים תתפש (שם ל כח), דכורין בידהא ונוקבין ברגלהא, וכמ"ש בפרשת אחרי מות (בהגר"א על ספד"צ כז ע"ד ד"ה ואמר אתקין ביה), מה שאנו אומרים דיציאת האורות מצפרני רגלים היה גם בהמלכים דהעגולים, כוונתינו הוא רק על הארת דעצמותם גופה, וכמ"ש הרב בשער פרצופי זרין (פרק ב) בענין בקיעת הבשר שתחת הצפרנים, כי משם יונקים החיצונים בהארה היוצאת משם, וכמ"ש הגר"א בס"ד (פרק ג בד"ה וענין כלל ופרט כז ע"ד ד"ה ואמר אתקין ביה) וכולן נאחזין בטופרי דידין ורגלין כו', ע"ש ובזהר אחרי מות (ס' ע"ב וע"ט ע"א) (ביאורים ח"ב קב ע"ג).

³ כחות הטומאה (רח"ו).

⁴ בנה"י נכללו כל הכתרין תתאין שהוא כל הע"ס דילהון, וכמ"ש באד"ר (קמג ע"א) ובאחרי מות (דף ס ע"ב), וע' בהגר"א סד"צ (פרק א בד"ה מלך החמישי ט ע"ד וכן בדבריו שם פרק ג בד"ה כתיב ויאמר כו ע"ב ד"ה וע"כ נסתיים) (כללים ח"א עב ע"ב).

<p>לאחריתם ויסתמרון עובדיהון ולא יחובון קמי מלכא קדישא</p>	<p>להפרע מן הרשעים, מיד יבינו לאחריתם, וישמרו את מעשיהם ולא יחטאו לפני המלך הקדוש.</p>
<p>תו אר"ש כל בר נש דזכי למילף אורייתא ונפיר לה להאי זאת האי זאת נפירת ליה וגזר עמיה קיימא על קיימא דיליה דלא יתעדי מניה ומן בנוהי ומן בני בנוהי לעלמין הה"ד ואני זאת בריתי אותם וגו' יתבו למיכל עד דאכלו אר"ש לחברייא כל חד וחד לימא מלה חדתא דאורייתא על פתורא לקמיה דרבי פנחס</p>	<p>עוד אמר רבי שמעון כל אדם שזוכה ללמוד תורה ושומר את הזאת הזו, הזאת הזו שומרת אותו וכורתת עמו ברית על בריתו, שלא תסור ממנו, ומבניו ומבני בניו לעולמים, זהו שכתוב ואני זאת בריתי אותם וגו', ישבו לאכול עד שאכלו. אמר רבי שמעון לחברים כל אחד ואחד יאמר דבר חדש בתורה על השלחן לפני רבי פנחס.</p>
<p>פתח רבי חזקיה ואמר יי' אלהים נתן לי לשון למודים לדעת לעות את יעף דבר וגו' זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא אתרעי בהו מכל שאר עמין וקראן קדש דכתיב קדש ישראל ליי' ויהיב</p>	<p>פתח רבי חזקיה ואמר, אדני יהוה נתן לי לשון למודים לדעת לעת את יעף דבר וגו', אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם מכל שאר העמים, וקראם קדוש, שכתוב קדוש ישראל לה' ונתן</p>
<p>סא/א</p>	
<p>להו חולק לאתאחדא בשמא קדישא ובמה אחידו ישראל בשמא קדישא בגין דזכו באורייתא דכל מאן דזכי באורייתא זכי ביה בקב"ה (נ"א בקדש)</p>	<p>להם חלק להאחז בשם הקדוש, ולמה אחזו ישראל בשם הקדוש, משום שזכו בתורה, שכל מי שזוכה בתורה זוכה בקדוש ברוך הוא (בקדש).</p>
<p>ותנינן קמיה דמר מאי קדש שלימותא דאקרי חכמה עלאה ומהאי אתר (נגיד משח רבות קדישא בשבילין ידיען לאתר דאקרי בינה עלאה) ומתמן נפקין מבויעין ונחלין לכל עבר עד דמטו להאי זאת (ומאתר דא אתער רוחא קדישא) והאי זאת כד מתברכא אקרי קדש ואקרי חכמה</p>	<p>ושנינו לפני מורנו, מה זה קדש, שלמות הכל, שנקראת החכמה העליונה. ומהמקום הזה (נמשך שמן משחת קודש בשבילים ידועים למקום שנקרא בינה עליונה), ומשם יוצאים מעיינות ונחלים לכל צד, עד שמגיעים לזאת הזו, [וממקום זה מתעוררת רוח קדושה], וכשמתברכת הזאת הזו, נקראת קודש, ונקראת חכמה.</p>
<p>וקראן ליה (נ"א והאי זאת כד אתברכא מאתר עלאה דא דאקרי קדש ואקרי חכמה קראן לה) רוח הקדש כלומר רוח מההוא קדש! דלעילא וכד נפקין ומתערין מנה רזי אורייתא</p>	<p>וקוראים לה (והזאת הזו כשמתברכת ממקום עליון זה שנקרא קודש ונקרא חכמה, קוראים לו) רוח הקודש, כלומר רוח מאותו קודש שלמעלה, וכשיוצאים ומתעוררים ממנה סודות התורה, אז</p>

¹ והנה נאמר בשלמה (מלכים א' ג כח) כי חכמת אלהים בקרבו, והוא חכמה היורדת בבריאה, שזהו מה שירת שלמה, ולכן נאמר כי חכמת אלהים, שהוא הבריאה שנברא בשם אלהים, בראשית ברא אלהים (בראשית א א), והוא חכמה זעירא, וכמ"ש בפ' פינחס (רכג ע"א) וה' נתן חכמה לשלמה חכמה זעירא, ואמר הגר"א בספד"צ (פ"ד ל ע"ג ד"ה ואמר וביר"ד) שהוא אור היסוד (שהוא י' זעירא והוא חכמה זעירא) דהמלכות דאצילות, והוא יורד בבריאה, ואליו זכה שלמה. אבל לא שנתחכם בהמלכות שבאצילות רק בהי' זעירא שלה היורדת בבריאה, וכמ"ש בספד"צ (פ"ה לג ע"ב) דמינה אתחכם לתתא, וע' בהגר"א שם (לה ע"א ד"ה ויחכם). ואותו הי' זעירא הוא רוח הקודש, שהוא רוח מההוא קודש דלעילא, שהוא י' עלאה, חכמה עלאה אבא, כמ"ש בפ' אחרי מות (סא ע"א) ומשום שזכה לההוא י' זעירא (דע"ה ח"ב פה ע"א).

<p>כדין אתקרי לשון הקדש ובשעתא דנגיד ההוא רבות קדישא לאינון תרין קיימינן¹ דאקרון למודי יי' ואקרון צבקות אתכנש תמן וכד נפיק מתמן בההוא דרגא דאקרי יסוד לההוא חכמה זעירא² כדין אתקרי לשון למודים ונפיק לאתערא לאינון קדישי עליונים כדין כתיב יי' אלהים נתן לי לשון למודים ולמה לדעת לעות את יעף דבר</p>	<p>נקראת לשון הקודש, ובשעה שנמשך אותו משחת קדש לאותם שני עמודים שנקראים למודי ה' ונקראים צבאות, מתכנס לשם, וכשיוצא משם באותה דרגה שנקראת יסוד לאותה חכמה קטנה, אז נקראת לשון למודים ויוצאת להעיר אותם קדושים עליונים, אז כתוב ה' אלהים נתן לי לשון למודים. ולמה, לדעת לעוות את יעף דבר.</p>
<p>וקב"ה יהיב האי לבוצינא קדישא ר"ש ועוד דסליק ליה לעילא בגין כך כל מלוי באתגלייא אתמרו ולא אתכסיין³ עליה כתיב פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות⁴</p>	<p>והקדוש ברוך הוא נתן את זה לנר הקדוש, רבי שמעון, ועוד שהעלו אותו למעלה, ולכן כל דבריו בנגלה נאמרים, ולא מכסים עליו, כתוב פה אל פה אדבר בו, ומראה ולא בחידות.</p>
<p>פתח רבי ייסא ואמר ויי' נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו ויהי שלום בין חירם ובין שלמה וגו' ויי' נתן חכמה לשלמה דא הוא דתנינן ביומוי דשלמה מלכא קיימא סיהרא באשלמותא כאשר דבר לו כמה דאתמר ליה החכמה והמדע נתון לך ויהי שלום בין חירם ובין שלמה וכי מה (בין) האי להאי אלא הכי תנינן ויי' נתן חכמה לשלמה והאי חכמה במאי אוקים לה</p>	<p>פתח רבי ייסא ואמר וה' נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו, ויהי שלום בין חירם ובין שלמה וגו'. וה' נתן חכמה לשלמה, זהו שנינו, בימי שלמה המלך עמדה הלבנה בשלמותה, כאשר דבר לו כמו שנאמר לו, החכמה והמדע נתון לך, ויהי שלום בין חירם ובין שלמה. וכי מה (בין) זה לזה, אלא כך שנינו, וה' נתן חכמה לשלמה, ואת החכמה הזו במה העמיד, והסביר אותה.</p>

¹ אל תתמה ייחס תרין ביעין בלישנא דתרין קיימינן כי כן הדרך בזהר (רח"ו).
² מלכות (רח"ו). הנקודה הוא ג"כ שורש המלכות אדנ"י, כי ה' דאדנ"י הוא מהי' דהו"ה, והיא נקרא ג"כ חכמה, חכמה זעירא, כמ"ש בפ' אחרי (דף סא ע"א) וכן היא נקרא ג"כ ראשית, ראשית דרכו, ראשית לנבראים, כמ"ש בהקדמת תיקו"ז (שם יב סע"ב) (ביאורים ח"א סב ע"ב), ה' זעירא שהוא העטרה והוא חכמה זעירא כמ"ש בפ' אחרי (סא ע"א) ובאד"ז (רצו ע"א) (ביאורים ח"ב עח ע"ד).
³ לקמן עט ע"א ע"ש ועי' לקמן קלב ע"ב (לש"ו). כל הגילויים שבאדרא שהם עצמן עיקר דברי האריז"ל אין בהם שום מראה ודמיון כלל. וכן אמרו בזוה"ק (אחרי מות סא ע"א) דכל דברי הרשב"י הם באתגלייא ולא אתכסיין, עליה כתיב (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות (דע"ה ח"א נז ע"א).
⁴ כי קודם שנתגלו הספרא דצניעותא והאדרות, הנה הוה כמעט כל אורות הא"א והאר"א הכלליים נעלמים בבחי' א"ס, ולא היו נתגלו עדיין גם באצילות כלל, כי היו סתומים ונעלמים בשרשן, והנה היה אסור אז לדרוש ולחקור בהם כלל ע"ד האיסור השאלה והחקירה בא"ס, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (דף ז ע"ב) דגם הדיוקן דאצילות הנה אין לומר בא"ס כלל, ומאן דצייר ביה דיוקנא עליו נאמר ארור האיש אשר יעשה פסל כו' ושם בסתר בסתרו של עולם, ע' ביאור הגר"א שם. וזהו מה שאסרו בכ"מ בזוה"ק החקירה בהג"ר, והיה כ"ז קודם שנתגלו האדרות, והיה אז האורות דהג"ר סתומים ונעלמים, כי היו כלולים בא"ס. אבל אח"כ כאשר נתגלו האדרות, והיה גילויים למטה ע"י שנתגלה בהם אז א"ס ית"ש באצילות, והאיר א"ס ית"ש בהם באצילות בגילוי גמור. הנה עי"ז נתגלה ידיעתם ע"י הרשב"י למטה ג"כ, והותר מאז לעסוק ולדבר בהם. וכן עד"ז שאר כל הסודות אשר באצילות כולו, הנה היו כולם גלויים בימי רשב"י, משום שנתגלה אורם באצילות ע"י גילוי דא"ס ית"ש שנתגלה והאיר בהם באצילות להדיא. וכמו כן נתגלה ידיעתם ע"י רשב"י וסיעתו למטה ג"כ, ולכן הקפיד הרשב"י מאד על הסתר אותן הסודות אז לדבר בהם בדרך חידה, וכמ"ש בפ' אחרי מות (דף עט ע"א), וע"ש (דף סא ע"א) ובכ"מ, כי גורם ח"ו עי"ז העלאתן למעלה, כי כפי ערך הלימוד והעסק שעוסקים בהם למטה כן הם מאירים למעלה, וכמ"ש באד"ר (דף קלב ע"ב) אמר ר"ש כו' וכד אתפריש כל חד מנייהו מפומייכון אסתליק ואתתקן ואתעטר ואתטמר כו' ובעוד דכל חד מתפרש בפומייכו נהיר ואתעטר ויתיב כו' וכד אסתיים לאתפרשא סליק ואתעטר כו' עש"ה. והרי לנו כי גילויים למעלה הוא כפי ערך הלימוד והעסק שעוסקים בהם החכמים למטה, והם תלויים זב"ז, כי נמשך ידיעתם למטה ע"י שמתגלים מא"ס להאיר למעלה (ביאורים ח"א כא ע"ג).

<p>א"ר יוסי אוקים לה בהאי בקדמיתא דשלמה עבד דנחית לחירם מההוא דרגא דהוה אמר מושב אלהים ישבתי וגו' דתניא חירם מלך צור עבד גרמיה אלוה בתר דשלמה אתא עבר ליה בחכמתיה דנחית מההוא עיטא ואודי ליה לשלמה ובגין כך ויהי שלום בין חירם ובין שלמה</p>	<p>אמר רבי יוסי, העמיד אותה בזה בראשונה, ששלמה עשה שהוריד את חירם מאותה דרגה שהיה אומר, מושב אלהים ישבתי וגו'. שלמדנו, שחירם מלך צור עשה עצמו אלוה אחר, ששלמה בא עשה לו בחכמתו שירד מאותה עצה, והודה לשלמה. ולכן כתוב ויהי שלום בין חירם ובין שלמה.</p>
<p>ותנינן א"ר יצחק א"ר יהודה דשדר ליה חד שידא ונחית ליה שבעה מדורין דגיהנם וסלקיה ושדר ליה פתקין בכל יומא ויומא בידיה עד דאהדר ואודי ליה לשלמה ותנינן שלמה ירית לה לסיהרא בכל סטרוי בג"כ בכלא שליט בחכמתיה</p>	<p>ושנינו, אמר רבי יצחק אמר רבי יהודה, ששלח לו שד אחד והוריד אותו לשבעה מדורי גיהנם, והעלה אותו, ושלח לו פתקים בכל יום ויום בידו, עד שחזר והודה לשלמה, ושנינו שלמה ירש את הלבנה בכל הצדדים, ולכן שלט בכל בחכמתו.</p>
<p>ור"ש בן יוחאי שליט בחכמתיה על כל בני עלמא כל אינון דסלקין בדרגוי לא סלקין אלא לאשלמא עמיה (ס"א אי לא שלמין עמיה)</p>	<p>ורבי שמעון בר יוחאי שולט בחכמתו על כל בני העולם, כל אותם שעולים בדרגותיו לא עולים אלא להשלים עמו (אם לא שלמים עמו).</p>
<p>פתח רבי יוסי ואמר יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה וגו' יונתי דא כ"י מה יונה לא שבקת בן זונה לעלמין כך כ"י לא שבקת לקב"ה לעלמין בחגוי הסלע אלין ת"ה דלא משתכחי בנייהא בעלמא דין</p>	<p>פתח רבי יוסי ואמר יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה וגו'. יונתי, זו כנסת ישראל, מה יונה לא עוזבת את בן זונה לעולמים, כך כנסת ישראל לא עוזבת את הקדוש ברוך הוא לעולמים. בחגוי הסלע, אלו תלמידי חכמים שלא נמצאים במנוחה בעולם הזה.</p>
<p>בסתר המדרגה אלין ת"ה הצנועין דבהון חסידין דחלי קב"ה דשכינתא לא אעדי מנייהו לעלמין כדין קב"ה מתבע בגינייהו לכ"י ואמר הראיני את מראיך השמיעני את קולך כי קולך ערב דלית קלא משתמע לעילא אלא קלא דאינון דמתעסקי באורייתא</p>	<p>בסתר המדרגה, אלו תלמידי חכמים הצנועים, שבהם חסידים יראי הקדוש ברוך הוא, ששכינה לא זזה מהם לעולמים, אז הקדוש ברוך הוא תובע את כנסת ישראל בשבילם, ואומר הראיני את מראיך השמיעני את קולך, כי קולך ערב שאין קול, שנשמע למעלה, אלא קולם של אלו העוסקים בתורה.</p>
<p>ותאנא כל אינון דמתעסקי באורייתא בליליא דיוקניהון אתחקק לעילא קמי קב"ה וקב"ה משתעשע בהו כוליה יומא ומסתכל בהו וההוא קלא (דהכא) סליק ובקע כל אינון רקיעין עד דסליק קמי קב"ה כדין כתיב כי קולך ערב ומראך נאוה</p>	<p>ולמדנו כל אותם העוסקים בתורה בלילה שדמותם נחקק למעלה לפני הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא משתעשע בהם כל היום, ומסתכל בהם, ואותו קול (של כאן) עולה ובוקע את כל אותם רקיעים, עד שעולה לפני הקדוש ברוך הוא, אז כתוב כי קולך ערב ומראיך נאוה.</p>
<p>והשתא קב"ה חקק דיוקנא דר"ש לעילא</p>	<p>ועכשיו הקדוש ברוך הוא חוקק את</p>

<p>וקליה לעילא לעילא סלקא ומתעטרא בכתרא קדישא עד דקב"ה מתעטר ביה בכלהו עלמין ומשתבח ביה עליה כתיב ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר</p>	<p>דיוקנו של רבי שמעון למעלה, וקולו למעלה למעלה עולה, ומתעטר בכתר הקדוש, עד שהקדוש ברוך הוא מתעטר בו בכל העולמות ומשתבח בו, עליו כתוב ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.</p>
<p>פתח ר' חייא ואמר מה שהיה כבר הוא (נקרא שמו ל"ג) ואשר להיות¹ וגו' מה שהיה כבר היינו דתנינן עד לא ברא קב"ה האי עלמא הוה בארי עלמין והריב לון עד</p>	<p>פתח רבי חייא ואמר מה שהיה כבר הוא (נקרא שמו) ואשר להיות וגו', מה שהיה כבר, היינו מה ששנינו, שטרם שברא הקדוש ברוך הוא את העולם הזה, היה בורא עולמות ומחריבם, עד</p>
<p>סא/ב</p>	
<p>דקב"ה סליק ברעותיה² למברי האי עלמא ואמליך באורייתא כדין אתתקן הוא בתקונוי ואתעטר בעטרוי וברא האי עלמא וכל מאי דאשתכח בהאי עלמא הא הוה קמיה (והא סליק מקמיה) ואתתקן קמיה</p>	<p>שעלה ברצונו של הקדוש ברוך הוא לברא את העולם הזה, ונמלך בתורה, אז הוא נתקן בתקונוי והתעטר בעטרוי, וברא את העולם הזה. וכל מה שנמצא בעולם הזה, הרי היה לפניו (שהרי עלה מלפניו) והתתקן לפניו.</p>
<p>ותאנא כל אינון דברי עלמא דאשתכחו בכל דרא ודרא עד לא ייתון³ לעלמא הא הוה קיימי קמיה בדיוקניהון (והכי תאנא) אפילו כל אינון נשמתין דבני נשא עד לא יחתון לעלמא כלהו גליפין קמיה ברקיעא בהווא דיוקנא ממש דאינון בהאי עלמא⁴ וכל מה דאולפין בהאי עלמא כלא ידעו עד לא ייתון לעלמא⁵</p>	<p>ושנינו כל אותם מנהיגי העולם שנמצאים בכל דור ודור, טרם שיבאו לעולם הרי היו עומדים לפניו בדמותם, (וכך שנינו) אפילו כל אותן נשמות בני האדם טרם שירדו לעולם כולן חקוקות לפניו ברקיע, באותו דמות ממש שהם בעולם הזה. וכל מה שלומדים בעולם הזה הכל ידעו טרם בואם לעולם.</p>
<p>ותנינא האי באינון זכאי קשוט וכל אינון דלא</p>	<p>ושנינו זה באותם צדיקי אמת, וכל אותם שאין נמצאים צדיקים בעולם הזה,</p>

¹ הכל גזור מלפניו ית"ש, כי כולם הם מסוד עולם הנקודות וכנ"ל ענף י"ח, ועל זה נאמר (קהלת ג טו) ואשר להיות (כל מה שעתיד להיות) כבר היה וכמ"ש בזוה"ק פ' אחרי מות (דף סא סע"א) וכן הוא בתיקונים (תיקון סט דף קיח ע"א) ואשר להיות כבר היה, ואשר איהו למהוי בהאי עלמא כבר, הוא מחויב למיהוי קדם דייתי לעלמא, כי הכל הוא מסוד עולם הנקודות, שהוא קודם זה העולם, ועליו אמר (מנחות כט ע"ב) כך עלה במחשבה לפני (דע"ה ח"ב קיב ע"ב).

² (בח"א כט ע"א, עד ע"א, פו סע"ב, קעב ע"א, רנא ע"א, ובח"ב צו ע"ב, ובח"ג סא רע"ב) בענין סדר סיבת התחלת בריאת העולם, הנה אמרו כד סליק ברעותא למברי עלמא, ואמר הרב בסוף דרושי נקודת (סוף פרק ו) שהכוונה בלשון סליק, שהוא ענין עלייה. הענין הוא כי הנה התחדשות כל מציאות הנה הוא לעולם ע"י עליית מ"ן מהתחתונים. [כי הוא מ"ש בזוה"ק בכ"מ, כי הכל תלוי באתערותא דלתתא, ואמרו בפ' ויחי (רלה ע"א) דאי לא מתערין לתתא לא מתערין לעילא, ובאתערותא דלתתא אתער לעילא, כי כל אתערותא דלתתא הוא עצמו סוד עליית מ"ן]. [כללים ח"א יב ע"א]. ועי' בהגר"א על ספד"צ ד' ע"ב בהגה"ה שזו "עליה אל המו"ס", ועי' דברינו שם שהוכחנו שכוונתו לזיווג של הקד"א ומו"ס, וכאן הוא שמצינו את הזיווג הראשון, הנעלם ביותר שאפשר לדבר עליו.

³ אף שבאדום לא היו רק ח', קודם מרע"ה, ועד דלא ייתו ב"י, גם לאדום לא היה כלל, מ"מ כמה מלכים אחדים לאומות היו, ולא נכתבו כלל (יהל אור).

⁴ עי' פרשת תרומה קנ ע"א (לש"ו).

⁵ ולכן כל מה שנתחדש ע"י ר' עקיבא וחביריו בהיותן בהעוה"ז היה גלוי לפניהם מקודם כל זמן שהיה נשמתם למעלה, והיו דורשים שם אותן התילין תילין של הלכות על כל קוש וקוש שהם כתרי אותיות ע"פ סודם דפנימיות התורה, שהם אורות הכתרים הנז' (דע"ה ח"ב פו ע"ד).

<p>משכתכחין זכאין בהאי עלמא אפילו תמן מתרחקין מקמי קב"ה¹ ועאלין בנוקבא דתהומא רבא ורחקין שעתא ונחתין לעלמא</p>	<p>אפילו שם מרחוקים מלפני הקדוש ברוך הוא, ונכנסים לנקב תהום רבה, ודוחקים את השעה, ויורדים לעולם.</p>
<p>וההיא נשמתא דלהון הא אוליפנא כמה דאינון קשי קדל בהאי עלמא כך הווי² עד לא ייתון לעלמא וההוא חולקא קדישא דיהב לון רמאן ליה ואזלין ושאיין ואסתאבון בההוא נוקבא דתהומא רבא ונטלי חולקהון מתמן ורחקין שעתא ונחתין לעלמא</p>	<p>ואותה הנשמה שלהם, הרי למדנו כמו שהם קשי עורף בעולם הזה, כך היו טרם בואם לעולם, ואת אותו חלק קדוש שנתן להם, זרקו אותו והולכים ומשוטטים ונטמאים באותו נקב תהום רבה, ונוטלים חלקם משם, ודוחקים את השעה ויורדים לעולם.</p>
<p>אי זכי לבתר ותב בתיובתא קמי מאריה הוא נטיל ההוא חולקא דיליה ממש הה"ד מה שהיה כבר (נקרא שמו) ואשר להיות וגו' (&)</p>	<p>אם זוכה אחר כך ושב בתשובה לפני רבונו, הוא נוטל את אותו חלק שלו ממש, זהו שכתוב מה שהיה כבר (נקרא שמו) ואשר להיות וגו'.</p>
<p>תא חזי בני אהרן לא אשתכחו בישראל כוותיהו בר משה ואהרן ואינון אקרונ אצילי בני ישראל ועל דטעו קמי מלכא קדישא מיתו</p>	<p>בא וראה לא נמצאו כמו בני אהרן בישראל פרט למשה ואהרן, והם נקראו אצילי בני ישראל, ועל שטעו לפני המלך הקדוש מתו.</p>
<p>וכי קב"ה בעא לאובדא לון והא תנינן ברזא דמתניתין דקב"ה עבד חסד בכלא ואפילו ברשיעי עלמא לא בעי לאובדא לון</p>	<p>וכי הקדוש ברוך הוא רצה לאבדם, והרי שנינו בסוד המשנה שהקדוש ברוך הוא עושה חסד עם הכל, ואפילו ברשעי העולם אינו רוצה לאבדם.</p>
<p>והני זכאי קשוט ס"ד דאינון אתאבידו מעלמא זכותא דלהון אן הוא זכותא דאבוהון אן הוא זכותא דמשה הכי נמי ואינון היך אתאבידו</p>	<p>וצדיקי האמת הללו, היעלה על דעתך שנאבדו מן העולם, איפה הזכות שלהם, איפה הזכות של אביהם, וזכותו של משה גם כן, ואיך הם נאבדו.</p>
<p>אלא הכי אוליפנא מבוצינא קדישא דקב"ה חס על יקרא דלהון ואתוקד גרמיהון לנו ונשמתהון לא אתאבידו והא אוקימנא</p>	<p>אלא כך למדנו מהנר הקדוש, שהקדוש ברוך הוא חס על כבודם ונשרף גופם בפנים ונשמתם לא נאבדה, והרי בארנו.</p>
<p>ות"ח עד לא מיתו בני אהרן כתיב ואלעזר בן אהרן לקח לו³ וגו' אקרי שמיה פנחס דהוה זמין לאתתקנא עקימא הה"ד ואשר להיות כבר היה ותאנא כלחו זכאי קשוט עד לא ייתון לעלמא כלחו אתתקנו לעילא ואקרונ בשמהן ור' שמעון בן יוחאי מן יומא דברא קב"ה עלמא הוה אזדמן קמי קב"ה ואשתכח עמיה וקב"ה קרי ליה בשמיה זכאה חולקיה לעילא ותתא עליה כתיב</p>	<p>ובא וראה טרם שמתו בני אהרן כתוב ואלעזר בן אהרן לקח לו וגו', נקרא שמו פנחס, שהיה עתיד לתקן את העקום, זהו שכתוב ואשר להיות כבר היה, ולמדנו כל צדיקי האמת טרם שיבאו לעולם כולם מתוקנים למעלה ונקראים בשמות, ורשב"י מיום שברא הקדוש ברוך הוא את העולם היה מזומן לפני הקדוש ברוך הוא ונמצא עמו,</p>

¹ עי' זר"ח שה"ש נד ע"ג (לש"ו).

² כשמעשה בני אדם הם רעים, הנה מתעלם אור קדושתו יתברך מהמציאות, ויוצא עי"ז מהדינין קשים קליפות וחיצונים להרע ולהשחית רח"ל. וכן היה בענין התתקע"ד דורות, כי היה להם כח הבחירה להרע ולהטיב, אך באשר שהיו מתוקף הגבורות ובהעלם דאור א"ס כנ"ל הרשיעו הרבה. והוא ע"ד שאמרו בזה"ק (פ' אחרי מות סא ע"ב) דכל אותן שהם מורדים ופושעים בעוה"ז, כן הוא ג"כ נשמתם למעלה, גם קודם שבאו לעולם ע"ש, ובזו"ח (שיר השירים נד ע"ג סט ע"א). והוא ג"כ באותן הנשמות שהם מסטרא דגבורות ביותר, והם קרובים להחיצונים לעולם, ולכן הם נוטים להרע גם קודם שבאו לעולם. וכן עושים אח"כ בעוה"ז, הגם שיש להם כח הבחירה, ואין להם תקנה אלא לאחר מיתה ע"י גיהנם, כמ"ש בזו"ח שה"ש שם ע"ש (דע"ה ח"ב ע ע"ד).

³ עי' לעיל נז ע"ב (לש"ו).

<p>ישמח אביך ואמך אביך דא קב"ה ואמך דא כ"י</p>	<p>והקדוש ברוך הוא קרא אותנו בשמו, אשרי חלקו למעלה ולמטה. עליו כתוב ישמח אביך ואמך, אביך זה הקדוש ברוך הוא, ואמך זו כנסת ישראל.</p>
<p>פתח ר' אבא ואמר עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו האי קרא אוקמוה חברייא בשעתא דקב"ה אשתכח וזמין בטורא דסיני למיהב אורייתא לישראל נרדי נתן ריחו ישראל יהבו וסליקו ריחא טב דקאים ואגין עליהו לדרי דרין ואמרו כל אשר דבר יי' נעשה ונשמע</p>	<p>פתח רבי אבא ואמר עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו, את הפסוק הזה פרשוהו החברים, בשעה שהקדוש ברוך הוא היה נמצא ומזומן בהר סיני לתת תורה לישראל, נרדי נתן ריחו, ישראל נתנו והעלו ריח טוב שעמד והגן עליהם לדורי דורות, ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע.</p>
<p>דבר אחר עד שהמלך במסבו בעוד דסליק משה לקבל אורייתא מקב"ה ואתחקק בתרי לוחי אבנין ישראל שבקו ההוא ריחא טבא דהוה מתעטר עליהו ואמרו לעגל אלה אלהיך ישראל</p>	<p>דבר אחר עד שהמלך במסיבו, בעוד שעלה משה לקבל תורה מהקדוש ברוך הוא ונחקה בשני לוחות אבנים, עזבו ישראל את אותו ריח טוב שהיה מתעטר עליהם, ואמרו לעגל אלה אלהיך ישראל.</p>
<p>השתא האי קרא ברזא דחכמתא הוא ת"ח כתיב ונהר יוצר מעדן¹ להשקות את הגן האי נהרא אתפשט בסטרוי בשעתא דמזדווג עמיה בזווגא שלים כדי האי עדן (זווגא) בהווא נתיב דלא אתידע לעילא ותתא² כדי נתיב לא ידעו עיט³ ואשתכחו ברעותא דלא מתפרשן תדירא⁴ חד מהד⁵ כדין נפקין מבויעין ונחלין ומעטרי לבן קדישא בכל אינון כתרין כדין כתיב בעטרה שעטרה לו אמו ובהווא שעתא ירית ההוא בן אחסנתא דאבוי ואמיה כדין הוא אשתעשע בהווא ענוגא ותפנוקא</p>	<p>עכשיו פסוק זה הוא בסוד החכמה, בא וראה כתוב ונהר יצא מעדן להשקות את הגן, הנהר הזה התפשט לצדדיו, בשעה שמזדווג עמו בזווג שלם, כאשר העדן הזה (זווגו) באותו נתיב שלא נודע למעלה ולמטה, כמו שנאמר נתיב לא ידעו עיט, ונמצאו ברצון שלא נפרדים תמיד אחד מאחד, אז יוצאים מעיינות ונחלים ומעטרים את הבן הקדוש בכל אותם הכתרים, ואז כתוב בעטרה שעטרה לו אמו, ובאותה שעה ירש אותו בן ירושת אביו ואמו, ואז הוא השתעשע באותו עונג ותפנוק.</p>
<p>ותאנא בשעתא דמלכא עלאה בתפנוקי</p>	<p>ולמדנו בשעה שהמלך העליון</p>

¹ הנה שם הכוונה על הזווג שלהם אשר לצורך הנשמות שהוא אינו תדירי, כי אע"ג דלא מתפרשין דא מן דא לעלמין, הנה הוא רק לצורך השפע אשר לחיות וקיום לבד. אבל השפע אשר לצורך הנשמות, הוא אינו תדירי וכנ"ל, וזה נקרא זווגא שלים. וזהו שאמר בשעתא דמזדווג עמה בזווגא שלים כו' כדין כו' ובההיא שעתא כו', כי הזווג אשר לצורך השפע הזה הוא מהגר דאו"א עלאין והוא אינו תדירי. אבל הזווג אשר לצורך החיות והקיום הוא מהר"ק דאו"א עלאין, ועל זה אמרו דלא מתפרשין לעלמין ונמשך מהם השפע הזה תמיד (ביאורים ח"ב ע ע"ג).

² עי' לקמן קצג ע"ב (לש"ו).

³ כל אר"א הנה אבא הוא נעלם ואימא נגלה, ע' זוה"ק בלק (קצג ע"ב) ופ' אחרי (סא ע"ב), כי האבא הנה עליו נאמר (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט, וכן כתב ג"כ הרב בדרושי מ"ן ומ"ד (ריש דרוש י) (כללים ח"ב יח ע"א), אור הדעת עלאה העיקרי אשר הוא בהגילוי דאור א"ס עצמו, הנה הוא האוירא עלאה אוירא דלא אתפיס (ז"ח דף ע ע"א, וס"י פ"ב מ"ו), כי הוא מת"ת דרדל"א והוא הרישא תנינא, ויחודו עם המ"ס שהיא רישא תליתאה הנה הוא יחוד חו"ב, כי האוירא הוא סיום הגלגלתא יסוד דיליה, והוא נתיב לא ידעו עיט (איוב כח ז), פלא מאינון פלאות חכמה כמ"ש בפ' בלק (קנ"ג ע"ב) ופ' אחרי (סא ע"ב), והוא אור הדעת עלאה המתפשט מאור א"ס, ובו הוא היחוד דגולגלתא עם המ"ס (כללים ח"ב מב ע"ג), כי לא נודע אם שהוא לאבא או שהוא לאימא ע"י שהוא טמיר בה ולא מתפרשן דא מן דא וע' פ' בלק קצג ע"ב ובהגהות מהרח"ו שם אות ח' [פלא דא הוא חד דרגא מאינון פלאות - יסוד דאבא] וכן בפ' בראשית כ"ט ב' ובדברי הרב בשעה"כ דף ג' ע"א ובדברי הגר"א בספד"צ ב' ע"א (כללים ח"ב קיז ע"א).

⁴ עי' עוד אד"ז רצ ע"ב, וכן הוא בפ' בשלח נ' ע"ב נ"ה ע"א ופ' ויקרא ד' ע"א ס"א ע"ב (כללים ח"ב קכב ע"א).

⁵ לעיל ד ע"א (לש"ו).

<p>מלכין יתיב בעטרוי כדין כתיב עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו דא יסוד דאפיק ברכאן לאזדוונא מלכא קדישא</p>	<p>בתפנוקי מלכים יושב בעטרותיו, אזי כתוב עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו, זה היסוד שמוציא ברכות לזווג את המלך הקדוש</p>
<p>סב/א</p>	
<p>במטרוניתא (בהא דרגא) וכדין אתיהבון ברכאן בכולהו עלמין (ונפקין) ומתברכן עלאין ותתאין והשתא הא בוצינא קדישא מתעטר בעטרוי דהאי דרגא והוא וחברייא סליקו תשבחן מתתא לעילא והיא מתעטרא באינון תשבחן השתא אית לאפקא ברכאן לכלהו חברייא מעילא לתתא בהאי דרגא קדישא! ור' (ס"א דר') אלעזר בריה לימא מאינון מלין מעליין דאוליף מאבוי</p>	<p>עם המלכה (בדרגה הזו), ואז נתנות ברכות בכל העולמות, (ויוצאים) ומתברכים עליונים ותחתונים. ועכשיו הרי הנר הקדוש מתעטר בעטרות הדרגה הזו, והוא והחברים מעלים תשבחות ממטה למעלה, והיא מתעטרת באותן התשבחות. עכשיו יש להוציא ברכות לכל החברים ממעלה למטה בדרגה הקדושה הזו. ורבי אלעזר (שרבי אלעזר) בנו יאמר מאותם הדברים המעולים שלמד מאביו.</p>
<p>פתח ר' אלעזר ואמר וירא והנה באר בשדה וגו' ונאספו שמה כל העדרים וגו' הני קראי אית לאסתכלא בהו וברזא דחכמתא אינון דאוליפנא מאבא והכי אוליפנא וירא והנה באר בשדה מאן באר דא? היא דכתיב באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה אלין אינון נצח הוד יסוד³ דאלין אינון רביעין עלה וקיימין עלה⁴ ומאלין אמלייא ברכאן ההיא באר כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים דהא מן האי באר⁵ אתנו עלאין⁶</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר וירא והנה באר בשדה וגו', ונאספו שמה כל העדרים וגו'. יש להתבונן בפסוקים הללו, והם בסוד החכמה שלמדתי מאבא, וכך למדתי, וירא והנה באר בשדה, איזו באר, זהו שכתוב באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם, והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה, אלו הם נצח הוד יסוד, שאלו הם הרובצים עליה ועומדים עליה, ומאלה מתמלאת הבאר הזו בברכות, כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים, שהרי מהבאר</p>

1 הוא ר' אלעזר שהוא דוגמת היסוד שמקבל מלמעלה והוא משפיע למלכות ולבי"ע כך ר' אלעזר כל מה שלמד מאביו עכשיו יאמר אותו כדי לזרז את החברים, וז"ש ורבי אלעזר בריה לימא וכו' (מ"מ).

2 קשיא ליה שדה נקראת המלכות באר מלכות אם כן מאן באר, ופירש כי היא בחינתה המקושטת על ידי הספירות העליונות שהם שרים ונדיבי העם החופרים הבאר הזה בשדה כדפירשנו, ופירוש באר חפרוה שרים פירשו בזוהר פירושים שונים בפרשת חוקת ובשיר השירים פסוק א' עיין שם שכל הדרכים יתיישבו לענין אחד שדרך כלל ירצה לבאר בחינתה שקשטוה המדות העליונות (אור יקר).

3 יקשה לו דאיהי בעי לאפרשא ישקו העדרים שהם המשתלשלים למטה ממלכות יונקים ממנה והשתא קאמר שלשה עדרי צאן שהם נצח הוד יסוד, לזה אמר "אילין איקרונ" פירוש אלה העדרים נקראים בשם לא אמר עדרים סתם אלא קראם בשם "עדרי צאן" מפני שהם רשומין יותר מהקודמין שהם למעלה ממנה (אור יקר).

פי' נה"י דז"א שמהם נבנית המלכות הנק' באר כמ"ש הרב ז"ל שנצח דז"א ממנו נעשה קו ימיני דנוק' שהוא בג"ה ומיסוד דז"א נעשה קו אמצעי דנוק' שהוא דת"י (מ"מ).

4 ואומרו רובצים עליה יכריח הפירוש הזה בעצמו שהם יקראו עדרי צאן מפני שהצאן התחתון תלויים בהם ומהם נמצאו ומהם היו, שכל הנמצאים על ידי נצח והוד שהם נקראים צבאות הם נמצאים למטה על ידי היסוד, ודקדק שאמר הכתוב רובצים עליה והיה לו לומר שלשה עדרי צאן עליה או שלשה עדרי צאן רובצים מאי רובצים עליה, הם שתי בחינות דהיינו האחד "רביעאן עליה" בסוד הזווג שהם רובצין בה ומזדווגים בה, השנית בסלוקן דהיינו "עליה" משפיעים לה ולא בזווג ממש ולשתי בחינות אלו אמר "רובצים עליה" וזהו שאמר רביעין עלה וקיימן עלה ומאלין אתמליא שני מיני ברכות כדפירשנו או ברכות שפע או וולדות, ואפשר שנקראים עדרי צאן פירוש עדרי המלכות שהיא נקראת צאן ואלו עדריה לפעול בה כדפירשנו, וזה רצה הכתוב באומרו רובצים עליה ומטעם זה נקראים עדרי צאן (אור יקר).

5 יקשה לו כי לפי פירושו שעדרי צאן הן נצח והוד האין יתיישב פירוש דבריו כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים אדרבה העדרים משקין אותה (לזה אמר) ואם היה מפרש שלשה עדרי צאן ממש הנפרדים שעומדים (על ה') [עליה] לקבל שפע הוה ניחא (אור יקר).

6 בי"ע (רח"ו).

<p>ותתאיין¹ (נ"א עלמין תתאיין) ומתברכאן כלהו כהדא²</p>	<p>הזו נזונים עליונים ותחתונים (עולמות תחתונים), וכולם מתברכים כאחד.</p>
<p>והאבן גדולה על פי הבאר דא הוא דינא קשייא³ דקיימא עלה מסטרא אחרא⁴ לינקא לה (נ"א מנה) ונאספו שמה כל העדרים אלין אינון שית⁵ כתרי מלכא דמתכנשי כלהו ונגדי ברכאן מרישא דמלכא ומריקן בה וכד אתחבראן כלהו כהדא לארקא בה כתיב וגללו את האבן מעל פי הבאר מנדרין (ס"א מגנדרין) לההוא דינא קשייא ומעברן ליה מינה והשקו את הצאן מריקין ברכאן מההוא באר לעלאין ותתאיין</p>	<p>והאבן גדולה על פי הבאר, זהו הדין הקשה שעומד עליה מהצד האחר להניק לה (ממנה), ונאספו שמה כל העדרים, אלו הם ששת כתרי המלך, שכולם מתכנסים ומשפיעים ברכות מראש המלך ומריקים לתוכה, וכשכולם מתחברים כאחד להריק בה, אז כתוב וגללו את האבן מעל פי הבאר, מנדדין (גוללים) את אותו הדין הקשה ומעבירים אותו ממנה. והשקו את הצאן, מריקים ברכות מאותה באר לעליונים ולתחתונים.</p>
<p>לבתר והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה תב ההוא דינא לאתריה בנין דאצטריך ליה לבשמא עלמא ולתקנא עלמא והשתא הא קב"ה אריק עלייכו ברכאן ממבועא דנחלא⁶ ומנייכו כל בני דרא מתברכין זכאה חולקיכון בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייכו כתיב וכל בניך למודי יי' ורב שלום בניך</p>	<p>אחר כך, והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה, ושב אותו הדין למקומו, משום שצריך לו לבשם את העולם ולתקן העולם, ועכשיו הרי הקדוש ברוך הוא מוריק עליכם ברכות ממעיין הנחל, ומכם מתברכים כל בני הדור, אשרי חלקכם בעולם הזה ובעולם הבא, עליכם כתוב וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך.</p>
<p>פתח ר"ש ואמר יעלו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם וגו' תאנא בי"ג מכילין אתקשר⁷ קשרא דמהימנותא לאשתכחא ברכאן לכלא וכל מהימנותא דקב"ה בתלתא אסתימו⁸ ועל האי בי"ג מכילין דאורייתא מתעטרא כמה דאוקימנא מק"ו ומג"ש וכו' וכמה זמנין אוקימנא האי ושמא קדישא⁹ בהאי מתעטרא</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם וגו', למדנו ב"ג מדות נקשר קשר האמונה שימצאו ברכות לכל, וכל אמונתו של הקדוש ברוך הוא נסתמו בשלש, ועל זה בשלש עשרה מדות מתעטרת התורה, כמו שבארנו מקל וחמר ומגזרה שוה וכו', וכמה פעמים בארנו את זה, והשם הקדוש מתעטר בזה.</p>
<p>ת"ח בההיא שעתא דבעא יעקב דיתברכון בנוי בשמא (ס"א בקשרא) דמהימנותא מה כתיב כל אלה שבטי ישראל עשר וזאת הא</p>	<p>בא וראה באותה שעה שרצה יעקב שיתברכו בניו בשם (בקשר) האמונה, מה כתוב כל אלה שבטי ישראל שנים עשר,</p>

¹ הכוונה לפרש העדרים סתם בכל מקום שיצדק בין עדרים עליונים דהיינו ג' מדות הנזכרות בין עדרים תתאיין שהם המשתלשלין למטה, והטעם שעל ידי שמשקים התחתונים נשפעים העליונות מלמעלה כנודע, והיינו טעם אל ו' עדרי צאן וכו' כי תועלת נמשך להם כי מן הבאר ההוא והתעוררותו ישקו העדרים, ישקו העדרים העליונים מפני יניקת התחתונים כענין אומרו שכינה בתחתונים צורך גבוה (אור יקר). עולם התמורות (רח"ו).

² אלו מלמעלה לשפיע לתחתונים ואלו מלמטה לקבל ולכן אלו רובצים להשפיע ולהיותם נשפעים כדפי' (אור יקר).

³ הגבורה המושכת עליה דין שמשם טבע יניקתה להשפיע לכמה כחות קשים שתחתיה מהם קדושים גבורים מהם רעים, והיא מדת הדין יונקת מהגבורה (אור יקר).

⁴ פי' מצד אחר שהיא צד הדין (מ"מ).

⁵ פי' עדרים דהאי קרא אינו כמו עדרים דקרא דלעיל מניה דכתיב כי מין הבאר ההיא ישקו העדרים וכל א' לפני ענינו (מ"מ).

⁶ פי' בינה (מ"מ).

⁷ פי' י"ג תיקוני דיקנא דאריך הם משפיעים הארה לכל פרצופי האצילות (מ"מ).

⁸ פי' הם אריך ואו"א שאו"א הדיקנא דאריך חופפת עליהם והם בכלל אריך והם משפיעים שפע בכל העולמות (מ"מ).

⁹ פי' זעיר (מ"מ).

<p>תליסר דאשתתף עמהון שכינתא ואתקיימו ברכאן והיינו דכתיב איש אשר כברכתו ברך אותם מאי כברכתו בהווא דוגמא דלעילא כברכתו דכל מכילא ומכילא¹</p>	<p>וזאת הרי שלשה עשר שהשתתפה עמהם שכינה, והתקיימו הברכות, והיינו שכתוב איש אשר כברכתו ברך אתם, מה זה כברכתו, באותה דוגמא של מעלה, כברכתה של כל מדה ומדה.</p>
<p>ותאנא כל אינון מכילין סלקין ומתעטרין ונייחין ברישא חדא² ותמן מתעטרא רישא דמלכא³ הווא דאקרי בדרגא עלאה דחסידות וחסידים ירתין כל הווא כבוד דלעילא⁴ דכתיב יעלו חסידים בכבוד בהאי עלמא ירננו על משכבותם בעלמא דאתי רוממות אל בגרונם דידעין לקשרא קשרא דמהימנותא כדקא יאות וכדין חרב פיפיות בידם</p>	<p>ולמדנו כל אותן מדות עולות ומתעטרות ונחות בראש אחד, ושם מתעטר ראש המלך, אותו שנקרא בדרגה עליונה של חסידות, והחסידים יורשים כל אותו הכבוד שלמעלה, שכתוב יעלו חסידים בכבוד בעולם הזה, ירננו על משכבותם בעולם הבא, רוממות אל בגרונם שיודעים לקשר את קשר האמונה כראוי, ואז חרב פיפיות בידם.</p>
<p>מאן חרב פיפיות דא הוא חרב ליי' חרבא דקב"ה פיפיות להיטא בתרין דינין ולמה לעשות נקמה בגוים וגו'</p>	<p>איזו חרב פיפיות, זוהי חרב לה', חרבו של הקדוש ברוך הוא, פיפיות לוחטת בשני דינים, ולמה לעשות נקמה בגוים וגו'.</p>
<p>והא ר' פנחס בן יאיר כתר דחסד רישא עלאה בג"כ כבוד דלעילא ירית והוא קשר קשרא עלאה⁵ קשרא קדישא קשרא דמהימנותא זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי על האי פתורא אתמר זה השלחן אשר לפני יי'</p>	<p>והרי רבי פנחס בן יאיר כתר החדש הראש העליון, לכן ירש את הכבוד שלמעלה, והוא קשר קשר עליון, קשר קדוש, קשר האמונה, אשרי חלקו בעולם הזה ובעולם הבא, על השלחן הזה נאמר זה השלחן אשר לפני ה'.</p>
<p>קם ר' פנחס ונשיק ליה וברוך ליה ונשיק לר"א ולכלהו חברייא וברוך לון נטל כסא וברוך פתח ואמר תערוך לפני שלחן נגד צוררי וגו'</p>	<p>קם רבי פנחס ונשיק לו וברך אותו, ונשיק לרבי אלעזר ולכל החברים וברך אותם נטל כוס וברך, פתח ואמר תערוך לפני שלחן נגד צוררי וגו'.</p>
<p>יתבו (ס"א חדו) תמן כל ההוא יומא והווי חברייא כלהו הדאן</p>	<p>ישבו (שמחו) שם כל אותו היום, והיו כל החברים שמחים</p>
<p>סב/ב</p>	
<p>במלי דאורייתא וחדוותא דר"ש הוה סני</p>	<p>בדברי תורה, ושמחתו של רבי שמעון היתה רבה.</p>
<p>נטל ר' פנחס לר"א ולא שבקיה כל ההוא יומא וכל ליליא והוה חדי עמיה קרא עליה אז תתענג על יי' כל חדוותא וענוגא יתירא דא דחולקי הוא (ע"ד דעמי הוא ע"ד כתיב אשרי העם שככה לו⁶ וגו') זמינין בהווא עלמא</p>	<p>לקח רבי פנחס את רבי אלעזר ולא עזב אותו כל אותו היום וכל הלילה, והיה שמח עמו, קרא עליו אז תתענג על ה'. כל השמחה והעונג היתר הזה, של חלקי הוא (על זה שעמי הוא, על זה</p>

¹ פי' כל אחד מהשבטים מקבל שפע מי"ג תיקוני דיקנא (מ"מ).

² היא רישא דז"א שהאורות של י"ג מכילין נייחין על ראשו בסוד אור מקיף (מ"מ).

³ פי' אח"כ נכנסים בתוך פנימיות זעיר וחכמה דזעיר שנעשית מחסד דזעיר בסוד ב' שלישי החסד שעלו ונעשו חכמה דז"א כנודע היא מקבלת הארה תחלה (מ"מ).

⁴ פי' החסידים מקבלים הארת הזעיר הלק' כב"ד לפי שמקבל מ"ב נתיבות חכמה (מ"מ).

⁵ פי' כבוד הנז' שהוא זעיר הוא הנק' קשרא עילאה ונקט ג' לשונות אלו נגד עיבור ויניקה ומוחין דזעיר א"נ נגד ג' כלים שבו א"נ נגד חב"ד שבו א"נ קשרא עילאה נגד אבא שמקבל זעיר ממנו קשרא קדישא נגד בינה בסוד יובל היא קדש תהיה לכם קשרא דמהימנותא נגד מ' הנק' אמונה שהזעיר מכריע בין בינה ומלכות בסוד עד תאות גבעות עולם (מ"מ).

⁶ היינו למטה שבסבה זו "ה' אלוהיו" למעלה ודמיון אליו "שככה לו" ר' אלעזר ובסבתו "ה' אלוהיו" כדמסיק, "כי עזרך אלהיך" נגד ר' אלעזר (אור יקר).

<p>לאכרזא עלי זכאה חולקך רבי פנחס דאנת זכית לכל האי שלום לך ושלום לעוזריך כי עזרך אלהיך</p>	<p>כתוב אשרי העם שככה לו וגו' עתידים באותו עולם להכריז עלי, אשרי חלקך רבי פנחס שאתה זכית לכל זה, שלום לך ושלום לעוזרך, כי עזרך אלהיך.</p>
<p>אשכימו למיזל קם ר' פנחס ואחיד ביה בר"א ולא שבקיה למיהך אוזיף ר' פנחס לר"ש וברכיה ולכלהו חברייה עד דהוו אזלי אמר להו ר"ש לחברייא עת לעשות ליי</p>	<p>השכימו ללכת, קם רבי פנחס ואחז ברבי אלעזר ולא השאיר אותו ללכת, ליוה רבי פנחס את רבי שמעון וברכו ואת כל החברים, בעוד שהיו הולכים אמר להם רבי שמעון לחברים, עת לעשות לה'.</p>
<p>אתא רבי אבא ושאל, כתוב ונתן אהרן על שני השעירים גורלות וגו' הני עדבין למה ואהרן למה ליה למיהב עדבין ופרשתא דא למה! והא אוליפנא קמיה דמר סדרא דיומא והאי בעינא למנדע</p>	<p>בא רבי אבא ושאל, כתוב ונתן אהרן על שני השעירים גורלות וגו', הגורלות הללו למה, ואהרן למה לו לתת גורלות, והפרשה הזו למה, והרי למדנו לפני מורנו את סדר היום והרי רוצים לדעת.</p>
<p>פתח ר"ש ואמר ויקח מאתם את שמעון ויאסור אותו לעיניהם וכי מה חמא יוסף למיסב לשמעון עמיה יתיר מאחוהי</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר, ויקח מאתם את שמעון ויאסור אותו לעיניהם, וכי מה ראה יוסף לקחת את שמעון עמו יותר מאחיו.</p>
<p>אלא אמר יוסף בכל אתר שמעון (ולוי) פתיחותא דדינא איהו (אינון) וההוא שעתא דאזילנא מאבא לגבייהו דאחי שמעון פתח בקדמיתא בדינא הה"ד ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלומות הלזה בא ועתה לכו וגו' לבתר בשכם ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי כלהו בדינא הוו טב למיסב דא ולא יתער קטטותא בכלהו שבטין</p>	<p>אלא אמר יוסף, בכל מקום שמעון (ולוי) הוא (הם) פתיחת הדין, ואותה השעה שהלכתי מאבי אל אחי, שמעון פתח בראשונה בדין, זהו שכתוב ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלומות הלזה בא, ועתה לכו וגו', אחר כך בשכם ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי, כולם בדין היו, טוב לקחת את זה ולא יעיר קטטה עם כל השבטים.</p>
<p>ותנינן מאי קא חמא שמעון לאזדווגא בלוי יתיר מכלא והא ראובן² הוה אחוה וסמיך ליה אלא שמעון³ חמא וידע דלוי מסטרא דדינא קא אתי ושמעון מסטרא דדינא קשיא יתיר אתאחד אמר נתערב חד בחד ואנן נחריב עלמא⁴</p>	<p>ושנינו מה ראה שמעון להזדווג עם לוי יותר מהכל, והרי ראובן היה אחיו וסמוך לו. אלא שמעון ראה וידע שלוי בא מצד הדין, ושמעון נאחז יותר בצד הדין הקשה. אמר נתערב אחד עם אחד, ואנו נחריב את העולם.</p>

¹ פי' ענין הגורל שכתוב בפ' וענין והשעיר יעמד חי וכו' וענין ביד איש עתי וכו' מה עניינם ולמה נכתבו בתורה שכל אלה תירצם לקמן ר"ש במתק לשונו דאינון מאכלי ארעא בכל יומא ויומא ז"ל הרב בס' ק"י שנים אנשים מרגלים הם חר"ב דדכורא דנוגה דאצילות ואותו של חכמה נמתק יותר ונשאר גורל אחד לה' אך השני מוח בינה דדכורא דנוגה ניתן ביוה"ך שהוא ג"כ בחי' בינה לעזאזל שהם ז"ק דנוגה שנק' עזים בפ' תרומה וכללות שניהם נק' עזאזל כמו צלמות ואצילות צל דכורא מות נוקבא, וכשניתן השעיר לעזאזל שמחים בו ואז נאמר ותשליך במצולות ים כל חטאתם כנז' בפ' אחרי מות בד' ס"ג ע"ב יען הם מצולו' דנוקבא דקדושה עכ"ל הרב ז"ל (מ"מ).

² כלומר אם תאמר משום שהיה אחיו ישוה אליו בשנים "והא ראובן" וכו' והיה לו להזדווג עמו (אור יקר).
³ היה מצד מדתם שהם נמשכים נשמתם משם ואותו המבט הרוחני שהם תלויים בו מנהלם לענין זה, ונודע שכחות הדין הקדושים העליונים כל ישעם וחפצם בדין הנפעל, וכמו ששני כחות עליונים מתקרבים להתחזק בדין כן שניהם מתחזקים למטה לפתיחת הדין בכל מקום (אור יקר).

⁴ והענין לוי מסטרא דדינא בגבורה העליונה ועם כל זה שמעון בעצם הגבורה, אמנם לוי בתפארת שבגבורה כנודע לוי שם לווי מייחד הימין והשמאל, ועוד לוי ממתק הדין על ידי השיר ולא שמעון שפירשנו שם עון (אור יקר).

<p>מאי עביד קב"ה נטיל ליה לחולקיה ללוי אמר מכאן ולהלאה ליתבי¹ בקופטרא בהדיה² בלחודוי תאנא בסטרא דאימא³ תריז גרדיני⁴ טהירין⁵ (ס"א תריסין) אתאחדן בידוי שמאלא⁶ והא אוקימנא דאינון מאללי ארעא⁷ בכל יומא ויומא והיינו רזא דכתיב שנים אנשים מרגלים ותאנא זכאה חולקיהון דישראל יתיר מכל עמין עכו"ם⁸ דקב"ה בעי לדכאה להו⁹ ולרחמא עליהו דאינון חולקיה ועדביה הה"ד כי חלק יי עמו¹⁰ וגו' וכתוב ירכיבהו על במתי ארץ¹¹ על במתי ארץ דייקא¹² דהא אינון אתאחדן לעילא לעילא¹³</p>	<p>מה עשה הקדוש ברוך הוא, נטל לחלקו את לוי, ואמר מכאן והלאה שישב שמעון עם שלשלת הגבורה עמו לבדו. למדנו בצד האם שני שלוחי דין ומאורות [דסט"א] (מגנים) אחוזים ביד שמאל, והרי בארנו שהם מרגלים את הארץ בכל יום ויום, והיינו סוד הכתוב שנים אנשים מרגלים, ושנינו אשרי חלקם של ישראל יותר מכל העמים עכו"ם, שהקדוש ברוך הוא רוצה לטהר אותם ולרחם עליהם, שהם חלקו וגורלו. זהו שכתוב כי חלק ה' עמו וגו', וכתוב ירכיבהו על במתי ארץ, על במתי ארץ דווקא, שהרי הם אחוזים למעלה למעלה.</p>
--	--

¹ שמעון ליתוזף - שעד עתה היו מתערבים חד בחד והיה לוויית שמעון בלוי דהיינו האמצע והשמאל דין ובזה ההכרעה לצד הדין ובזה העולם חרב, הפריד לוי שהוא האמצע לצד הקב"ה נמצאת הגבורה השמאל לבדה ליתוזף ותתיחד (אור יקר).

² פירוש במה שמשלתשלו מצד עצמה, ירצה תתקשר הגבורה לבדה בכחותיה ולשון ליתוזף לשון לוייה קופטרא לשון שלשלת (אור יקר).

³ שהיא עצמה דין (אור יקר).

⁴ שוטרים מכים וחובטים (אור יקר).

⁵ לשון שרגא ביטהרא זהו כנוי אל המלאכים וכיוצא שהם פשוטין וירצה שהם כצהרים דקים, ופעמים משמשים אל הקדושים ופעמים אל החצונים והם שתיים (אור יקר).

⁶ דהיינו מצד הדין החזק (אור יקר).

⁷ לפי מה שפירשנו בסימן ה' מורה שהם חצונים בנוי דקין דהיינו קינא דמסאבותא וכן נראה בספרא דצניעותא, ואם כן איך יתייחס ענין זה אל שני השבטים הצדיקים כי אין ראוי שיהיו אחוזים אלא בקדש, ולפי מסקנא דסוגיין נראה כי הם שני השעירים והאחד הוא לה' והשני הוא לעזאזל ונמצא שאנו מייחסים שמעון לשעיר עזאזל וזה תימא, לזה נראה לפרש שאלו השנים אנשים מרגלים יש להם פנימיות בסוד עיני ה' המשוטטים בכל הארץ, ועם היות שהם שבעה בשבעה זכרים משוטטים ושבעה נקבות משוטטות, מפני שהם שבעה גלדי עינא והם תריז גילדי עינין, ולזה אחד נקבה ואחד זכר, העליון המתמתק זכר היורד המתפשט נקבה, והיינו גורל אחד לה' זכר וגורל אחד לעזאזל נקבה, ומהם ירד אחד מהן להתפשט ממנו ענף טמא, והוא בקדש וענפיהם החצונים הם בטמאים ושורשם בטהורים, והעד שכל ימי היותם בתוך הקדש אין השעיר המשתלח מטמא בגדים לכולי עלמא והם בסוד שער של תפילין שהם קדושים פנימה ויוצאין ומטמאין, ושני השבטים האלו הם רמז בסוד בחינתם פנימה שהם קדושים ומידי צאתם לחוץ יש להם דין החזק יוצא אפילו אל הטמאים, ולזה הקב"ה אוסר אחד מהם שלא יתפשט אל בחינת החצונים והוא לוי גורל אחד לה' כדמסיק, ופוטרי אחד שיתפשט לחוץ והוא יוצא אל מקום שתי הענפים שהם שנים אנשים מרגלים ואחד מהם שעיר עזאזל, והשבטים בשורשם הפנימי הקדוש, ובפעולתם לא טובה יוצאים לחוץ ומתחזק דינם כדפירשנו, יבדלו ולא יגבר כחם, ולעולם הם קדושים ומתפשטין מהם הטמאים ופועלים על ידם כדפירשנו, ובספרא דצניעותא אאריך בע"ה (אור יקר).

⁸ ירצה בלא חלקם בתורה אלא מה שקדם אליהם היותם מוכנים לכל אהבת ה' עליהם ודאי מורה זכאה חולקיהון (אור יקר).

⁹ אפילו שהם חוטאים אינם כשאר העמים אלא הקב"ה מטהרם ומקרבם (אור יקר).

¹⁰ פי' שהזעיר לקחם לחלקו (מ"מ).

¹¹ ירצה במתי נצח והוד במות "על ארץ" שהיא מלכות, והם על במותי דהיינו בתפארת ששם אחיזתם (אור יקר).

¹² פי' במתי ארץ הם ציון וירושלים שהם יסוד ומ' דנוקבא, "ועל במתי" הוא זעיר שהוא למעלה מהם כמ"ש בפ' יתרו דף פ"ג לחד פירושא נמצא שהם דבוקים בזעיר (מ"מ).

¹³ פי' "לעילא" במ' "לעילא" בזעיר (אור יקר ומ"מ). נשמת ישראל הוא חלק אלוה ממעל, וכמ"ש (דברים לב ט) כי חלק ה' עמו, ובפ' בראשית (דף כה ע"א) אלין ישראל דנשמתיהו תליין מההוא אתר דאתמר ביה ברוך כבוד ה' ממקומו (הקדו"ש יב ע"ד), שנמשך נשמתם מאורו עצמו ית"ש וכו', אבל המלאכים הם רק מחיצוניות העולמות (דע"ה ח"ב כט ע"ב).

<p>וע"ד קב"ה רחימותא¹ דיליה אתדבק בהו הה"ד אהבתי אתכם אמר יי' וכתוב כי מאהבת יי' אתכם וגו' ומגו רחימותא יתירא דרחים להו יהב לון יומא חד בשתא² לדכאה להו ולזכאה להו מכל חוביהון דכתיב כי ביום הזה וגו' בגין דיהון זכאין בעלמא דין³ ובעלמא דאתי⁴ ולא ישתכח בהו חובא וע"ד ביומא דא מתעטרין ישראל ושלטין על כלהו גרדינין ועל כלהו טהירין</p>	<p>ועל כן אהבתו של הקדוש ברוך הוא נדבקות בהם, זהו שכתוב אהבתי אתכם אמר ה', וכתוב כי מאהבת ה' אתכם וגו', ומתוך האהבה היתרה שאוהב אותם, נתן להם יום אחד בשנה לטהר אותם, ולזכות אותם מכל חטאיהם, שכתוב כי ביום הזה וגו', כדי שיהיו צדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, ולא ימצא בהם חטא. ועל כן ביום הזה מתעטרים ישראל ושולטים על כל שלוחי דין ועל כל האורות [דסט"א].</p>
<p>תאנא ונתן אהרן על שני השעירים גורלות ונתן אהרן בגין דאתי מסטרא דחסד על שני השעירים על דייקא בגין דתתבסס מטרוניתא⁵</p>	<p>למדנו ונתן אהרן על שני השעירים גורלות, ונתן אהרן משום שבא מצד החסד. על שני השעירים, בדיוק "על", כדי שתתבשם המלכה.</p>
<p>גורל אחד ליי' וגורל אחד לעזאזל והא תרין שעירין אינון אמאי חד ליי' אלא אמר קב"ה יתיב האי גבאי⁷ וחד יזיל וישוט בעלמא דאלמלי תרווייהו מזדווגן לא יכיל עלמא למסבל</p>	<p>גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל, והרי שני שעירים הם, אז למה אחד לה', אלא אמר הקדוש ברוך הוא, ישב זה אצלי ואחד ילך וישוטט בעולם, שאלמלא שניהם מזדווגים, לא יכול העולם לסבול.</p>
<p>נפק האי אזיל ושאט בעלמא ואשכח להו לישראל בכמה פולחנין בכמה דרגין בכמה נמוסין טבן לא יכיל להו כלהו שלמא בינייהו לא יכיל למיעל בהו בדלטורא (אזל ושאט בעלמא אשכח לישראל כהאי גוונא) (נ"א ישראל לתתא אוף הכי כהאי גוונא) האי שעירא אחרא⁸ שלחין ליה במטולא דכל חוביהו דישראל</p>	<p>יצא זה, הולך ומשוטט בעולם ומוצא את ישראל בכמה עבודות בכמה דרגות בכמה הנהגות, ולא יכול להם, בין כולם שלום, ולא יכול להיכנס עמהם במלשינות. (הולך ומשוטט בעולם, ומוצא את ישראל בצורה הזו) (אף ישראל למטה כך בצורה הזו). את השעיר האחר שולחים אותו עם משא של כל חטאי ישראל.</p>
<p>תאנא כמה חבילי טריקין מזדווגן (נ"א מזדמנין) דאינון תחות ידיה וממנן לאללא ארעא על כל אינון</p>	<p>למדנו כמה קבוצות מחבלים מזדווגים (מזדמנים) שהם תחת ידו, וממונים לרגל את הארץ, על כל אותם</p>
<p>סג"א</p>	
<p>דעברין על פתגמי אורייתא וההוא יומא לא שכיח דילטורא (ס"א פטרא⁹) למללא בהו בישראל</p>	<p>שעוברים על דברי התורה, ואותו יום לא מצוי המלשין (פתחון) לדבר על ישראל.</p>
<p>כד מטא האי שעירא¹ לגבי טורא כמה חידו</p>	<p>כשמגיע השעיר הזה אל ההר, כמה</p>

¹ דהיינו אהבת חסד הנקשרת בתפארת (אור יקר).

² יום הכפורים מפני שהם נאחזים עד הבינה ומשם מתכפרים (אור יקר)

³ מלכות (אור יקר).

⁴ בינה (אור יקר).

⁵ פ' כדי לבסס המ' שהיא למעלה משני שעירים שהם חו"ב דכורא דנוגה דאצילות (מ"מ).

⁶ פ' שכיון ששני שעירים הם חו"ב דכורא דנוגה אמאי חד לה' היה לנו לשלחם שניהם לעזאזל שהם ז'ין דנוגה דב"ע ואמאי אמר לה' ותרץ חד שהוא חכמה הוא המתוק יותר נשאר לה' ובינה שהוא דין שולחים אותו לעזאזל (מ"מ).

⁷ פ' חכמה שהוא מתוק יותר נשאר גורל א' לה' והשני שהוא מוח בינה דזעיר דנוגה דאצילות (מ"מ).

⁸ פ' שעיר שמשלחים ישראל לעזאזל שהוא דוגמת מוח בינה הנז' (מ"מ).

⁹ פתחון פה (אור יקר).

<p>על חידו מתבסמין בלהו ביה וההוא גרדינא דנפיק² אהדר ואמר תושבתא דישראל קטיגורא אתעביד סניגורא</p>	<p>שמחה על שמחה, מתבשמים כולם בו, ואותו שומר שיוצא חוזר ואומר את תישבחותם של ישראל, הקטגור נעשה סנגור.</p>
<p>ות"ח לאו דא בלחודוי³ הוא אלא בכל אתר דבעיין ישראל לאתדכאה מחובייהו קב"ה יהיב לון עיטא לקשרא מארי דדינא ולבסמא להו באינן קרבנין ועלוון דקרבין קמי קב"ה וכדין לא יכלין לאבאשא</p>	<p>ובא וראה לא זה לבדו הוא, אלא בכל מקום שרוצים ישראל להטהר מחטאיהם הקדוש ברוך הוא נותן להם עצה לקשר את בעלי הדין ולבשם אותם, באותם קרבנות ועולות שקרבים לפני הקדוש ברוך הוא, ואז לא יכולים להרע.</p>
<p>וההוא יומא יתיר על כלא כמה דמבסמין ישראל לתתא לכלא הכי מבסמין לכל אינן דאית להו דילטורא (ס"א פטרא) וכלא קרבנא הוא⁴ ופולחנא דקב"ה</p>	<p>ואותו יום יותר על הכל, כמו שישראל מבשמים למטה את הכל, כך מבשמים את כל אלו שלהם. יש הלשנה (פתחון) והכל הוא קרבן ועבודה של הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>תאנא בההיא שעתא דכתיב ולקח אהרן את שני השעירים וגו' מתערין אינן בההוא יומא לעילא ובעיין לשלטאה (נ"א לשטאה) ולמיפק בעלמא כיון דכהנא מקרב אלין לתתא מתקרבין אינן לעילא כדין עדבין סלקין בכל סטרין</p>	<p>למדנו, באותה שעה שכתוב ולקח אהרן את שני השעירים וגו', הם מתעוררים באותו יום למעלה, ורוצים לשלוט (לשוט) ולצאת לעולם, כיון שהכהן מקריב את אלו למטה, אז נקרבים אותם שלמעלה, ואז עולים הגורלות בכל הצדדים.</p>
<p>כהנא יהב עדבין לתתא⁵ כהנא יהיב עדבין לעילא כמה דחד אשתאר ביה בקב"ה לתתא</p>	<p>הכהן נותן גורלות למטה, הכהן נותן גורלות למעלה. כמו שאחד נשאר עם</p>

¹ אין ספק שהם נהנים במה שיושפע, שפעולת אותו השעיר להמשיך באלו הפגם מלמעלה ולרחוץ את צואת בנות ציון שהם מגואלות בכלכלי העבירות, ואותם המים מי הרחיצה יורד עם השעיר הזה אליהם אל המדבר ארץ גזירה דהיינו לתוך נוקבא דתהומא רבא ולכך הם שמחים בו (אור יקר).

² פי' מוח בינה הנז' (מ"מ).

³ ירצה ענין השעיר הוא בעצם לשלוח בהם ממש אמנם בשאר קרבנות גם כן יש להם בחינה שהם נהנים ונקשרים לבלתי ישטינו (אור יקר).

⁴ וקב"ה מחלק מהקרבת חלק לקדושים כאומרו לאישי וכיוצא היה נותן חלק לחצונים מהקרבת כגון אברים ופדרים המתאכלים כל הלילה דתננא אזיל לצד צפון, וכן קרנים וטלפים היו נקרבים עם הקרבן הכל להתחלק לצד הדין ומדרגה אחר מדרגה עד החצונים, ועיקר ענין זה כי רצונו של הקב"ה כי על ידי הקרבן יהיה קשר המלכות וממנה ולמעלה קשר המדות, ואין המדות נקשרות בעוד שהכלבים צועקים הב, אם כן צריך שבקרבת יעשה ענין זה יבדלו החצונים אל נקב התהום וינתן להם קרנים או טלפים להאכילם שלא יצעקו, ולא שיכוון הכהן ליתן חס ושלוש שזה חוטא להקב"ה ומקריב לשעירים אלא הקב"ה נותן להם חלקם מהקרבתו, ולא יתרחק היות ענין זה כנגד תרומת הדשן כאומרו ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה כאומרו הכפירים שואגים לטרף, ואחר כך הם נכנסים אל נקבי התהום והקדושה נטהרת מהם, וזה תאכיל לכלב עצם אחד או קרן או צפורן אחד ומיד לוקחו והולך לקרן זזית לאוכלו, כך הקב"ה משפיעם שפע תמצית הראוי להם ומיד הם שותקים ונכנסים בנקב התהום והם מחלקים ביניהם כקטן כגדול והוא מתעסק בזה ופורש מן הקדושה, ואחר כך מנקודה אחרונה מעשיה עד הבריאה בסוד ב"ש כ"מ ל"ו נקשר הכל, ומשם בסוד חיהוד מתקשר ומתייחד בסוד אשה ריח ניחוח לה' כדפי' בשיר השירים בפסוק לריח שמניך טובים, וכל זה הוא סוד הקרבן וזהו שאמר "וכולא קרבנא" וכו', האמנם נשתנה יום הכיפורים שגזר הקב"ה שממש ישלחו חלקן אל ארץ גזירה מפני היות רצונו יתברך להשפיעם ממש וזהמת העונות כאומרו ונשא השעיר עליו את כל עונותם וכו' (אור יקר).

⁵ הכהן הגשמי נותן שתי גורלות מפני שנותן לחצוני, אמנם "כהנא יהיב עדבא לעילא" גורל אחד שהוא צד החסד לתקנם של עליונים כדפירשנו, והכהן העליון מיכאל בנפרדים מדת חסד בנאצלים, והענין בזה כי יש שני השעירים הם שני בניו של קין בחוץ ולהם שרשים בפנים והם האחד ימיני והשני שמאלי, והאחד על ידי תקון המלכות מעכבין עליו שלא יתפשט בעולם והיינו קורבתו לה' שמכתתין כחו והכהן עוקד אותו למעלה ומקרבו לפני ה' שלא ישוטט בעולם, והיינו חטאת לה' קשורו בשורש, והאחד מניחין אותו שיתפשט ואין לו כח לקטרג אבל אם היו שניהם חס ושלוש היו מאבדים העולם. והם עצמם שני השעירים

<p>וחד אפקין ליה לההוא מדברא הכי נמי לעילא חד אשתאר ביה בקב"ה וחד נפיק ושט בעלמא לההוא מדברא עלאה וחד בחד מתקשר¹</p>	<p>הקדוש ברוך הוא למטה, ואת האחד מוציאים לאותו המדבר. כך גם למעלה, אחד נשאר עם הקדוש ברוך הוא, ואחד יוצא לשוט בעולם, לאותו המדבר העליון, ואחד נקשר באחד.</p>
<p>כתיב וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי והתודה עליו וגו' בג"כ וסמך אהרן את שתי ידיו דקב"ה יסתכם על ידו² על ראש השעיר החי החי דייקא לאכללא ההוא דלעילא³</p>	<p>כתוב וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי והתודה עליו וגו', לכן וסמך אהרן את שתי ידיו, שהקדוש ברוך הוא הסכים על ידו, על ראש השעיר החי, החי דווקא, להכליל אותו שלמעלה.</p>
<p>והתודה עליו את כל עונות כמה דכתיב והתודה אשר חטא עליה ואוקימנא עליה דאתדכי בג"כ ואשתאר עליה כל ההוא חובא⁴ אופ הכי והתודה עליו בתר דאודי כהנא בניייהו דישראל עליו כלומר ישתארן כלהו עליו</p>	<p>והתודה עליו את כל עוונות, כמו שכתוב, והתודה אשר חטא עליה, ובארנו עליה, שנטהר האדם ונשאר עליה כל אותו החטא, כמו כן כאן והתודה עליו, אחר שהתודה הכהן בעבורם של ישראל, עליו, כלומר כולם ישארו עליו.</p>
<p>א"ל ר' אבא אי הכי והא כתיב ולא יזבחו⁵ עוד את זבחייהם לשעירים אמר ליה שאני הכא דהתם לשעירים הוו קרבין קרבנא ובג"כ לא כתיב⁶ ולא יזבחו עוד את זבחייהם שעירים אלא לשעירים דהתם לשעירים הוו עבדי פולחנא ושולטנותא והכא ונשא השעיר עליו את כל עונותם וקרבנא לא אתעביד אלא לקב"ה</p>	<p>אמר לו רבי אבא, אם כך והרי כתוב ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים. אמר לו כאן שונה, ששם לשעירים היו מקריבים קרבן, ולכן לא כתוב ולא יזבחו עוד את זבחייהם שעירים, אלא לשעירים, ששם לשעירים היו עושים עבודה ושלטון, וכאן ונשא השעיר עליו את כל עוונותם, והקרבן אינו נעשה אלא לקדוש ברוך הוא.</p>
<p>ת"ח דבגיני קרבנא מתבסמן עלאין ותתאין ודינא לא שריא ושלטא עלייהו דישראל תאנא ושלח ביד איש עתי המדברה מהו איש עתי אלא רזא דמלה הכי הוא</p>	<p>בא וראה, שבגלל הקרבן מתבשמים עליונים ותחתונים, והדין לא שורה ושולט על ישראל. למדנו ושלח ביד איש עתי המדברה, מהו איש עתי, אלא סוד הדבר כך הוא</p>
<p>רע"מ</p>	
<p>פקודא (מ"ד) דא למפלה כהנא רבא פולחנא דההוא יומא כמה דאצטריך ולמשלח שעיר</p>	<p>מצוה זו שיעבוד הכהן הגדול את עבודת אותו היום כמו שצריך, ולשלוח</p>

עם היות שזה מתפשט וזה נאסר, זה נקרב וזה נשלח, עם כל זה שניהם מתקשרים (אור יקר), פ' חסד מטיל הגורלות על חו"ב דזעיר דנוגה שהם שני שעירים שלמעלה א"נ כהנא הוא מיכא"ל (מ"מ).

¹ וירצה שהם שתי בחינות כחות מיוחדים אמנם אנו מקריבים האחד אל הקדש וממתיקין אותו והיינו חלק גבורה בסוד קו האמצעי שבה שממנו מתפשט הכח ההוא המרגל האחד, והאחד שהוא בסוד הגבורה השמאלית היא מתפשטת בכחותיה עד החצונים וממנה מתפשט המרגל השני, ושניהם קשורים יחד מצד השורש העליון כנודע (אור יקר).

² דקב"ה ע"ס על ידו עשרה אצבעות והכוונה שעשר ספירות הסכימו שהעוונות של ישראל יהיו על ראש השעיר החי דייקא (רח"ו).

³ פ' מוח בינה הנז' שהוא נגד השעיר שמשלחים לעזאזל (מ"מ).

⁴ פ' על אותה הבהמה שהיא קרבן תודה נשארו עונות אותו אדם שהקריב התורה ושיעור הכתוב והתודה אשר חטא, והיכן ישארו אותם העוונות עליה (מ"מ).

⁵ פ' ושלמות זה שמשלחים השעיר לעזאזל נראה כמקריב קרבן לחיצונים ח"ו ותיירץ דהתם היו מקריבים לשעירים והכא לקב"ה אתעביד והקב"ה אמר לנו שנשלח אותו שוחד לעזאזל (מ"מ).

⁶ פ' דאלו כתיב זבחייהם שעירים הוה משמע אפי' שעיר עזאזל בכלל לא יזבחו, אבל כיון דכתיב לשעירים משמע דוקא כהאי גוונא שהיו מקריבים קרבן לשעירים הוא דאסור אבל הכא שמקריבין אותו להקב"ה ואח"כ משלחים אותו לעזאזל אינו בכלל זה (מ"מ).

לעזאזל	שעיר לעזאזל.
<p>רוא דא כד"א בגין לאתפרשא מעמא קדישא ולא יתבע חוביהון קמי מלכא ולא יקטרג עליהו דהא לית ליה תקיפוי¹ ושלטנו (בה) בר כד אתקף רוגזא מלעילא ובההוא דורונא אתהפך לבתר אפוטרופסא עליהו ועל דא אתרחייא מקמי מלכא והא אוקימנא בגין דאיהו קין כל בשר ועמא קדישא יהבין ליה כמה² דאצטריך ליה שעיר</p>	<p>הסוד הזה כמו שנאמר, כדי שיפרד מהעם הקדוש, ולא יתבע את חטאיהם לפני המלך, ולא יקטרג עליהם, שהרי אין לו תוקף ושלטון (בה) אלא רק כשמתחזק הרוגז מלמעלה, ובאותו דורון מתהפך אחר כך לאפוטרופוס עליהם, ועל כן נדחה מלפני המלך, והרי בארנו משום שהוא קין כל בשר, והעם הקדוש נותנים לו כמו שהוא צריך, שעיר.</p>
<p>ורוא דא הן עשו אחי איש שעיר כמה דאיהו בסטר דקדושה דכר ונוקבא אוף הכי בסטר מסאבו דכר ונוקבא מתלא אמרי לכלבא ארמי ליה גרמא ילחך עפרא דרגלך³</p>	<p>וסוד זה הן עשו אחי איש שעיר, כמו שהוא בצד הקדושה זכר ונקבה, כמו כן כאן בצד הטומאה זכר ונקבה, משל אומרים, זרק עצם לכלב והוא ילחך את עפר רגלך.</p>
<p>שאלו לבן זומא מהו לסרוסי כלבא אמר להם ובארצכם לא תעשו כל שבארצכם לא תעשו כמה דאצטריך עלמא להאי הכי אצטריך עלמא להאי וע"ד אתמר והנה טוב מאד דא מלאך המות לית לבטלא ליה מן עלמא עלמא אצטריך ליה</p>	<p>שאלו את בן זומא, האם מותר לסרס כלב, אמר להם ובארצכם לא תעשו, כל שבארצכם לא תעשו, כמו שהעולם צריך את זה, כך צריך העולם את זה. ועל זה נאמר והנה טוב מאד, זה מלאך המות, אין לבטלו מן העולם, שהעולם צריך אותו.</p>
<p>אע"ג דכתי' ביה והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה וגו' לא יתבטלון מן עלמא כלא אצטריך טוב ורע ובגיני כך אית לן ביומא דא למרמי ל' גרמא לכלבא⁴ עד דאיהו גריר ייעול מאן דייעול לגבי היכלא דמלכא ולית מאן דימחי בידי</p>	<p>אף על גב שכתוב בו והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה וגו', לא יתבטלו מן העולם, הכל צריך טוב ורע. ולכן יש לנו ביום הזה לזרק עצם לכלב, עד שהוא גורר יכנס מי שיכנס להיכל המלך ואין מי שימחה בידו.</p>
<p>לבתר</p>	<p>אחר כך</p>
<p>סג/ב</p>	

¹ ר"ל לסט"א (יהל אור).

² ר"ל אע"ג דחטאת נקבה וכאן שעיר (יהל אור).

³ השעירים נאחזין ברגלין כמ"ש בפ' א"מ דף ס' ע"ב תרין בנות בתחות רגלהא כו' ואלין מתאחדין בטופרי כו' והני בזוהמ' דטופרי אחידין כו'. ואלו הבנות הן עצם מעצמו, כידוע בסוד חוה הראשונה. וז"ש ארמי גרמא לכלבא שעיר הנ"ל, ילחך טופרא דרגליך שאז ונחש עפר לחמו, אבק שתחת הרגל, לא ירעו ולא ישחיתו כו', ואז כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים (יהל אור).

⁴

שתום העין פ"י מלשון נשנה כדי שיסתוס דהיינו לשון פתיחה וכונ"ם רש"י ז"ל והיינו שפומח עין אחד שהיתה לו להזיק לאדם וז"ש בכל אחר דעיניה שלטא חתלטיילא נוכחלא עינא פ"י עיניו נראית כונו שנתחל אחתם צמחול - וז"ש ולא נסתכל צונישר הוא סינן אחר שהסתכלותו אינה ציושר לאתר דאתקרי ננולות יס פ"י הס ז"ן דוגה דני"ע שהס נקי ללמות כל דכורא נות נוקבא כונ"ם ל' נסס הרב ;

בכל מה שנעשה צריך אדם להיות מזומן לאותו דבר.	בכל מה דאתעביד ¹ בעי בר נש זמין לההיא מלה
יש אדם שהברכה מתקיימת על ידו יותר מאחר. בא וראה מה כתוב בכהן, טוב עין הוא יבורך, אל תקרי יבורך אלא יברך, כי הוא מזומן שתתקיים ברכה על ידו בזה (ושורה הברכה בהשגחתו).	אית ב"נ דברכתא אתקיים על ידיה יתיר מאחרא ת"ח מה כתיב ביה בכהנא ² (משלי כב ט) טוב עין הוא יבורך אל תקרי יבורך אלא יברך ³ בנין דהוא הוה זמין דיתקיים ברכתא על ידיה בהאי (ס"א ושאר ברכתא באשגחותא דיליה)
ויש אדם שמזומן שיתקיימו על ידו קללות, ובכל מה שיסתכל יבאו קללות ומארה ובעתה, כמו בלעם שנקרא רע עין, שהיה מזומן לכל רע, ולא היה מזומן לטוב.	ואית ב"נ דהוה זמין לאתקיימא לוזמין על ידיה ובכל מה דישגח ליתי לוזמייא ומארה ובעתיא כגון בלעם דאקרי רע עין ⁴ דהוה זמין בכל ביש ולא הוה זמין לטב
ואף על גב שבירך, ברכתו אינה ברכה ולא התקיימה, וכשהיה מקלל כל מה שקלל התקיים, ואפילו ברגע אחד. ועל זה כתוב שתום העין, בכל מקום שעינו שלטה התקלל.	ואע"ג דברך ברכתיה לא ברכתא ולא אתקיים וכד הוה לייט כל מאן דלייט אתקיים ואפילו ברנעא חדא ועל דא כתיב (במדבר כד ג) שתם העין ⁵ בכל אתר דעיניה שלטא אתלטייא ⁶
בא וראה מה כתוב וישת אל המדבר פניו, כדי שיתעורר מאותו צד שהוא	ת"ח מה כתיב (שם א) וישת אל המדבר פניו ⁷ בנין דיתער מההוא סטרא ההוא דשלטא תמן

¹ היינו כענין שפירשו בתלמוד אתמחי גברא ואתמחי קמיעא, והענין כי בזולת המעשה או הקבמיע בעצמו היותו סגולה לאותה הפעולה יש לפעולה מבוא בפועל, וצריך שגם הפועל יהיה מוכן לאותו דבר לפי הכנתו, ולזה לברכה יש אדם מוכן ומזומן אל הברכה, וכן לקללה יש אדם מוכן ומזומן אליה ותתקיים על ידו יותר מעל ידי אחר, ולזה צריך שיהיה הפועל מעין הפעולה כדי שיהיה ממהר לעשות (ו)פעולתו כדפי' (אור יקר).

² צ"ע, דמה"ת פסוק זו מדבר בכהן.

³ עי' אד"ר קל ע"א: עינא דהוא קיומא דכלא ועל האי כתיב (משלי כב) טוב עין הוא יבורך אל תקרי יבורך אלא יברך, דהאי אתקרי טוב עין, ומניה מברך לכלא, ע"כ. "עינא דהוא קיומא דכלא" כנגד בחי' שפע קיום העולם שאינו נפסק (ב"ע סה ע"א). "ועל האי כתיב (משלי כב) טוב עין הוא יבורך" עיני ע"ק מכונים "טוב עין" על שם החסד עילאה (שכן החסד הגנוז מכונה טוב - עי' זהר תרומה קס"ח ע"ב: טוב כליל כלא בגויה, ולא אתפשט לתתא, חסד נחית ואתפשט לתתא), ה"ה הארת האוירא שמאירה לעין שלו. (ב"ע סה ע"א). אל תקרי יבורך אלא יברך - הנה ידוע, שלעולם אין פרצוף מאיר לתתא מעצמו, אלא צריך הוא לעלות עוד יותר למעלה לקבל משם הארה, ואז הוא מקבל מלבד הארה לצורך עצמו גם תוספת ברכה ועי"כ מאיר לתחתונים (ב"ע סה ע"א), דהאי אתקרי טוב עין, ומניה מברך לכלא. ועי' בהגר"א על ספד"צ ב ע"ג, שב"טוב עין" תלוי הזיווג. ועי' זהר ח"ב ריח ע"א.

⁴ עי' ח"א י ע"ב: כל מאן דחדי באינון מועדיא ולא יחב חולקיה לקב"ה ההוא רע עין שטן שונא אותו וקא מקטרג ליה וסליק. ועי"ש באור יקר, שה"רע עין" היא האדם הקמצן, א"נ ה"רע עין" הוא השטן. ועי' הגרמ"מ על זהר ח"ג עג ע"ב: ונמצא כל המדות רעות התחלתן מן העין, כי המדות נכללין בג' הקנאה והתאוה וכבוד וכו', לכן המקנא נקרא רע עין, וכן הבעל גאוה גבה עינים, והתאוה ידוע שתלוי בראית העין שעין רואה והלב חומד.

⁵ לא אמר שתום פה שמשמע דברכות פה או קללת פה תלוי אלא שתום העין דמשמע "דבעיניה תליא" (אור יקר). פי' מלשון משנה כדי שישתום דהיינו לשון תפיחה וכמ"ש רש"י ז"ל והיינו שתפוח עין אחר שהיתה לו להזיק לאדם (מ"מ).

⁶ ונכחלא עינא פי' עיניו נראית כמו שמכחל אותם בכחול (מ"מ).

⁷ פירוש אם היה הענין תלוי בדבורא אף אם לא יהפוך פניו אל המדבר היה מתעורר בדבורו, אלא מדהפך פניו משמע דהבטת עין תליא מלתא והיה מביט אל המדבר לעורר כח העין, וכן ראייה מאומרו "טוב עין" וכו' (אור יקר). מקומו של בלעם נגד פעור הנ"ל, ולכן הוא נתן עצה לבלק להפקיר בנות מואב בכדי להכשיל את ישראל בעון פעור, והוא נקודה דחורבה, וז"ס הכתוב (שם א') וירא בלעם כי טוב וגו', וישת אל המדבר פניו נגד נקודה הנ"ל והוא יסוד דנוקבא דסט"א והוא נגד רחל דקדושה (פת"ש גדלות דז"א עה). הוא היה רוצה לקלל את ישראל ולהחזיר העולם לתוהו ובוהו וכתיב ביה וישת אל המדבר פניו לחטא העגל שנשתברו הלוחות בסוד שבירת הכלים (בית עולמים יד ע"א).

<p>וייתי בדילטורייא עלייהו דישראל מה כתיב בהו ככהני טוב עין הוא יבורך דהוא הוה זמין בהאי ושאר י ברכתא באשגחותא דיליה ועל דא תנינן יסמי ב"ג אפילו ממאה ארחין ולא יערע בב"ג דאית ליה עינא בישא אוף הכא ושלה ביד איש עתי דהוא זמין להאי ורשים להאי</p>	<p>שולט שם, ויבא בהלשנה על ישראל. מה כתוב בכהנים טוב עין הוא יבורך, שהוא היה מזומן לזה, ושורה ברכה בהשגחה שלו. ועל זה שנינו, יסטה אדם אפילו ממאה דרכים ולא יפגש אדם שיש לו עין רעה, כמו כן כאן ושלה ביד איש עתי, שהוא מזומן לזה, ורשום לזה.</p>
<p>וכהנא הוה אשתמודע ביה חד עינא יתיר מאחרא¹ פורתא סורטא דעל עינא² אתחפיא בשערין סגיאין מכחלא עינא³ ולא מסתכל במישר⁴ האי הוא ב"ג זמין להאי וכדקא חזי ליה וע"ד כתיב ביד איש עתי</p>	<p>והכהן היה מכיר בו עין אחת יותר מאחרת מעט, גבות שעל העין מכסה בשערות רבות, העין מכחלת ולא מסתכל ישר, זהו האדם המזומן לכך והראוי לו, ועל זה כתוב ביד איש עתי.</p>
<p>בגוש חלבא הוה בר נש דבכל אתר דמחי בידוי הוה מית ולא הוו בני נשא מקרבין בהדיה</p>	<p>בגוש חלב היה אדם שבכל מקום שמכה בידו היה מת, ולא היו אנשים מתקרבים אליו.</p>
<p>בסוריא הוה ב"ג דבכל אתר דאסתכל אפי' לטב כלא אתהפך לביש יומא חד הוה חד ב"ג אזיל בשוקא והוו אנפוי נהירין אתא ההוא ב"ג ואסתכל ביה ואתבקע עיניה בג"כ בכלא הוה ב"ג זמין להאי ולהאי ועל דא כתיב טוב עין הוא יבורך אל תקרא אלא יברך</p>	<p>בסוריה היה אדם שבכל מקום שבו הסתכל אפילו לטוב הכל התהפך לרע, יום אחד היה איש אחד הולך בשוק והיו פניו מאירות, בא אותו איש והסתכל בו ונבקעה עינו, לכן לכל היה אדם מוכן, לזה ולזה, ועל זה כתוב טוב עין הוא יבורך, אל תקרי יבורך אלא יברך.</p>
<p>ותאנא האי ב"ג דהוה אזיל למדברא כד מטא ביה בהווא שעירא הוה סליק לטורא ודחי ליה בתרין ידוי ולא הוה נחית לפלגות טורא עד דאתעביד שייפין שייפין</p>	<p>ולמדנו, האיש הזה שהיה הולך למדבר, כשהגיע שם אותו שעיר היה עולה להר ודוחה אותו בשתי ידיו, ולא היה מגיע לחצי ההר עד שנעשה איברים איברים.</p>
<p>והווא ב"ג הוה אמר כך ימחו עונות עמך וכו' ובגין דסליק ההוא⁵ קטיגוריא ואתעביד סניגורא דישראל כדין קב"ה כל חובייהו דישראל וכל מה דכתיב באינון פתקין דלעילא לאדכרא חובייהו דבני נשא נטיל לון ורמי לון כה"ג לאתר דאתקרי מצלות ים⁶ הה"ד ותשלך במצלות ים כל חטאתם</p>	<p>ואותו איש היה אומר, כך ימחו עונות עמך וגו', ומשום שעולה אותו קטגור ונעשה סניגור של ישראל, אז הקדוש ברוך הוא את כל חטאי ישראל וכל מה שכתוב באותם פתקים שלמעלה להזכיר את חטאי בני האדם, הוא נוטל אותם וזורק אותם, כמו זה למקום שנקרא מצולות ים, זהו שכתוב ותשלך</p>

¹ אחד מעיניו גדול משני (אור יקר).

² היינו שיהיו על חוטמו מה שבין שתי עיניו מלא שער ששתי עפעפיו דבוקות זו לזו (אור יקר).

³ פירוש שחוטמו שוקע בין שתי עיניו עד ששתי עיניו יכולים להכחל בבת אחת, או ירצה שגבות עיניו שחורות ככחולות כאלו עיניו (אור יקר).

⁴ פירוש שהוא מהפך עיניו להסתכל בעקמימות (אור יקר). הוא סימן אחר שהסתכלותו אינה ביושר (מ"מ).

⁵ כמו שאותו איש עתי נעשה סניגור עם היותו מסטרא דידיה כך הוא עם היותו קטיגור מסטרא בישא נעשה סניגור (אור יקר).

⁶ הם הכחות החצונים שהם למטה ממלכות הנקראת ים, אלו הם רפש וטיט שתחת הים, "וענין ותשלך במצולות ים" היינו כל זינא אזיל בתר זיניה, אותו המקטרג הנברא מהעבירה והטינוף שהיה הקדש פגום ומטונף בו, על ידי הרחמים מגרשו אל מקומו אל מצולות ים ושם הוא מין במינו מתעכל ומתבטל. "ותשלך במצולות ים" אחת משלש עשרה מדות של רחמים שבאריך אנפין שהם רמוזים בפסוק מי אל כמוך כדפירשנו באדרא (אור יקר). פי' הם זר"ן דנוגה דבי"ע שהם נק' צלמות צל דכורא מות נוקבא כמש"ל בשם הרב (מ"מ).

<p>תאנא ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת ומאת עדת בני דיהא מכלהו ויתכפר לכלהו דהא כל חובייהו דבני ישראל הכא תליין וכלהו מתכפרי בדא</p>	<p>במצלות ים כל חטאתם. למדנו ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת, ומאת עדת, כדי שיהיה מכולם ויתכפר לכלם, שהרי כל חטאי בני ישראל כאן תלויים, וכולם מתכפרים בזה.</p>
<p>רע"מ יכשכש ליה בזנביה מה כתיב והתודה עליו את כל עונות בני ישראל וכתוב ונשא השעיר עליו את כל עונותם</p>	<p>יכשכש בזנבו. מה כתוב והתודה עליו את כל עונות בני ישראל, וכתוב ונשא השעיר עליו את כל עונותם.</p>
<p>כיון דאיהו חמי האי שעיר תיאובתיה לגביה ולאשתכללא בהדיה ולא ידע מאינן חובין דקא נמיל שעיר תב לגבייהו דישראל חמי לון בלא חובין בלא פשעין דהא כלהו שראן ברישא דשעיר סליק לעילא ושבה לון קמי קב"ה וקב"ה חמי סהדותא דההוא מקטרגא והואיל ותיאובתיה לרחמא על עמיה אע"ג דאיהו ידע כל עובדא חס עליהון דישראל וכלא שריא בדא בנין דלא יתער רוא דדינא מלעילא ויתקף האי וישתצון בני עלמא דהא דא מסטרא דדינא קשיא קא אתי</p>	<p>כיון שהוא רואה את השעיר הזה תשוקתו אליו ולתקן עמו, ולא יודע מאותם החטאים שנוטל השעיר, הוא שב אל ישראל רואה אותם בלי חטאים בלי פשעים, שהרי כולם שורים על ראש השעיר, עולה למעלה ומשבח אותם לפני הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא רואה את עדות אותו המקטרג, והואיל ותשוקתו לרחם על עמו, אף על גב שהוא יודע את כל המעשה, הוא חס על ישראל, והכל שורה על זה כדי שלא יעורר את סוד הדין מלמעלה, וזה יתחזק וישמדו בני העולם, שהרי זה בא מצד הדין הקשה.</p>
<p>ואי יתער האי בחובי בני אנשא אתער דהא לית ליה אתערין לסלקא לעילא לאתערא דינא קשיא בר בדיל חובי בני נשא דהא בשעתא דב"נ עביד חובא אתכנש האי וכמה אלף סייען דיליה ומתכנפי תמן ונמלי ליה וסלקי לעילא רחמנא לישזבן ועל כלא יהב קב"ה עיטא לישראל לאשתזבא מכל סטרין וע"ד כתיב אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלהיו ע"כ</p>	<p>ואם זה יתעורר, הוא מתעורר בחטאי בני האדם, שהרי אין לו התעוררות לעלות למעלה לעורר דין קשה, רק משום חטאי בני אדם, שהרי בשעה שאדם עושה חטא, זה מתאסף, וכמה אלפים מסייעים שלו ומתכנסים שם ונוטלים אותו ועולים למעלה הרחמן יצילנו. ועל הכל נותן הקדוש ברוך הוא עצה לישראל להנצל מכל הצדדים, ועל זה כתוב אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו.</p>
<p>סד/א¹ ולא סגי מבר נש חד ומאן אתר אתנסיבו מאינן קופין דבעזרה נמלין אנרא ואייתי להו מאינן דמי דהו מכלהו וההוא שעירא אחרא דהוא אשתאר לקב"ה עבדין ליה חטאת בקדמיתא</p>	<p>ולא מספיק מאיש אחד, ומאיזה מקום נלקחים, מאותן קופות שבעזרה נוטלים שכר, ומביאים אותם מאותם דמים שהיו מכולם, ואותו השעיר האחר שהיה נשאר לקדוש ברוך הוא, עושים אותו חטאת בראשונה.</p>
<p>והא אוקימנא באן אתר הוה מתקשרא¹</p>	<p>והרי בארנו, באיזה מקום היה נקשר,</p>

<p>ולבית דא מתקרבין הני² ומתבסמין כלא³ ואשתארו ישראל זכאין קמי קב"ה מכל חובין דעברו וחבו קמיה⁴ הה"ד כי ביום הזה יכפר עליכם וגו'</p>	<p>ואחר כך מקריבים את אלה, והכל מתבשמים, וישראל נשאים צדיקים לפני הקדוש ברוך הוא, מכל החטאים שעשו וחטאו לפניו, זהו שכתוב כי ביום הזה יכפר עליכם וגו'.</p>
<p>תו אמר רבי שמעון ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן עשו אחי איש שעיר ואנכי איש חלק מאי קא רמיזא אלא ודאי עשו איש שעיר הוא מההוא דאקרי שעיר דהא מההוא סטרא אתי</p>	<p>עוד אמר רבי שמעון ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן עשו אחי איש שעיר ואנכי איש חלק, מה הוא רומז, אלא ודאי שעשו איש שעיר, והוא מאותו שנקרא שעיר, שהרי מאותו צד הוא בא.</p>
<p>ואנכי איש חלק נבר מההוא דפליג לכל שאר עמין רברבין ממנן דכתיב אשר חלק יי' אלהיך אותם וכתיב כי חלק יי' עמו וגו'</p>	<p>ואנכי איש חלק, איש מאותו שמחלק לכל שאר העמים ממונים גדולים, שכתוב אשר חלק ה' אלהיך אותם, וכתוב כי חלק ה' עמו וגו'.</p>
<p>תו איש חלק מתרי שעירים ואשתאר חדא דכהנא פליג לה חד לחולקיה וחד לקב"ה אמאי בנין דיטעון על כתפוי כל חובוי דיעקב דכתיב ונשא השעיר עליו את כל עונותם עונות תם</p>	<p>עוד איש חלק, משני שעירים, ונשאר אחד שהכהן חלק אותם, אחד לחלקו ואחד לקדוש ברוך הוא, למה, כדי שיטעון על כתיפו את כל חטאי יעקב, שכתוב ונשא השעיר עליו את כל עונותם, עונות תם.</p>
<p>תאנא בההוא יומא כמה פתחין פתיחין לקבליהון דישראל לקבלא צלותהון זכאה חולקהון דישראל דהא קב"ה בעא לזכאה לון ולדכאה לון הה"ד כי ביום הזה יכפר וגו' בהאי יומא אתעטר כהנא בכמה עטרין בהאי יומא פולחנא דכהנא יקרא ורב מכל פולחנין לכלא יהב חולקא באינון קרבנין דקב"ה בהאי יומא אתעטר (ס"א אתער) חסד בעלמא על ידא דכהנא מקרב קרבנין על חוביהון דעמא על חוביה בקדמיתא ולבית דא על חוביהון דעמא</p>	<p>למדנו באותו יום כמה פתחים פתוחים כנגד ישראל לקבל תפלותיהם, אשרי חלקם של ישראל, שהרי הקדוש ברוך הוא רוצה לטהר אותם ולזכות אותם, זהו שכתוב כי ביום הזה יכפר וגו', ביום הזה מתעטר הכהן בכמה עטרות, ביום הזה עבודת הכהן נכבדה וגדולה מכל העבודות, לכולם נותן חלק באותם הקרבנות של הקדוש ברוך הוא, ביום הזה מתעטר (מתעורר) החסד בעולם על ידי הכהן מקריב את הקרבנות על חטאי</p>

¹ שאין שני שעירי חטאת אלו כשעיר החטאת, כי האחד שהיה גורל לה' "הא אוקימנא באן אתר מתקשרא" ולכן עבדין ליה חטאת בקדמיתא ואינו בכלל אלו, אלא מפני שהוא מתקשר למטה בחוץ ואלו למעלה יותר (אור יקר). פי' שהוא כנגד מוח חכמה הנז' והקדושה של חכמה שבנוגה מתברר ועולה למלכות (מ"מ).

² למעלה (אור יקר). פי' אחר שעושים השני שעירים של מטה אזי מתקרבים שני שעירים העליוני ומתבסמים (מ"מ).

³ אפילו קדישי עליונין (אור יקר).

⁴ שהם מתטהרין בכל המדרגות שבמציאות בין בחצונים התחתונים דהיינו שעיר עזאזל בין בחצונים שהם מתטהרין ומתערין ומתעלמין דהיינו שעיר חטאת לה', בין בפנימיים דהיינו שני שעירי חטאת ושאר הקרבנות, ואם תאמר מאי האי, חטאת לה' שהוא חבירו של עזאזל היה דמו קרב פנימה בשבע למטה ואחד למעלה ואמרת שהוא למטה באחר מן המרגלים, ושעיר חטאות שאין דמן נכנס אלא בארבע מתנות על ארבע קרנות של מזבח העולה אמרת שהוא פנימה יציבא בארעא וכו', ויש לומר שאין מזה ראייה כלל דהא קיימא לן עולה לה' חטאת לה' דא סלקא ודא נחתא החטאת יורדת והעולה עולה, ועם כל זה העולה שתי מתנות והחטאת ארבע מתנות, ופרים הנשרפים ושעירים הנשרפים דמן נכנס ואין בשרן נקרב וכיוצא, והכל תלוי בסוד רמיזתם שאין פעולות אלו יורו או יכריחו על מעלתם, ודרך כלל כי שעיר החטאת גורל אחד לה' אנו עולים עמו בכל האפשר כדי לתקן שורשו פנימה ובדמו אנו קושרים כל עשר ספירות מפני שעל ידי המעשים המגוונים התחתונים שרומזים בו נפרעו ונפגמו וצריך לתקן על ידו כל המעוות ולכן הובא את דמו אפילו בקדש הקדשים, והוא יורד מהמדרגה שנשתוה עם שעיר עזאזל עד למעלה שמזכירים עליו את ה' לה' חטאת. כמה פתיחין וכו', ירצה תקובל כל מיני תפלה זעקה רנה שועה בכיה כל מה שירצה האדם שאין שום שער ננעל (אור יקר).

	<p>העם, על חטאו בראשונה ואחר כך על חטאי העם.</p>
<p>מקרב עלמין עליה ועל עמא והא אוקימנא מלי עד דהוו אזלי יתבו בחד חקל וצללו נחת חד עננא דאשא ואסחר לון אמר רבי שמעון הא חמינא דקב"ה רעותא דיליה הכא נתיב יתבו והוו אמרי מלי דאורייתא</p>	<p>הוא מקריב עולמות עליו ועל העם, והרי בארנו את הדברים. בעוד שהיו הולכים ישבו בשדה אחת והתפללו, ירד ענן אחד של אש והקיף אותם. אמר רבי שמעון הריני רואה שרצונו של הקדוש ברוך הוא כאן, נשב, ישבו והיו אומרים דברי תורה.</p>
<p>פתח ואמר מים קרים על נפש עיפה טובה מארץ מרחק הא אסתכלנא במלוי דשלמה מלכא וכלהו (ס"א בחכמתא) בחכמה אמרן</p>	<p>פתח ואמר מים קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק, הרי הסתכלתי בדברי שלמה המלך ואת כולם אמר (בחכמתו) בחכמה.</p>
<p>ת"ח ג' ספרים דחכמתא¹ אפיק לעלמא וכלהו בחכמתא עלאה² שיר השירים חכמה³ קהלת תבונה ומשלי דעת לקבל ג' אלין עבד ג' ספרים שיר השירים כנגד חכמה⁴ הכי הוא קהלת לקבל תבונה⁵ הכי הוא משלי לקבל דעת⁶ במאי אתחזי⁷</p>	<p>בא וראה שלשה ספרי חכמה הוציא שלמה לעולם, וכולם בחכמה עליונה שיר השירים חכמה, קהלת תבונה, ומשלי דעת. כנגד שלשת אלה עשה שלשה ספרים שיר השירים כנגד חכמה, כך הוא קהלת כנגד תבונה, כך הוא משלי כנגד דעת, במה זה נראה.</p>
<p>אלא כל אינון⁸ קראי בתרי גווי⁹ אינון רישא וסיפא תרי גווי אתחזייא וכד מסתכלי קראי דא</p>	<p>אלא כל אותם הכתובים הם בשני אופנים ראש וסוף, שני אופנים נראים, וכשמסתכלים בכתובים זה כלול בזה,</p>

¹ ירצה שעם היות שנאמר שהם חכמה ותבונה ודעת עם כל זה כולם מצד החכמה דהיינו מדתו כאומר ותרב חכמת שלמה, וכן הוא כי שאר נביאים חברו ספריהם לאיזה סבה לנבואתם לייסר וכיוצא, ושלשה ספרים אינם אלא לגלות חכמה את העם (אור יקר).

² שנשפעו ממדתו וכדפי', ועם כל זה היו שלשה חלקים "שיר השירים חכמה" כאומרו כל השירים קדש דהיינו מצד החכמה ושיר השירים קדש קדשים דהיינו מפנימיות החכמה, ואינם משלים מלבושים אלא פנימיות החכמה מתגלת בסתרי האצילות כולו מחובר, "קהלת תבונה" בהבלי העולם שכן מלת קהלת להבין הנמשל מהמשל לדלות תבונה בהבלי העולם ומשם לסתרי מעשיהו כי יהביל הגשמי ובו דבק הרוחני, כמה דרושים הנסתרים שהבין שלמה מהגשמי הרוחני (אור יקר).

³ זה הפך ממ"ש בפ' בא בדף ט"ל ע"א שיר השירים לקבל חסד וכו' ונלע"ד שהכל אמת שחג"ת הם ענפי חב"ד – שיר השירים לקבל חכמה שבו רזי תורה ואהבה כנגד חכמה שהיא רחמים, קהלת יש בו דברי כבושין כנגד בינה שהיא דין, אלא משלי במה הוא רומז לדעת (מ"מ).

⁴ הכי הוא שכל דבריו דברי אהבה וחביבה מצד הימין (אור יקר).
⁵ הכי הוא שכל דבריו דברי מוסר ותוכחות מצד השמאל. שכפי מה שהוא מקור הנבואה כן היא ענין הנבואה (אור יקר).

⁶ שהוא לרחם על האסד להיישירו בהנהגתו, וזהו מציאות הדרושים ועל ג' יסודות אלו חבר ג' ספרים שעניינם מורה על מקורם כדפי' (אור יקר).

⁷ בהיותו מהמדה הזאת (אור יקר).

⁸ שבמשלי הם נחלקים עסקיו לב' חלקים חציו ימיני מדבר בצדיק וחציו שמאלי מדבר ברשע וחוטא, ועל דרך זה כל עסקיו חציו בגנות וחציו בשבח, אלא שפעמים חציו הראשון שבח וחציו השנית גנות, דהיינו תחלת הימין ואח"כ השמאל או להפך חציו הראשון גנות והחציו השנית שבח דהיינו תחלה השמאל. ואח"כ הימין, אמנם קשה כי למה לא ייחס אותם לחסד גבורה תפארת אלא בעליונות חכמה ותבונה ודעת, ולזה יש לומר משום דלאו חסד ודינא ממש בקראי דאם כן היה ראוי שידבר בקהלת בעונש החוטא ובשיר השירים בשכר העובד וגם בחסד השם על בראויו אלא ודאי שהן למעלה בשרשים אל החכמה והתבונה והדעת שהם מעין חסד דין ורחמים ואל כל כך אלא בשורשי החסד לגלות סתרי המרכבות לכל הבא למלא את יד שכלו והיינו שיה"ש וקהלת בשורשי הגבורה דהיינו בבינה להציל החוטא שלא יפול ברשת הנמשכים מהגבורה ופתויים, וכן הדעת מצורף מזה ומז המגלה הנתיבות הקדושים ואורחות עקלקלות להציל האסד מרעתם כדפי' (אור יקר).

⁹ פי' חצי הפסוק הוא לטובה כמו החסדי' וחציו, לרעה רומז לגבורות (מ"מ).

<p>כליל בדא ודא כליל בדא בג"כ שקיל לקבליה דדעת האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה</p>	<p>וזה כלול בזה, לכן שקול כנגד הדעת הפסוק הזה. אין ראשו סופו ואין סופו ראשו.</p>
<p>וכד אסתכלנא ביה כלא כליל חד בחד בין מסיפיה לרישיה בין מרישיה לסיפיה שמועה טובה מארץ מרחק מים קרים על נפש עיפה מים קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק ודא ודא נייחא דרוחא כמה דהאי נייחא דרוחא כך האי נייחא דרוחא</p>	<p>וכשהסתכלתי בו, הכל כלול, אחד עם אחד, בין מסופו לראשו בין מראשו לסופו. שמועה טובה מארץ מרחק, מים קרים על נפש עיפה. מים קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק, וזה נחת רוח, כמו שזה נחת רוח כך זה נחת רוח.</p>
<p>עד דהוו יתבי אתא חד ב"נ אמר אנתו דר' שמעון אתסיאת ממרעהא וחבריאי שמעו קלא דקב"ה שבק לאינון חובי דדרא</p>	<p>בעוד שהיו יושבים, בא איש אחד ואמר אשתו של רבי שמעון נרפאה מחליה, והחברים שמעו קול שהקדוש ברוך הוא סלח לאותם חטאי הדור.</p>
<p>אמר ר' שמעון הא אתקיים הכא קרא ושמועה טובה מארץ מרחק הכי הוא נייחא דרוחא כמהו מים קרים¹ על נפש עיפה אהו נקום ונזיל דקב"ה ארחיש לן בנסין</p>	<p>אמר רבי שמעון הרי התקיים כאן הפסוק ושמועה טובה מארץ מרחק, כך זה נחת רוח, כמו מים קרים על נפש עיפה. אמר להם, נקום ונלך, שהקדוש ברוך הוא מרחיש לנו נסים.</p>
<p>פתח ואמר מים קרים על נפש עיפה דא אורייתא דכל מאן דזכי למלעי באורייתא ומרוי נפשא מנה מה כתיב ושמועה טוב מארץ מרחק</p>	<p>פתח ואמר מים קרים על נפש עיפה זו התורה, שכל מי שזוכה לעסוק בתורה ומרוה ממנה את הנפש, מה כתוב ושמועה טובה מארץ מרחק.</p>
<p>קב"ה אכריז עליה כמה טבאן לאוטבא ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי הה"ד ושמועה טובה מאן אתר מארץ מרחק</p>	<p>הקדוש ברוך הוא מכריז עליו כמה טובות להיטיב לו בעולם הזה ובעולם הבא, זהו שכתוב ושמועה טובה, מאיזה מקום, מארץ מרחק.</p>
<p>מאתר דקב"ה הוה רחיק מניה בקדמיתא מאתר דהוה ב"נ בדבבו עמיה בקדמיתא דכתיב וארץ מתקוממה לו מההוא אתר</p>	<p>ממקום שהקדוש ברוך הוא היה רחוק ממנו בתחלה, ממקום שהיה אדם בשנאה עמו בתחלה, שכתוב וארץ מתקוממה לו, מאותו מקום</p>
<p>סד/ב</p>	
<p>מקדימין ליה שלם² הה"ד מארץ מרחק וכתוב מרחוק יי' נראה לי ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד</p>	<p>שמקדימים לו שלום, זהו שכתוב מארץ מרחק, וכתוב מרחוק ה' נראה לי ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד.</p>
<p>(כאן חסר) ויצא אל המזבח אשר לפני יי' וכפר עליו ר' יהודה פתח ואמר מזמור לאסף אל אלהים יי' דבר³ ויקרא ארץ¹ ממזרח שמש עד מבאו</p>	<p>ויצא אל המזבח אשר לפני ה' וכפר עליו, רבי יהודה פתח ואמר, מזמור לאסף אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבאו.</p>

¹ פי' כמו הגשמים שהם הנאה ושמחה לעולם כך שמועה טובה שהיא אשת רשב"י שנתרפאת היא שמחה ורשב"י ע"א חלה הקטנה בגדולה שהגדולה היא הגשמים שהם מים קרים, והקטנה היא שמועה קטנה (מ"מ).

² ושיעור הכתוב אם עוסק בתורה אזי שמועה טובה באה לו מהמלכות הנק' ארץ שהיתה רחוקה ממנו תחלה, וכתוב מרחוק ה' נראה לי, פירוש כיון שעוסק בתורה בלילה ה' נראה לי בסיהרא פי' בלילה כדמוכח לקוק, בין הערבים בעת מנחה (מ"מ).

³ ירצה שלשה משמרות שהם "אל" בבוקר מצד החסד, "אלהים" מצד הגבורה בערב, "ה'" בצהרים מצד התפארת (אור יקר).

<p>תאנא אלף² וחמש מאה וחמשינ רבוא³ מארי שירתא מזמרין לקב"ה כד נהיר יממא⁴ ואלף וחמש מאה וארבעין ותמניא בטיהרא⁵ ואלף וחמש מאה ותשעין אלף רבוא בההיא שעתא דאקרי בין הערבים</p>	<p>למדנו, אלף וחמש מאות וחמשים רבוא בעלי שירה מזמרים לקדוש ברוך הוא כשמאיר היום, ואלף וחמש מאות וארבעים ושמונה בצהרים, ואלף וחמש מאות ותשעים אלף רבוא באותה שעה שנקראת בין הערבים.</p>
<p>רבי יוסי אמר כד נהיר יממא כל אינון מארי דיבבא⁶ משבחן במלי תושבחן⁷ לקבליה דהאי בקר (ס"א כד אתער דכד) דכד אתער האי בקר כלהו מתבסמין ודינא אשתכיד⁸ ואמרין תושבחן הה"ד ברוך יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים וההוא זמנא (הימנותא) חרוותא וברכאן⁹ משתכחין בעלמא וקב"ה¹⁰ אתער לאברהם¹¹ לאחייא ליה¹² ואשתעשע ביה ואשלטיה בעלמא</p>	<p>רבי יוסי אמר כשמאיר היום, כל אותם בעלי יבבה משבחים בדברי תשבחות כנגד הבוקר הזה (כשמתעורר), שכשמתעורר הבוקר הזה כולם מתבשמים והדין שוכך, ואומרים תשבחות, זהו שכתוב ברוך יחד כוכבי בוקר ויריעו כל בני אלהים, ואותו זמן (אמונה) שמחה וברכות נמצאים בעולם, והקדוש ברוך הוא מעיר את אברהם להחיותו ומשתעשע עמו ומשליטו בעולם.</p>
<p>ומנא לן דהאי בקר דאברהם הוא דכתיב וישכם אברהם בבקר בההוא זמנא דבין</p>	<p>ומנין לנו שהבוקר הזה הוא של אברהם, שכתוב וישכם אברהם בבוקר. באותו זמן של בין הערבים כל אותם</p>

¹ משפיע למלכות העתות אלו שהם עתות שנוי המשוררים כפי המדה שהיא שולטת כדפירשנו (אור יקר).
² המספרים האלו לא מצאתי להם יחס אלא שכך היתה קבלה, אמנם דרך כלל של בין הערבים רבו כמו רבו לפי שעיקר שירה לצורך הגבורה ועבד הלוי הוא יוכיח, ולזה בין הערבים שהוא משמרת הגבורה תתרבה שירה והמשוררים, וגם עיקר בריאת המלאכים מהגבורה שכן פירש בספר הבהיר באצילות המדות וכן פירשו רז"ל שבשני נבראו המלאכים, לכך מלאכי הגבורה רבים, וסדר המלאכים ערב ובוקר וצהרים ולכך הם מתמעטים ממשמרה אל משמרה. ור' יוסי פליג אדר' יהודה דר' יהודה קאמר דשלשה משמרות הם בוקר צהרים ערב ור' יוסי פליג עליה ואמר דלאו הכי והכריח הענין ואמר אלא בבוקר "מארי דיבבא", ומשום דקשיא ליה מארי דיבבא הוא בסטרא דדינא תיקן (אור יקר).

³
⁴

⁵ צ"ל בליליא. והן ג' זמנים של התפלות, ערב ובקר וצהרים, נגד אבהן כמ"ש למטה. ודליליא נגד יעקב. ולאחר חצות שהוא נגד דוד כידוע, שלכן היה נזהר בזה, ובשביל זה נק' חי וקים, והוא כולל כל ג' אבהן, ולכן כל ג' מחנות אלו נכללין ביחד. ובצפרא הן מארי דיבבא כמ"ש למטה ר"א כד נהיר יממא כו'. והן דיצירה שנק' יום. [מ"כ עה"ג. כמ"ש הבקר אור. ונא' יוצר אור] ובערב הן דיללה, של עשיי' שנק' (יללה) [ס"א לילה]. דמקננין כאן יום ולילה (פי' ביצירה מקנן ז"א שהוא יום. ובאופן עשיי' מקנן שם מלכות, לילה. המסדר). ודצפרא הן בעלי שירה, ודערב הן בעלי זמרה. ואחר חצות נקראו בעלי תהלה כמ"ש [תהלה לדוד. כן נ"ל דוד] (יהל אור).

⁶ הם ביצירה בסוד יוצר אור (רח"ו)

⁷ פי' אותם המלאכים שהם אלף ות"ק וחמשים רבוא הם משבחים להקב"ה בבקר והם תארי דיבבא שהם מיצירה, ור' יוסי בא לפרש דברי ר' יהודה ולסייעו (מ"מ).

⁸ ולכן עם היות הבוקר חסד המזמרין בעלי הדין "מארי דיבבא" אלא שמתקנים על ידי החסד, והכריח ענין זה מאומרו "ברן יחד ככבי בוקר ויריעו כל בני אלהים" דהיינו בבוקר מארי דדינא (אור יקר).

⁹ לתקן וכי לא נאמר פירוש ויריעו לשון הכנעה, וירצה שכחות החסד מתגברין וכחות הדין נכנעים לפניהם (אור יקר). ולא שייכא הכנעה אלא אדרבה שהם מתמתקין ומקבלים ברכות שאם לא כן שוב אינם מקבלים ברכה כל ימיהם (אור יקר).

¹⁰ בינה (אור יקר).

¹¹ דהיינו מדת חסד, ואברהם בסוד נשמתו מתגבר בחסדו (אור יקר). פי' החסדים שהם בחי' אברהם שמתעוררים בבקר (מ"מ).

¹² מצד החיים שמהחכמה שמצדה התעוררות הזווג כדפי' (אור יקר).

<p>הערבים כל אינון אלף וחמש מאה ותשעין אלף רבוא מארי דיללה¹ אקרין ומזמרין בההיא שעתא וקטמותא שריא בעלמא וההיא שעתא אתערותא דאתער קב"ה ליצחק² וקם ודאין לחייביא דעבריין³ על פתגמי אורייתא ושבעה נהרי אשא נגדין ונפקין וחלין על רישיהון דרשיעייתא ושלהובי גומרין דנורא מתערין מעילא לתתא וכדין תב אברהם לאתריה כד"א ואברהם שב למקומו ויומא אתפני⁴ וחייבי גיהנם צוחין ואמרין אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב וההיא שעתא בעי ב"נ לאזדהרא בצלותא דמנחה⁵</p>	<p>אלף וחמש מאות ותשעים אלף רבוא בעלי יללה נקראים ומזמרים באותה שעה, והקטטה שורה בעולם, ואותה שעה ההתעוררות שמעיר הקדוש ברוך הוא את יצחק ועומד ודן את הרשעים שעוברים על דברי התורה, ושבעה נהרות אש זורמים ויוצאים ושורים ע"ו חלים על ראשי הרשעים, ושלהבות גחלים של אש מתעוררות ממעלה למטה, ואז שב אברהם למקומו, כמו שנאמר ואברהם שב למקומו. והיום פונה ורשעי הגיהנם צועקים ואומרים, אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב. ואותה שעה צריך אדם להזהר בתפלת המנחה.</p>
<p>בזמנא דמטי ליליא⁶ אינון אלף וחמש מאה וארבעין ותמניא אקרין מברא לפרוכתא ואמרין שירתא כדין דינין דלתתא מתערין ואזלין ושאיין בעלמא</p>	<p>בזמן שמגיע הלילה, אותם אלף וחמש מאות וארבעים ושמונה נקראים מחוץ לפרוכת ואומרים שירה, אז מתעוררים הדינים שלמטה והולכים ומשוטטים בעולם.</p>
<p>ואלין אמרין שירתא עד דיתפלג ליליא משמרה ופלגא בתר דיתפליג ליליא מזדמני כלהו אחריני כחדא ואמרי תהלות כד"א תהלות⁷ יי' יבשרו</p>	<p>ואלה אומרים שירה, עד שנחלק הלילה משמרת ע"משמרה וחצי אחר שנחלק הלילה, מזדמנים כל האחרים כאחד, ואומרים תהלות, כמו שנאמר ותהלות ה' יבשרו.</p>
<p>ר' יהודה אמר כד רעוא אשתכח בצפרא⁸ תהלות יי' מבשרין⁹ ר' יוסי¹⁰ אמר בתר דרוחא דצפון אתער בפלגות ליליא ואזיל ליה תהלות מבשרי עד דייתי צפרא ואתער האי בקר כדין חדוותא וברכאן אשתכח בעלמא</p>	<p>רבי יהודה אמר כשנמצא רצון בבוקר תהלות ה' מבשרים. רבי יוסי אמר אחר שרוח הצפון התעוררה בחצות הלילה והלכה לה, מבשרים תהלות עד שיבא הבוקר ומתעורר הבוקר הזה, ואז שמחה וברכות נמצאים בעולם.</p>
<p>תאנא אמר רבי אבא¹¹ כלהו הכי ועילא מנהון סרכין תלתא בההיא שעתא דאתער האי</p>	<p>למדנו אמר רבי אבא כולם כך, ומעל כולם שלשה שרים. באותה שעה</p>

¹ דעשיה (רח"ו).

² פי' שבין הערבים הוא שעת המנחה שהיא בחינת גבורה שהוא יצחק (מ"מ).

³ נידון משפט הרשעים בלילה (רח"ו), ור"ל שמעת מנחה מתאיכי' הדינים נדון הרשעים בלילה (מ"מ).

⁴ פי' שחצות היום הראשון הוא בחי' חסד וחצות ואילך בזמן המנחה הדינים מתגברים (מ"מ).

⁵ מכאן ראייה למ"ש בסמוך שאלף ות"ק ותשעים אלף רבוא שהם משבחים בין הערביים הוא זמן מנחה (מ"מ).

⁶ מכאן ג"כ ראייה שאלף ות"ק וארבעין ותמניא דלעיל שמשבחים בסיהרא הוא בלילה משמרה ופלג אדעם הזהר כדעת ר' נתן דס"ל בש"ס דברכות שלש משמרות הוי הלילה ולא כרבי דס"ל ד' משמרות הוי הלילה (מ"מ).

⁷ אומרים שירות דס' תהלים (רח"ו).

⁸ פי' ר' יהודה פליג על ר' יוסי שאמר מחצות לינה ואילך אומרים תהלות, ור' יהודה ס"ל שאין אומרים תהלות רק בבקר (מ"מ).

⁹ אומרים שירות דמלכות תהלים (רח"ו במ"מ).

¹⁰ פי' חזר לסברתו שמחצות אומרים תהלות (מ"מ).

¹¹ פי' בא לסייע לר' יוסי ולפרש ענייני הנ' כתות המ' היטב והממונא אשר עליהם חוץ ממ"ש ר' יוסי לעיל בשעתא דמטי ליליא אינון אלף וכו' ואמרין שירתא וכו', ואלין אמרין שירתא עד שאתפניג ליליא וכו' דר' אבא פליג וס"ל דבחצות הראשון שכך כולא וסערא לא אשתכח עד דאתפליג ליליא משמע שלדעתו אין אומרים שירה רק מחצות ואילך ובחצות הראשון דוממים ומבשרי תהלות מחצות ואילך אומרים תהלות כסברת ר' יוסי דלעיל (מ"מ).

<p>בקר ומתערין תושבתן כל אינון אלף וחמש מאה וחמשים רבוא אתמנא עליהו חד ממנא והימן שמיה¹ לקבליה דלתתא</p>	<p>שמתעורר הבוקר הזה ומעוררים תשבחות, כל אותם אלף וחמש מאות וחמשים רבוא מתמנה עליהם ממונה אחד ושמו הימן, כנגד שלמטה.</p>
<p>ותחות ידיה סרכין ממנן עליהו לאתקנא שירתא בההיא שעתא דאתער זמנא דבין הערבים וזמרין כל אינון אלף וחמש מאה ותשעין אלף ריבוא מארי דיללה אתמנא עליהו חד ממנא וידותון שמיה² לקבליה דלתתא ותחות ידיה סרכין ממנן עליהו לאתקנא ההוא זמרא כד"א זמיר עריצים</p>	<p>ותחת ידו שרים ממונים עליהם לתקן שיר, באותה שעה שמתעורר זמן של בין הערבים ומזמרים כל אותם אלף וחמש מאות ותשעים אלף רבוא בעלי הלילה, מתמנה עליהם ממונה אחד ושמו ידותון כנגד שלמטה, ותחת ידו ממונים עליהם שרים לתקן אותו הזמר כמו שנאמר, זמיר עריצים.</p>
<p>בההיא שעתא דמטי ליליא מתערין כל אינון דמברא לפרוכתא כדין שכיך כלא ופטרא לא אשתכח ודינין דלתתא מתערין כלהו אתמנן כחדא אלין על אלין עד דאתפליג ליליא</p>	<p>באותה שעה שמגיע הלילה מתעוררים כל אותם שמחוץ לפרוכת, ואז הכל שוכך, ופתח לא נמצא, והדינים שלמטה מתעוררים כולם מתמנים כאחד, אלה על אלה, עד שנחלק הלילה.</p>
<p>בתר דאתפליג ליליא ומתכנשי כלהו אתמנא עליהו חד ממנא וכניש לכל משריין כד"א מאספ³ לכל המחנות וגו' ואסף שמיה לקבליה דלתתא ותחות ידיה כל אינון סרכין ממנן ומבשרי תהלות עד דאתי צפרא</p>	<p>אחר שנחלק הלילה וכולם מתכנסים מתמנה עליהם ממונה אחד ומכניס את כל המחנות, כמו שנאמר מאסף לכל המחנות וגו', ושמו אסף כנגד שלמטה, ותחת ידו כל אותם שרים ממונים ומבשרים תהלות עד שבא הבוקר.</p>
<p>כיון דאתי צפרא קם ההוא נע"ר יונק משדי אמיה לדכאה להו ועאל לשמשא⁴ כד אתער בקר כדין היא שעתא דרעוא דאשתעי מטרוניתא במלכא⁵ ומלכא משיך מניה⁶ חד⁷</p>	<p>כיון שבא הבוקר, קם אותו נע"ר ויונק משדי אמו לטהר אותם, ונכנס לשמש. כשמתעורר הבוקר, אז היא עת רצון שמדברת המלכה עם המלך, והמלך מושך ממנו חוט אחד</p>
<p>סה/א</p>	
<p>הוטא⁸ דברכאן ופרים על מטרוניתא ועל אינון דמזדווגי לה מאן אינון דמזדווגי עמה אינון דמשתדלי באורייתא בליליא כד אתפלג</p>	<p>של ברכות, ופורס על המלכה ועל אותם שמזדווגים עמה, מי הם שמזדווגים עמה, אותם שעוסקים בתורה בלילה כשנחלק {בחצות}.</p>
<p>רבי שמעון אמר זכאה חולקיה מאן דאתי עם מטרוניתא בשעתא דאתת לקבלא אנפי מלכא</p>	<p>רבי שמעון אמר אשרי חלקו של מי שבא עם המלכה בשעה שבאה לקבל את</p>

¹ שכתוב בו והאמין בה' כו' ומצאת את לבבו נאמן לפניך כו', כי האמונה והבטחון תלויים בחסד. וכד"א ואברהם כו' וכתוב ויבואו המלאכים כו' דבהאי שעתא אתפרש אברהם. (ומ"כ עה"ג. וז"ש (לעיל) וכד אתער האי בקר כו' הימנותא דברכאן, וכמ"ש איש אמונות רב ברכות, ונא' חדשים לבקרים רבה אמונתך) (יהל אור).

² כמ"ש (במדבר) על ידותון על הדתות והדינין (יהל אור).

³ שהוא דגל הרביעי וכ"ה כאן (יהל אור).

⁴ כי בחול הזווג על ידי מט"ט (רח"ו).

⁵ פי' הוא זווג יעקב ולאח בסוד ויהי בבקר והנה היא לאה, א"כ זווג זה הוא זיווג יעקב ורחל הנעשים בשחרית דחול כמ"ש הרב זלה"ה (מ"מ).

⁶ וז"ס אור זרוע לצדיק דאיגניז בצדיק ויוצא ממנו חוט א' בכל יום בבקר, כמ"ש יומם יצוה כו', ואח"כ אסתר ירקקת היתה וחוט של חסד כו' (מגילה יג ע"א), כל העוסק בתורה בלילה הקכ"ה מושך עליו חוט כו' [חגיגה יב ע"ב וש"מ], וכמ"ש למטה (ס"ה ע"א) ופרים כו' ועל אינון כו', שהוא מדתה, לכן באחרית ים בודדות [ובהעתק הרד"ל. בו דרו"ת. כ"מ כהעתק ולפי הנראה חסר ומוטעה. דברי דוד] (יהל אור).

⁷

⁸ כי הוא יורד תוך החוט (רח"ו).

<p>לאשתעי ביה ואשתכח עמה בשעתא דאושטי מלכא ימינא לקבלא למטרוניתא הה"ד אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים מאי אחרית ים ההיא שעתא אחרית דההוא ים הוא דכד אתפלג שירותא הוה ודינא הוה והשתא אחרית הוא דילה דמסתלקין דינאא ועאלת בגדפוי דמלכא היא וכל אינון דמזדווגין לה הה"ד אשכנה באחרית ים</p>	<p>פני המלך לדבר עמה, ונמצא עמה בשעה שהמלך מושיט את ימינו לקבל את המלכה, זהו שכתוב אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים, מיהו אחרית הים, אותה שעה אחרית של אותו ים, היא שכשנחלק היתה ראשית והיה דין, ועכשיו האחרית הוא שלה, שמסתלקים דיניה ונכנסת לכנפי המלך, היא וכל אותם שמזדווגים עמה, זהו שכתוב אשכנה באחרית ים.</p>
<p>ותאנא כל אינון דמשתדלי באורייתא בשעתא דאתפליג ליליא אשתתף בשכינתא וכד אתי צפרא ומטרוניתא אתחברת עם מלכא הוא אשתכח עמה עם מלכא ומלכא פרים על כלהו גדפוי הה"ד (תהלים מב ט) יומם יצוה יי' חסדו ובלילה שירה עמי וגו'</p>	<p>ולמדנו כל אותם שעוסקים בתורה בשעה שנחלק הלילה משתתפים עם השכינה, וכשבא הבוקר והמלכה מתחברת עם המלך, הוא נמצא עמה עם המלך, והמלך פורס על כולם את כנפיו, זהו שכתוב יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי וגו'.</p>
<p>תאנא בההיא שעתא אבהן מזדמנין במטרוניתא וקדמין לאשתעי בהדה ולא אתחברא עמה וקב"ה מליל עמה בהו והוא קארי לה לפרסא לה גדפוי הה"ד מזמור לאסף אל אלהים יי' דבר ויקרא ארץ וגו' אל דא נהירו דחכמתא ואקרי חסד אלהים דא גבורה יהו"ה דא שלימו דכלא רחמי ועל דא דבר ויקרא ארץ וגו'</p>	<p>למדנו באותה שעה האבות מזדמנים עם המלכה, ומקדימים לדבר עמה ולהתחבר עמה, והקדוש ברוך הוא מדבר עמה עליהם, והוא קורא לה לפרוס עליה את כנפיו, זהו שכתוב מזמור לאסף אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ וגו', אל זה אור החכמה ונקרא חסד, אלהים זו גבורה, יהו"ה זו שלמות הכל רחמים, ועל זה דבר ויקרא ארץ וגו'.</p>
<p>רבי אלעזר הוה יתיב קמיה דר"ש אבוי אמר ליה הא תנינן אלהים בכל אתר דינא הוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א אית אתר דאקרי אלהים כגון אדני יהו"ה אמאי אקרי אלהים והא אתון רחמי אינון בכל אתר</p>	<p>רבי אלעזר היה יושב לפני רבי שמעון אביו, אמר לו הרי שנינו אלהים בכל מקום הוא דין. יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יש מקום שנקרא אלהים כמו אדני יהו"ה, למה נקרא אלהים, והרי אותיות הרחמים הן בכל מקום.</p>
<p>אמר ליה הכי הוא כתיב בקרא דכתיב וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי' הוא האלהים וכתיב יי' הוא האלהים אמר ליה מלה דא ידענא דבאתר דאית דינא אית רחמי ולזמנא באתר דאית רחמי אית דינא</p>	<p>אמר לו כך זה כתוב במקרא, שכתוב וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים, וכתוב ה' הוא האלהים. אמר לו דבר זה ידעתי, שבמקום שיש דין יש רחמים, ולפעמים במקום שיש רחמים יש דין.</p>
<p>א"ל ת"ח דהכי הוא יהו"ה בכל אתר רחמי ובשעתא דמהפכי חייביא רחמי לדינא² כדין כתיב יהו"ה וקרנין ליה אלהים</p>	<p>אמר לו, בא וראה שככה זה, יהו"ה בכל מקום רחמים, ובשעה שמהפכים הרשעים רחמים לדין, אז כתוב יהו"ה וקוראים אותו אלהים.</p>
<p>אבל ת"ח רוא דמלה ג' דרגין אינון וכל דרגא ודרגא בלחודוי ואע"ג דכלא חד ומתקשרי¹ בחד ולא מתפרשי דא מן דא</p>	<p>אבל בא וראה סוד הדבר, שלש דרגות הן, וכל דרגה ודרגה לבדה, ואף על גב שהכל אחד ומתקשרים יחד ולא</p>

¹ תרומה קנט ע"ב (לש"ו).

² לעיל ל ע"ב וב"ר פל"ג סי' ג (לש"ו). ישנו בחי' התכללות ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא לרעה (כללים ח"א עז ע"ד).

נפרדים זה מזה.	
<p>בא וראה, כל הנטיעות וכל המאורות הללו (שמתלהטים) כולם מאירים ומתלהטים ונשקים ומתברכים מאותו נהר ששופע ויוצא שהכל כלול בו, ובו כלל הכל, והנהר הזה נקרא א"ס.</p>	<p>ת"ח כלו נטיעין וכל אינון בוצינין (דמתלהטיין) כלו נהירין² ומתלהטיין³ ומשתקיין⁴ ומתברכאין⁵ מההוא נהרא⁶ דנגיד ונפיק דכלא כליל ביה⁷ (תרי נוסחי) וכללא דכלא ביה והאי נהרא אתקרי א"ס⁸</p>
<p>לגן, ומעל לגן, משום שעדן משתתף עמה ולא נפרד ממנה, ולכן כל המעיינות יוצאים ונמשכים ונשקים לכל צד, ופותחים בה פתחים, ועל כן רחמים נמצאים ממנה, ורחמים פתוחים בה, ומשום שקוראים לה אם נקבה, גבורה ודין יוצא ממנה, נקראת רחמים לבדה, הרי מצדיה מתעוררים דינים, ולכן כתוב ברחמים ונקוד בדין, האותיות ברחמים, ונשפע דין מצדה, כמו כן יהו"ה הנה דרגה אחת.</p>	<p>לגנתא ועילא מגנתא בגין דעדן משתתף בהדה ולא פריש⁹ מנה ובגין כך כל מבועיין¹⁰ נפקין ונגדין ואשתקיין לכל עיבר ופתחין בה פתיחין¹¹ ועל דא רחמי מנה משתכחין ורחמי פתיחין בה ובגין דקרינן לה אם נוקבא גבורה ודינא מנה נפיק אקרי רחמי בלחודהא הא מסטרהא דינין מתעריין¹² ובג"כ כתיב ברחמי ונקוד בדינא אתוון ברחמי ואתנגיד דינא מסטרהא כגוונא דא יהוה האי דרגא חד</p>

¹ בא"ס המיוחדם (רח"ו).

² בחסד (רח"ו), אמר לי מורי זלה"ה שמלת נטיעין נאמר על ז"ו שהם נטועין במעי הבינה וכן מורה הלשון בסופו שאמר דכולא כליל ביה וכללא דכולא ביה ר"ל כי הז"א כליל בתוך אימא מקודם ואפי' כשיצא ממנ' מניח שרשו בתוכה וז"ש וכללא דכולא ביה ר"ל על הבינה שהכל מונח בה הן מקוד' שיצ' הן לאחר שיצא זעיר אנפין לחוץ ונקראין זעיר אנפין ונוקבא נטיעין כמ"ש (בראשית ב ח) ויטע ה' אלהים גן בעדן. (זהר הרקיע).

³ בדין (רח"ו).

⁴ לצורך חיות (רח"ו).

⁵ לצורך זיווג (רח"ו).

⁶ הבינה גופה הנה היא הבריכה העליונה אשר כל ברכאן נפקין מתמן (כמ"ש בפ' נח סד ע"ב ופ' תרומה קס"ב ע"א ופ' אחרי ס"ה ע"א ופ' ואתחנן רס"ד ע"ב וע' פע"ח שער הברכות רפ"א) (הקדו"ש כז ע"ד).

⁷ יסוד דאבא (רח"ו). הו"ה בניקוד אלה"ם שהוא בינה כמ"ש בזוהר (ויקרא י' סע"ב) והיא אימא עלאה הכלולה מחכמה אבא (הקדו"ש כה ע"ד).

⁸ ז"א (רח"ו).

⁹ סא ע"ב (הערת הזהר).

¹⁰ פירוש כי כבר ידעת מה שפירש רשב"י בפ' תרומה בסוד ס"מ של אפרסמון בד' קל"ז ע"א דבשעתא דהדרא ויתבא רביעה על בנין דלתתא לינקא לון היא עומדת בצורת ס' סתומה ומצד זה נקראת אם לגנתא כאם המניקה בניה ובשעתא דסתים ואתגניז בגויה גו נקודה עלאה לעילא כדין חיהי קיימא בדיוקנא דאת סמך סתים בגויה ואתגניז ביה לסלקא לעילא ומצד זה היא לעילא מן גנתא וזמ"ש בגין דעדן אשתתף בהדא והא פריש מינה וזה נכון ולא כפירוש מורי הרמ"ק ז"ל. עי"נ שלבינה יש שתי בחינות מתחילה היתה כלולה בחכמה ואח"כ נתפשטה והולידה וכמו שנבאר ובערך ההתפשטות היא אם לגנתא ובערך קודם ההתפשטות שהיתה כלולה בתוכו נקראת עלאה מן גנתא ושני מציאות אלו עדין הם בה וזמ"ש בגין דעדן אשתתף בהא כו' (שער מאמרי רשב"י).

¹¹ נ' שערי בינה (רח"ו).

¹² לעיל י' סע"ב (לש"ו). בינה כלולה מחו"ג (דע"ה ח"ב דף קמא ע"א), שורש הדינין הוא בבינה אימא עלאה [כמ"ש בפ' בשלח (סד סע"א), ופ' ויקרא (י סע"ב), ופ' אחרי (סה ע"א)] (כללים ח"א טל ע"ב), סוד סירס את הזכר ואינו מתפשט אורו למטה, ונודע הוא כי תחת החזה שם הוא התחלת האימא ונמשך עד הטבור, והרי נפסק אור המזל עליון, וכן אור דהאבא העיקרי הוא נפסק מהאימא, וכן התלבשות אימא על אבא הוא מהפרסא ולמטה שבו, ועי"ז נעשה לשורש הגבורות ומסטרעה דינין מתערין (כמ"ש בפ' בשלח ס"ד סע"א ופ' ויקרא י' סע"ב ופ' אחרי סה ע"א). והוא כמו שאמר הגר"א בספד"צ (פרק א בד"ה חד לאלף יומין יב ע"ב) כי ענין סירס את הזכר הוא שגנזו ביסוד ואינו יוצא ממנו, והוא סוד הסירוס שאין היסוד מוליד (כללים ח"א פא ע"ג).

<p>דרגא תניינא¹ מסטרא דהאי קדמאה נפיק ואתער דרגא אחרא אקרי גבורה והאי אקרי אלהים באלין אתוון ממש² ושירותא³ (חד) מזעיר אפיין הוא וביה אתאחיד³ ובנין דאתאחיד (האי) בהאי כתיב יי' הוא האלהים כי יי' הוא האלהים⁴ באלין אתוון והוא חד ודא הוא דגא תניינא</p>	<p>דרגה שניה מצד הראשונה הזו, יוצאת ומתעוררת דרגה אחרת שנקראת גבורה, וזה נקרא אלהים באותיות הללו ממש, והראשית (אחת) היא מזעיר אנפין, ובו נאחזה, ומשום שנאחזה (זה) בזה, כתוב ה' הוא האלהים, כי ה' הוא האלהים, באלו האותיות, והוא אחד, וזוהי דרגה שניה.</p>
<p>דרגא תליתאה צדק כתרא בתראה האי בי דינא דמלכא ותאנא אדני הכי כתיב והכי אקרי וכי' בהאי שמא אתקרי והאי שמא באתר דא אשתלים⁵ ואלין אינון ג' דרגין דאקרון בשמהון דדינא וכלא מתקשר חד בחד בלא פרודא כמה דאוקימנא</p>	<p>דרגה שלישית, צדק כתר אחרון, הרי בית דין של המלך. ולמדנו אדני, כך כתוב, וכך נקרא. וכנסת ישראל נקראת בשם הזה, והשם הזה במקום הזה נשלם, ואלו הן שלש דרגות שנקראות בשמות הדין, והכל נקשר אחד עם אחד בלי פירוד כמו שבארנו.</p>
<p>אל אי ניהא קמיה דאבא הא שמענא בהאי דכתיב אהיה אשר אהיה ולא קיימא ביה אל אלעזר ברי הא אוקמוה חברייא והשתא בחד מלה אתקשר כלא⁶</p>	<p>אמר לו, אם נוח לפני אבא הרי שמעתי על זה שכתוב אהיה אשר אהיה, ולא עמדתי בו. אמר לו אלעזר בני, הרי פרשוה החברים, ועכשיו בדבר אחד הכל נקשר,</p>
<p>סה/ב</p>	<p>וסוד הדבר כך הוא.</p>
<p>ורוא דמלה הכי הוא</p>	<p>וסוד הדבר כך הוא.</p>

¹ ר"ל כי עיקרו דז"א הוא באמת ג"כ השם הו"ה ב"ה, כי עיקר הגילוי דהשם הו"ה ב"ה הנה הוא בז"א, ע' ספד"צ רפ"ד ובהגר"א שם (כח ע"ב), ובדברינו בספר הקדוש שער ז פרק ד. אך עכ"ז הנה מתחיל בז"א הגילוי דשם אלהים ג"כ, והוא בהחיצוניות שבו, וזהו שאמר הזוה"ק הנז' וביה אתאחיד, ור"ל הגם שעיקרו הוא בשם הו"ה ב"ה, עכ"ז הנה אחוז בו השם אלהים ג"כ (כללים ח"א לט ע"ב). הנה אנו רואין מפורש בדברי הזוה"ק הללו כי הגילוי בשם אלהים התחלתו הוא מז"א דאצילות, כי הרי אמר ושירותיה מזעיר אפיין הוא, וכן נמצא ג"כ בדברי הרב בשער הקדמות (דף לו ע"ב סמוך לסופו) בענין הק"כ צרופי אלהים, וכו' אמנם במב"ש שער הקליפות (פרק ב דף נז ע"ב) הנה אמר שם בפירוש כי הם מתחילים רק מן ז"א דבריאה ולמטה ולא למעלה ממנו וכו' (כללים ח"ב לט ע"ב).

² ג"ל משום דרישא דמלכא בחו"ג אתתקן ונמצא שהגבור השירותא חד מז"א בסוד כלי הבינה (רח"ו).
³ ע"י החטא דעץ הדעת הנה לא נמשך בז"א המוחין דהאבא הכללי המוחין דחיה שהם המוחין דגדלות שני, ולא נתייסדו הם בו בקביעות אלא רק לפעמים ולעתים, שהוא רק בעת הצורך לזווגי דפב"פ אשר דישראל עם רחל כנודע, ולא נתייסדו בו בקביעות אלא המוחין דהאימא בלבד ע' מוחין דצלם (פרק ו) ומב"ש (ש"ה ח"א פ' ט"ו), לכן הנה ישנם עתה שהוא בכל משך זמן דהעוה"ז הגילוי דשם אלהים בז"א ג"כ, וכמ"ש בזוה"ק פ' אחרי (סה ע"א) (כללים ח"א קח ע"ד).

⁴ בכל משך זמן דהעוה"ז הנה הוא גילוי והנהגותו ית"ש בהשמות דהמ"ה וב"ן וכן הוא גילויים ג"כ בהב' שמות הו"ה אלהים וכן בהו"ה אדני זה שמי וזה זכרי (ע' זוה"ק בראשית כ' ע"א ופ' אחרי סה ע"א) (כללים ח"ב דף קכז ע"ב).

⁵ ר"ל כי השם אדני שהוראתו הוא אדון הכל, והוא השופט כל הארץ העושה ועשה כל המעשים, הנה נשלם פעולתו והוראתו בהמלכות, כי שם הוא גילוי ית"ש שהוא אלהי כל הארץ ואין אלהים זולתו כלל וכלל, ומסיים הזוה"ק עוד ואמר, ואלין אינון ג' דרגין דאקרון בשמהן דדינא וכלא מתקשר חד בחד בלא פרודא עכ"ל ע"ש. ונתייסד שורש הדינין בהבינה שהוא בהגר', ובכלל האצילות הנה הוא בהמ"ס דא"א שהיא בוצד"ק, וכן בכלל העולמות הנה נעשה היסוד להסדר דהנקודות גם בהתפשטות הא' דלהעקודים אשר הוא מהעולמות דא"ס. וכן הצמצום הראשון הנה הוא נעשה בא"ס עצמו, וכ"ז הוא הכל בסוד יתיב על כורסיא דשביבין לאכפייא לון, כי מזה הנה נמשך המתקת כל הדינין שנמתקין ומתבסמין תמיד (כללים ח"ב לט ע"ב).

⁶ שמות הכלליים דאצילות הוא רק אה"ה יהו"ה אדני שהם שמות דא"א ז'ן, ע' זוה"ק אחרי מות (סה ע"א וע"ב) ובתיקונים (קמב ע"ב), אבל אר"א אין להם שמות בפנ"ע (כללים ח"א כז ע"ד).

<p>אֵהִי! דָּא כִּלְלָא דְכִלְלָא² דְכַד שְׁבִילִין סְתִימִין וְלֹא מִתְפָּרְשֵׁן וְכִלְלִין בְּחַד אַתְר כְּדִין אֶקְרִי אֵהִי כִּלְלָא כִּלְלָא סְתִים וְלֹא אֶתְגַּלִּיָּא בְּתַר דְנִפְק מִנְיָה שִׁירוּתָא³ וְהָהוּא נִהַר אֶתְעֵבֵר לְאַמְשַׁכָּא כִּלְלָא כְּדִין אֶקְרִי אֵהִי אֲשֶׁר אֵהִי כְּלוּ ע"כ אֵהִי אֵהִי זְמִין לְאַמְשַׁכָּא וְלֹאֻלְדָּא כִּלְלָא⁴</p>	<p>אֵהִי זֶה כִּלְלֵי שֶׁל הַכֹּל, שְׁכֹאשֶׁר שְׁבִילִים סְתוּמִים וְלֹא מִתְפָּרְשִׁים וְכִלְלִים בְּמִקּוּם אֶחָד, אִזְ נִקְרָא אֵהִי, הַכִּלְלֵי שֶׁל הַכֹּל, סְתוּם וְלֹא נִגְלָה. אַחֲרַי שִׁיבְעָה מִמֶּנּוּ רֵאשִׁית, וְאוֹתוֹ נִהַר עֵבֵר לְמִשׁוֹךְ אֶת הַכֹּל, אִזְ נִקְרָא אֵהִי אֲשֶׁר אֵהִי, כְּלוֹמֵר עַל כֵּן אֵהִי, אֵהִי מִזְמוֹן לְהַמְשִׁיךְ וְלְהוֹלִיד הַכֹּל.</p>
<p>אֵהִי כְּלוֹמֵר הַשְׁתָּא אֲנָא הוּא⁵ כִּלְלֵי כִּלְלָא דְכִלְלָא דְכָל פֶּרְטָא אֲשֶׁר אֵהִי דְאֶתְעֵבֵרְתָּ אֲמַא וְזִמְנַת לְאַפְקָא פֶּרְטִין כְּלָהוּ וְלֹאֻתְגַּלִּיָּא שְׁמַא עֵלְאָה⁶ לְבִתֵּר בְּעָא מִשָּׁה לְמַנְדַּע פֶּרְטָא דְמִלְהָ מֵאֵן הוּא עַד דְפִרִישׁ וְאֵמֵר אֵהִי (ס"א יְהוּ"ה) דָּא הוּא פֶּרְטָא⁷ וְהִכָּא לֹא כְּתִיב אֲשֶׁר אֵהִי וְאִשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דְשְׁלֵמָה מְלַכָּא אֲשֶׁר בְּקִיטוּרָא דְעֵדוּנָא⁸ קְסִטִירָא⁹ בְּחִבְרוּתָא עֵלְאָה אֲשֶׁתְּכַח¹⁰ כְּד"א בְּאֲשֶׁרֵי כִי אֲשֶׁרוּנִי בְּנוֹת אֵהִי זְמִינָא לְאֻלְדָּא¹¹</p>	<p>אֵהִי, כְּלוֹמֵר עִכְשָׁיו אֲנִי הוּא הַכִּלְלֵי שֶׁל הַכֹּל, הַכִּלְלֵי שֶׁל כָּל פֶּרֶט. אֲשֶׁר אֵהִי, שֶׁהִתְעֵבֵרָה הָאֵם וְעֵתִידָה לְהוֹצִיא אֶת כָּל הַפֶּרְטִים וְלִגְלוֹת אֶת הַשֵּׁם הָעֵלְיוֹן. אַחֲרַי כִּךְ רָצָה מִשָּׁה לְדַעַת מִהוּ פֶּרֶט הַדָּבָר עַד שֶׁפִּרְשׁ וְאֵמֵר, אֵהִי (יְהוּ"ה) זֶהוּ פֶּרֶט, וְכֹאן לֹא כְּתוּב אֲשֶׁר אֵהִי. וּמִצָּאֵתִי בְּסִפְרוֹ שֶׁל שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר בְּקֶשֶׁר שֶׁל עֵדוֹן הַמַּמְשֵׁלָה נִמְצָאֵת בְּחִבְרוּתָא עֵלְיוֹנָה, כְּמוֹ שְׁנֹאמֵר בְּאֲשֶׁרֵי כִי אֲשֶׁרוּנִי בְּנוֹת, אֵהִי עֵתִידָה לְהוֹלִיד.</p>
<p>ת"ח הִיךְ נְחִית מְדִרְגָּא לְדִרְגָּא לְאוֹדַע' רֹזָא דְשְׁמַא קְדִישָׁא (לְאַחֲזֹאָה קב"ה) לְמִשָּׁה בְּקִדְמִיתָא אֵהִי כִּלְלָא דְכִלְלָא סְתִים דְלֹא אֶתְגַּלִּיָּא כִּלְלֵי כִּמָּה דְאֲמִינָא וְסִימֵן וְאֵהִי אֲצִלוֹ אֲמוֹן וְגו' וְכְתִיב לֹא יָדַע אֲנוֹשׁ עֲרֵכָה וְגו' לְבִתֵּר אֲפִיק (רֹזָא דְשִׁירוּתָא עֵלְאָה רֵאשִׁיתָא דְכִלְלָא ו') הָהוּא נִהַרָא אִימָא עֵלְאָה¹² אֶתְעֵבֵרְתָּ וְזִמְנָא לְאֻלְדָּא וְאֵמֵר אֲשֶׁר אֵהִי זְמִינָא לְאֻלְדָּא וְלִתְקִנָּא כִּלְלָא</p>	<p>בֹּא וְרֵאֵה אִיךְ יוֹרֵד מִדְרָגָה לְדְרָגָה לְהוֹדִיעַ אֶת סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ (לְהִרְאוֹת אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא) לְמִשָּׁה בְּרֵאשׁוֹנָה, אֵהִי הַכִּלְלֵי שֶׁל הַכֹּל, הַנִּסְתָּם שֶׁלֹּא הִתְגַּלָּה כִּלְלֵי כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ. וְסִימֵן וְאֵהִי אֲצִלוֹ אֲמוֹן וְגו', וְכְתוּב לֹא יָדַע אֲנוֹשׁ עֲרֵכָה וְגו', אַחֲרַי כִּךְ הוֹצִיא (סוּד שֶׁל הָרֵאשִׁית הָעֵלְיוֹנָה תְּחִלַּת הַכֹּל ו) אוֹתוֹ הַנִּהַר הָאֵם הָעֵלְיוֹנָה שֶׁהִתְעֵבֵרָה וְעֵתִידָה לְהוֹלִיד וְאֵמֵר אֲשֶׁר אֵהִי עֵתִידָה לְהוֹלִיד</p>

1 שמות הכלליים דאצילות הוא רק אה"ה יהו"ה אדנ"י שהם שמות דא"א ז'ו', ע' זוה"ק אחרי מות (סה ע"א וע"ב) ובתיקונים (קמב ע"ב), אבל אר"א אין להם שמות בפנ"ע (כללים ח"א כז ע"ד).

2 פי' אריך ועיין פי' ויקרא בדף י"א ע"א (מ"מ).

3 פי' אחר שיצאו מאריך אבא הנקרא שירותא וההוא נהר שהיא בינה נתעברה בז'ו' כדן איקרי אשר אה"ה שהם אר"א אשר אב"א שהוא ראש, ואה"ה בינה (מ"מ).

4 פי' כמ"ש הרב שאה"ה מורה על העיבור (מ"מ).

5 פי' חזר לפרש הענין היטב שאה"ה הא' הוא אריך אשר אה"ה הם אר"א (מ"מ).

6 פי' זעיר הנקרא הו"ה (מ"מ). הא"א הנה הוא רק השורש דכל עולם, שהרי הוא רק בהקוצו של י' דהשם הכללי שבכל עולם, וגילוי הוא באר"א וז'ו' וכנ"ל, לכן נקרא א"א בשם אה"ה, שהוראתו הוא על לעתיד, אנא זמין לאתגליא כמ"ש בפ' ויקרא (יא ע"א) ופ' אחרי (סה ע"ב), והוא במה שמתגלה אח"כ בהד' פרצופים אר"א ז'ו', שהם הד' אותיות דהשם הו"ה ב"ה, אבל הוא עצמו הנה הוא רק בבחי' אה"ה, כי אין לו גילוי בשם הו"ה ב"ה, אלא רק בקוצו של י' (הקדו"ש לד ע"ג), נקראו אורות המקיפים רק בשמות של אה"ה וכמ"ש בשער השמות (פרקים ג ד ו), כי הוראת אה"ה הוא רק לעתיד, אנא זמין לאתגליא כמ"ש בזוה"ק (אחרי מות דף סה ע"ב), כי כל המקיפים הוה עיקר גילויים רק לעתיד (ביאורים ח"א כג ע"ב).

7 פי' בינה ואהיה הג' שזה מורה על זמן הלידה דזעיר שאימא ילדתו כדמפרש בסמוך ובכך קראה פרשא, ואי גרסי' הו"ה זה היה פרטא א"ש שהוא זעיר הנק' הו"ה (מ"מ).

8 פי' בקשר העדון שהוא אבא הנק' עדן קסטירא עילאה שהיא אימא (מ"מ).

9 אוהל כי אהל היא בינה, כמד"א באשרי פי' שבינה נק' אשר על שם שמתחברת עם חבא הנק' אשר שהוא ראש (מ"מ).

10 דהיינו שמתחברת עם אבא ומזדווגים ומתעברה מזעיר ולכך נכתב ע"ג בקיטורא קשר וע"ש (מ"מ).

11 פי' אה"ה הג' מורה על זמן הלידה וכדבסמוך (מ"מ).

12 ור"ל שאריך הוציא אימא המזדווגת עם אבא ומתעברת בזעיר (מ"מ).

<p>ולתקן הכל.</p> <p>לבתר שארי לאולדא ולא כתיב אשר אלא אהיה כלומר השתא יפיק ויתתקן כלא בתר דנפיק כלא ואתתקן כל חד וחד באתריה שבק כלא ואמר יהו"ה דא פרטא¹ ודא קיומא ובההיא שעתא ידע משה רזא דשמא קדישא סתים וגליא ואתדבק מה דלא אתדבקו שאר בני עלמא זכאה חולקיה אתא ר' אלעזר ונשיק ידוי</p>	<p>אחר כך התחילה להוליד, ולא כתוב אשר, אלא רק אהיה, כלומר עכשיו יוציא ויתתקן הכל אחר שהכל יצא. וכל אחד ואחד נתקן במקומו, עזב את הכל, ואמר יהו"ה זה פרט, וזה הקיום. ובאותה שעה ידע משה את סוד השם הקדוש הנסתם והנגלה, ונדבק במה שלא נדבקו שאר בני העולם, אשרי חלקו, בא רבי אלעזר ונשיק ידו.</p>
<p>א"ל אלעזר ברי מכאן ולהלאה אודהר דלא למכתב שמא קדישא² אלא כדקא יאות דכל מאן דלא ידע למכתב שמא קדישא כדקא יאות ולקשרא קשרא דמהימנותא קשרא דחד בחד בנין ליחדא שמא קדישא עליה כתיב כי דבר יי' בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת וגו' אפי' דגרע חד דרגא או חד קשרא מאת חד מנייהו</p>	<p>אמר לו, אלעזר בני מכאן והלאה הזהר שלא לכתוב את השם הקדוש אלא כראוי, שכל מי שלא יודע לכתוב את השם הקדוש כראוי, ולקשר את קשר האמונה קשר של אחד עם אחד כדי לייחד את השם הקדוש, כתוב עליו כי דבר ה' בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת וגו'. אפילו שהחסיר דרגה אחת או קשר אחד מאות אחת מהן.</p>
<p>ת"ח י' בקדמיתא כללא דכלא סתים מכל סטרין שבילין לא מתפתחין כללא דדכר ונוקבא³ קוצא דיו"ד⁴ דלעילא רמזא לאין לבתר י' דאפיק ההוא נהרא⁵ דנגיד ונפיק מניה ולא תעברא מניה ה' בהאי כתיב ונהר יוצא מעדן יוצא ולא יצא⁶ בג"כ לא בעיא לאתפרשא מניה ובג"כ כתיב רעיתי</p>	<p>בא וראה י' בראשונה הכלל של הכל, נסתר מכל הצדדים, השבילים לא נפתחים, הכלל של זכר ונקבה. קוצו של יו"ד שלמעלה רומז לאין, אחר כך י' שמוציאה את אותו הנהר שנמשך ויוצא ממנו ולהתעבר ממנו ה', בזה כתוב ונהר יוצא מעדן, יוצא ולא יצא, לכן צריך שלא להפרד ממנו, ולכן כתוב רעיתי.</p>
<p>ואי תימא נהר כתיב משמע חד והא הכא ג' הכי הוא ודאי⁷ י' אפיק תלתא ובתלתא אתכלל כלא י' אפיק לקמיה ההוא נהר ותרין בנין דינקא להו אמא⁸ ואתעברת מנייהו¹ ואפיק לון</p>	<p>ואם תאמר כתוב נהר, משמע אחד, והרי כאן שלשה. זה כך ודאי, י' מוציאה שלשה, ובשלשה הכל נכלל. י' מוציאה לפניה אותו נהר, ושני בנים שמניקה</p>

¹ פי' זעיר הנק' הוי"ה (מ"מ).

² פי' ר"א היה כלול בכל והיה סופר מובהק לכך אמר לו אביו "איזדהר" וכו' (מ"מ).

³ פי' ו"ד דיר"ד הם זר"ן נמצא שהיר"ד שהוא בח' אבא הוא כולל זכר ונקבה (מ"מ).

⁴ הוא אריך (מ"מ).

⁵ פי' אחר שאריך רמוז בקוץ היר"ד, עוד יר"ד אפיק ההוא נהר ור"ל ו"ד דיר"ד הם ג"כ צורת ה שהיא בינה שכלולה באבא בסוד הבן בחכמה וממנו יצאה ואעפ"י שאריך הוציא אר"א מ"מ גם אבא נותן הארה לאימא כמ"ש הרב בדרוש המקיפים באוצ"ח (מ"מ).

⁶ פי' שזווג אר"א תדיר ולא פסיק והא הכא ג' פי' אימא זר"ן כולם יצאו מאבא, ואיך אמר ונהר יוצא, דמשמע אימא לבד היה שיצאה מאבא (מ"מ).

⁷ ר"ל באמצעות אימא יצאו זר"ן מאבא ולפי שהעיקר שיצא מאבא היא בינה לכך כתוב ונהר יוצא וכו' (מ"מ).

⁸ עי' שער מאמרי רשב"י נג ע"ב ונט רע"א (לש"ו). ז"ל נג ע"ב: הלשון הזה קשה מאד להולמו דהל"ל דאתעברת מנייהו בקדמיתא ולבתר דינקא להו כי העיבור קדם אל היניקה ועוד דמשמע דלבתר דהונו בנים ממש בפועל חזרה להתעבר מהם וצריך להבין כל זה. אבל הענין יובן עם הנ"ל כי כבר נולדו בראשונ' וינקא לון ולבתר הכי אחר תשעה שנים חזרה ואתעברת מנייהו בסוד עיבור שני לצורך המוחין דהולדה כנז' ואח"כ אפיקת לון כו'. וז"ל נט ע"א: סוד הענין הוא כי בהיות אימא בקוץ התחתון של היר"ד כנז' אז הוה ינקא אימא להו לברא וברתא הרמוזים בשתי אותיות ו"ד של המילוי כנז' ולבתר רוצה לומר כשנאצלה אימא ונתישבה במקומה הראוי לה שהוא באות ה' ראשונה של הוי"ה כנז' אז אתעברת מנייהו כי מאותם שתי אותיות ו"ד דמילוי היר"ד שהם ברא וברתא אתעברת מנייהו ממש ונעשית צורה ה' כנז'.

<p>לבתר² ה' כגוונא דא ה³ ואינון בנין תחות אבא ואמא בתר דאולידת אפיקת בן דכר ושוייה לקמה</p>	<p>האם והתעברה מהם, ומוציאה אותם. אחר כך ה', כדוגמא זה ה', והם בנים תחת האב, והאם אחר שהולידה הוציאה בן זכר, ושמה אותו לפניה.</p>
<p>ובעי למכתב ו' והאי ירית אחסנתא דאבא ואימא וירית תרין חולקין ומניה אתזן ברתא ועל דא בעי למכתב לבתר ו'ה⁴ כחדא כמה דה"א קדמאה י"ה כחדא ולא בעי לאתפרשא לון אוקף הכא ו"ה כחדא ולא בעי לאפרשא לון והא אוקימנא מלי ולאחר אחרא סלקין הני מלי זכאה חולקהון דצדיקייא דידעין רזין עלאין דמלכא קדישא ויתחזון לאודאה ליה הה"ד אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך</p>	<p>וצריך לכתוב ו', וזה יורש את נחלת האב והאם, ויורש שני חלקים, וממנו נזונית הבת, ועל כן צריך לכתוב אחר כך ו"ה כאחד, כמו שה"א ראשונה י"ה כאחד, ולא צריך להפרידם, כמו כן כאן ו"ה כאחד ולא צריך להפרידם, והרי בארנו את הדברים, והדברים הללו עולים למקום אחר, אשרי חלקם של הצדיקים שיודעים את הסודות העליונים של המלך הקדוש וראויים להודות לו, זהו שכתוב אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך.</p>
<p>תאנא א"ר יהודה אל אלהים י"י דבר ויקרא ארץ שלימו דכלא שלימו דאבהן קדישי דבר ויקרא ארץ לאשתכחא בכ"י בשלימו בחדוותא ומאן אתר הוא אשתכח עמה הדר ואמר מציון⁵ מכלל יופי אלהים הופיע</p>	<p>למדנו, אמר רבי יהודה אל אלהים דבר ויקרא ארץ, שלמות הכל, שלמותם של האבות הקדושים, דבר ויקרא ארץ, להמצא עם כנסת ישראל בשלמות ובשמחה, ומאיזה מקום הוא נמצא עמה, חזר ואמר, מציון מכלל יופי אלהים הופיע.</p>
<p>תאנא כד בעא קב"ה למברי עלמא דלתתא כלא כגוונא דלעילא עבד ליה עבד ירושלם אמצעיתא דכל ארעא ואתר חד דאקרי ציון עלה ומהאי אתר מתברכא ובהאי אתר דציון שארי עלמא לאתבנאה ומניה אתבני הה"ד אל אלהים י"י דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבואו ומאן אתר מציון מכלל יופי</p>	<p>למדנו כשרצה הקדוש ברוך הוא לברא את העולם שלמטה, עשה הכל כדוגמא שלמעלה, עשה ירושלים מרכז כל הארץ, ומקום אחד שנקרא ציון עליה, ומהמקום הזה מתברכת, ובמקום הזה של ציון מתחיל העולם להבנות, וממנו נבנה, זהו שכתוב אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ, ממזרח שמש עד מבואו, ומאיזה מקום, מציון מכלל יופי</p>
<p>ס/א</p>	
<p>אלהים הופיע כלומר מציון שהוא שלימו</p>	<p>אלהים הופיע, כלומר מציון שהיא שלמות של היופי של העולם אלהים</p>

¹ פי' הנהר הנמשך מן הי' שהוא גג הה' כנז' בפ' ויקרא דף י"א וב' בנין שהם ז'ון הנמשכין מן הנהר כנז' שרגל ימין של הה' הוא ז'ון נעלמת בד' ואח"כ נכללין ובאים לפתח הלידה שהוא ו' קטנה שבתוך הה'. ואמר דינקא להו ואתעברת מינהו. נתב' אצלינו בכמה מקומות שזהו עיבור ב' של גדלות דמוחין אחר היניקה שחוזרת להתעבר שנית מהם כדפי' בהקדמת אד"ז ע"ש. (זהר הרקיע).

² ר"ל שמוציאה אותן אחר כל זה ואז יהיה צורת ה' כגוונ' דא ה ולפי שלא תחשוב שהיציאה הזאת היא יציאה ממש לחוץ לזה אמר ואינון בנין תחות א"ו א"ו ר"ל שעדיין הם בכללות הה' והם תחות וכו' והנהר בתר דאולידת נקרא יציאה ממש לחוץ וז"ש ושוייה לקמיה. (זהר הרקיע).

³ **ת** בציור זה לרמוז על ישסו"ת (מ"מ).

⁴ הציור הוא כך ה (רח"ו) **ת** (מ"מ).

⁵ יסוד דדכורא (רח"ו).

<p>דיופי דעלמא אלהים הופיע ת"ח לא אתברכא ירושלם¹ אלא מציון² וציון מעילא³ וכלא חד בחד אתקשר</p>	<p>הופיע. בא וראה לא התברכה ירושלים אלא רק מציון, וציון מלמעלה, והכל נקשר אחד עם אחד.</p>
<p>תאנא א"ר יהודה ויצא אל המזבח⁴ אשר לפני יי' וכפר עליו אל המזבח סתם⁵ (כביכול)⁶ כמה דאתעביד לתתא אתעביד לעילא וכלא אתקשר חד בחד ותאנא כמה דבהאי יומא מכפר כהנא לתתא הכי נמי לעילא</p>	<p>למדנו אמר רבי יהודה ויצא אל המזבח אשר לפני ה' וכפר עליו, אל המזבח סתם (כביכול) כמו שנעשה למטה נעשה למעלה, והכל נקשר אחד באחד. ולמדנו, כמו שביום הזה מכפר הכהן למטה, כך גם למעלה.</p>
<p>וכד כהנא דלתתא מסדר פולחניה כהנא דלעילא⁷ הכי נמי (כביכול) לא אשתכח לעילא עד דאשתכח לתתא ומתתא שארי⁸ לסלקא קדושה דמלכא עלאה ומשתכחין בלהו עלמין⁹ חד קמיה דקב"ה</p>	<p>וכאשר הכהן שלמטה מסדר את עבודתו, כך גם הכהן שלמעלה (כביכול) לא נמצא למעלה עד שנמצא למטה, וממטה מתחילה לעלות קדושת המלך העליון, וכל העולמים נמצאים {במצאות} אחד לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>א"ר יהודה אלמלא הוו ידעי¹⁰ ישראל אמאי קב"ה פקיד עליהו דישראל לאוכחא להו יתיר מכל שאר עמין ינדעון דהא קב"ה שביק דידיה ולא גבי מנהון חד ממאה</p>	<p>אמר רבי יהודה אלמלא היו יודעים ישראל למה צוה הקדוש ברוך הוא על ישראל להוכיח אותם יותר מכל שאר העמים, ידעו שהרי הקדוש ברוך הוא השאיר את שלו ולא גבה מהם אחד ממאה.</p>
<p>תאנא קב"ה כמה רתיכין כמה חיילין אית ליה כמה שולטנין ממנן משתכחין בפולחניה כד זמין להו לישראל בהאי עלמא אכתר לון בכתרין קדישין כגוונא דלעילא אשרי לון בארעא קדישא בנין דישתכחו בפולחניה קשיר לכולהו עלאי בהו בישראל וחדוון לא עאלין קמיה ופולחנא לא אתעביד קמיה לעילא עד דישראל עבדין לתתא</p>	<p>למדנו שלקדוש ברוך הוא יש כמה מרכבות וכמה חיילות וכמה שליטים ממונים שנמצאים בעבודתו, כשזימן את ישראל בעולם הזה, הכתירם בכתרים קדושים כדוגמא שלמעלה, השרה אותם בארץ הקדושה כדי שימצאו בעבודתו, וקשר את כל העליונים עם ישראל, ושמחות לא נכנסות לפניו, ועבודה לא נעשית לפניו למעלה, עד שישראל עושים למטה.</p>
<p>כל זמנא דישראל משתכחין בפולחניה</p>	<p>כל זמן שישראל נמצאים בעבודת</p>

¹ מלכות (רח"ו).

² יסוד (רח"ו).

³ יסוד מת"ת (רח"ו).

⁴ מכיוון שלא פירש הכתוב ואמר אל מזבח הזהב וכיוצא מורה דסתם מזבח קאמר לרמוז אל המזבח העליון דהיינו המלכות והיינו אשר לפני ה' כדמסיק (אור יקר).

⁵ יסוד דנוק' (רח"ו). ואמר הזוהר סתם לפי שבינה ג"כ נק' מזבח הפנימי, אבל סתם מזבח הוא במלכות (מ"מ).

⁶ משום דהתם נמי שייך כפרה לגבי פגם העוונות ולהכי אמר כביכול (אור יקר).

⁷ חסד ויש שפירשו כהן גדול בחכמה ולי [נראה] ביסוד וכבר הרחבתי בפרשת צו ענין זה בסדר העבודה אשר לי, וענין מכפר ירצה משפיע סוד שפע ואור הרחמים להאיר המדות החשוכות כדפירשנו שם ואבאר בפרשה עצמה בע"ה (אור יקר). הפנימי הוא גם משפיע על המדות ומייחדם בפירוש סדר העבודה במדות העליונות ובאותם הייחודים הרמוזים בה (אור יקר).

⁸ בסוד התעוררות כדפי' בספ"ר בשער מהות והנהגה (אור יקר).

⁹ בסוד שלשת עשיה יצירה בריאה אצילות (אור יקר).

¹⁰ כדמסיק לקמיה שישראל הם בקדושה וכל העולמות הקדושי' העליונים תלויים בהם וכשהם פוגמים אלו העולמות הרוחניים נפגמין מה שאין כן באומות העולם, לכן עון ישראל קשה הרבה ולא כן עון אומות עולם כי מי הכניסם כדי שיפגמו (אור יקר).

<p>דמאריהון לתתא הכי נמי לעילא (כביכול) בזמנא דישראל בטלי פולחנא לתתא¹ בטלי לעילא ופולחנא לא אשתכח לא לעילא ולא לתתא ועל דישראל בטלו פולחנא דקב"ה כד שראן בארעא הכי נמי לעילא כ"ש לבתר² אמר קב"ה ישראל אי אתון ידעין כמה אולכסין כמה חיילין מתעכבין בגינייכו תנדעון דלית אתון כדאי למיקם בעלמא אפילו שעתא חדא ועכ"ד מה כתיב ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים וגו' (בג"כ) ויצא אל המזבח אל המזבח סתם³ אשר לפני יי סתם⁴ וכפר עליו לבתר⁵ ויצא ועשה את עולתו ואת עולת העם וגו' וכפר עליו מאי קא מייר⁶ א"ר יוסי לאתערא חסד בעלמא בקדמיתא⁷</p>	<p>רבונם למטה, כך גם למעלה. (כביכול) בזמן שישראל מבטלים את העבודה למטה, הם מבטלים למעלה, והעבודה לא נמצאת לא למעלה ולא למטה, ועל שישראל בטלו את עבודתו של הקדוש ברוך הוא כשהיו שרויים בארץ, כך גם למעלה כל שכן, אחר כך אמר הקדוש ברוך הוא ישראל אם אתם יודעים כמה אוכלוסים וכמה חיילות מתעכבים בשבילכם, תדעו שאינכם כדאים לעמוד בעולם אפילו שעה אחת, ועל כל זה מה כתוב, ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים וגו', (לכן) ויצא אל המזבח, אל המזבח סתם. אשר לפני ה' סתם, וכפר עליו, אחר כך ויצא ועשה את עולתו ואת עולת העם וגו' וכפר עליו, במה מדובר, אמר רבי יוסי להעיר חסד בעולם בתחלה.</p>
<p>תאנא כתיב וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל מאי וכפר על הקדש⁸ אלא א"ר אלעזר הא תנינן חייביא עבדין פגימותא⁹ לעילא ומתערין דינין וגרמין לאסתאבא מקדשא¹⁰ וחויא תקיפא שארי לאתגלאה¹¹ וכדין דינין מתערין בעלמא ובהאי יומא בעי כהנא לדכאה כלא¹² ולאשתערא (ס"א ולאשתערא) כתרא קדישא דיליה¹³ דהיא רישא דמלכא¹⁴ בגין דייתי מלכא לאשראה במטרוניתא</p>	<p>למדנו, כתוב וכפר על הקודש מטומאת בני ישראל, מה זה "וכפר על הקודש" אלא אמר רבי אלעזר, הרי שנינו שהרשעים עושים פגם למעלה ומעוררים דינים וגורמים לטמא את המקדש, והנחש הקשה מתחיל להגלות, ואז מתעוררים דינים בעולם, וביום הזה צריך הכהן לטהר את הכל ולהתעטר (ולעורר) הכתר הקדוש שלו, שהוא ראש המלך, כדי שיבא המלך לשרות עם המלכה.</p>

¹ מרצונם (אור יקר).

² שנחרב הבית שגם כן נתבטלה עבודה עליונה (אור יקר). אחר הגלות (רח"ו).

³ הוא ת"ת (רח"ו).

⁴ וסתם הו"ה הוא בת"ת לכך אמר לפני ה' סתם (מ"מ).

⁵ דריש ליה לשון קנוח כמו לכפורי ידיה בההוא גברא והוא הזווג וכדבסמוך (מ"מ).

⁶ קשיא ליה דמאי כפרה שייך לעילא (אור יקר).

⁷ והתעוררות החסד יכונה בשם כפרה, ורבי אלעזר פליג עליה ופירש דמש כפרה שייך (אור יקר).

⁸ התופסתא דמייתי דייק קדש ממש לעילא שבקדושה העליונה היתה הכפרה והתיקון (אור יקר).

⁹ הענין הוא בהדרגה ראשונה על ידי העון שפוגמין בעצמן ונשמתם ורוחם ונפשם הם גם כן פוגמין מקום אחיזתם ולזה מיד הפגם מעורר הגבורה מפני שבסבת הפגם מסתלק האור העליון והרחמים דבאתר פגים לא שריא, ולכן מתעורר הדין (אור יקר).

¹⁰ שהכוונה היא היות המלכות יונקת מצד הצנור הפגום שבברית העליון כדפירשנו בספ"ר בשער הצנורות, ואחר כך מתעורר הנחש מפני שנמשך לו כח מהמלכות (אור יקר). פי' מלכות (מ"מ).

¹¹ ומיד הנחש בא ומלמד חובה על הפוגם ועל כל העולם שהכריח עצמו וכל העולם כולו לחובה ומיד דינים מתערים (אור יקר).

¹² להעביר הפגם מכל המדות מכל העולמות קודם לכל (אור יקר).

¹³ להאירם בחסד שהיא מדתו (אור יקר). פי' חסד ומכאן משמע שכהנא דלעילא דלעיל הוא חסד ולא מיכא"ל (מ"מ).

¹⁴ כבר פירשנו באידרא שרישא דמלכא היינו הבחינה שהיא מתבחנת בין שבע מדות ושלשה ראשונות מכללות כל המדות וזהו "רישא דמלכא" והיינו רישא דזעיר אנפין וזה נאחז בחסד כדכתיב כשמן הטוב על הראש שיורד על הראש זמן אהרן (אור יקר). כי הטיפה של חסד היא (רח"ו). ונלע"ד פי' אחר שמ"ש דהיא רישא דמלכא ר"ל כי חסד הוא חכמה שהוא רישא דמלכא כנודע ששני שלישי חסד נעשו חכמה (מ"מ).

<p>וכד רישא דמלכא נטיל כלא נטיל וייתי לאזדווגא במטרוניתא ולא תערא חידו¹ וברכא² בעלמא (ס"א בגין דייתי מלכא לאזדווגא במטרוניתא ולא תערא חידו וברכא³ בעלמא וכד רישא דמלכא נטיל כלא נטיל) אשתכח דכל שלמא⁴ (נ"א שלימו) דעילא ותתא בכהנא תליא דאי אתער כתר דיליה כלא אתער וכלא בשלימו אשתכח וע"ד כתיב וכפר על הקדש בקדמיתא וכפר על הקדש לאסגאה שלמא בעלמא ולאסגאה חידו בעלמא</p>	<p>וכשראש המלך נוסע, הכל נוסע, ויבא להזדווג עם המלכה, ולעורר שמחה וברכות בעולם. (כדי שיבא המלך להזדווג עם המלכה ולעורר שמחה וברכות בעולם, וכשראש המלך נוסע הכל נוסע), נמצא שכל השלום (השלמות) שלמעלה ולמטה תלויה בכהן, שאם הוא מעורר את הכתר שלו, הכל מתעורר, והכל נמצא בשלמות, ועל זה כתוב וכפר על הקדש בראשונה, וכפר על הקודש להרבות שלום בעולם, ולהרבות שמחה בעולם.</p>
<p>וכד חידו דזווגא אשתכח במלכא ובמטרוניתא כל שמשין וכל בני היכלא⁴ כלהו אשתכחו בחידו (וכל חידו דעלמא) וכל חובין דחבו קמי מלכא⁵ אתכפר להו הה"ד מכל חטאתיכם לפני יי⁶ תטהרו ובג"כ כתיב⁷ וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו בשעתא דעאל לזווגא להו ובשעתא דמוזדווגין מלכא ומטרוניתא ההיא שעתא וכפר בעדו⁸ ובעד ביתו⁹</p>	<p>וכששמחת הזווג נמצאת עם המלך והמלכה, כל השמשים וכל בני ההיכל כולם נמצאים בשמחה, (וכל שמחת העולם) וכל החטאים שחטאו לפני המלך מתכפרים להם, זהו שכתוב מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו, ולכן כתוב וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקודש עד צאתו, בשעה שנכנס לזווג אותם, ובשעה שמזדווגים המלך עם המלכה, אותה שעה, וכפר בעדו ובעד ביתו.</p>
<p>תאנא וכל אדם לא יהיה באהל מועד רבי יצחק פתח וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק וגו' האי קרא אוקמוה</p>	<p>למדנו וכל אדם לא יהיה באהל מועד, רבי יצחק פתח וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק וגו', והפסוק הזה פרשוהו.</p>
<p>ת"ח בשעתא דישראל בגלותא כביכול קב"ה¹⁰ עמהון¹¹ בגלותא דהא שכינתא לא אתעדי מנייהו לעלמין ת"ח בזמנא דישראל אשתכחו בגלותא דבבל שכינתא בינייהו שרייא ותאבת עמהון מן גלותא¹² ובזכות אינון צדיקייא</p>	<p>בא וראה, בשעה שישראל בגלות, כביכול הקדוש ברוך הוא עמהם בגלות, שהרי השכינה לא זזה מהם לעולמים. בא וראה בזמן שישראל נמצאו בגלות בבל, השכינה שרתה ביניהם, ושבה עמהם מן הגלות. ובזכות אותם הצדיקים</p>
<p>ס/ב</p>	
<p>דאשתארו בארעא שארת בארעא ולא אעדי</p>	<p>שנשארו בארץ, שרתה בארץ, ולא זזה</p>

¹ מצד הבינה (אור יקר).
² מדצ החכמה (אור יקר).
³ מצד קו האמצעי שלום ודאי (אור יקר).
⁴ כנזכר בפרקי היכלות שאמרו המלאכים כשאורות השכינה מאירים אנו שמחים ההיא שעתא (רח"ו).
⁵ היינו הפגם שפגמו למעלה (אור יקר).
⁶ פירוש אותם החטאים שהם לפני ה' כדפירשנו (אור יקר).
⁷ ירצה שממש בא לכפר על הקדש העליון ולזווג המדות כדי לכפר המדות על ידי הייחוד ובזה מטהר הפגם (אור יקר).
⁸ ת"ת (אור יקר).
⁹ מלכות (אור יקר). וכך אמרו במ"א כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו כל חובין (רח"ו).
¹⁰ ת"ת (אור יקר).
¹¹ והטעם שהוא בא על שכינתו לשומרה וזהו שאמר "דהא שכינתא לא אעדי" וכו' (אור יקר).
¹² ועם היות שפגמו ישראל אות ברית והושיבו נשים נכריות עם כל זה לא נסתלקה מהם "בזכות אינון דצדיקייא דשאר" וכו' (אור יקר). פי' בבית שני (מ"מ).

מנייהו לעלמין	מהם לעולמים.
א"ר יהודה דאתהדרת מטרוניתא במלכא ואתהדר כלא בהלולא דמלכא בג"כ אקרונ אנשי כנסת הגדולה כנסת הגדולה ודאי ¹	אמר רבי יהודה שחזרה המלכה עם המלך, וחזר הכל בסעודת השמחה של המלך, לכן נקראו אנשי כנסת הגדולה, כנסת הגדולה ודאי.
תאנא בכל זמנא דישראל בגלות, אינון זכאין קב"ה אקדים לרחמא עלייהו ולאפקא לון מגלותא ואי אינון לא זכאין מעכב לון בגלותא עד ההוא זמנא דאתגזר וכד מטא זמנא ואינון לא אתחזיין קב"ה אשגח ליקרא דשמיה ולא אנשי להו בגלותא הה"ד וזכרתי את בריתי יעקוב וגו' אלין אבהן דכלא רזא דשמא קדישא	למדנו בכל זמן שישראל בגלות, אם הם צדיקים הקדוש ברוך הוא מקדים לרחם עליהם ולהוציאם מהגלות. ואם הם אינם צדיקים, הוא מעכב אותם בגלות עד אותו זמן שנגזר, וכשמגיע הזמן והם אינם ראויים, הקדוש ברוך הוא משגיח על כבוד שמו ואינו שוכח אותם בגלות, זהו שכתוב וזכרתי את בריתי יעקוב וגו', אלו האבות של הכל, סוד השם הקדוש.
רבי חייא אמר מאי טעמא יעקב קדמאה הכא אלא בגין דיעקב כללא דאבהן והוא אילנא קדישא ² בג"כ ו' דשמא קדישא ביה אחידא והכי קרינן יעקוב בו'	רבי חייא אמר, למה יעקב ראשון כאן, אלא משום שיעקב הוא כלל האבות, והוא העץ הקדוש, לכן ו' של השם הקדוש אחוזה בו, וכך קוראים יעקוב בו'.
רבי יצחק אמר וא"ו באתווי י"ג מכילין דירית ³ ירותא די"ג מבוועין דמבוועא סתימא קדישא	רבי יצחק אמר וא"ו באותיותיו שלש עשרה מדות, שירש ירושה של שלשה עשר מעיינות של המעיין הסתום הקדוש.
רבי אבא אמר וא"ו אמאי כליל ו' א' ו' אלא ו' דיתב ⁴ על כורסייא כד"א ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה א' סתים בגויה ⁵ ולא אתגלייא ודא הוא דכתיב בי נשבעת ⁶ נאם יי' בג"כ כתיב ולא אקרי ⁷ בתראה כללא דקדמאה בתראה הא אוקימנא (נ"א ו' בתראה כללא דו' קדמאה ו' בתראה)	רבי אבא אמר וא"ו, למה כוללת ו' א' ו', אלא ו' שיושב על הכסא כמו שנאמר ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, א' סתומה בתוכו ולא מגלה, וזהו שכתוב בי נשבעתי נאם ה', לכן כתוב ולא נקרא, אחרון כלל של הראשון האחרון הרי בארנו. (ו' אחרונה כלל של ו' ראשונה ו' אחרונה).
דא יה"ו יסוד דאיהו סיומא דגופא וכללא דיליה וע"ד כלילין אתוון דא בדא וא"ו רישא וסיומא כמה דאוקימנא ותאנא תרין אתוון אינון כהאי גוונא וא"ו דאמינא נו"ן אופ הכי ואע"ג דאוקמוה מלה נו"ן הכי מתפרשא נ' כפופה דא מטרוניתא וסמיכא לה ו' דאיהו יסוד בגין לאתברכא מניה ו' פשוטה אתפשטותא	זה יה"ו יסוד, שהוא סיום הגוף והכלל שלו, ועל כן כלולות האותיות זו עם זו, וא"ו, ראש וסיום כמו שבארנו. ולמדנו שתי אותיות הן כדוגמא זה וא"ו שאמרנו, נו"ן ג"כ כך. ואף על גב שבארו את הדבר, נו"ן כך מתפרשת, נ' כפופה זו המלכה, וסמוכה לה ו' שהוא יסוד כדי

¹ כי הקטנה חזרה להיות גדולה (רח"ו).

² יעקב הוא סוד ת"ת הכולל ו"ק דז"א, כי יעקב אבינו ע"ה היה מרכבה להו"ק, וכמ"ש האריז"ל (בפירוש לספד"צ בספר זוהר הרקיע קכא ע"ב), [וע' תיקון נוק' (פ"ב כלל י"ט), ובזוה"ק (אחרי מות סו ע"ב) ופ' ויצא (בסתרי תורה קמ"ז ע"ב) וכן שם (קנ"ז ב' בס"ת) (הקדו"ש מד ע"ד).

³ הוא"ו שמספרו י"ג הנה הוא מורה על ה"ג תיקונים שנמשך בז"א מהאימא (ביאורים ח"א מא ע"א).

⁴ בהתכללותו לנוקבא. ועיי' ז"ח ח' ע"ב. ואז נכלל ע"ק כו' כמ"ש בא"ר, ומתער ברית, אתפשטותא דג' (יהל אור).

⁵ היינו נה"י דא"א בגויה ולא אתגלי (רח"ו).

⁶ קל א (הערת הזהר). נזכר באדרא שזו שבועה בא"א דבגו ז"א (רח"ו).

⁷ שאינו נרגש במבטא האלף רק ב' ווי"ן (רח"ו).

<p>דתפארת ועל דא כלילן אתוון ומתאחדן דא בדא ואי תימא אמאי אהדר ו' אנפוי מנו"ן כפופה ואהדר אנפיה לגבי ו' פשוטה אלא בגין יקרא דמלכא אהדר אנפוי לקבליה דמלכא</p>	<p>שתתברך ממנו, ו' פשוטה זו התפשטות התפארת ולכן כלולות האותיות ונאחזות זו בזו. ואם תאמר למה מחזיר ו' פניו מנו"ן כפופה ומחזיר פניו אל הן' הפשוטה, אלא בשביל כבוד המלך הוא מחזיר פניו כנגד המלך.</p>
<p>ותאנא מ"ם לא כליל בגויה את אחרא (בגין) אלא מ' פתוחה מ' סתומה¹ מ' פתוחה דהוא כד דכר אתחבר עמה מ' סתומה יובלא דהא סתימין ארחהא² ואע"ג דמתפשטין לזמנין ואית דמתני³ בהאי⁴ כד"א גן נעול אחותי כלה גן נעול מעין חתום⁵</p>	<p>ולמדנו מ"ם לא כוללת בתוכה אות אחרת, (משום) אלא מ' פתוחה מ' סתומה. מ' פתוחה שהוא כשהזכר מתחבר עמה, מ' סתומה יובל שהרי סתומים דרכיה, ואף על גב שלפעמים מתפשטים. ויש ששונים בזה כמו שנאמר, גן נעול אחותי כלה, גל נעול מעין חתום.</p>
<p>א"ר יצחק בשעתא דמלכא קדישא אדכר להו לישראל בגין שמיה⁶ ואהדרת מטרוניתא לאתרהא (כדין) כתיב וכל אדם⁷ לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש כך כהנא בשעתא דעאל ליחדא שמא קדישא ולכפרא בקודשא לזווגא למלכא מטרוניתא כתיב וכל אדם⁸ לא יהיה באהל מועד וגו'</p>	<p>אמר רבי יצחק בשעה שהמלך הקדוש זוכר את ישראל בעבור שמו וחוזרת המלכה למקומה, (אז) כתוב וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקודש. כך הכהן בשעה שנכנס ליחד את השם הקדוש ולכפר בקודש, לזווג את המלך עם המלכה, כתוב וכל אדם לא יהיה באהל מועד וגו'.</p>
<p>תאנא ר' יהודה אמר כהנא אתער שלמא בעלמא לעילא ותתא ותניא עאל בדרגא חד⁹ אסחי גופיה נפיק מהאי דרגא לדרגא אחרא אסחי גופיה אחיד שלמא בהאי ובהאי קדש ידוי ומתברכאן כחדא ובכלא בעי לאחזאה עובדא ובעי לאחזאה¹⁰ לבושי דיתלבש כגוונא דעובדא דיתכוון עד דיסדר כלא כמה דאצטריך ויתברכון עלאי ותתאי</p>	<p>למדנו רבי יהודה אמר, הכהן מעורר שלום בעולם למעלה ולמטה, ולמדנו נכנס בדרגה אחת, רוחץ גופו, יוצא מדרגה זו לדרגה אחרת, רוחץ גופו אוחז שלום בזה ובזה, קדש ידיו ומתברכים כאחד, ובכל צריך להראות מעשה, וצריך להראות לבושו, שיתלבש כדוגמא שהמעשה שיתכוון, עד שיסדר הכל כמו שצריך ויתברכו עליונים ותחתונים.</p>
<p>תאנא ר"ש פתח (ד') יו"ד"א בגליפוי¹¹ אתוון¹² בסטרין אתקשרין¹³ ביו"ד¹ יו"ד² אזיל ליו"ד (ס"א)</p>	<p>למדנו רבי שמעון פתח (ד') יו"ד בחקיקותיו אותיות בצדדים התקשרו</p>

¹ נוק' (רח"ו).

² כי הבינה עניינה סתום בז"א (רח"ו)

³ ר"ל הכל בנוקבא. ופתוחה כד אתפתח לדכורא לקבלא, וסתומה כד אשתלם כמ"ש בז"ח שם ע"ש (יהל אור). (ובמ"א כתכ וז"ל. ואית דמתני כו'. ר"ל הכל במלכות. מם סתומה כד איהי סתימא. פתוחה כד פתוחה. בסוד חבצלת ושושנה) (יהל אור).

⁴ שהכל בנוק' לחוד (רח"ו).

⁵ ואז נקרא מ' סתומה (רח"ו).

⁶ שהם אינם ראויים לכך (רח"ו).

⁷ כי אין מעורר מ"ן (רח"ו).

⁸ כי הרי כל הדוגמא מסירה לתחתונים (רח"ו).

⁹ ידוע בגדי לבן וב"ז, שהן נגד קריאתו וכתובתו (יהל אור).

¹⁰ עבודת פנים בבגדי לבן דכורא ועבודת חוץ בבגדי זהב נוק' ממשבצות זהב לבושה (רח"ו).

¹¹ כי האותיות כולם נקשרו בראשונה (רח"ו).

¹²

¹³ שהכ"הג כשהיה מזכיר את השם היה אומר היו"ד במילוי וז"ש בסטורי הוא ו"ד שכולל שם הו"ק וד' מלכות (זהר הרקיע). ר"ל במילואו שכולל הכל כמ"ש בפ' ויקרא י ע"ב (יהל אור).

<p>לוי"ו) 3 יו"ד 4 סליק ביו"ד 5 יו"ד אזיל לוי"יב מתכנשי בהו 6 ומכוון דעתא 7 אתחבר ה' בוא"ו 8 ה' עלאה אחיד תרעוי 9 (ס"א בתרעוי 10) בגלופי תכסיסין 11 אחדא בנהירו אלף וחמש מאה ושבעין 12 אכסדרין 13 סתימין סליק ה' ואתעטר חמישין זמנין לן תרעין קיימין דקיימין כד אתגלף בעטרוי 14 נהרין אנפין דמלכא וא"ו אתפשט לע"ב 15 גליפין מעטר ה' לוי"י (נ"א מתעטר ביו"ד ה' לוי) בע' אלף 16 וה' מאה כתרין דמתעטרין בחד כתר 17 הה"ד בעטרה שעטרה לו אמו ו' בתרין רישין רישא דגולגלתא גליפא רישא קוצא חד לעילא וקוצא חד לתתא</p>	<p>ביו"ד, יו"ד הולך ליו"ד [לוי"ו], יו"ד עולה ביו"ד, יו"ד הולך לוי"ו, מתכנסים בהו, ומכוון את הדעת ומתחברים ה' עם וא"ו, ה' עליונה אוחזת עריה (ב עריה) בחקוקי תכסיסים, אוחזת בהארות אלף וחמש מאות ושבעים אכסדרות סתומות, עולה ה' ומתעטרת חמישים פעמים לחמישים שערים הקיימים שבקיימים, כשנחקק בעטרותיו מאירים פני המלך, וא"ו מתפשטת לשבעים ושתיים חקיקות, מעטרת ה' את ו' (נ"א מתעטר ביו"ד ה' לו') בשבעים אלף וחמש מאות כתרין שמתעטרים בכתר אחד, זהו שכתוב בעטרה שעטרה לו אמו, ו' בשני ראשים, ראש הגולגלת חקוק הראש קוץ אחד למעלה, וקוץ אחד למטה.</p>
<p>וי' נחית לוי"ו 18 (ס"א וא"ו נחית לוא"ו) גליפא דגלופין בגווייהו שבעין אנפין 19 דעטרין מעילא לתתא ביה טאסין גביעין ופרחין דא סליק ודא</p>	<p>וי' יורדת לו' (ו' יורד לו') חקיקת החקיקות בתוכם שבעים פנים של עטרות ממעלה למטה, בו טסים גביעים ופרחים זה עולה וזה יורד, ונחקקים אחד</p>

1 ר"ל שרומז לכל האצילות עד המלכות לכן נק' חכמה זעירא וז"ש יו"ד אזיל ליו"ד ו"ד דחכמה אזי לי' דמלכות וגם היר"ד שהיא המלכות סליק ליו"ד שהוא החכמה יו"ד. (זהר הרקיע), ר"ל שהכל נכלל במילואו, ו"ד, שכולל כל האצילות. וזהו בסטרי' הנכללין בו (יהל אור).
 2 י' ראושנה חכמה י' שניה א"ס (רח"ו).
 3 חכמה (רח"ו).
 4 מוחא סתימאה (רח"ו).
 5 לוא"ו לת"ת (רח"ו). עי' הערה א' בסוף הספר.
 6 ר"ל כולם מתכנשין תוך החכמ' (זהר הרקיע). ר"ל ו"ד ז'נ' שבו. ולכן בד' אמר אזיל, ומחוברת בדכורא. ובוא"ו אמר סליק ליו"ד, כי היר"ד הוא דרגא דג"ר שבו, שבהן סליק למעלה ממקומו, משא"כ בזו"נ שמקומם כא'. ואמר ומתכנשי בהו. שו"ד נכללין ביו"ד כמ"ש למעלה יו"ד כ', שו"ד הן עשרה, ונכללין כיו"ד, והן מילואו שנכללין בפשוטו (יהל אור).
 7 ר"ל כ"ג ובזה אתחבר ה' בו' ה'. (זהר הרקיע)
 8 ה' בינה ו' ת"ת (רח"ו).
 9 נ' שערי בינה (רח"ו).
 10 עילאה אחיד בתרעוי. פי' כשתמלא ה"י הפ"י גימ' נ' שהה"ג מתפשטין לנ' שערים (זהר הרקיע).
 11 ר"ל שמתגלין בה כל כחותיה (זהר הרקיע).
 12 עי' הערה בסוף הספר ב'.
 13 הוא אלף אדרין דדעת. והן (ה' ר"ה) [צ"ל נו"ה] של הדעת, ב"פ ת"ק, ב' צבאות. ותק"ע הן תפילין, [חסר י' גי' תק"ע. המסדר]. ב"פ פ"ר מנצפ"ך, ה"ח וה"ג, שכ"א הוא פ"ר, בסוד ו'ר'ב' ח"ס'ד' (יהל אור).
 14 ואמר עוד כד אתגלף בעטרוי. פי' הבינה שעטרוי הם המאורות המתפשטין תוך ז"א אז נהרין אנפוי דמלכא שהוא ז"א וא"ו אתפשט לע"ב גליפין כי הו' מתפשט לו' אחרים והם י"ב י"ב פ"ו הם ע"ב. (זהר הרקיע).
 15 כמ"ש בתז"ח ע"ה ב' אב ל"ג מכילין דכלילין כו'. וענינם שני הווי"ן כ"א נכלל בוא"ו, ע"י האלף שבתוכן (יהל אור).
 16 ואמר עוד בע' אלף. הם כנגד ז' קצוות הבינה ות"ק כתרין היא הבינה המתפשטת תוך ז"א שמהלכו ת"ק שנה. (זהר הרקיע)?
 17 הוא כתר דז"א הנעשה מן הבינה (זהר הרקיע).
 18 ואמר וי' נחית לו'. אמר שמוח החכמה יורד ג"כ. (זהר הרקיע).
 19 גליפו דגליפין בגווייהו ע' אנפין. והענין שהם ז' בחי' כשיו"ד אור החכמה נעשה גם ו' במילוי כזה ו"ו תכה ו' בי' הרי ס' וי' הרי ע'. (זהר הרקיע).

<p>נחית מתגלפין חד בחד אתקשר י' בה' ה' בו' ו' בה' (ס"א ו' בה' ה' בו' ו' בה') דא אחיד בדא כד"א (&) ותשב באיתן³ קשתו⁴ ויפזו זרועי ידיו⁵ מידי אביר יעקב וכתוב איתן⁶ מושבך⁷ ושים בסלע קנך כדין אתקשר</p>	<p>עם אחד, נקשרת י' עם ה', ה' עם ו', ו' עם ה' (ו' בה' ה' בו' ו' בה'), זה אחוז בזה כמו שנאמר, ותשב באיתן קשתו ויפזו זרועי ידיו מידי אביר יעקב, וכתוב איתן מושבך ושים בסלע קנך, אז הכל מתקשר</p>
<p>ס/א</p>	
<p>כלא חד בחד⁸ דא בדא נהרין מפתחן⁹ ונהרין אנפין כלהו כדין כלהו נפלין על אנפייהו ומזדעזען ואמרי בריך שמא יקרא מלכותיה לעלם ולעלמי עלמין קלא מתקשר עמיה דכהנא והוא אתיב לגבייהו ואמר תטהרו תטהרו לא אמרין שאר כהני ועמא בר כהנא רבא כד אתקשר ביה ההוא קלא</p>	<p>אחד עם אחד זה עם זה, מאירים המפתחות ומאירים כל הפנים, אז כולם נופלים על פניהם ומזדעזעים ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ולעולמי עולמים, הקול נקשר עם הכהן והוא משיב אליהם ואומר, תטהרו. תטהרו אין אומרים שאר הכהנים והעם, פרט לכהן הגדול כשנקשר בו אותו הקול.</p>
<p>תאנא מכל הטאתיכם לפני יי' כיון דכתיב מכל הטאתיכם אמאי לפני יי' אלא א"ר יצחק לפני יי' ממש¹⁰ דתניא מרישא דירחא ספרין פתיחין ודייני דיינין בכל יומא ויומא בתי דינין אתמסרין לאתפתחא בדינא עד ההוא יומא דאקרי תשעה לירחא בההוא יומא סלקין דינין כלהו למארי דדינא¹¹ ומתקני כרסייא עלאה דרחמי למלכא קדישא¹² בההוא יומא בעאן ישראל לתתא למחדי בחדוותא לקדמות מאריהון דזמין ליומא אחרא למיתב עלייהו בכורסייא קדישא דרחמי בכורסייא דוותרנותא</p>	<p>למדנו מכל חטאתיכם לפני ה', כיון שכתוב מכל חטאתיכם למה לפני ה'. אלא אמר רבי יצחק, לפני ה' ממש, ששינונו מראש חודש הספרים פתוחים והדיינים דנים, בכל יום ויום בתי הדין נמסרים להיפתח לדין עד אותו יום שנקרא תשעה לחודש, באותו יום כל הדינים עולים לבעל הדין ומתקנים כסא עליון של רחמים למלך הקדוש, באותו יום צריכים ישראל למטה לשמוח בשמחה לפני אדונם, שעתיד ליום אחר לשבת עליהם בכסא הקדוש של רחמים, בכסא של ותרנות.</p>
<p>וכל אינון ספרין דפתיחין קמיה וכתביין קמיה כל אינון חובין הוא מזכי לון ומדכי לון</p>	<p>וכל אותם הספרים הפתוחים לפניו, וכתובים לפניו את כל אותם החטאים, והוא מזכה אותם ומטהר אותם מכולם,</p>

1 יר' ד בה"א ע"י יר' ד שבה"א. ה"א בוא"ו ע"י ו' שבה"א. ו' בה' ע"י ו' שבה'. אלא שבה"א ראשון הוא שמאלי, וכאן הוא ימיני. וכולם קשורין כא'. והן ה' עולמות התחתוני' ע"י הכרוב, ו' שני. ותרין חיבורין לוא"ו, בה' עילאה וה' תתאה. והן סוד שתי נשים שלו (יהל אור).
2 קישוי לדעת סרח, ו).
3 הן התנאי' (יהל אור).
4 בזה אור החכמה מתפשט עד היסוד הנקרא קשת להשפיע במלכות וזהו (במדבר כד כא) ושים בסלע קנך ובזה נהרין אנפין של כל העולמות. (זהר הרקיע).
5 הן תרין עטרין חו"ג. וז"ש זרועי כו' (יהל אור).
6 איתן וסלע - זר"ג (יהל אור).
7 בסלע מלכות (רח"ו).
8 נהרין מתפתחן פי' נש"ב א"נ י"ל צריך איתקשר מלא חד בחד וכו', פי' אחר שאמרנו שאיתן הוא יסוד מזדווג עם תח' הנק' סלע א"כ בודאי גם אר"א מתקשרים גם הם ומזדווגים גם הם כי אין זווג תחתון נעשה עד שנעשה העליון ואז נהרין מתפתחן שהם נש"ב שבאים מאימא לזעיר (מ"מ).
9 פי' נ' שערי בינה (מ"מ).
10 פי' בינה (מ"מ).
11 פי' בינה (מ"מ).
12 פי' הענין שעולין כל הדינים תוך הבינה להתמתק שם וזהו שהמלכות עולה באימא ביום זה (זהר הרקיע). פי' בינה (מ"מ).

<p>מכלהו הה"ד מכל חטאתיכם לפני יי' תטהרו לפני יי' ממש¹</p>	<p>זהו שכתוב מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו, לפני ה' ממש.</p>
<p>אינון דאמריין קרא עד הכא אמריין ולא יתיר ולית רשו לאחרא דלימא תטהרו אלא כהנא רבא דפלה פלחנא וקשר שמא קדישא בפומיה וכד הוה אתקשר ומתברך בפומיה הווא קלא נחית ובטש ביה ואתנהר מלה בפומיה דכהנא ואומר תטהרו</p>	<p>אותם שאומרים את הפסוק אומרים עד כאן ולא יותר, ואין רשות לאחר לומר תטהרו אלא הכהן הגדול, שעובד את העבודה וקושר את השם הקדוש בפיו. וכשהיה נקשר ומתברך בפיו, אותו קול יורד ומכה בו ומאירה המילה בפי הכהן, ואומר תטהרו.</p>
<p>פלה פולחנא ומתברכין כל אינון עלאין דאשתארו ולבתר אסחי גופיה וקדש ידוי לאעלא בפולחנא אחרא קדישא עד דיתכוון למיעל לאתר אחרא עלאה קדישא מכלא ג' שורין סחריין ליה כהני אחוי וליואי ומכל שאר עמא² כלהו (ברכאן קמיה³) וזקפין ידין עליה בצלותא וקטרא⁴ דדהבא זקפא ברגליה</p>	<p>עבד עבודה ומתברכים כל אותם העליונים שנשארו, אחר כך רוחץ גופו ומקדש ידיו להיכנס לעבודה קדושה אחרת, עד שיתכוון להיכנס למקום אחר עליון קדוש מהכל, שלש שורות מקיפות אותו, של אחיו הכהנים ולוים ומכל שאר העם, כולם (ברכות לפניו) זוקפים ידים עליו בתפלה, וקשר של זהב תלוי ברגלו.</p>
<p>נטיל ג' פסיעין⁵ וכלהו קיימין בקיומיהו ולא נטלין בתריה (הוה אקטיר בקטורת) נטיל ג' פסיעין אחרן (רשימא בלבא) אסחר לדוכתיה נטיל ג' פסיעין אסתים עיינין ואתקשר לעילא עאל לאתר דעאל שמע קול גדפי דכרוביאי מזמריין ואקישין גדפין פרישאן לעילא⁶ הוה אקטיר קטורת משתכבא קול גדפיהו ובלחישו אתדבקן אי כהנא זכי דהא לעילא בחידו אשתכח אוף הכא בההיא שעתא נפיק רעוא דנהורא מתבסמא מריחין דטורי אפרסמונא דכייא⁷ דלעילא ואזלא בכל ההוא אתר</p>	<p>נוטל שלש פסיעות וכולם עומדים במקומם ולא הולכים אחריו, (היה מקטיר קטרת) הולך שלש פסיעות אחרות (רשומה בלב), מקיף את מקומו הולך שלש פסיעות וסותם את עיניו ונקשר למעלה, נכנס למקום שנכנס, שומע קול כנפי הכרובים שמזמרים ומקישים בכנפיים הפרושות למעלה, היה מקטיר את הקטורת ושוכך קול כנפיהם ונדבקים בלחש, אם הכהן זוכה שהרי למעלה נמצא בשמחה, כמו כן כאן באותה שעה יוצא רצון האור המתבשם מריחות של הרי אפרסמון טהור שלמעלה, והולך בכל אותו המקום.</p>
<p>אעיל ריחא בתרי נוקבי דחוטמיה⁸ ואתיישבא לבא כדין כלא הוא בלחישו ופטרא לא אשתכח תמן⁹ פתח כהנא פומיה בצלותא</p>	<p>נכנס הריח לשני נקבי חוטמו ולבו מתיישב אז הכל הוא בלחש, ופתיחת פה (לקטרג) לא נמצא שם, הכהן פותח את פיו בתפלה ברצון בשמחה ומתפלל את</p>

¹ בינה (רח"ו). בס' ח"י דף ק"מ ז"ל מצאתי בזוהר בפ' אחרי מות שבר"ח אין הב"ה דן בו בעצמו אלא ב"ד של מעלה יושבין ודנין בו, אבל ביוה"כ הקב"ה בעצמו דן את ישראל שהם חלקו ונחלתו וז"ל הזוהר אר"י לפני ה' ממש וכו' וז"מ רז"ל כי עמך הסליחה הסליחה מפקרא אצלך וכו' (מ"מ).

² פי' אלו הם שלשה סודות אחד של כהנים ואחד של אחיו ואחד מכל שאר עמא (מ"מ).

³ פי' מברכין אותו (מ"מ).

⁴ שלשלת (רח"ו).

⁵ לא נודע מהו סוד ג' פעמים שהזכיר הזוהר ג' פסיעין (מ"מ).

⁶ פי' שעל ידו הכרובים פורסים כנפיהם כמ"ש הזוהר לעיל ונמצא כאלו הוא פריש לון (מ"מ).

⁷ פי' שנפק רעוא מתוך הרצון מהמצח בתוך הביני' ומתבסמין כל הדינין מ"ג מדות של הרחמים שהם בתוך הביני' וה"ג שרש' דין כנודע ואפרסמון הוא הבינה (זהר הרקיע). פי' מריח טוב דנה"י דאימא הנקראת אפרסמונא דכייא (מ"מ).

⁸ פי' ריח הקטורת שמקריב כ"הג בב' נוק' חוטמא דז"א ששם שורש הדינין כנז' באד"ר ואתיישבא (זהר הרקיע).

⁹ ר"ל פתחון פה למקטרג לא נמצא שם (זהר הרקיע).

<p>ברעותא בחדוותא וצלי צלותיה בתר דסיים זקפין כרוביאי כמלקדמין גדייהו ומזמריין! כדין ידע כהנא דרעותא הוו ועידן הדוותא לכלא ועמא ידעין דאתקבל צלותיה כמה דכתיב אם יהיו הטאיכם כשנים כשלג ילבינו והוא תב לאחוריה וצלי צלותיה זכאה חולקיה דכהנא דהא על ידוי חדו על חדו אשתכח ההוא יומא לעילא ותתא על ההיא שעתא כתיב אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלהיו</p>	<p>תפלתו, אחר שסיים זוקפים הכרובים כמו מקדם את כנפיהם ומזמרים, אז יודע הכהן שהיה רצון ועת שמחה לכל, והעם יודעים שתפלתו התקבלה, כמו שכתוב אם יהיה חטאיכם כשנים כשלג ילבינו, והוא שב לאחוריו ומתפלל תפלתו, אשרי חלקו של הכהן, שהרי על ידו שמחה על שמחה נמצאת באותו יום למעלה ולמטה, על אותה שעה כתוב אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו.</p>
<p>והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשותיכם וגו' ר' חייא פתח נפשי אויתך בלילה? אף רוחי בקרבי אשחרך וגו' נפשי אויתך בלילה נפשי אותך בלילה מבעי ליה? מאי נפשי אויתך אף רוחי בקרבי אשחרך ישחרך מבעי ליה אלא הכי תאנא קב"ה רוחא ונפשא? דכלא וישראל אמרי נפשי ורוחי אנת בנין כך אויתך לאדבקא בך ואשחרך לאשכחא רעותך</p>	<p>והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשותיכם וגו', רבי חייא פתח, נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך וגו'. נפשי אויתך בלילה, היה צריך להיות "נפשי אותך בלילה" מהו נפשי אויתך, אף רוחי בקרבי. אשחרך היה צריך להיות ישחרך, אלא כך למדנו, הקדוש ברוך הוא, הוא רוח והנפש של הכל, וישראל אומרים נפשי ורוחי אתה, לכן אויתך לדבק בך, ואשחרך למצא את רצונך.</p>
<p>ר' יוסי אמר בשעתא דב"נ נאים בערסיה</p>	<p>רבי יוסי אמר בשעה שאדם יושן</p>

¹ ענין הכרובים והכפורת והארון י"א שהכרובי' הם ז'ון וי"א שהם נ"ה וי"א שהם א"ו ובהיות הכל אמת דע כי הכרובים הם א"ו וזוהו היו כדמות זכר ונקבה דלא מתפרשין לעלמין והם בחי' נ"ה המתפשטים בז"א ולזה היו אנפי רביא להורות שנכנסין בז"ת שאם היו א"ו וא במקומם למעלה היה ראוי שיהיו אנפוי ספא ולא רביא. אלא הם נ"ה הנכנסין בז"א שעליו נאמר ופרוס עלינו סוכת שלומך ר"ל סוכה שלימה וכשנשלם יסוד הבינה אז מתגלה יסוד אבא שהיא התורה והיכן הוא מתגלה בארון מלכות דאימ' וכשמוציאין התורה שהיא חכמה מהיכל שהיא המלכו' דבינה מוליכין אותה אל התיבה שהיא המלכות וכן מצינו שרפים שהם הכרובים בבריאה שהוא כנגד הבינה חיות ביצירה אופנים בעשיה ושרפים הם שנים אע"פ שמתפשטין מהם רבוא רבבות מחנות לאין מספר עצמות' אינם אלא ב' והם כנגד י"ה חכמה בתוך בינה הנכנסין בבריאה. וזה השם של י"ה הוא בעולם הבריאה כמ"ש ר"י בן אלישע ראיתי אכתריא"ל י"ה וכו' ואלו הם מיכאל וגבריאל ואלו הם נק' שרפים לפי שהם תוקף הגבורות וכן שרף עול' תק"ף והם כמנין ב"פ מנצפ"ך וכל א' כולל עצמו וחבירו עמו חיות ביצירה והחיות הם ד' והם בזה הסדר נצח כלול בחסד והוד כלול בגבורה ויסוד כלול בת"ת הרי ג' נכללן בג' והד' היא מלכות היוצא מאחורי הת"ת כי שם ביתה ועליו נאמר (ישעיה לג כ) חזה ציון קרית מועדינו שהיא המלכות היוצאות מאחורי הת"ת והיא חיה רביעית וה"ג הם נה"י וכולם הם מט"ט כי שם החיה העיקרית. ואלו הם בחי' המתפשטות ממנו' והם ו"ק שהם ו' וו"ן עולין ל"ו והשרפים הם למעלה מהם שנאמר (ישעיה ו ב) שרפים עומדים ממעל ל"ו והאופנים הם למטה בעשיה ואינם כי אם (יחזקאל א טו) אופן א' בארץ וממנה מתפשטין מחנו' לאין קץ ותכלית והוא כי באצי' אי אפשר לומר שנים לשום צד אבל למטה מאצילות. ואפשר לומר ב' או ד' כאשר הענין וכשמגיע לעולם העשיה ששם הקליפות נמצאים ביותר ונק' עלמא דמותא לזה האופנים שבעשיה אין להם חיות בעצמן לפי שהם מעלמא דמותא אלא חיותם מעולם היציר' וז"ש (יחזקאל א כ) כי רוח החיה באופנים והחיה הוא ביצירה א"כ רוחניות וחיות היצירה היא באופנים שהיא עשיה ואין באופן חיות כ"א מיצירה וזהו (יחזקאל א יט) ובלכת החיות ילכו האופנים ובלכתם ילכו ובעמדם יעמודו כי רוח החיה באופנים ומהם בא להם החיות (זהר הרקיע).

² טעם פתיחה זו משום דכתיב תענו את נפשותיכם בפסוק זה לכך הביא פ' נפשי אויתך ופירשו והביא ג"כ אח"כ עובדא דר' אבא ור"ש שגם הם פירשו פסוק נפשי אויתך, ואח"כ חזר לפסוק תענו את נפשותיכם (מ"מ).

³ פי' אותך הוא לנסתר כמדבר על הזולת ואומר נפשי מבע"ל פי' וְתָךְ הוּא לנסתר כמדבר על הזולת ואומר נפשי היא ש' וְתָךְ אבל אויתך הוא לנוכח כמדבר בעדו (מ"מ).

⁴ דהיינו שישראל אומרים להקב"ה אתה נפשי ורוחי ולכך אויתך (מ"מ).

במטתו, יוצאת נפשו ועולה ומעידה באדם על כל מה שעשה בכל היום, הגוף אומר לנפש, נפשי אויתך בלילה	נפקא נפשיה סלקת ואסהידת ביה בב"נ על כל מה דעבד בכל יומא גופא אמר לנפשא ¹ נפשי אויתך בלילה
סז/ב	סז/ב
אף רוחי בקרבי אשחרך.	אף רוחי בקרבי אשחרך
דבר אחר נפשי אויתך, אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, נפשי אויתך בלילה, בעוד שאני בגלות בין העמים, ומנועה נפשי מכל רע, (ושבעה נפשי מכל חלק [שבצרות]) שקשורה בין העמים, נפשי אויתך כדי לשוב למקומי.	ד"א נפשי אויתך אמרה כנסת ישראל קמי קב"ה נפשי אויתך בלילה בעוד דאנא בגלותא ² ביני עממיא ומניעא נפשי מכל בישתא (נ"א ורוינא נפשי מכל פיסתא) דקוטרט בני עממיא נפשי אויתך בנין לאתבא לאתרי
אף רוחי בקרבי אשחרך, כלומר אף על גב שהם משעבדים את בני בכל שעבוד, רוח הקודש לא זזה ממני, כדי לשחר אותך ולעשות מצוותיך.	אף רוחי בקרבי אשחרך כלומר אע"ג דאינון משעבדין לבני בכל שעבודא רוחא קדישא לא אתעדי מנאי בנין למשחר לך ולמעבד פקודיך
רבי יצחק אמר, אמרו ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, בעוד שנפשי בי, אויתך בלילה. למה בלילה, אלא משום שהנפש הזו, בשעה הזו, צריכה לחמוד אותך.	רבי יצחק אמר ³ אמרו ישראל קמי קב"ה בעוד דנפשי בי אויתך בלילה מאי טעמא בלילה אלא בנין דהאי נפש בהאי שעתא אצטריך להמדא לך
אף רוחי בקרבי אשחרך, כאשר מתעוררת בי רוח הקודש, אשחרך בהתעוררות לעשות רצונך. כי כאשר משפטיך לארץ, בזמן שהמשפט יורד לארץ לבשם את העולם, אז צדק למדו יושבי תבל, כלומר יכולים לסבול את הדין של צדק, ולא ישמד העולם ממנו. מתי צדק למדו יושבי תבל, כאשר משפטיך לארץ. רבי חזקיה אמר נפשי אויתך בלילה, זו כנסת ישראל. אף רוחי בקרבי אשחרך, זה הקדוש ברוך הוא.	אף רוחי ⁴ בקרבי אשחרך כד אתער בי רוחא קדישא אשחרך באתערותא למעבד רעותך כי כאשר משפטיך לארץ בזמנא דמשפט ⁵ נחית בארעא לבשמא עלמא כדין צדק למדו יושבי תבל כלומר יכלין למסבל דינא דצדק ולא ישתצי עלמא מניה אימתי צדק למדו יושבי תבל כאשר משפטיך לארץ ר' חזקיה אמר נפשי אויתך בלילה דא כנסת ישראל ⁶ אף רוחי בקרבי אשחרך דא קב"ה
רבי אבא היה יושב לפני רבי שמעון, קם רבי שמעון בחצות הלילה לעסוק בתורה, קמו רבי אלעזר ורבי אבא עמו. פתח רבי שמעון ואמר, כאיל תערוג על	רבי אבא הוה יתיב קמיה דר' שמעון קם ר' שמעון בפלגו ליליא למלעי באורייתא קמו רבי אלעזר ורבי אבא עמיה פתח רבי שמעון ואמר כאיל תערוג על אפיקי מים ⁷ כן נפשי תערוג

¹ לדעת ר' יוסי מפרש שאחר השינה שיצאה הנפש והרוח מהגוף אזי אומר הגוף לנפש ורוח שלו, נפשי ורוחי אויתך ואשחרת כדי לחזור אלי (מ"מ).

² ושיעור הכתוב לפי דבר אחר ר"ל בעוד שאני בגלות ונפשי מנועה מן העבירות והיא ברשותי, אויתך להחזירני למקומי ודריש בלילה לשון גלו' שהוא דומה ללילה אפרוחי בקרבי אשחרך ר"ל אע"פ שאני בגלות עכ"ז רוחי בקרבי רוח הקדש לא אתערי מנאי ולכן אשחרך (מ"מ).

³ ר"י מפרש שישראל אומרים בעוד שנפשי בי דהיינו קודם שאישן אויתך בלילה, לפי שהשעה צריכה לכן שאזי עולה הנפש למעלה (מ"מ).

⁴ פ' בבוקר שבאה לי הרוח אשחרך ונקט רוח ביום ונפש בלילה שכן הוא ע"ד הסוד (מ"מ).

⁵ ושיעור הכתוב כי כאשר נמשך הארת זעיר הנק' משפטיך לארץ שהיא המ', אזי צדק למדו יושבי תבל דהיינו שבני אדם יכולים לסבול דינים דצדק שהיא המ' כיון שנמתקו דיניה ע"י זעיר (מ"מ).

⁶ פ' נפשי היא המ' ואומרים ישראל אתה המ' הנק' נפשי אויתך בלילה ואומרים לזעיר הנק' רוח אף רוחי בקרבי אתה הנק' רוח, ואתה בקרבי אשחרך (מ"מ).

⁷ סוד כל הענין הנורא דקריעת ים סוף, אשר הפליג והזהיר עליה האר"י זללה"ה הרבה מדובר בזה, וכמ"ש בכוונת יום ז' של פסח (שעה"כ פסח דרוש יב), וכן בזה"ק העלימו והסתירו סוד הזה הרבה מאד, עד

<p>אליך אלהים האי קרא אוקמוה חברייא זכאן אינון ישראל מכל עמין דקב"ה יהב לון אורייתא קדישא ואורית לון נשמתין קדישין מאתר קדישא¹ בגין למעבד פקודי ולאשתע' באורייתא² דכל מאן דאשתעשע באורייתא לא דחיל מכלא דכתיב לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי</p>	<p>אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלהים, הפסוק הזה פרשוהו החברים, אשריהם ישראל מכל העמים שהקדוש ברוך הוא נתן להם תורה קדושה, והוריש להם נשמות קדושות ממקום קדוש כדי לעשות מצוותיו ולהשתעשע בתורה, שכל מי שמשתעשע בתורה לא פוחד מכל, שכתוב לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי.</p>
<p>מאן אינון שעשועי אורייתא דאורייתא שעשועים אקרי דכתיב ואהיה שעשועים יום יום ודא הוא דתנינן קב"ה אתי לאשתעשעא³ עם צדיקיא בגנתא דעדן מאי לאשתעשעא בגין למחדי בהו דתנינן זכאין אינון צדיקיא דכתיב בהו אז תתענג על יי בגין לאתענגא מההוא שקיו דנחלא כד"א והשביע בצחצחות נפשך כביכול קב"ה משתעשע בהו מההוא שקיו דנחלא דמתענגי בהו צדיקיא ועל דא אתי לאשתעשעא עם צדיקיא</p>	<p>מי הם שעשועי תורה, שהתורה נקראת שעשועים, שכתוב ואהיה שעשועים יום יום, וזהו שנינו שהקדוש ברוך הוא בא להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן. מה זה להשתעשע, כדי לשמח עמהם, שנינו אשרי הצדיקים שכתוב בהם, אז תתענג על ה', כדי להתענג מאותה השקאה של הנחל, כמו שנאמר והשביע בצחצחות נפשך, כביכול משתעשע הקדוש ברוך הוא בהם, מאותה השקאת הנחל שבה מתענגים הצדיקים, ועל כן בא להשתעשע עם הצדיקים.</p>
<p>וכל מאן דאשתדל באורייתא זכי לאשתעשעא עם</p>	<p>וכל מי שעוסק בתורה זוכה להשתעשע</p>
<p>רע"מ</p> <p>אמר רעיא מהימנא בההוא זמנא אלין מארי מתניתין מארי חכמתא עלאה מארי קבלה מארי רזי תורה שעתא דחיקת לון⁴ והאי איהו דאמר</p>	<p>אמר הרועה הנאמן, באותו זמן בעלי המשנה הללו בעלי החכמה העליונה בעלי קבלה בעלי סודות התורה, השעה</p>

שאמר ר' שמעון בשלח (דף נב ע"ב) בהאי מלה לא תשאל כו'. הגם שדיברו בזה בכמה מקומות, אך רק ברמז ובהעלם גדול, ע' פ' בשלח שם, ומשפטים (ק"ט ע"ב), ויקהל (ר"ט ע"ב), אחרי מות (סז ע"ב), פינחס (דף רמט בארוכה), וע' בהגר"א בספר יהל אור (פ' פקודי דף ל"ד) (דע"ה ח"ב קכ ע"ד).

¹ אית נשמתין קדישין דלאו מאתר קדישא דהיינו שנטו למעלה מהקו הישר כדפירשנו לעיל או אותם העשוקות ביד הקליפה שמהם נשמות [הגויים] כדפי' דההוא עובדא דסבא, ואית נשמתין (ומי) [ד]לא קדישין והם מאתר קדישא וישמעאל ועשיו יוכיחו הכל לפי הכת והענין ותערובת המדרגות בעונות, לזה אמר "נשמתין קדישין מאתר קדישא" לשלול שתי חלוקות אלו (אור יקר).

² הנשמה הקדושה מתייחסת אל המצות ואל התורה מפני שהנשמה מבינה ולבוש הבינה הם תפארת תורה ומלכות מצוה, כל התורה והמצוה עושה לבוש אל הנשמה וכדפירש הרשב"י ע"ה בתיקונים אורייתא טפילה היא לגבי נשמתא, ועם היות שלפעמים יתן הקב"ה נשמה קדושה קצת לחסידי אומות העולם או הגרים וכיוצא הבאים דמינן הו כגון רות המואביה ונעמה העמונית וכיוצא אין להם סיוע מהנשמה כל כך כמו שיסתייע ישראל, מפני שטבע הנשמה להמשך אחר התורה והמצוה מן הטעם שפירשנו, ומפני שחשק התפארת והמלכות אחר הבינה לכן נמסרים לנשמת האדם כדי שעל ידה יתדבקו בבינה שהיא מקורם. קב"ה אתי וכו' היינו התעוררות מיינ נוקבין דסליק מנוקבא לגבי דכורא מאורייתא ופקודין דצדיקיא, ועל ידי נשמתם עולה ההתעוררות הזו כדפירשנו בספ"ר בשער נשמה ושער הכוונה ואז על ידי ההתעוררות הזו נשפע השפע העליון ונפתח הנהר דרך הצנורות בסוד נשמתם כדפירשנו שם, והייחוד הזה שהקב"ה מתייחד עם המלכות ומשפיעה ונשפע עליו מלמעלה ובזה נשפעים הצדיקים נקרא שעשוע (אור יקר).

³ יש זו שני פירושים כמ"ש הרב בכ"מ דהיינו או הקב"ה הוא יעקב המזדווג עם לאה הנק' גן עדן, ונשמות הצדיקים עולים בה בסוד מ"ן או הקב"ה היא רחל היורדת לבריאה הנק' ג"ע ומשתעשע' בתורת הצדיקים מההוא שקיו דנמצא פי' שהקב"ה והצדיקים מקבלים הארה מיסוד דאימא וכל מאן דאשתדל באורייתא בעו"הז זכי לאשתעשעא וכו' פי' מקבל הארה מיסוד דאימא עם הצדיקים שבג"ע (מ"מ).

⁴ ר"ל עניות וצרות כמ"ש (יהל אור).

<p>כאיל תערג¹ על אפיקי מים דאינון אפיקי מים² דאורייתא לגבי שכינתא ולית תורה אלא עמודא דאמצעייתא דיהון אלין אפיקי מים בצערא ביגונא בעניותא ואלין אינון³ חבלים צירין דיולדה דאיהו שכינתא דאתמר בה ותגל יולדתך ובאינון חבלים תהא בצערא דלהון⁴ ובאינון חבלים דצווחת בהון אתער⁵ שבעין⁶ סנהדרין דלעילא עד דיתער קול דילה עד יהוה ומיד קול יי' יחולל אילות דאינון מארי מתניתין בתולות אחריה רעותיה⁷ בלהון יהון לון חיל כיולדה ממש בדחקין דדחקא לון שעתא בכמה⁸ נשיכין דיצר הרע דחויא דנשיך לון בכמה דחקין בההוא זמנא אתפתחת לאולדא משיחא בגין חבלים ודוחקין דצדיקין⁹ ומארי מדות ומארי רזין דאורייתא מארי בושת וענוה מארי יראה ואהבה מארי חסד אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע דדחקא לון שעתא</p>	<p>דחוקה להם, וזהו שאמר כאיל תערוג על אפיקי מים, שאותם אפיקי מים של התורה אל השכינה, ואין תורה אלא עמוד האמצעי, שיהיו אפיקי המים הללו בצער ביגון ובעוני, ואלו הם חבלים צירים של יולדה שהיא השכינה, שבה נאמר ותגל יולדתך, ובאותם החבלים תהיה בצער שלהם, ובאותם חבלים שצועקת בהם מתעוררים שבעים סנהדרין שלמעלה, עד שיתעורר קולה עד יהוה, ומיד קול ה' יחולל אילות, שהם בעלי המשנה, בתולות אחריה רעותיה, כולם יהיו חיל כיולדה ממש, בדוחקים שהשעה דוחקת אותם, בכמה נשיכות של יצר הרע של נחש, שנושך אותם בכמה דחקים, באותו זמן נפתחת להוליד את המשיח, משום החבלים והדחקים של הצדיקים ובעלי מדות ובעלי רזים של התורה, בעלי בושת וענוה, בעלי יראה ואהבה, בעלי חסד אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע, שדחקה אותם השעה.</p>
<p>והאי הוא דאוקמוה מארי מתניתין דור שבן דוד בא אנשי חיל יסובבו מעיר לעיר ולא יחוננו ויראי חטא ימאסו וחכמת סופרים תסרה ותהא האמת נעדרת והגפן תתן פריה והיין ביוקר ומאינון קלין דיהיבת דאינון שבעין לקבל שבעין תיבין</p>	<p>וזהו שבארוה בעלי המשנה, דור שבן דוד בא, אנשי חיל יסובבו מעיר לעיר ולא יחוננו, ויראי חטא ימאסו, וחכמת סופרים תסרה, ותהי האמת נעדרת, והגפן תתן פריה, והיין ביוקר. ומאותם קולות שהיא נותנת, שהם שבעים כנגד שבעים תבות</p>
<p>סח/א</p>	
<p>צדיקיא מההוא שקיו דנחלא</p>	<p>עם הצדיקים מאותה השקיית הנחל.</p>

¹ ר"ל שהשכינה צועקת בשבעין שנין בתראין על לומדי תורה על דוחק גדול שיהא להם כמ"ש [חגיגה טו:]: בזמן שהאדם מצטער שכינה מה אומרת כו', כ"ש לצדיק. ושכינה נקרא אילה כידוע (יהל אור).

² ר"ל שהן מוצאי מים, התורה דעד"א אל השכינה (יהל אור).

³ ר"ל זהו חבלי משיח (יהל אור).

⁴ וכל ירידתה [המלכות] בבי"ע בסוד (בראשית א טז) המאור הקטן, שהוא מיעוט הירח העיקרי, הנה הוא באשר שהכל הוא ממנה, ולכן אינה עוזבת אותן ואינה מנחת אותם אף רגע אחת, אלא שיורדת בכל ירידתם וסובלת כל תלאותיהם ופגמם וצערם רח"ל, ולזה אתקריאת אילת השחר⁴ על שם קדרותא דצפרא, דחבלים לה כיולדה, כמו הרה תקריב ללדת, תחיל תזעק בחבליה, והיא תמיד כאיל תערוג להעלות אותה ואת בניה אשר בשבילם ירדה וכמ"ש בזה"ק (פנחס רמט ע"א, וברע"מ פ' אחרי סז ע"ב וכן בכ"מ) (דע"ה ח"ב קנח ע"ב).

⁵ שהן בעד"א כמ"ש בפקודין הקודמין. ואתערא דלהון בע' קלין דצווחת בע' שנין כמ"ש"ל (יהל אור).

⁶ ר"ל כמו שהיא נקרא אילה, כן נק' ג"כ אילות. והן ת"ח (יהל אור).

⁷ רימז אל מ"ש דאילה בשעה שכורעת לילד מנכסת ראשה בין ברכיה וצועקת עד שבא נחש ונושך לה ברחמה ואתפתחת ומולדת. והאילה היא השכינה וצועקת בעת לידתה, הן ע' שנין הנ"ל כמ"ש"ל. וע"י נשיכת החייוא לת"ח בעניות היא יולדת משיח. שדוחקא דת"ח ממחר הגאולה כמ"ש (ברכות ו ע"ב) אגרא דכלה דוחקא, כמ"ש"ל ק"כ נקוה לך כו'. וז"ש בגין חבלים כו' (יהל אור).

⁸ נשמות הצדיקים ותלמידי חכמים שבדור כאשר שהם מחוסרים שפע ונפשם צמאה ויבשה, כי אזלי מים מני ים ונהר יחרב ויבש, והם בדוחקא וצערא ויגונא כמ"ש ברע"מ (אחרי מות סז ע"ב, ופנחס רמט ע"ב) (דע"ה ח"ב קכא ע"ב), ע"י נגיעתם [של הסט"א] הוא כל החבלין וצירין דתלמידי חכמים וצדיקים (דע"ה ח"ב קכא ע"ג, ועיי"ש עמוד ד').

<p>תאנא כאיל תערוג על אפיקי מים דא כנסת ישראל¹ כד"א אילותי לעזרתי חושה תערוג על אפיקי מים ודאי לאשתקיא משקיו דמבוועי דנחלא² על ידי דצדיק³ תערוג כד"א לערוגת הבושם כן נפשי תערוג אליך אלהים לאשתקייא מנך בעלמא דין ובעלמא דאתי מבועי נחלא</p>	<p>למדנו כאיל תערוג על אפיקי מים, זו כנסת ישראל, כמו שנאמר אילותי לעזרתי חושה תערוג על אפיקי מים ודאי, כדי להשקות מהשקיה של מעיינות הנחל, על ידי הצדיק תערוג, כמו שנאמר, לערוגת הבושם כן נפשי תערוג אליך אלהים, לקבל ממך השקאה בעולם הזה ובעולם הבא, מעיינות הנחל.</p>
<p>מאן אינון מבועא חד לעילא⁴ דכתיב ונהר⁵ יוצא מעדן להשקות את הגן וגו' ומתמן נגיד ונפיק ומשקי גנתא⁶ וכל אינון נחלין⁷ נגדין ונפקין ומתכנשיין בתרי מבועין דאקרון נצה והוד ואלין אקרון אפיקי מים⁸ בההוא⁹ דרגא דצדיק דמיניה נגיד ונפיק⁹ ומשתקייא גנתא בגין כך איל וצבי¹⁰ כחדא משתכחי (נ"א איל וצבי אקרון עטרת ויסוד) צדק וצדיק</p>	<p>מי הם, מעיין אחד למעלה, שכתוב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו', ומשם נמשך ויוצא ומשקה את הגן, וכל אותם הנחלים נמשכים ויוצאים ומתכנסים לשני מעיינות שנקראים נצה והוד, ואלו נקראים אפיקי מים. באותה דרגה של צדיק, שממנו נמשך ויוצא ונשקה הגן, לכן איל וצבי נמצאים כאחד (איל וצבי נקראים עטרת ויסוד) צדק וצדיק.</p>
<p>תאנא כתיב קול יי' יחולל אילות אילות אילת כתיב חסר¹¹ דא אילות השדה¹² (נ"א דא אילת השחר) (ד"א אילות השדה) דתניא בפלגות ליליא בשעתא דקב"ה עאל לגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקא האי קול נפיק וכאיב כל אינון אילתא¹³ דסחרני כורסייא יקירא קדישא הה"ד ששים גבורים סביב לה</p>	<p>למדנו כתוב קול ה' יחולל אילות. אילות, כתוב אילת חסר, זו אילות השדה (נ"א זו אילת השחר) (ד"א אילות השדה). אילות השדה ששנינו, בחצות הלילה בשעה שהקדוש ברוך הוא נכנס לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים, הקול הזה יוצא ומכאיב לכל אותן האיילות שסביב הכסא הנכבד הקדוש, זהו שכתוב ששים גיבורים סביב לה.</p>

¹ לעיל כא ע"ב (לש"ו).

² פי' שהמלכות נק' איל' נעשית ערוגת הבושם ע"י הארת יסוד דאימא שיורדת לנו"ה דזעיר הנק' אפיקי מים ומשם ליסוד ומשם אליה וכדמפרש (מ"מ).

³ אמנם כאשר נמשך עת התגברות הדינין זמן רב, ונצרך העולם לרחמים, אז נאמר כאיל תערוג על אפיקי מים דא כנסת ישראל כו' כמ"ש בזוה"ק אחרי מות (סח רע"א), כי השכינה הקדושה אשר היא נקרא אז בעת תגבורות הדינין, והוא כל זמן הגלות בשם אילת השחר, על שם שהיא אילת אהבים ויעלת חן, כי תרעין דילה סתימין משום שפתחה סתום ורחמה צר, כמ"ש בפ' ויקרא (כא ע"ב) (דע"ה ח"ב קכא ע"ב).

⁴ פי' יסוד דאימא (מ"מ). למטה הנחל דמשקה לנוקבא, והמבועא אלין תרין שוקין אפיקי מים. ולמעלה הנחל דאשקי לדכורא, והמבועא הוא העדן. שני הנחלים נק' נהר דנגיד ונפיק, והמקורות כתר ות"ת (יהל אור).

⁵ פי' יסוד אימא יצא מאבא הנק' עדן להשקות את הגן שהוא זעיר (מ"מ).

⁶ פי' מזעיר בא שפע למ' הנק' גנתא (מ"מ).

⁷ השתא מפרש ירידת השפע מיסוד דאימא (מ"מ).

⁸ ור"ל על תרין ביעין (רמ"פ במ"א) (לש"ו ועי' דע"ה ח"ב קכא ע"ג).

⁹ והיינו שיסוד נגיד מזעיר ומשפיע למ' וז"ש ומשתקי גנתא וא"ש גנתא דסיפא דומיא דרישא שכולם על המ' (מ"מ).

¹⁰ עטרת ויסוד נקרא איל וצבי (רח"ו). ר"ל איל היא המ' וצבי הוא היסוד בסוד צבי לצדיק (מ"מ).

¹¹ מלכות (רח"ו).

¹² פי' מ' וע' שרים הסובבים עליה נק' כולם אילות כדמפ' (מ"מ).

¹³ הם ע' שרים (רח"ו). ואע"פ שלא אמר הכתוב רק ס' גבורים, עשרה פנימיים לא הזכירם וכמ"ש בסוף פ' וישלח (מ"מ). וז"ש בצבאות או באילות כו'. וצבאות הן י"ב כמ"ש בז"ח ש"ה וש"מ. והן ע"ב. וי"ב הם פנימיים (יהל אור). עי' ח"ב לב סע"ב אות ד' ולג ע"א אות א' ולקמן רנו ע"א רנט ע"א (לש"ו). ????

<p>ד"א יחולל אילות כד"א חוללה ידו נחש בריח¹ ויחשוף יערות כד"א ביערת הדבש וכתוב (שיה"ש ה א) אכלתי יערי עם דבשי וינקא להו כאמא² דינקא לבנין</p>	<p>דבר אחר יחולל איילות, כמו שנאמר, חוללה ידו נחש בריח ויחשוף יערות, כמו שנאמר ביערת הדבש, וכתוב אכלתי יערי עם דבשי, ומיניקה אותם כמו אם שמיניקה את הבנים.</p>
<p>אמר ליה ר' אבא נפשי אויתיך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך אויתיך אותך מבעי ליה אשחרך ישחרך מבעי ליה א"ל הא אוקמוה כד"א אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש</p>	<p>אמר לו רבי אבא נפשי אויתיך בלילה, אף רוחי בקרבי אשחרך. אויתיך, היה צריך להיות אותך. אשחרך היה צריך להיות ישחרך. אמר לו הרי פרשוה, כמו שנאמר אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש.</p>
<p>ת"ה נפשא ורוחא אשתמודע (ס"א אשתעי ס"א אשתתפי) כחדא לעלמין תנא פולחנא שלימתא דבעי ב"נ למפלח לקב"ה כמה דתנינן ואהבת את יי' אלהיך וגו' דירחים ליה לקב"ה רחימותא דנפש ממש ודא הוא רחימותא שלימתא רחימותא דנפשיה ורוחיה</p>	<p>בא וראה הנפש והרוח נודעות (נפגשות ס"א משתתפות) כאחד לעולמים, למדנו עבודה שלימה שצריך אדם לעבוד את הקדוש ברוך הוא, כמו שלמדנו ואהבת את ה' אלהיך וכו', שיאהב את הקדוש ברוך הוא אהבת נפש ממש, וזוהי אהבה שלימה, אהבת נפשו ורוחו.</p>
<p>כמה דאתדבקו אלין בגופא וגופא רחים לון (ס"א כדין) כד יתדבק ב"נ לרחמא ליה לקב"ה רחימותא דנפשיה ורוחיה לאדבקא ביה הה"ד נפשי אויתיך בלילה (כלומר) נפשי ממש אף רוחי בקרבי אשחרך אתדבקא בך ברחימותא סגיאה בלילה דבעי ב"נ מרחימותא דקב"ה למיקם בכל ליליא לאשתדלא בפולחניה עד דיתער צפרא³ ויתמשך עליה חוטא דחסד</p>	<p>כמו שאלה נדבקים בגוף, והגוף אוהב אותם, (אז) כך ידבק אדם לאהב את הקדוש ברוך הוא, אהבת נפשו ורוחו לדבק בו, זהו שכתוב נפשי אויתיך בלילה, (כלומר) נפשי ממש אף רוחי בקרבי אשחרך אתדבק בך באהבה רבה בלילה, שצריך אדם מאהבתו של הקדוש ברוך הוא לעמוד בכל לילה לעסוק בעבודתו, עד שיתעורר הבוקר וימשך עליו חוט של חסד.</p>
<p>דתניא זכאה חולקיה דההוא ב"נ דרחימותא דא רחים ליה לקב"ה והני (אינון) זכאי קשוט דמרחמין ליה לקב"ה הכי עלמא מתקיימא בניניהון ושלטין על כל גזירין קשין דלעילא ותתא (נ"א היא) (בגין דיתקיים עלמא בניניהון)</p>	<p>ששינונו אשרי חלקו של אותו אדם אהוב, שאוהב את הקדוש ברוך הוא ואלה (אותם) צדיקי האמת שאוהבים את הקדוש ברוך הוא, כך העולם מתקיים בעבורם ושולטים על כל הגזרות הקשות שלמעלה ולמטה (היא) (כדי שיתקיים העולם בעבורם).</p>

¹ הם החיצונים (רח"ו). שהקב"ה גוער בהחיצונים ומרעידם, ויחשוף יערות לאעברא ההוא נחש ולאתגלייא ההיא חיה שהיא השכינה הקדושה ביניהון, למיהך, שהיא הולכת תמיד בישראל להגן עליהם עכ"פ, וכמ"ש ג"כ בחגיגה (ה ע"ב) שהגם דכתיב ואנכי הסתר אסתיר עכ"ז ידו נטויה עלינו שנאמר ובצל ידי כסיתיך (דע"ה ח"ב קכה ע"ד).

² ולפ"ז פי' הכתוב קול ה' יחולל חילות דהיינו החיצוני' הנק' אילות נותן להם שפע ומתקן אותם, ומפרש מהיכן היא יניקתם ואמר ויחשוף יערות דהיינו הדינים הנק' דבש כמ"ש הרב, דב"ש גימ' ש"ו דהיינו ש"ו משופר והקב"ה מגלה אותם הדינים הנק' יערות שהם יערות הדבש שמשם יניקתם וז"ש "וינקא לון כאימא דינקא לבנין" ויחשוף יערות כד"א ביערת הדבש וכתוב אכלתי יערי וכו' בסע"ה דף נ' פירש כי פ"ר דינם דמלכות יש בהם אחיזה אל החיצונים בסוד רגליה יורדות מות, ולכן צריך להמתיקם בשרשם ע"י פ"ר דינים דאימא עילאה, ואז נעשה עץ היער שהוא במלכות בחינת עשיה ונעשה עצו ופריו שוים בסוד האתרוג שהוא ירוק מראה הבינה קו ירוק דאסחר עלמא, ולכן יער"י שהוא אילנות גי' פ"רי להורות שבחי' העץ עם הפרי שוים במספר כיון שנמתק היער בשרש' שבבינה ולפי שהדינים שבבינה שהם פ"ר דינים נמתקים ע"י י' דשם הוי"ה שהיא באבא וכו' (מ"מ).

<p>תאנא ההוא זכאה דאתרבק ברוחיה ונפשיה לעילא במלכא קדישא ברחימותא כדקא יאות שליט בארעא דלתתא וכל מה דגזר על עלמא אתקיים מנ"ל מאליהו דכתיב חי יי אשר עמדתי לפניו אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי.</p>	<p>למדנו אותו צדיק שנדבק ברוחו ונפשו למעלה במלך הקדוש באהבה כראוי שולט בארץ שלמטה, וכל מה שגוזר על העולם מתקיים. מנין לנו, מאליהו שכתוב חי ה' אשר עמדתי לפניו אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי.</p>
<p>ת"ח בשעתא דאתיין נשמתין קדישין מעילא לתתא ואיגון זכאי עלמא משלפי להו ממלכא ומטרוניתא זעירין איגון דבההוא שעתא דנחית קיימא קמי מלכא ורעותא דמלכא לאסתכלא בה כמה דאוקימנא בשעתא דנשב קודשא בריך הוא רוחא בכל חילא וחילא דשמיא כלהו היילין אתעבידו וקיימי בקיומיהו הדא הוא דכתיב וברוח פיו כל צבאם¹</p>	<p>בא וראה בשעה שבאות הנשמות הקדושות ממעלה למטה, ואותם צדיקי העולם שולפים אותם מהמלך ומהמלכה, מעטים הם שבאותה שעה שיורדת, עומדת לפני המלך ורצונו של המלך להתבונן בה כמו שבארנו, בשעה שנושב הקדוש ברוך הוא רוח בכל חיל וחיל של השמים, כל החיילות נעשים ועומדים בקיומם, זהו שכתוב וברוח פיו כל צבאם.</p>
<p>ומנייהו אתעכבו עד דקודשא בריך הוא</p>	<p>ומהן מתעכבות עד שהקדוש ברוך הוא</p>
<p>רע"מ</p>	
<p>דיענך יי ביום צרה² אתפתחת רחמה דאיהי ב³ כלילא מתרין ביתין⁴ לאולדא ב' משיחין ואעילת רישה בין ברכהא דאיהי רישא⁵ דילה עמודא דאמצעיתא תרין שוקהא⁶ נצח והוד תרין נביאים⁷ מתמן אולידת תרין משיחין בההוא זמנא ויחשוף יערות יתעבר⁸ נחש מעלמא</p>	<p>של יענך ה' ביום צרה, נפתחת רחמה שהיא שתיים כלולה משתי בית"ם, להוליד שני משיחים. ומכניסה את ראשה בין ברכיה, שהוא הראש שלה, העמוד האמצעי, שתי שוקיה נצח והוד, שני נביאים, משם מולידה שני משיחים. באותו זמן ויחשוף יערות יעבר הנחש מהעולם.</p>
<p>סח/ב</p>	

¹ ישנם כת מלאכים הנבראים בכל יום מרוח פיו של הקב"ה לבד, וישנם כת מלאכים המתחדשים בכל יום מנהר דינור, והם ג"כ ע"י רוח פיו של הקב"ה כי רק ברוח פיו ית"ש נעשה הכל ומתחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, וכמו שמבואר בזוה"ק (אחרי מות סח סע"א וכן בפ' צו לב ע"ב ע' שם ושם) וכו' נמשך אותו האור דהמ"ה אשר לצורך המלאכים הללו מהפה דא"א ואח"כ מהפה דהז'ן, וזהו שנאמר (תהלים לג ו) וברוח פיו כל צבאם (וכמ"ש באד"ר קמא ע"א, ופ' אחרי מות סח סע"א, ופ' צו דף לב ע"ב ע"ש), ומשום שהאור הנמשך להם להתתקן הוא רק מהפה, לכך ממונים הם רק על שירה (דע"ה ח"ב סא ע"ב), נוהג כל הענין הנ"ל עתה תמיד, ובזה מדבר הזוהר הנז' דפ' פנחס {רמט ע"א ע"ב} וכן בפ' אחרי מות (סח ע"א) ופ' ויקהל (ריט ע"ב) ומשפטים (קיט ע"ב) הנה הם כולם מדברים על ענין לידת הקטנות אשר הוא נוהג עתה תמיד (דע"ה ח"ב ככה ע"ד).

² הן ע' שנין הנ"ל (יהל אור).
³ שעד שהיא סתומה נקר' מ' סתומה, וכשנפתחה נקר' ב', דומה לעולם, פתוחה לצד צפון, שמשם נפתחה כנ"ל (יהל אור).

⁴ צ"ל מתרין דלתין, א' למעלה וא' למטה. והן שני דלתות שברחם האשה כידוע. והענין של הב' הן הב' שנין שלאחר הע' שנין שבהן אולידת כמ"ש ברע"מ פ' פנחס {רמט}. וע"ב שנין הן נגד שם ע"ב, אפיקי מים, בחסד שיתגלה בבקר דאברהם, כמ"ש בפ' משפטים {קיט}: דלאחר השחר דשנין הנ"ל יתגלה בקר דאברהם, שכבי עד הבקר (יהל אור).

⁵ ר"ל שאולידת ע"י עד"א, מתוך נ"ה. והן ע"ב הנ"ל, ע' דעד"א כנ"ל, וב' דנ"ה (יהל אור).
⁶ ר"ל שמשם בנינה (יהל אור).

⁷ ר"ל נביאים ראשונים ואחרונים (יהל אור).

⁸ וזהו יערות, אילני סרק, מסטרא די ע"ר, פ"ר כידוע. ואז יתעבר, שאין משלו אלא בעפר, ונחש עפר לחמו, וכיון שיתגלו אפיקי מים, כמים לים מכסים, אפתח טל שפיים, נהרות כו', יתעבר כו'. ולכן אמר דוד ז' קולות, מסטרא דבת שבע כלילא מע' קלין כידוע, על המים. ואז ובהיכלו כלו אומר כבוד (יהל אור).

מוריד אותן למטה.	אחית להו לתתא
<p>ולמדנו מיום שנברא העולם, הן עומדות לפני הקדוש ברוך הוא ומתעכבות עד שמגיע הזמן להוריד אותן לארץ, ואלו שולטות למעלה ולמטה, זהו שכתוב חי ה' אשר עמדתי לפניו. לא כתוב אשר אני עומד, אלא אשר עמדתי, אחר כך חוזרת למקומה ונכנסת לחדרה, ואותן אחרות לא עולות עד שימותו, כי לא עמדו קודם לכן, כאותן האחרות. ולכן אליהו נעשה שליח מלאך למעלה, ואלו שמתדבקים יותר למלך.</p>	<p>ותאנא מיומא דאתברי עלמא קיימי קמיה דקב"ה ואתעכבו עד דמטא זמנא לאחתא לון בארעא! ואלין שליטו לעילא ותתא הה"ד חי יי אשר עמדתי לפניו אשר אני עומד לא כתיב אלא אשר עמדתי לבתר אהדר לאתריה? וסליק לאדריה ואינון אחרנין לא סלקין עד דימותון בגין דלא קיימו קודם לכן כאינון אחרנין ובגין כך אליהו אתעביד שליחא מלאכא לעילא ואלין דמתדבקין יתיר למלכא</p>
<p>מצאנו בספרו של אדם הראשון, שכל הרוחות הקדושות שלמעלה עושות שליחות, וכולן באות ממקום אחד שנשמותיהם של הצדיקים הן משתי דרגות שכלולות באחת, ולכן עולות יותר ודרגתן יתרה, וכך זה. וכל אותן שהיו טמונות שם ירדו ועלו בחייהן, כמו חנוך שלא נמצאה בו מיתה.</p>	<p>אשכחנא בספרא דאדם קדמאה דכל רוחין קדישין דלעילא עבדין שליחותא וכלהו אתיין מאתר חד דנשתמהון דצדיקייא מתרי דרגין דכלילין בחד ובג"כ סלקין יתיר ודרגיהון יתיר והכי הוא וכל אינון דהוו טמירין תמן נחתו וסליקו בחייהון כגון חנוך דלא אשתכח ביה מיתה</p>
<p>והרי בארנו הדבר הזה בחנוך ואליהו, ולמדנו מאה ועשרים וחמשה אלף דרגות [לצדיקים] הן לנשמות הצדיקים שעלו ברצון בטרם שנברא העולם, שהקדוש ברוך הוא מזמן אותן לעולם הזה בכל דור ודור, ועולות וטסות בעולם ונקשרות לצרור החיים. ועתיד הקדוש ברוך הוא לחדש בהן את העולם, עליהם כתוב כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו'.</p>	<p>והא אוקימנא מלה דא בחנוך ואליהו ותאנא³ מאה ועשרין וחמש אלף דרגין (ס"א לצדיקייא) לנשמתהון דצדיקייא סליקו ברעותא עד לא אתברי עלמא דקב"ה מזמנא להו בעלמא דין בכל דרא ודרא וסלקין וטאסין עלמא ומתקשרי בצרורא דחיי וזמין קב"ה להדתא עלמא בהו עלייהו כתיב כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו'</p>
<p>תענו את נפשותיכם נפשותיכם קאמר⁴ בגין נפשותיכם, כי ישראל נמצאים צדיקים לפני המלך הקדוש, ויהיה הרצון שלהם אל הקדוש ברוך הוא ולהדבק בו, כדי שיתכפר להם חטאם. ולכן מי שאוכל</p>	<p>תענו את נפשותיכם, נאמר נפשותיכם, כי ישראל נמצאים צדיקים לפני המלך הקדוש, ויהיה הרצון שלהם אל הקדוש ברוך הוא ולהדבק בו, כדי שיתכפר להם חטאם. ולכן מי שאוכל</p>

¹ עי' ויקהל קצו ע,א (לש"ו). לבדוק אם יש לש"ו בספרים

² אויעל אליהו בסערה השמים (רח"ו).

³ כי בצלם אלהים עשה את האדם הם ק"כ צרופים וה' אותיות השרש (רח"ו).

⁴ שהיל"ל נפשכם כמו (ישעיה נה, ג) שמעו ותחי נפשכם וזולתם. כי דוקא באומות העולם כתיב (בראשית לו, ו) נפשות ביתו, ובישראל (שמות א, ה) כל הנפש, וכמ"ש רז"ל, ולקמן יבואר טעם הריבוי. אבל הקדים תחילה סוד העינוי ואמר בגין דישראל (רמ"ז).

⁵ והענין שידוע שישראל מושרשים ברחל הנקראת כנסת ישראל, ובסגולת הימים שמן ראש השנה עד יום הכפורים ובזכות התשובה והשופר, נעשית הנסירה שכל דיני הזכר ניתנו בה בהמתקה, ואז מתערבב השטן כי אין לו עוד אחיזה באחורי רחל, וביום הכפור היא מתעלה לתוך הבינה ומקבלת ה' גבורות פנימיות בסוד חמשה ענויים וחמש תפילות, והיינו תשובה תשוב ה', ואז ישראל משתכחין כל אותו היום קמי מלכא קדישא, לפניו על זעיר (נ"א לפני ה'). זכאין, כי אין כח לשטן עליהם ובודאי שיהא רצונם ליוצרם, ולא תדבקא ביה, ממש בסוד הפנים כדי שיתכפר להם בהמתקת כל הדינים (רמ"ז).

⁶ פי' לפי שיפה כחם להתקן ולתקן השכינה, לכן מי שאוכל ושותה בתשיעי כאילו וכו' (רמ"ז).

⁷ זה מובן יפה כמ"ש בספר הכוונות, שבכל השנה אנו ממשיכים שפע לרחל מאי' באכילתנו והנאתנו בברכותיהם, והאכילה היא בסוד חיצוניות הבינה, אך ביום הכפורים הכל סוד רוחניות ונמשך השפע

<p>ומשתיא אשתכה בעשיראה ענויא דנפשא בתרין חולקין ואשתכה כאילו אתענית תשיעאה ועשיראה</p>	<p>ושותה בתשיעי ומענג את נפשו במאכל ובמשתה, נמצא בעשירי ענוי נפש בשני חלקים, ונמצא כאלו התענה תשיעי ועשירי.</p>
<p>את נפשותיכם לאכללא כלא גופא ונפשא¹ ולא תכנעא בהאי יומא לאתכפרא על חוביהון תאנא כי ביום הזה יכפר עליכם ביום הזה היום הזה מבעי ליה אלא ביום הזה דייקא דביה אתגלי עתיקא קדישא² לכפרה על חוביהון דכלא</p>	<p>את נפשותיכם, להכליל את הכל, גוף ונפש, ולהכנע ביום הזה, כדי לכפר על חטאם. למדנו כי ביום הזה יכפר עליכם. ביום הזה, היה צריך להיות היום הזה, אלא ביום הזה דווקא, שבו מתגלה העתיק הקדוש לכפר על חטאי כלם.</p>
<p>ד"א תענו את נפשותיכם ר' אבא פתח ואמר עיר קטנה ואנשים בה מעט וגו' עיר קטנה הא אוקמוה³ אבל עיר קטנה⁴ כד"א עיר עז לנו ישועה ישית חומות וחיל וגו' וכתוב ולא אבא בעיר⁵</p>	<p>דבר אחר תענו את נפשותיכם, רבי אבא פתח ואמר עיר קטנה ואנשים בה מעט וגו', עיר קטנה הרי פרשוה, אבל עיר קטנה, כמו שנאמר עיר עז לנו ישועה ישית חומות וחיל וגו', וכתוב ולא אבוא בעיר.</p>
<p>עיר קטנה זעירא היא⁶ דהיא בתראה מכלא⁷ תתאה מכלא⁸ שורוי רברבי⁹ תקיפין קדישין עיר הקדש אקרי ואנשים בה מעט¹⁰ זעירין אינון</p>	<p>עיר קטנה, קטנה היא שהיא אחרונה מהכל ותחתונה מהכל. חומותיה גדולות חזקות קדושות, נקראת עיר הקדש. ואנשים בה מעט, מעטים אותם שזוכים</p>

מפנימיות הבינה וכו' כנזכר שם. אך תחילה צריך שיושפעו לרחל בחי' החיצוניות שהן האכילה הגופנית כדי שתוכל לקבל הפנימיות. ועוד צריך להקדים מ"ש שם בספר הכוונות, שבימי התשובה נעשית הנסירה ספירה אחת בכל יום עד שנמצא שביום התשיעי הוא בהוד, והנה בו כלולים יסוד ומלכות שהם מחוברים תמיד ואין להפרידם ונקרא מדרגה אחת, ונמצא שברביעי האכילות של יום התשיעי שהוא הוד, נתקנה מדרגת יסוד ומלכות הכלולים בו, ונתקנו בבחי' החיצוניות ונסדרו יסוד ומלכות, ולכן יום העשירי שהוא כנגדם עולה רחל לבינה בפנימיות שה"ס ה' העינויים כנזכר, ונמצא שאכילות יום התשיעי גורם לעינוי יום העשירי שסודו יסוד ומלכות גי' עש"ר. וזהו בתרין חולקין, כי סתם נפש הוא רחל ושני חולקין שלה הם יסוד ומלכות, והיינו דכתיב נפשותיכם, מיעוט רבים שנים. אי נמי אפשר שיום תשיעי ועשירי ה"ס אלו התרין חולקין, דאמרין כאילו התענה תשיעי ועשירי, וגם לכן נקרא יום הכפורים, שנים (רמ"ז).

¹ הענין הוא כי הרגיש מילת את דהוי יתירא ואמר דאתא לאכללא כולא כו' (שער מאמרי רשב"י).
² נראה שהוא בסוד עליית זר"ן לדיקנא כמו שאנו מכוונים (מלכים א יח, לט) בה' הוא האלקים, ולכן אילו אמר היום הזה הוה משמע שעיצומו של יום, שה"ס הבינה, יכפר, אבל אומרו ביום הזה יכפר, ר"ל ביום הזה יכפר עליכם אותו הנסתר, וידוע שכל הדיקנא סודה שם א"ל, ומלת יכפר גי' י' פעמים א"ל. וזהו גם כן לפני ה' תטהרו גי' כת"ר (רמ"ז).

³ שפירשו רז"ל על האדם וכו' (רמ"ז).
⁴ ירצה שיותר יכון לפרש עיר קטנה על המלכות, שכן נקראת, בין מפאת (נ"א מפי) ישראל עיר עוז לנו, דהיינו ירושלים, ובין מפאת (נ"א מפי) הקב"ה ולא אבוא בעיר, ועי"ר גי' פ"ר ה' גבורות מנצפ"ך שהן הן כל עצמה וכוחה והויתיה (רמ"ז).

⁵ מלכות (רח"ו).
⁶ היינו בתחילת מציאותה (רמ"ז).

⁷ זה בתחילת הכל בהיותה בחינת פסיעה לבר (רמ"ז).

⁸ בבחי' עטרת זעיר ששם הוא שורשה הראשון כנודע. אי נמי אחרי מיעוטה שהיא ממש נקודה התחתונה מכל האצילות שהרי היא בראש הבריאה (רמ"ז).

⁹ נראה שהוא פירוש לפסוק הנזכר עיר עוז לנו וגו', ויאמר שאעפ"י שנתמעטה והושפלה, ביום הגאולה יושר שיר בארץ יהודה עיר עוז לנו, שה' ישית לנו ישועה בהקיץ אותה, חומות וחיל, שהן ג', והיינו ג' כלי המלכות חיצון תיכון ופנימי כנזכר בדרוש תיקון הנוק', דהיינו משלה ומשל זעיר ומשל אי', שלה שהם החיצונים, שהם רברבין, שהאחרים בתוכו, תקיפין משל זעיר, וקדישין משל אי', ובתוכם אור אבא, שלכן עיר הקדש איקרי, בין מטעם דאבא יסד ברתא, ובין שסתם כל אי' יש בתוכה אור אבא (רמ"ז).

¹⁰ לא אמר ואנשיה מעט, שאינו כן שהרי כל ישראל הם מושרשים בה וממנה יצאו, אלא הכוונה שמעט הם הזוכים להיות בה אנשים אנשי שם וזכרים להשפיע בה (רמ"ז).

<p>דזכאין לסלקא לגווה ולמשרי בה כד"א מי יעלה בהר יי' ומי יקום במקום קדשו² וגו' ועל דא אנשים בה מעט</p>	<p>להיכנס לתוכה ולשרות בה, כמו שנאמר מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו וגו', ועל זה אנשים בה מעט.</p>
<p>ובא אליה מלך גדול דא קב"ה לאזדווגא בה ולמשרי בה וסבב אותה כד"א ואני אהיה לה נאם יי' חומת אש סביב וגו' ובנה עליה מצודים גדולים דבנה שורוי רברבין תקיפין יאיאן ושפירין (ס"א מכל אבנין יקירין) קדישין עיר הקדש אקרי³</p>	<p>ובא אליה מלך גדול, זה הקדוש ברוך הוא להזדווג עמה ולשרות בה, וסבב אותה כמו שנאמר ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב וגו', ובנה עליה מצודים גדולים, שבנה חומותיה גדולים וחזקים נאים ויפים (מכל אבנים יקרות) וקדושים, ונקראת עיר הקדש.</p>
<p>וכל יקרא דמלכא עייל בגווה ובג"כ היא בלחודהא כלילא מכל עטרי דמלכא וכל עטרי מלכא בה מתעטרין בג"כ ואנשים בה מעט כתיב ומצא בה איש מסכן וחכם הה"ד נקי כפים ובר לבב מסכן כד"א ויבן ערי מסכנות לפרעה מתעטר בעטרין תקיפין בעטרי אורייתא בעטרי פקודי</p>	<p>ואת כל כבוד המלך הכניס לתוכה, ולכן היא לבדה כלולה מכל עטרות המלך, וכל עטרות המלך מתעטרים בה. לכן כתוב ואנשים בה מעט, ומצא בה איש מסכן וחכם, זהו שכתוב נקי כפים ובר לבב. מסכן, כמו שנאמר ויבן ערי מסכנות לפרעה, מתעטר בעטרות חזקות, בעטרות התורה, בעטרות של מצוות.</p>
<p>אורייתא דמלכא וחכם דזכי בה⁴ בהאי חכמה וחכם דהוא חכים יתיר מכלא לעיינא בפולחנא דמאריה בגין למזכי בה ולאעלא בה הה"ד ומלט הוא את העיר בחכמתו ומלט כמו אמלטה נא ואראה את אחי אמלטה נא שמה אוף הכא</p>	<p>תורת המלך וחכם שזוכה בה בחכמה הזאת, וחכם שהוא יותר חכם מכלם, לעיין בעבודת רבונו כדי לזכות בה ולהכנס אליה, זהו שכתוב ומלט הוא את העיר בחכמתו. ומלט כמו אמלטה נא ואראה את אחי, אמלטה נא שמה, כמו כן כאן.</p>
<p>ומלט הוא את העיר בחכמתו ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא ואדם לא זכר למעבד פקודי אורייתא לאשתדלא באורייתא כההוא גבר מסכנא דאתחבר בכלא</p>	<p>ומלט הוא את העיר בחכמתו, ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא, ואדם לא זכר לעשות מצוות התורה לעסוק בתורה, כאותו איש עני שהתחבר בכל</p>
<p>ס"א</p>	
<p>בגין למזכי בה</p>	<p>כדי לזכות בה.</p>
<p>ואמרתי אני טובה חכמה מגבורה דהא בההוא עלמא לא יהבין רשו למיעל בר הני זכאי קשוט הני דמשתדלי בה באורייתא יומא ולילי ומתעטרי בפקודי אורייתא בהאי עלמא למיעל בהו לעלמא דאתי</p>	<p>ואמרתי אני, טובה חכמה מגבורה, שהרי באותו עולם לא נותנים רשות להיכנס פרט לאותם צדיקי אמת, אלו שעוסקים בתורה ימים ולילות, ומתעטרים במצוות התורה בעולם הזה להיכנס בהם לעולם הבא.</p>
<p>וחכמת המסכן בזויה ודבריו אינם נשמעים דהא בני נשא לא מסתכלין ביה ולא בעאן לאתחברא ביה ולאצית למלוי דתאנא כל מאן לדבריו. שלמדנו כל מי שמקשיב לדברי</p>	<p>וחכמת המסכן בזויה, ודבריו אינם נשמעים, שהרי בני אדם אינם מסתכלים עליו, ולא רוצים להתחבר עמו ולהקשיב לדבריו. שלמדנו כל מי שמקשיב לדברי</p>

¹ ה"ס מלכות דמלכות בשר התפוח כהר (רמ"ז).

² הוא פנימיות היסוד ששם הקדש האמיתי, שבהזדווג הזעיר עמה היא מתקדשת באור יסוד אבא שבתוך יסוד זעיר (רמ"ז).

³ יקר היא הטיפה (רח"ו).

⁴ מלכות רה"ק (רח"ו).

<p>דאציית למלוי דאורייתא זכאה הוא בהאי עלמא וכאילו קביל תורה מסיני ואפילו מכל בר נשי נמי בעי למשמע מלוי דאורייתא ומאן דארכין אודניה לקבליה יהיב יקרא למלכא קדישא ויהיב יקרא לאורייתא² עליה כתיב היום הזה נהיית לעם ליי' אלהיך</p>	<p>התורה, אשריו בעולם הזה, וכאילו קבל תורה מסיני, ואפילו מכל אדם גם כן צריך לשמוע דברי תורה, ומי שמרכין אזניו כנגדו נותן כבוד למלך הקדוש, ונותן כבוד לתורה, עליו כתוב היום הזה נהיית לעם לה' אלהיך.</p>
<p>תאנא יומא³ חד הוּו אזלי חברייא עמיה דר"ש אר"ש חמינא אלין עמין כלהו עלאי וישראל תתאי מכלהו מ"ט בגין דמלכא אשרד מטרוניתא מניה ואעיל אמהו באתרהא כד"א תחת שלש רגזה ארץ וגו' תחת עבד כי ימלוך וגו' ושפחה כי תירש נבירתה⁴</p>	<p>למדנו, יום אחד היו הולכים החברים עם רבי שמעון, אמר רבי שמעון ראיתי שהעמים הללו כולם עליונים וישראל תחתונים מכלם, למה. משום שהמלך שלח ממנו את המלכה, והכניס שפחה במקומה, כמו שנאמר תחת שלוש רגזה ארץ וגו', תחת עבד כי ימלוך וגו', ושפחה כי תירש גברתה.</p>

¹ הגם שיהיה קטן ממנו נא תהיה לו בושה לשמוע דבריו כמש"ה מכל מלמדי השכלתי והטעם כי עדותיך שהיא התורה שיחה לי והיא המדברת לי ולא המלמד, כי ממנה אני עושה עיקר לימודי (מ"מ).

² הכוונה כי בהיותם האדם רודף ושומע התורה אף אם לא יהיו בה דברי חידוש כל כך נותן כבוד למלך שמפני שהוא צוה על התורה הוא שומעה אף אם אינם חדוש לו, וגם כן יהיב יקרא לאורייתא שיורה על מעלת התורה שאף על פי שאינו חידוש לו שומע אותו ואוהב אותו לרוממות מעלתו, וכן היה דרך הרשב"י ע"ה וחביריו היו מטים אזניהם לשמוע. אפילו דברי התינוקות ואפילו דברי החמרים לתת כבוד להקב"ה ולתורתו, והענין כי כל תורה שעוסקים בה בעולם הזה לשמה הוא מיוחד למעלה, ולזה נאמר מסיר אזניו משמוע תורה שגם התפלה אינה חידוש ועם כל זה היא מיוחדת למעלה וזהו כבוד להקב"ה וכבוד לתורה שעל ידי התורה מתייחד קב"ה בשכינתיה (אור יקר).

³ קודם שנפרש דברי הרשב"י ע"ה ראוי שנקדים אל הדרוש הזה הקדמה אחת ואף אם הארכנו בביאור הענין בספ"ר עם כל זה נקדים הענין בקצרה, והוא להציל המעיין שלא יחשוב בראותו הדברים האלו וכיוצא בהן היות הדברים כפשוטם חס ושלום, כי הקב"ה קדוש וכי יעלה על הדעת ואפילו בהיכל קדשי הקדשים אין מלאך ולא שרף ולא שום בריה יכולה ליכנס ואיך יעלה על הדעת שתכנס שפחה במקום גברתה, אך הכוונה כי העולם מתנהג על פי המדות העליונות, והמדות העליונות כולם משפיעות וממשיכות שפע אל המלכות, והיינו היות התפארת בשש קצוות שהם סדר זמני ההנהגה מתייחדת עם המלכות והמלכות מחלק מזון מהשפע הנזכר מ(ה)נהגת ומנהלת העליונים והתחתונים חצונים ופנימיים, וגם בהיות ישראל על אדמתם היתה בחינה אחת אל המלכות הנקראת בבחינה זו אופן אחד בארץ ופירשנו בשיר השירים או פן חד, ופירוש בארץ פירוש בבחינה זו של המלכות היא בארץ לנהל התחתונים, ומשם רועה אבהן ובנין דישראל, וממה שרמסו ישראל ברגליהם היה נמשך אל החיצונית הארורה אויבתי לי לזון את בניה וזהו סוד פרי החג, וכאשר גרמו עוננו ונחרב בית תפארתנו הפן הזה אשר בארץ היא עמנו בגלות שוממה, פירוש שאין הנהגה על ידה אלינו אלא היא נתלבשה בלבושי גלות לבושי חול והיא מנהגת על ידי השפע ההוא התחתונים, ואותם לבושי חול שהם מצד מטטרו"ן סביב למשכנו יחנו החיצונים הגויים ואמן המקוללת תובעת חלקה וחלק אנשיה, ואנחנו בגלותינו יונקים משריה המקוללות מפני שאנו נזונים על ידה, וזה לעומדים חוצה לארץ שהם עובדים ע"ז בטהרה שהם אומרים ברך עלינו וכו' את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה ואין ספק ששפע הזה נתן למקוללת לזון בניה שהם עיקר ואנחנו טפלים להם ומתמציתן אנחנו נזונים, כי אין שפע מתחלק חוצה לארץ אלא ינתן לשר של אומה ההיא והמדינה ההיא כאומרו ועל המדינות בו יאמר אי זו וכו', והנה אמנו אין בידה להשפיענו מפני שנטלה ההנהגה ממנה בערך שאין ההנהגה ממנו אלינו בלתי אמצעי, ולכן ענין זה יוחס בלשון "שפחה תירש גברתה" שהיא נוטלת חלק השפעה ומחלקת לבניה כרצונה, משל לבן מלך שבהיותו בהיכל אביו היתה פרנסתו ומנת מזונותיו נתונות לאמו ואמו זנה אותו בהנהגה, וכאשר הרבה לפשוע גרשו אביו מאת פניו והוא ואמו בגולה הלכו בין הגוים, בהיותו שם המלך אביו נותן מזונותיו בצמצום על ידי השפחה ההיא שהבן בביתה והשפחה ההיא נותנת לבניה, ומותרם נותנת לבן המלך, ואין לה דעת ותבונה להשיג שכל המזון לא נתן לה אלא על ידי בן המלך שברשותה, והנה בערך נתינת המזון הרי שפחה יורשת גברתה כי הנהגת בן המלך על ידה והיא נושאת משאת בן המלך מאת פני המלך, לא שהיא תכנס לפני המלך חס ושלום אלא שהמלך נותן את המשאת ביד השר, והשר אל העבד, ועבדו אל השפחה, ומטעם שמתוך היכל המלך יוצא החלק אל השפחה אין לך פגם גדול מזה אל המלך ואל המלכה, הנה בזה נתבאר ענין איך שפחה תירש גברתה, אמנם גלות שכינה התחלנו הנה בביאורו ולא נשלם מפני שהארכנו בספ"ר בשער אבי"ע והנה הקיצור יפה (אור יקר).

⁴ עיין בסה"כ דרוש ראש השנה ויוה"ך ותבין המכוון כי הוא ענין נסתר (מ"מ).

<p>מאן שפחה היא כתר נוכראה! דקטל קב"ה בוכרא דלהון במצרים דכתיב עד בכור השפחה אשר אחר הריחים אחר הריחים הות יתבת? בקדמיתא והשתא האי שפחה תירש גבירתה</p>	<p>מי השפחה, זוהי כתר הנכרי, שהקדוש ברוך הוא הרג את הבכור שלהם במצרים, שכתוב עד בכור השפחה אשר אחר הרחים, בתחילה היא היתה יושבת אחר הרחיים, ועכשיו השפחה הזו תירש גברתה.</p>
<p>בכה ר"ש ואמר מלכא בלא מטרוניתא לא אקרי מלכא מלכא דאתדבק בשפחה באמהו (דילה) דמטרוניתא אן הוא יקרא דילה וזימנא קלא לבשרא למטרוניתא ולימא גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלם הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע הוא כלומר צדיק³ הוא נושע בגין דהוה רכיב עד השתא באתר דלאו דילה באתר נוכראה ויניק ליה</p>	<p>בכה רבי שמעון ואמר, מלך בלי מלכה לא נקרא מלך, מלך שנדבק בשפחה, באמה (שלה) של המלכה, איפה כבודו. ועתיד קול לבשר למלכה ולומר, גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלים הנה מלכך יבוא לך צדיק ונושע הוא, כלומר צדיק הוא נושע, כי היה רוכב עד עכשיו במקום שאינו שלו, במקום נכרי, ומיניק אותו.</p>
<p>ועל דא כתיב עני ורוכב על חמור עני (דלא) הוה בקדמיתא⁴ ורוכב על חמור כמה דאוקימנא אינון כתרין תתאין דעמין עכו"ם דקטיל קב"ה בוכרא דלהון במצרים הה"ד וכל בכור בהמה והא אוקימנא מלי</p>	<p>ועל זה כתוב עני ורכב על חמור. עני (שלא) היה בראשונה, ורוכב על חמור כמו שבארנו, אותם כתרים תחתונים של עמים עובדי כוכבים ומזלות, שהקדוש ברוך הוא הרג את הבכור שלהם במצרים, זהו שכתוב וכל בכור בהמה, והרי בארנו הדברים.</p>
<p>כביכול צדיק ונושע הוא הוא ודאי יתיר מכלא בגין דעד השתא שארי צדיק בלא צדק והשתא דיזדווגון כהדא צדיק ונושע הוא דהא לא יתיב בסטרא אחרא תאנא הצדיק אבד ואין איש שם על לב וגו' קרא קשיא הצדיק אבד נאבד מבעי ליה מהו אבד אלא אבד ממש ומאי אבד למטרוניתא ואתדבק באתר אחרא דאקרי שפחה</p>	<p>כביכול צדיק ונושע הוא, הוא ודאי יותר מהכל, כי עד עכשיו שרוי צדיק בלי צדק, ועכשיו שיזדווגו כאחד, צדיק ונושע הוא, שהרי אינו יושב בצד האחר. למדנו הצדיק אבד ואין איש שם על לב וגו', פסוק זה קשה, הצדיק אבד, היה צריך להיות נאבד, מה זה אבד. אלא אבד ממש, ומה אבד, אבד למלכה, ונדבק במקום אחר שנקרא שפחה.</p>
<p>אמר רבי יצחק לר"ש אי ניהא קמיה דמר הא דתנינן דכתיב וצדיק יסוד עולם מאן דאמר דעל שבעה קיימי קיימא עלמא ומאן דאמר על חד קיימא עלמא היך מתישרן מלי</p>	<p>אמר רבי יצחק לרבי שמעון, אם נוח לפני מורי, זה ששינוי שכתוב וצדיק יסוד עולם, יש מי שאומר שעל שבעה עמודים עומד העולם, ויש מי שאומר על עמוד אחד עומד העולם, איך הדברים מתיישבים.</p>
<p>א"ל כלא מלה חד הוא דהא ז' אינון ובהו אית חד קיימא דאקרי צדיק וקיימי עליה⁵ ועלמא בהאי אתקיימא⁶ וכד אתקיימא עלמא עליה</p>	<p>אמר לו הכל הוא דבר אחד, שהרי שבעה הם, ובהם יש עמוד אחד שנקרא צדיק, ועומדים עליו, והעולם מתקיים</p>

¹ מלכות הרשעה (רח"ו). מה שכתוב מכל חכמת מצרים, ואמרו בפ' ויחי (רכג ע"ב) דא חכמה תתאה דאקרי שפחה דבתר ריחיא, והוא מלכות הרשעה כתר נוכראה, כמ"ש בפ' אחרי (סט ע"א) וע' בפ' בא (לז ע"ב), והנה הוא כל ידיעת הקליפות והחיצונים (דע"ה ח"ב פה ע"ב).

² פ' אחר מחנות שכינה ועין בפ' בא מ"ש על פ' זה (מ"מ).

³ יסוד (רח"ו).

⁴ פ' שבזמן הבית היה היסוד עשיר בכמה מיני הארות, ובגלות הוא בעינות עני ח"ו (מ"מ).

⁵ פ' ו"ק משפיעים ביסוד הנק' צדיק (מ"מ).

⁶ בהאי אתקיימא פ' מ' מתקיימת ע"י היסוד (מ"מ).

<p>כאילו אתקיים על כולו שבעה¹ ועל דא כתיב וצדיק יסוד עולם² והא אוקימנא מלי בכמה אתר הדברים בכמה מקומות.</p>	<p>על זה. וכשהעולם מתקיים עליו כאלו שהתקיים על כל השבעה, ועל כן כתוב וצדיק יסוד עולם, והרי בארנו את הדברים בכמה מקומות.</p>
<p>ותאנא האי שפחה זמינא לשלטאה בארעא קדישא דלתתא כמה דהות ממרוניתא שלטא בקדמיתא דכתיב צדק³ ילין בה והשתא שפחה כי תירש גבירתה בכלא</p>	<p>ולמדנו השפחה הזו עתידה לשלוט בארץ הקדושה שלמטה, כמו שהיתה המלכה שולטת בראשונה, שכתוב צדק ילין בה, ועכשיו שפחה כי תירש גבירתה בכל.</p>
<p>וזמין קב"ה לאתבא למטרוניתא לאתרהא כקדמיתא וכדין ממאן הוא חדוותא הוי אימא חדוותא דמלכא וחדוותא דמטרוניתא חדוותא דמלכא בגין דיתוב לה ויתפרש משפחה כדקא אמינא וחדוותא דמטרוניתא בגין דיתוב לאודוונא במלכא הה"ד גילי מאד בת ציון וגו'</p>	<p>ועתיד הקדוש ברוך הוא להשיב את המלכה למקומה כבראשונה, ואז של מי היא השמחה, הוי אומר שמחת המלך, ושמחת המלכה. שמחת המלך משום ששייב אותה ויפרד מן השפחה כפי שאמרנו, ושמחת המלכה כי תשוב להזדווג עם המלך, זהו שכתוב גילי מאד בת ציון וגו'.</p>
<p>ת"ח כתיב והיתה זאת לכם לחקת עולם והיתה לכם מבעי ליה מאי זאת הא דאמרן לחקת עולם בכל אתר ואתר חקת עולם אתקרי גזרה דמלכא⁴ דעייל כל נימוסוי באתר דא ואסתים לון כמאן דסתים כלא באסקופא חדא חקת עולם ודאי בהאי זאת</p>	<p>בא וראה כתוב והיתה זאת לכם לחקת עולם, היה צריך להיות והיתה לכם, מה זה "זאת", זה שאמרנו לחקת עולם בכל מקום ומקום חקת עולם נקראת גזרת המלך, שמכניס את כל הנהגותיו במקום הזה, וסותם אותם כמו שסתום הכל באוצר אחד. חקת עולם ודאי, בזאת הזו</p>
<p>סמ/ב</p>	
<p>רשים וחקק כל גניזין דיליה וכל טמירין דיליה</p>	<p>רשם וחקק את כל הגנזים שלו, ואת כל המטמונים שלו.</p>
<p>בחדש השביעי בעשור לחדש בעשור דייקא⁵ כמה דאוקימנא תענו את נפשותיכם ודאי הכי הוא והא אתמר נפשותיכם ודאי דהר בנפשא תלייא מלתא ובגין כך אכילה ושתייה מתשיעאה יתיר מיומא אחרא</p>	<p>בחודש השביעי בעשור לחדש, בעשור בדיוק, כמו שבארנו, תענו את נפשותיכם ודאי, כך זה, והרי נאמר נפשותיכם ודאי, שהרי בנפש תלוי הדבר, ולכן אכילה ושתייה מהתשיעי יותר מיום אחר.</p>
<p>ואע"ג דהאי מלה אתמר בגוונא אחרא וכלא שפיר והאי והאי מלה חדא⁶ וכל חד באתריה והכי הוא ותאנא בהאי יומא כל חידו וכל נהירו וכל וותרנותא דעלמין כלהו תליין באימא עלאה</p>	<p>ואף על גב שהדבר הזה נאמר בצורה אחר, והכל יפה, וזה וזה דבר אחד, וכל אחד במקומו, וכך זה, ולמדנו ביום הזה כל השמחה וכל האור וכל הסליחה של העולמות כולם תלויים באם העליונה,</p>

¹ ע"י לקמן קמג ע"א ובח"א קפו ע"א (לש"ו).

² פי' יסוד הנק' צדיק הוא יסוד המ' הנק' עולם (מ,מ).

³ מלכות (רח"ו).

⁴ מלכות (רח"ו).

⁵ מלכות (רח"ו). ולפ"ז מ' קראה בג' שמות לחקת עולם היא מ' בחדש הז' היא מ' הנק' חדש בעשור לחדש היא ג"כ מ' שהיא ספי' עשירית כי כמה בחי' יש במ' ונלע"ד דיש לפ' בחדש הז' היא מ' והיא מקבלת מהבינה הנק' בעשור לחדש שהוא יוה"ך שרווח לביני' וז"ש בעשור דייקא ועיין בפ' בא בדף מ' ע"ב שאמר כן בהדי' שעשור היא שכינה וממשיכים אותה לחדש שהיא המ' (מ"מ).

⁶ פי' שודאי ביה"ך יש לו עינוי בתרין חולקין בשביל שהורגל באכילה מרובה בתשיעי אבל עכ"ז ע"י האכילה ההיא ימצא כח לסבול העינוי (מ"מ).

<p>דכל מבוועין נגדין ונפקין מנה וכדין נהירין כל אינון בוצינין ונהרין בנהירו בחדוותא עד דמתבסס כלא וכדין כל אינון דינין אשתכחו בנהירו ודינא לא אתעביד ועל דא תענו את נפשותיכם</p>	<p>שכל המעיינות נמשכים ויוצאים ממנה, ואז מאירים כל אותם מאורות ומאירים באור ובשמחה עד שהכל מתבשם, ואז כל אותם הדינים נמצאים באור, והדין לא נעשה, ועל כן תענו את נפשותיכם.</p>
<p>אמר רבי אבא הא אוקים לה מר מן גופא דמתניתא לא גלו ישראל מארצם עד שכפרו בקב"ה דכתיב אין לנו חלק בדוד ולא נחלה בבן ישי והא אתמר קרא אחרינא אשכחנא בהאי דכתיב ראה ביתך דוד¹ א"ל הכי הוא ודאי בית דוד אקרי כמה דכתיב בית יעקב לכו ונלכה באור ה'</p>	<p>אמר רבי אבא, הרי מורנו באר אותה מגוף המשנה, לא גלו ישראל מארצם עד שכפרו בקדוש ברוך הוא, שכתוב אין לנו חלק בדוד ולא נחלה בבן ישי, והרי נאמר פסוק אחר, מצאנו על זה שכתוב ראה ביתך דוד, אמר לו כך זה ודאי, בית דוד נקרא כמו שכתוב בית יעקב לכו ונלכה באור ה'.</p>
<p>בית יעקב² כד"א ובית תפארתי אפאר לכו ולנכה באור יי³ דכתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ונטע האי גן לאשתעשעא ביה עם צדיקיא דביה שריין</p>	<p>בית יעקב כמו שנאמר, ובית תפארתי אפאר לכו ונלכה באור ה', שכתוב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. ונטע את הגן הזה להשתעשע בו עם הצדיקים, שבו הם שרויים.</p>
<p>תאנא כתיב אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא וגו' ועניתם את נפשותיכם וכתיב והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי וגו' אך דכתיב⁴ מאי קא בעי הכא</p>	<p>למדנו כתוב אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכיפורים הוא וגו', ועניתם את נפשותיכם. וכתוב והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי וגו', כתוב "אך", מה הוא רוצה כאן.</p>
<p>אמר ליה למיעוטא קא אתיין דכיון דאמר ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש אמר (לבתר) אך בעשור⁵ אך עשור מבעי ליה דבעשור תליין מלתא⁶</p>	<p>אמר לו, זה בא למעט שכיון שאמר ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש, אמר (אחר כך) אך בעשור, והיה צריך להיות אך עשור, שבעשור הדבר תלוי.</p>
<p>אמר ליה אי הכי⁷ אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם ותנינן אך חלק חציו אסור באכילת חמץ וחציו מותר אוף הכא אך בעשור לחדש אימא דחציו אסור במלאכה (נ"א</p>	<p>אמר לו אם כך אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם, ושנינו אך חלק, חציו אסור באכילת חמץ וחציו מותר, כמו כן כאן אך בעשור לחדש, אמר שחציו אסור במלאכה (באכילה), וחציו</p>

¹ פי' וצריך להבין מאי קאמר ומשני בית דוד איקרי בהמ' היא בית דוד המלך (מ"מ).
² אשת ז"א (רח"ו).

³ פי' הם המוחין דאור"א הבאים לזעיר הנק' הוי"ה וכדמפרש אך עשיר מבע"ל פי' כיון דמעט התשיעי א"כ אך עשור מבע"ל ומשני דבעשור תליין מלתא ר"ל שעיקר התיקון של ישראל הוא ע"י הבינה שהיא יוה"ך וזהו בעשור לחדש, א"נ בעשור היא המ' כדלעיל (מ"מ).

⁴ קראי פליגי אך משמע חציו לחקת עולם משמע כולו, ותיירץ שבא למעט תשיעי מעינוי (אור יקר).

⁵ ירצה לא לחלק העשור בעצמו לחצאים לזה לא אמר אך (ב)עשור דהאי משמע העשור בעצמו חלק, אלא תיקן הלשון ואמר "אך בעשור" ירצה מעט שבעשור לבד, וזהו שאמר "דבעשור תליין מלתא" וכו' (אור יקר).

⁶ בא לומר אך חלק חציו תשיעי לאכלו כי בעשור לבד הוא מה שצוייתי להתענות, וזהו שאמר אך בעשור [ולא] אך עשור דבעשור וכו', ולזה הוקשה לו מאך ביום הראשון שלא פירשו ב' דביום הראשון אלא שממש יום ראשון עצמו חלק (אור יקר).

⁷ דב' דבעשור לומר לא צוייתי עינוי אלא בעשור, נפרש כן בבית דביום הראשון ויהיה כל יום הראשון אסור ולא שיום ראשון פי' יום י"ד וחלק חציו כנודע, לזה אמר דלגבי עינוי הכי הויא דחציו לחוד הוי עינוי לגבי נפש דהיינו עינוי וסיגוף ממש, חציו אין בו עינוי שעדיין לא נסתגף בתענית, והיה עולה על דעתי שלא יאכל חצי תשיעי כדי שישתגף כל עשירי בתענית וסיגוף שבתחלת עשירי מיד יהיה רעב ומתענה הנפש, לזה אמר אך חלק בעינוי נפש לא בעינוי גוף, שכל היום אסור באכילה ושתיה אמנם הנפש אינה מסתגפת אלא מחציו (אור יקר).

מותר.	באכילה) וחציו מותר
אמר לו כמו כן כאן ב"ועניתם את נפשותיכם" זה תלוי, שהרי עינוי לא נמצא אלא מחצות היום ואילך, ויפה הוא, "אך" חלק ב"ועניתם את נפשותיכם".	א"ל אוף הכא בועניתם את נפשותיכם תליא דהא ענוי לא אשתכח אלא מפלגות יומא ולהלאה ושפיר הוא אך חלק בועניתם את נפשותיכם
אמר רבי אלעזר כתוב כי ביום הזה יכפר עליכם וגו', היה צריך להיות אכפר עליכם, אלא יכפר עליכם, להכליל את היובל שממשיך מעיינות להשקות ביום הזה לכל צד, לרוות את הכל ולהשקות את הכל, וזה עליכם. כלומר עבורכם, לטהרכם ביום הזה, שכתוב לפני ה' תטהרו, ולא ישלט עליכם הדין.	א"ר אלעזר כתיב כי ביום הזה יכפר ¹ עליכם וגו' אכפר עליכם מבעי ליה ² אלא יכפר עליכם לאכללא יובלא ³ דנגיד מבוועי ⁴ לאשקאה בהאי יומא לכל עיבר ⁵ לארואה כלא ולאשקאה כלא ⁶ ודא עליכם ⁷ כלומר בגיניכון לדכאה לכון בהאי יומא דכתיב לפני יי ⁸ תטהרו ⁹ ולא ישלוט עלייכו דינא
רבי יהודה אמר אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם ורוצה לטהר אותם, שלא ימצא בהם חטא, כדי שיהיו בני היכלו, וידורו בהיכלו, ולעתיד לבא כתוב, וזרקתי עליכם מים טהורים וגו'.	ר' יהודה אמר זכאין אינון ישראל דקב"ה אתרעי בהו ובעי לדכאה להו דלא ישתכח בהו חובא ¹⁰ בגין דיהון בני היכליה ¹¹ וידורון בהיכליה ¹² ולזמנא דאתי כתיב וזרקתי עליכם מים טהורים וגו'
רבי יהודה פתח שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'. שנינו בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם, רצה לברא אדם, נמלך בתורה אמרה לפניו	רבי יהודה פתח שיר המעלות ממעמקים קראתיך יי' תנינן בשעתא דברא קב"ה עלמא למברי ב"נ אמליך באורייתא ¹³ אמרה קמיה תבעי למברי האי ב"נ זמין הוא למחטי קמך זמין

¹ יכפר למעלה לטהר אתכם למטה וזהו שאמר לדכאה לכון (אור יקר).
² פי' כיון שהזעיר שהוא תורה שבכתב הוא המדבר הול"ל אכפר ותירץ יכפר הוא יובלא שהיא הבינה, ושיעור הכתוב הזעיר אומר כי ביום הזה שהוא יוה"ך שבו מתענים ישראל, יכפר עליכם הבינה וזה פי' אחר הפך דלעיל (מ"מ).
³ שמבינה ולמעלה הוא לנסתר ולא לנוכח כענין אומרו הנני יוסיף ימך כדפירשו בזוהר פרשת וירא סימן א', ואמר "לאכללא" מפני שאין ספק שהכפרה היא נמשכת מהספירות התחתונות גם כן כאומרו וסלחת לעוני לנוכח וכמוהו רבים (אור יקר).
⁴ הוא סוד יו"ד נקודת המקום (אור יקר).
⁵ הוא המשכת המקורות מהמבוע דהיינו י' בעצם הבינה כענין הוויין המתפשטין מינה ובה ובחכמה הם יודין ונמשכים ווין לכל עיבר לכל שש קצוות המתגלים (אור יקר).
⁶ בערך אותם הצמאים למימי הרחמים דהיינו צד הדין והגבורה ולרואה אותם שהם מצד החסד שהם שותים תמיד מימי הרחמים ועתה הם יונקים בשופע ובשובע, ולשקאה כולא הם התחתונים שאין השפע מתפשט בתמידות אליהם לכך עתה מתשקים ממש (אור יקר).
⁷ קשיא ליה דעליכם כתיב דהיינו יכפר על ישראל ואם כן איך אפשר לפרש על השפעה הנשפע על המדות, ותירץ כי הכוונה בעבורכם כדי שיושפע אל ישראל הכפרה למטה שאמר לדכאה לכון ירצה בעבורכם (אור יקר).
⁸ הכוונה שם לפני ה' מהבינה הקודמת אל התפארת (אור יקר).
⁹ והא כיצד שיגלגל רחמיו במדותיו בענין שלא יושפע הדין עליכם בעבורכם כדפי' (אור יקר).
¹⁰ ר' יהודה פליג עליה דר' אלעזר דלא אצטרך לפירושי עליכם בעבורכם אלא עליכם ממש דהיינו שעל ישראל נשפע בסוד נשמתם למעלה הטהרה והכפרה, וזהו שאמר "דלא ישתכח לון חובין" דלדברי ר' אלעזר אין העונות בעצמם מתבטלין אלא שהדין נהפך לרחמים והעונות אינם נזכרים, ור' יהודה אמר דמש מדכי להו והענין דהא תליא בסוד הנשמה למעלה (אור יקר).
¹¹ ראויים ליכנס בהיכל ולא ליכנס בעת הצורך אלא קבועים וידורון וכו' (אור יקר).
¹² בקבע בהיכליה דהיינו הנשמות בדיוקן שבמלכות, והכרח גמור לדעתו וזרקתי עליכם מים טהורים דהיינו עליכם ממש ואין לעקם המקרא ולפרש בעבורכם (אור יקר).
¹³ היא מ' הנק' תורה שבע"פ והזעיר נמלך עונה וז"ש בסמוך אמר לה לתשובה אנא בעינא למברי ב"נ וכו' ונודע שהתשובה היא הבינה אמור מעתה מ"ש אמליך באורייתא לא קאי על הבינה אלא על המ' כמ"ש (מ"מ).

<p>הוא לארנזא קמך אי תעביד ליה כעובדוי הא עלמא לא יכיל למיקם קמך כ"ש ההוא ב"נ</p>	<p>תרצה לברא האדם הזה, עתיד הוא לחטוא לפניך, ועתיד הוא להרגיז לפניך, אם תעשה לו כמעשיו הרי העולם לא יוכל לעמוד לפניך, כל שכן אותו האיש.</p>
<p>א"ל וכי למננא אתקרניא אל רחום וחנון ארך אפים ועד לא ברא קב"ה עלמא ברא תשובה אמר לה לתשובה אנא בעינא למברי ב"נ בעלמא על מנת דכד יתובון לך מחוביהון דתהוי זמינא למשבק חוביהון ולכפרא עלייהו ובכל שעתא ושעתא תשובה זמינא לגבי בני נשא</p>	<p>אמר לה, וכי לחינם נקראתי אל רחום וחנון ארך אפים, וטרם שברא הקדוש ברוך הוא את העולם, ברא תשובה. אמר לה לתשובה, אני רוצה לברא אדם בעולם על מנת שכאשר ישובו לך מחטאיהם, שתהיי עתידה לעזוב את חטאיהם ולכפר עליהם, ובכל שעה ושעה התשובה זמינה לאנשים.</p>
<p>וכד בני נשא תייבין מחוביהו האי תשובה תבת לגבי קב"ה וכפר על כלא ודינין אתכפיין ומתבסמאן כלהו וב"נ אתדכי מחוביה אימתי אתדכי ב"נ מחוביה בשעתא דעאל בהאי תשובה כדקא חזי</p>	<p>וכשאנשים שבים מחטאיהם, התשובה הזו שבה לקדוש ברוך הוא, והוא מכפר על הכל, והדינים נכנעים, וכולם מתבשמים, ואדם נטהר מחטאו. מתי נטהר אדם מחטאו, בשעה שנכנס לתשובה הזו כראוי.</p>
<p>ר' יצחק אמר דתב קמי מלכא עלאה וצלי</p>	<p>רבי יצחק אמר ששב לפני המלך העליון ומתפלל</p>
<p>ע/א</p>	
<p>צלותא מעומקא דלבא הה"ד ממעמקים קראתיך יי' ר' אבא אמר ממעמקים¹ קראתיך יי' אתר גניז הוא לעילא והוא עמיקא דבירא² ומהאי נפקין³ נחלין ומבועין⁴ לכל עיבר⁵ וההיא עמיקא דעמיקתא אקרי תשובה⁶ ומאן דבעי לאתבא ולא אתדכאה מחובוי בהאי עומקא אצטריך למקרי⁷ לקב"ה הה"ד ממעמקים קראתיך יי'</p>	<p>תפלה מעומק הלב, זהו שכתוב ממעמקים קראתיך ה'. רבי אבא אמר ממעמקים קראתיך ה', מקום גנוז הוא למעלה, והוא עומק הבאר, ומזה יוצאים נחלים ומעיינות לכל צד. ואותו עומק העמוקים נקרא תשובה, ומי שרוצה לשוב ולהטהר מחטאיו, בעומק הזה הוא צריך לקרא לקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב ממעמקים קראתיך ה'.</p>
<p>תאנא בשעתא⁸ דהוה ב"נ חב קמי מאריה וקריב קרבניה על מדבחא וכהנא מכפר עליה</p>	<p>למדנו בשעה שהיה אדם חוטא לפני רבונו ומקריב קרבנו על המזבח, והכהן</p>

¹ יקשה שיאמר מעומק קראתיך מאי עמקים מרובים (אור יקר).
² פי' יסוד דאימא הנק' עמיקרא דבירא כמ"ש בפ' בשלח בדף ס"ד ע"ב וכתב הרב שהבינה נק' עמיקא דבירא לפי שממנה נמשכים מ"ן לבאר התחתון נחלין ומבועין הם חסדים וגבורות דיסוד דאימא (מ"מ).
³ ירצה כי לפי ריבוי המקורות יתייחס בהמקור בשם עמקים רבים (אור יקר).
⁴ היינו סוד הקצוות הפנימיים בבינה שבבינה והם ממלאים בחינותיה החיצונות ומשם אל הספירות במקומם (אור יקר). כי לפי האמת מבינה הם נהרין דהיינו המשכתם בעצמותה ובהם [במדבר?] מתחלקים כל נהר ונהר לעבר חד כגון חסד שבבינה לחסד עצמו והיינו נהרין לכל עיבר ולא זו אלא אף מבועין בסוד העומק שהוא מבוע מימי הבאר משם הם שש מבועין לשש נהרין לשש עיבר והיינו "מבועין" וכו' (אור יקר).
⁵ דהיינו אל הדרום חסד ואל הצפון גבורה וכו', והענין כי מעצם פנימותיה נמשכים בעצמותה שש קצוות נעלמים, והם יוצאים ומתפשטים החוצה אל הקצוות המתגלים כדפירשנו (אור יקר).
⁶ דהיינו בינה שבבינה הכוללת המבועין שש כדפירשנו דהיינו המעמקים נקראת "תשובה" שהיא השבה לאיתנה להניק ולהמשיך השפע בחזרתם בתשובה (אור יקר). פי' לפי שאבא נק' עמיקא גם הוא ואימא נק' עמיקא דעמיקתא שהוא עומק דאבא הנק' עמיקתא (מ"מ).
⁷ ירצה לא ינוח דעתו במה שיקרא אל התפארת שם יהו"ה בשש קצוות, וגם לא בשש קצוות שבבינה באר שבע, אלא במציאות העלמם בפנימיות הבינה בנקודת מקור הבאר הכוללת ששה עמקים שש מבועין לנהרין והיינו "ממעמקים קראתיך ה'" ונמצא יהו"ה בתפארת עמקים בבינה כדפירשנו (אור יקר).
⁸ לראיה איך שפע וברכה ותיקון העון הוא מעומק הבינה (אור יקר).

<p>ובעי בעותיה עליה מתערין רחמי¹ ודינין מתבסמין² ותשובה אריק ברכאן במבועין דנגדין נפקין ומתברכין כלהו בוצינין³ כחדא וב"נ אתדכי מחוביה</p>	<p>מכפר עליו ומבקש בקשתו עליו, מתעוררים רחמים והדינים מתבשמים, והתשובה מריקה ברכות במעיינות שנמשכים ויוצאים, וכל המאורות מתברכים כאחד, והאדם נטהר מחטאו.</p>
<p>ת"ח קב"ה⁴ אפיק עשר כתרין⁵ עטרין קדישין לעילא⁶ דאתעטר בהו⁷ ומתלבש בהו⁸ והוא אינון ואינון הוא⁹ כשלהובא דאחידא בגומרא¹⁰ ולית תמן פרודא לקביל דנא אית עשר כתרין דלא קדישין¹¹ לתתא ואינון אחידן בזוהמא דטופרא דחד עטרא קדישא¹² דאקרי חכמה ועל דא אקרון חכמות</p>	<p>בא וראה הקדוש ברוך הוא הוציא עשרה כתרים עטרות קדושות למעלה שהתעטר בהם ומתלבש בהם, והוא הם והם הוא, הוא כשלהבת האחוזה בגחלת ואין שם פרוד, כנגד זה יש עשרה כתרים שאינם קדושים למטה, והם אחוזים בזוהמת הציפורן של עטרה אחת קדושה שנקראת חכמה, ועל כן נקראו חכמות.</p>
<p>ותאנא עשרה זייני חכמות אלין נחתו לעלמא וכלהו אסתאבו (ס"א אשתאבו) במצרים בר מחד דאתפשט בעלמא וכלהו זייני חרשי אינון ומנייהו ידעי מצרים חרשין על כל בני עלמא</p>	<p>ולמדנו עשרת מיני החכמות הללו ירדו לעולם, וכולם נטמאו (נשאבו) במצרים, פרט לאחד שהתפשט בעולם, וכולם הם מיני כשפים, ומהם ידעו המצרים כשפים על כל בני העולם.</p>
<p>וכד מצראי בעאן למעבד כנופייא¹³ בחרשייהו לעובדיהון הוו נפקי לחקלא לטורי רמאי ודבחין דבחין ועבדין גומין בארעא וסחרין</p>	<p>וכשהמצרים רצו לעשות כינוס במכשפיהם למעשיהם, היו יוצאים לשדה להרים הגבוהים וזובחים זבחים ועושים גומות בארץ ומסובבים אותו</p>

¹ פירוש גובר במדות צד החסד והרחמים על מדת הדין, והדין בזה מתבטל ומתמזג ומתמתק, ואחר שנתקנו המדות במקומם תכף התשובה שהיא מקור הברכות הדרא לאתרא (אור יקר).

² פירוש במדות עצמן, לסבת עון זה היו הגבורות והדינים גוברים על החסדים ופעלים על האיש הזה, והתשובה שהיא מקור הברכה לסבה זו מסתלקת וסותמת מקוה החסד והרחמים שבה, ועתה בסבת הכהן איש החסד ותפלתו והקרבת קרבנו (אור יקר).

³ הכוונה במקורות היוצאין בעצמות הבינה דהיינו שש קצוות הנעלמות בה "ומתברכין כולהו בוצינין" דהיינו המדות בעצמם במקומן, ואומרו "כחדא" ירצה שאפילו מדות הדין יונקות משפע וברכה כי הגבורה בהיותה לבדה היא דין ובהיותה משותפת בכלל המדות היא פעולת הרחמים בסוד האהבה שהיא מכח הדין והיין המשמח וכיוצא ולזה אמר כולהו בוצינין שהיו דין דולק (אור יקר).

⁴ הוא הא"ס ב"ה (רח"ו).

⁵ ע"ס דאצילות (רח"ו).

⁶ מפני שאל המדות שתי בחינות האחת בחינתם במקורם דהיינו הכתר והשנית בחינת מציאותם אחר התפשטם לרמז זה בזה להם שתי שמות האחד "כתרין" דהיינו עשר ספירות ממש [השנית] "עטרין" בחינתם למעלה בכתר וזהו שאמר "מתעטרא בהו ומתלבשא בהו" שהם שתי בחינות, בבחינה עליונה שהם בכתר אמר "מתעטרא בהו" ואל בחינת התפשטם אמר "דמתלבשא בהו" (אור יקר).

⁷ באור מקיף (רח"ו).

⁸ באור פנימי (רח"ו).

⁹ בתיקונים עשר ספירות דאצילות מלכא וחיוי חד בהון וכו' כדפי' בספ"ר בשער אבי"ע והכוונה שהוא והם הכל דבר אחד, ולפי שלזה קשה לו אתה אמרת שהוא והם הכל דבר אחד אם כן איך יוחס אל המדות מספר העשר שמורה ריבוי וימשך מזה ריבוי אל המאציל המתאחד בהם (אור יקר).

¹⁰ והכוונה כגחלת קשורה בשלהבת, כי הגחלת מקור אל השלהבת ולא יוצדק אומרנו שמפני המצא השלהבת מעצם הגחלת הוא ענין נבדל לעצמו חס ושלום אלא הכל ענין אחד, וכל מדה ומדה גחלת לחברתה הנאצלת ממנה וכל אחת מייחדת בחברתה וכולם יחדיו באין סוף (אור יקר). ור"ל באש היסודי של הגחלת שהם חד אלא שהשלהבת הוא גילוי וכמ"ש הגר"א בספ' יצירה פ"א מ"ז ובתיקונים (דע"ה ח"א נה ע"ד).

¹¹ הם הקליפות הנאחזות כל ידי השתלשלות המדרגות מן המלכות כענין השתלשלות הגוף באדם עד הגיע הדבר אל זוהמת הצפרנים כן למעלה יש שרים בנוניים שהם צפורנים ומה שמשתלשל מהם הם חצונים והם זוהמת הצפורנים (אור יקר).

¹² מלכות (רח"ו).

¹³ פירוש להכין החצונים לפעולתם וכו' ומכאן ראייה שהקרבת מועיל להכין ולייחד החצונים הנפרדים כל שכן המיוחדים יחוד גמור קדושים (אור יקר).

<p>ההוא דמא סוחרניה דהני גומין ושאר דמא מתכנפי בהנהו גומין ובשרא שוין עלייהו וקרבין קרבניהון לאינון זיינין בישין ואינון זיינין בישין מתכנשין ומתקרבין כחדא ומתפייסין בהדייהו בההוא טורא</p>	<p>הדם סביב הגומות הללו, ושאר הדם מכניסים בגומות הללו ושמים עליהם בשר, ומקריבים את קרבנותיהם לאותם המינים הרעים, ואותם המינים הרעים מתכנסים ומתקרבים כאחד, ומתפייסים עמם באותו ההר.</p>
<p>ישראל דהו בשעבודיהון הו מתקרבין להון ואולפו מנייהו והו טעאן בתרייהו והיינו דכתיב כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען וגו' וכתוב ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים וגו'</p>	<p>ישראל, שהיו משעבוד שלהם היו מתקרבים להם, ולמדו מהם והיו טועים אחריהם, והיינו מה שכתוב כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו, וכמעשה ארץ כנען וגו', וכתוב ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים וגו'.</p>
<p>תאנא בשעתא דהו מקרבין להון על גבי חקלא והו מזמני ההוא דמא ומקרבי קרבניהו הו מתכנפי כל אינון זיינין בישין וחמאן להון כגוונא דשעירים כלהו מליין שערא ומודעי להו מה דאינון בעיין</p>	<p>למדנו בשעה שהיו מקריבים להם על גבי השדה, והיו מזמינים אותו הדם ומקריבים קרבנותיהם, היו מתכנסים כל אותם מינים רעים ורואים אותם כדוגמת השעירים, כולם מלאים בשער, ומודיעים להם מה שהם רוצים.</p>
<p>ת"ח יצחק מה כתיב ביה ויגש יעקב אל יצחק אביו וימושהו אמר דא לא אתעדי (ס"א הכא לא אתער) אלא מטלא דשמיא! דנגיד על ארעא</p>	<p>בא וראה מה כתוב ביצחק, ויגש יעקב אל יצחק אביו וימושהו, אמר זה לא חסר (כאן לא מתעורר) אלא מטל השמים שנוזל על הארץ.</p>
<p>אמר רבי יוסי ומשמני הארץ בכלא ברכיד² מ"ט בנין דחמא ליה בשערא אמר למעבד³ דא ומשמני הארץ אצטריך ולא זוהמא דארעא דהאי זוהמא הוא דארעא וכד טלא דשמיא ומגדא דארעא מתחבראן אתעבר האי זוהמא</p>	<p>אמר רבי יוסי ומשמני הארץ, בכל הוא ברך אותו, למה, כי ראה אותו עם שער, אמר להעביר את זה צריך ומשמני הארץ ולא זוהמת הארץ, שהרי זוהמא היא של הארץ, וכשטל השמים ומגד הארץ מתחברים, עוברת הזוהמא הזו.</p>
<p>אמר ר' חייא בתרייתא דאינון כתרין תתאי⁴ דלא קדישין האי הוא הה"ד ודורש אל המתים ודא הוא עשיראה דכלא דתניא א"ר יצחק אמר ר' יהודה נפשתא דרשיעייא אלין אינון מוזיקין דעלמא</p>	<p>אמר רבי חייא האחרון של אותם הכתרים התחתונים שאינם קדושים, זהו מה שכתוב ודורש אל המתים, וזהו העשירי של הכל, שלמדנו אמר רבי יצחק אמר רבי יהודה, נפשות הרשעים אלו הם מזיקי העולם.</p>
<p>א"ר יוסי אי הכי טב להו לחייביא דאתעבדין מוזיקין בעלמא אן היא עונשא דגיהנם אן הוא בישא דזמינא להו בההוא עלמא</p>	<p>אמר רבי יוסי, אם כך טוב לרשעים שנעשים מזיקים בעולם, איפה הוא עונש הגיהנם, איפה הרע שעתיד להם בעולם ההוא.</p>
<p>אמר ר' חייא הכי תנינן והא אוקימנא מלי נפשתא דרשיעייא בשעתא דנפקין מעלמא כמה גרדיני נימוסין מזדמנין לקבלא להו ולאעלאה להו לגיהנם ועאלין להו בתלת דינין בכל יומא בגיהנם לבתר מזדווגי בהו ואולין ושאטין בעלמא ומטען להו לרשיעייא לאינון דקא</p>	<p>אמר רבי חייא כך שנינו, והרי בארנו את הדברים, נפשות הרשעים בשעה שיוצאים מן העולם, כמה שומרי החוקים מזדמנים כנגדם להכניסם בגיהנם, ומכניסים אותם בשלשה דינים בכל יום בגיהנם, אחר כך מזדווגים עמם והולכים ומשוטטים בעולם, ומטעים את</p>

1 פי' השער הזה אין הדינים נפרדים ממנו ואינו מתעמק אלא מכח טל שבא מזעיר למ' (מ"מ).
 2 פי' לא בירך אותו משפע הזעיר הבא אל המ' לבדו, אלא בירך אותו מהזעיר וגם מהמ' (מ"מ).
 3 ר"ל למתק השערות שהם דינים ולהעבירם הוא בכח הארות המ' הנק' משמני הארץ (מ"מ).
 4 מלכות הרשעה (רח"ו).

<p>אסתים תשובה מקמייהו לבתר תייבין להו לניהנם ואסתאבין (נ"א ואתדנון) תמן וכך בכל יומא לבתר דאזלין בהו ושאטין בהו בעלמא מהדרין לקברייהו וחמן תולעתא דגופא מנקרי בשרא ומתאבלן עלייהו ואינון חרשין הוו אזלי לבי קברי וחרשי בחרשייהו ועבדין חד צלמא דבר נש¹ ודבחין קמיה חד צפירא לבתר עאלין להווא</p>	<p>הרשעים, לאותם שנסתמה מלפניהם התשובה, אחר כך משיבים אותם לגיהנם ונטמאים (ונדונים) שם, וכך בכל יום, אחר שהולכים עמם ומשוטטים עמם בעולם, חוזרים לקבריהם ורואים את התולעת של הגוף מנקרת את הבשר ומתאבלים עליהם, ואותם מכשפים היו הולכים לבית הקברות ומכשפים בכשפיהם, ועושים צלם אחד של האדם וזובחים לפניו שער אחד, אחר כך מכניסים אותו</p>
<p>ע/ב</p>	
<p>צפירא בהווא קברא והווא צלמא מתברין (ס"א מדברין) ליה לארבע סטרין ומעלין ליה לארבע זיוויין דקברא כדין מחרשי בחרשייהו ומתכנפי אינון כנופי ואינון זינין בישין ומייתין היא נפשתא ועאל בקברא ומשתעי בהדייהו</p>	<p>השער לאותו קבר, ואת אותו צלם משברים (מנהיגים) אותו לארבעה צדדים, ומכניסים אותו לארבע זויות הקבר, ואז מכשפים בכשפיהם ומכניסים אותם כנוסים ואותם מינים רעים, ומביאים אותה הנפש ומכניסים לקבר ומדברים עמו.</p>
<p>אמר ר' יצחק זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי דהא כלהו קדישין גופא דילהון קדישא נפשא דילהון קדישא רוחא דילהון קדישא נשמתא דילהון קדישין תלת דרגין אינון כגוונא דלעילא² דתניא א"ר יהודה כתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה דא היא נשמתא (עלאה) דאדם קדמאה (עלאה³)</p>	<p>אמר רבי יצחק אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, שהרי כולם קדושים, גופם קדוש, נפשם קדושה, רוחם קדושה, נשמתם קדש קדשים, שלש דרגות הן, כדוגמא שלמעלה. ששינונו אמר רבי יהודה כתוב תוצא הארץ נפש חיה, זוהי נשמה (עליונה) של אדם הראשון (עליון).</p>
<p>ת"ח ג' דרגין אינון ואתדבקו כחד נפש רוח נשמה ועלאה מנייהו נשמה דא"ר יוסי בכלהו ב"נ אית נפש ואית נפש עלאה מנפש⁴ זכה בר נש בהאי נפש מריקין עליה עטרא חד דאקרי רוח⁵ הה"ד עד יערה עלינו רוח ממרום כדין אתער בר נש באתערותא אחרא עלאה לאסתכלא בנימוסי מלכא קדישא זכה בר נש ביה בהווא רוחא מעטרין ליה בכתרא קדישא⁶ עלאה דכליל כלא דאקרי נשמה דאתקרי נשמת אלוה</p>	<p>בא וראה שלש דרגות הן ונדבקו כאחת, נפש רוח נשמה והעליונה מהן נשמה, שאמר רבי יוסי בכל האנשים יש נפש, ויש נפש עליונה מהנפש, זכה אדם בנפש הזו מריקים עליו עטרה אחת שנקראת רוח, זהו שכתוב עד יערה עלינו רוח ממרום, אז מתעורר אדם בהתעוררות אחרת עליונה להסתכל בנימוסי המלך הקדוש. זכה אדם באותה הרוח, מעטרים אותו בכתר קדוש עליון שכולל הכל שנקרא נשמה שנקראת נשמת אלוה.</p>
<p>ותאנא ברזא דרוזין בנו רזא דספרא דשלמה מלכא האי קרא דכתיב ושבה אני את המתים</p>	<p>ולמדנו בסוד הסודות, בתוך הסודות של ספרו של שלמה המלך, הפסוק הזה</p>

¹ נראה שעושים אותו בצלם אותו אדם שרוצים להכניס אותו צפירא בקרבו (מ"מ).

² פי' נר"ן הם נגד מ' וזעיר ובינה (מ"מ).

³ פי' נשמה לנשמה שנק' חיה הבאה מאבא וז"ש הוציא הארץ שהיא המ' נפש שקיבלה מאבא הנק' חיה וז"ש דאדם קדמאה עילאה (מ"מ).

⁴ פי' שיש נפש דעשיה ונפש דיצירה ונפש דבריאה (מ"מ).

⁵ פי' רוח מזעיר דאצילות וז"ש לאסתכלא בנימוסי דמלכא קדישא שהוא הזעיר (מ"מ).

⁶ פי' נשמה מבינה (מ"מ).

<p>שכבר מתו כיון דכתיב ושבח אני את המתים אמאי שכבר מתו אלא שכבר מתו¹ בהאי עלמא בפולחנא דמאריהון ותמן כתיב ג' מדורין עבד קב"ה² לצדיקיא חד (ס"א דזכו אינון צדיקיא³ דלא אשתציו מהאי עלמא⁴ וכד אצטריך) לנפשאן דאינון צדיקיא דלא אסתלקו מהאי עלמא ושכיחין בהאי עלמא וכד אצטריך עלמא רחמין ואינון חייין יתבין בצערא אינון מצלו צלותא עליהו ואוליין ומודעין מלה לאינון דמיבין דהברון ומתערין ועאלין לבן עדן דארעא דתמן רוחיהון דצדיקיא מתלבשן בעטרין דנהורא ואתייעטו בהו וגזרין גזרה⁵ וקב"ה עביד רעותא דלהון וחם על עלמא</p>	<p>שכתוב ושבח אני את המתים שכבר מתו, כיון שכתוב ושבח אני את המתים למה שכבר מתו, אלא שכבר מתו בעולם הזה בעבודת רבונם, ושם כתוב שלשה מדורים עשה הקדוש ברוך הוא לצדיקים, אחד (שזכו אותם צדיקים שלא נאבדו מהעולם הזה, וכך צריך) לנפשות אותם הצדיקים שלא הסתלקו מהעולם הזה ומצויים בעולם הזה, וכשהעולם צריך רחמים ואותם החיים יושבים בצער, הם מתפללים עליהם תפלה והולכים ומודיעים את הדבר לאותם ישיני חברון, ומתעוררים ונכנסים לגן העדן של הארץ, ששם רוחות הצדיקים מלובשות בעטרות אור, ומתיעצים עמם וגוזרים גזרה, והקדוש ברוך הוא עושה את רצונם, וחם על העולם.</p>
<p>ואינון נפשן דצדיקיא משתכחין בהאי עלמא לאננא על חייא והאי אקרי נפש ודא לא אסתלקא (ס"א אשתציו) מהאי עלמא ושכיחא בהאי עלמא לאסתכלא ולמנדע ולאננא על דרא והאי הוא דאמרו חבריא דמתי ידעי בצערא</p>	<p>ואותן נפשות הצדיקים נמצאות בעולם הזה להגן על החיים, וזו נקראת נפש, וזו לא מסתלקת (נאבדת) מן העולם הזה ומצויה בעולם הזה כדי להסתכל ולדעת ולהגן על הדור, וזהו שאמרו החברים שהמתים יודעים בצערו</p>

¹ פ' אלו נאמר ושבח אני את המתים לחוד היה אמינא אפ' רשעים לכך כתיב שכבר מתו דהיינו שממיתים עצמם על עבודת קונם (מ"מ).

² פ' הנפש בחצר מות והרוח בג'ע שלמניה שהיא עשיה והנשמה בג'ע שלמעלה שהיא בריאה (מ"מ).

³ אפרש ג' שהזכיר ואמר חד דזכו וכו' והיא הנפש שבחצר מות ואינה כמו של רשעים דכתיב בהו ונכרתה הנפש וכו' (מ,מ).

⁴ כי סוד ונכרתה הכוונה כריתת הנפש הזאת שהיא בעולם דעשיה דכתי' ונכרתה הנפש וכו', וכאשר נעלה בדעתינו שלשה הקדמות הנזכרות הנה האחד שנפשותם של רשעים הם הם המזיקין ואין ספק שהם נפשות נכרות עד עולמי עד, שנית כי האדם ראשונה יזכה אל הנפש ולא כל הנפש אלא דאית נפש עילאה מנפש, שלישית כי בחינת הנפש שהיא עומדת בעולם הזה אפילו אחר המיתה היא הנכרתת כדפירשנו הנה ידענו באמתות סוד הכרת בשלימות, כי הנפש אשר לא תזכה אל הנפש השנית דהיינו אפילו בעולם העשיה השזככה יותר זאת יוצדק עליה הכרת מפני שהעשיה שהוא עולם שפל הזה המתלבש בתוך הקליפות הטמאות בו שתי בחינות, האחד חלק האלהות המתלבש בו בסוד אופן כדפירשנו בספ"ר בשער אבי"ע ומתמן נפשין, השנית חלק מסטרא דלבר שהוא האופן בעצמו, ונודע שתחת האופנים יש חלק גדול מאותם הרוחניים נכללים בכלל החצונים, ולכן נפש חלק האופן הזאת הידועה מצד האופן לא מצד אור הספירות המתלבשות באופן היא חלק הנפש הראשונה הבאה לאדם, אם יזכה הרי ימשך לה חלק הפנימי שהוא נפש בתוך נפש שעליה אמר אית נפש ואית נפש, ואם לא תזכה אל הנפש הפנימית הענין כי כמו שבעון התחתונים תסתם אור העשיה ותסתלק, כן אלא הנפש אחרי הסתלק הראשון הזה החלק לא זכה תסתם האור האלהי המתפשט מהספירות המתלבשות מעליה ונשאר בחלק אחד, ואותו החלק הנפשי הוא מאופן ולא זכה אל קדושתו הפנימי נמשך אחר הקליפה שכנתו ונשארה כמותה והיינו הכרתתו מן האור הנזכר ונשאר מזיק כאמרו נפשותם של רשעים הן הן המזיקין כדפירשנו לעיל וזהו סוד הכרת, ולרדת אל סוף דעתנו צריך המעיין לזכור מה שבארנו בספ"ר בשער אבי"ע ובשער נשמה ואז ירד אל עומק הדרוש הזה (אור יקר).

⁵ הלשון אינו מדוקדק דמשמע שנפשות הצדיקים כשיש צער ב"מ בעולם נכנסות למערת המכפלה אצל האבות ומעוררים אותם וכולם נכנסים לג'ע הארץ ששם ריחית?? הצדיקים ואתייעשו בהו ומבטלים הגזרה ולקמן לא אמר כך אלא שהנפשות אחרי שעוררו לאבות והודיעו אותם נכנסים כונס לג'ע נפשות הצדיקים ונפשות האבות והנפשות שלהם מודיעים לרוח שלהם, והרוח לנשמה ונשמה להקב"ה ומבטלים הגזרה, וצריך לומר שבכאן קיצר הזוהר (מ"מ).

<p>דעלמא ועונשא דחייבין די בארעא בהאי הוא דכתיב ונכרתה הנפש ההיא¹ מעמיה</p>	<p>של העולם, ועונש הרשעים שבארץ הוא בזה שכתוב ונכרתה הנפש ההיא מעמיה.</p>
<p>ומדורא תניינא הוא ג"ע די בארעא ביה עבד קב"ה מדורין עלאין יקירין כגוונא דהאי עלמא וכגוונא דעלמא עלאה והיכלין בתרין גוונין דלית להון הושבנא ואילנין ועשבין וריחין דסלקין בכל יומא</p>	<p>והמדור השני הוא גן העדן שבארץ, בו עשה הקדוש ברוך הוא מדורים עליונים נכבדים כדוגמת העולם הזה, וכדוגמת העולם העליון, והיכלות בשני אופנים שאין להם חשבון, ואילנות ועשבים וריחות שעולים בכל יום.</p>
<p>ובהאי אתר שארי ההוא דאקרי רוח דאינון צדיקיא ומדורא דההוא רוחא ביה שארי וכל רוח ורוח מתלבש' בלבוש יקרא כגוונא דהאי עלמא וכגוונא דההוא עלמא עלאה</p>	<p>ובמקום הזה שורה אותו שנקראת הרוח של אותם הצדיקים, והמדור של אותה רוח שבו שורה, וכל רוח ורוח מתלבשת בלבוש נכבד, כדוגמת העולם הזה, וכדוגמת אותו עולם עליון.</p>
<p>מדורא תליתאה² ההוא מדורא עלאה קדישא דאתקרי צרורא דחיי³ דתמן מתעדנא ההוא דרנא עלאה קדישא דאקרי נשמה והאי אתדבק לאתענגא בעדונא עלאה⁴ עליה כתיב אז תתענג על יי⁵ והרכתביך וגו'</p>	<p>המדור השלישי, אותו מדור קדוש עליון שנקרא צרור החיים, ששם מתעדנת אותה דרגה עליונה קדושה שנקראת נשמה, וזו דבקה להתענג בעונג העליון, עליה כתוב אז תתענג על ה' והרכתביך וגו'.</p>
<p>ותאנא בשעתא דאצטריך עלמא רחמי ואינון צדיקיא זכאין ההוא נפש דאשתכחנא בעלמא לאנגא על עלמא נפש סליק ואזיל ושאט בעלמא ומודע לרוח ורוח סליק ואתעטר ומודע לנשמה ונשמה לקב"ה וכדין חס קב"ה על עלמא</p>	<p>ולמדנו בשעה שצריך העולם לרחמים, ואותם צדיקים זכאים אותה הנפש שנמצאת בעולם להגן על העולם, הנפש עולה והולכת ומשוטטת בעולם ומודיעה לרוח, והרוח עולה ומתעטרת ומודיעה לנשמה, והנשמה לקדוש ברוך הוא, ואז חס הקדוש ברוך הוא על העולם.</p>
<p>כדין נחתא מעילא לתתא נשמה אודע לרוח ורוח אודע לנפשא ובכל שבתא ושבתא וריש ירחא כלהו מתחברין ומתעטרין כחד עד דאזדווגו למיתי לסגרא למלכא עלאה ולבתר תייבין לאתרייהו הה"ד והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר וגו'</p>	<p>אז יורדת ממעלה למטה, והנשמה מודיעה לרוח והרוח מודיעה לנפש, ובכל שבת ושבת וראש חדש כולם מתחברות ומתעטרות כאחד, עד שמזדווגות לבא להשתחוות למלך העליון, ואחר כך חוזרות למקומן, זהו שכתוב והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר וגו'.</p>
<p>ובשעתא דאצטריך עלמא רחמי וחייא אזיל ומודעי להו לנפשייהו דצדיקיא ובכאן על קברייהו אינון דאתחזו לאודעא להו⁶ מאי טעמא דשוין רעותא דילהון לאתדבקא נפשא בנפשא</p>	<p>ובשעה שהעולם צריך לרחמים, והחיים הולכים ומודיעים לנפשות הצדיקים ובוכים על קבריהם, אותם שראויים להודיע להם, למה, כי שמים</p>

¹ שחטא הנפש בכל ט' תיקונים שלה מסתלקין מהאדם בתוך הקליפה, ולכן נפש לא נתקן בגלגול, משא"כ ברוח שאינו רק נפגם. וג' מוחין מסתלק ממנו ולכן נכנס בגלגול ובסוד (נמחק תי' א') (יהל אור).

² פי' הוא בריאה שהוא ג"ע העליון ששם מדור הנשמה (מ"מ).

³ פי' מ' הנק' צרור החיים היא בבריאה, ולכן מדור זה שהוא בריאה איקרי צרורא דחיי (מ"מ).

⁴ פי' הנשמה מתענגת מהבינה (מ"מ).

⁵ פי' הבינה היא על ה' שהוא זעיר

⁶ להבין לשון זה נקדים מה דאיתא בס' ק"י וז"ל ענין השתטחי' על קברי הצדיקי' והתדבקות רוחא ברוחא בהם הנז' בזהר בפ' אחרי מות דף ע' ע"א כמ"ש ר' חייא תוהנא אי אית מאן דידע לאודעא להו למחייא בר אנן דע כשהצדיק נפטר מן העולם הנפש דגדלות דעדיה נשארת הופכת על הגוף מרחוק בסור ונפשו עליו האבל עליו דייקא ולא אמר בו וכל זה זמן שבשרו קיים ולאחר עיכול הבשר אז הנפש דמוחין דגדלות דעשייה עולה למעלה ולא נשאר בקבר כי אם הבלא דגרמי שהוא נפש דקטנות דעשייה שנשאר שם תמיד

	רצונם להדבק נפש בנפש,
עא/א	
<p>כדין אתערין נפשיהו דצדיקיא ומתכנפי ואזלין ושאמין לדמיכי חברון ומודיעי להו צערא דעלמא וכלהו עאלין בההוא פתחא דנג"ע ומודיעי לרוח ואינן רוחין דמתעטרן בג"ע מלאכי עלאין אזלי בנייהו וכלהו מודיעין לנשמה ונשמה אודעת לקב"ה וכלהו בעאן רחמי על חיין וחם קב"ה על עלמא בניניהון ועל דא אמר שלמה ושבח אני את המתים שכבר מתו וגו'</p>	<p>אז מעוררים את נפשות הצדיקים ומתכנסים והולכים ומשוטטים לשיני חברון, ומודיעים להם את צער העולם, וכולם נכנסים לאותו פתח גן העדן, ומודיעים לרוח. ואותן רוחות שמתעטרות בגן עדן, הולכים ביניהן מלאכים עליונים, וכולם מודיעים לנשמה. והנשמה מודיעה לקב"ה, וכולם מבקשים רחמים על החיים, והקדוש ברוך הוא חס על העולם בעבורם, ועל זה אמר שלמה, ושבח אני את המתים שכבר מתו וגו'.</p>
<p>אמר ר' חייא תוהנא אי אית מאן דידע לאודעא להו למתיא בר אנן א"ר אבא צערא מודעא להו אורייתא מודעא להו דהא בשעתא דלית מאן דידע בהאי אפקי אורייתא סמוך לקבריה ואינן מתערי על אורייתא על מה אתגלייא לההוא אתר כדין דומה² אודע להון³</p>	<p>אמר רבי חייא תמהני אם יש מי שיודע להודיע למתים חוץ מאתנו, אמר רבי אבא הצער מודיע להם, התורה מודיעה להם, שהרי בשעה שאין מי שמכיר את זה, מוציאים את התורה סמוך לקברים, והם מתעוררים על התורה, על מה גלתה לאותו מקום, ואז ד מה מודיע להם.</p>
<p>א"ר יוסי ואינן ידעי דהא עלמא בצערא וחייא לא אתחזון ולא ידעי לאודעא להו ביה שעתא בלהו צוחין על אורייתא דאתקלנא</p>	<p>אמר רבי יוסי והם יודעים, שהרי העולם בצער, והחיים לא ראוים ולא יודעים להודיע להם. באותה שעה כולם</p>

עד התחיה והרוח דיצירה עולה בגן עדן הארץ שהיא העשייה: ונשמה דבריאה עולה בג"ע העליון שהוא הבריאה דבבריאה גן עליון, ועשייה גן תחתון בסוד בינה ומ' ונרנ"ח דאצילות עולים אל שרשם באצילו' אל או"א וזו"ן דאצילות, ומייחדים ועושים זווגים עליונים, כי חיה ונשמה מזדווגים או"א בסוד מ"ד ומ"ן, ורוח ונפש מזדווגים זו"ן בסוד מ"ד ומ"ן וכאשר משתטח על קבר הצדיק בפשוט ידים ורגלים גורם כי נפש דעשייה תשתנות גם היא ותתפשט תוך גוף הצדיק ממש ואז יוכל לדבר עמו כל אשר יחפוץ ובהיותו משתטח עליו יעשה יחוד שירצה ואז יתפשט נפשו בעצמותיו ויגיד לו תעלומות חכמה, ודע כי אין כל אדם זוכה לזה אלא אם יהי' צדיק וחסיד הרבה כדי שלא יתדבקו בו הקליפות ח"ו וצריך האדם שיחבר נשמת הצדיק בנשמתו בעת היחוד הנז', כי אם יודע שיש לו נר"ן יכוין להדביקם עם הצדיק ההוא, ואם אין לו נשמה אז יענה נשמת הצדיק בסוד מ"ן לבדה ואח"כ כאשר תכוין להעלות רוח ונפש של הצדיק אז תדבק ונפש שלך בהם, ואם אין לו אלא נפש אז יעלה רוח ונשמה של הצדיק לבד, וכשתכוין להעלות נפש של הצדיק אז תדבק נפשך עמו בסוד מ"ן עכ"ל הרב ובזה מובן לשון זה (מ"מ). ועי' שער היחודים פרק ד.

¹ משמע שמוציאים ספר תורה סמוך לקברות ולא יכניסוהו לתוך הקברות וכן דקדק מורינו ז"ל ופעם א' היה עצירת גשמים והוציאו ספר תורה, והיו מוליכים אותו מקבר צדיק זה לקבר צדיק אחר, ולא נענו ואמר להם מורינו לא נכון לעשות כן והיינו טעמא שלא נענו, וכמה פעמים אחרות היתה עצירת גשמים והוציאו ס"ת ואמר מורינו שלא יכניסו לבין הקברות רק סמוך לקברות כפשוט לשון הזוהר ושבח לאל מיד נענו והיה קדוש שמו ית' בעולם (מ,מ,9).

² עי' ח"ב יח ע"א שדומה הוא שר של גהנם.

³ שלא ידמה כי הצדיקים בפטירתם ובהיותם שוכני עפר בטלים מן העבודה והיחוד ח"ו, כי הם מייחדים תמיד בסוד נשמתם ורוחם ונפשם העולים למעלה, המיחדים חכמה עם בינה בסוד נשמתם, ות"ת עם המלכות, [מ"ד דיליה] בסוד רוחם, ומ"נ דילה בסוד נפשם, ומה גם בחצות לילה, שהקב"ה משתעשע עם רוחות הצדיקים שבגן עדן, כמבואר אצלינו בזוהר פ' לך לך (צב ע"א), ולא עוד אלא שגם הם מזדווגים בג"ע, ומולידים נשמות לגרים, כנזכר פ' שלח לך (קסח ע"א), אלא שסוד עבודתם ויחודם בהיותם בחיים הולכים ומתחדשים ומייחדים ומוסיפים כח למעלה מדי יום ביומו, ומאירים באצילות אור [גדול] לאין ערך, בכל יום נוסף על חבירו, אמנם אחרי פטירתם מייחדים כאשר כבר עשהו בחיים חיותם, וגם הם מתפללים על החיים, כמו שמצינו באבות העולם שהם מתפללים כמו שאמרו במס' בבא מציעא (פה ע"ב) ובזוהר פ' שמות (טז ע"ב, ועיין פ' אחרי עא ע"א) שאלמלא תפלת המתים לא הוי נתקיימו החיים (שער היחודים פרק ח).

<p>ואתגלייא לההוא אתר אי בני נשא תייבין ובכאן בלבא שלים ותייבין קמי קב"ה כלהו מתכנשי ובעאן רחמי ומודיעין לאינון דמיכי חברון ועאלין ומודיעין לרוח דבג"ע כמה דאמרן</p>	<p>צווחים על שהתורה נקלתה וגלתה לאותו מקום, אם בני אדם שבים ובוכים בלב שלם ושבים לפני הקדוש ברוך הוא, אז כולם מתכנסים ומבקשים רחמים ומודיעים לאותם ישיני חברון, ונכנסים ומודיעים לרוח שבגן עדן כמו שאמרנו.</p>
<p>ואי אינון לא תייבין בלבא שלים למבעי ולמבעי על צערא דעלמא ווי להון דכלהו מתכנפי לריקא אמרי מאן גרם לאורייתא קדישא דאתגלייא על ידיהו בלא תשובה וכלהו אתאן לאתאחדתא (ס"א לאדכרא) חובייהו בניני כך לא יהכון תמן בלא תשובה ובלא תעניתא למבעי בעותא קמייהו</p>	<p>ואם הם לא שבים בלב שלם לבקש ולבכות על צער העולם, אוי להם, שכולם מתכנסים לריק ואומרים מי גרם לתורה הקדושה לגלות על ידיהם בלי תשובה, וכולם באים לחדש (להזכיר) חטאיהם, לכן אל ילכו לשם בלי תשובה ובלי תענית לבקש בקשה לפניהם.</p>
<p>רבי אבא אמר (ס"א כלא אתלת) בלא תלת תעניתא ר' יוסי אמר אפילו חד ובההוא יומא ובלבד דעלמא יתיב בצערא טפי כדין כלהו מזדוני למבעי רחמין על עלמא</p>	<p>רבי אבא אמר (הכל על שלש) בלי שלש תעניות, רבי יוסי אמר אפילו אחת ובאותו יום, ובלבד שהעולם ישב בצער יותר, אז כולם מזדווגים לבקש רחמים על העולם.</p>
<p>תאנא א"ר יהודה יומא חד הווי אזלי ר' חזקיה ור' ייסא באורחא ערעו בגוש חלב והוה חריב יתבו סמוך לבי קברי ור' ייסא הוה בידיה חד חומרא (ס"א קיטרא) דס"ת דאתקרע עד דיתבו אתרגיש חד קברא קמייהו וצוח ווי דהא עלמא בצערא שכיח הא אורייתא הכא דאתגלייא או חייא אתו לחייבא עלן ולכספא בכסופא עלן באורייתיהו</p>	<p>למדנו אמר רבי יהודה יום אחד היו הולכים רבי חזקיה ורבי ייסא בדרך, פגעו בגוש חלב, והיה חרב, ישבו סמוך לבית הקברות, ובידי רבי ייסא היה מקל (קשר) של ספר תורה שנקרע, בעוד שישבו רעש קבר אחד לפניהם וצוח, אוי אוי, שהרי העולם מצוי בצער, הרי התורה גלתה לכאן, או שהחיים באו לצחק עלינו ולבייש אותנו בבושה בתורתם.</p>
<p>אזדעזעו רבי חזקיה ורבי ייסא אמר ר' חזקיה מאן את א"ל מיתא אנא והא אתערנא לגבי ס"ת דומנא דהא הוה יתיב עלמא בצערא ואתו חייא הכא לאתערא לן בספר תורה ואנא וחבראי אקדימנא² לגבי דמיכי חברון וכד אתחברו בג"ע ברוחיהון דצדיקייא אשתכח קמייהו דההוא ס"ת דאייתו לקמן אינון חייא הוה פסול ומשקר³</p>	<p>הזדעזעו רבי חזקיה ורבי ייסא, אמר רבי חזקיה מי אתה, אמר לו אני מת, והרי התעוררתי לספר התורה שפעם אחת היה העולם יושב בצער, ובאו לכאן החיים לעורר אותנו עם ספר תורה, ואני וחברי הקדמנו אל ישיני חברון, וכשהתחברו בגן עדן עם רוחות הצדיקים נמצא לפניהם, שאותו ספר תורה</p>

¹ פי' הכל תלוי עד שיתענו ג' תעניות (מ"מ). א"ל כי בהיותי קטן, קללתי פעם א' את אמי ע"ה, וצוה אותי להתענות ג' ימים רצופים לילה ויום, ולכוין שהם ע"ב שעות, והוא כנגד תרין עיטרין דחור"ג דאור"א, הגנוזים בג' אבות חג"ת, והם ע"ב כנודע, כי שם ע"ב הוא בחג"ת. ולפי שגרמתי לסלק אלו התרין עיטרין מן הבן העליון לכן אכוין להחזירם אליו ע"י אלו הע"ב שעות, שיש בג' תעניות אלו. וא"ל שאתענה אלו השלשה ימים הנז' שלשה ימים, קודם יום שבעות, ואכוין ג"כ בסוד פסוק היו נכונים. לשלשת ימים, כי אז פסקה זוהמתן של ישראל, ועל ידי התענית הזה יפסק ג"כ ממני זוהמת החומר אשר בי, כדי לקבל כח ידיעת סודות התורה בליל שבעות עמו. ובליל שבעות למדתי עמו כל אותה הלילה בסודות התורה. ולא ישנתי כלל כל אותה הלילה (שער הגלגולים - הקדמה לח).

² הקדמה קודם זמן שלא כראוי ולכן גרשום מהישיבה כעמי הארץ שלא בדקו ספר תורה קודם בואם (אור יקר).

³ ושמה המתים הללו לא היו בקיאים בתורה, ור' אלעזר שהיה בקי לא נתעורר עד שהביאו ספר תורה כשר והגון, ואלו שטעו נענשו שלא היו בקיאים בתורה ולא המתינו לגדולים שבהם כגון ר' אלעזר מה יעשה (אור יקר).

<p>בשמה דמלכא על דאשתכח וא"ו יתיר בההוא קרא דושסעת שסע שתי פרסות¹</p>	<p>שהביאו לפנינו, אותם החיים היה פסול ומשקר בשם המלך על שנמצאה וא"ו יתרה באותו פסוק של ושסעת שסע, שתי פרסות.</p>
<p>ואמרו דהואיל ושקרו בשמה דמלכא דלא יתובון לגביהון ודחו לי ולחבראי בההיא שעתא מבי מתיבתא עד דחד סבא דהוה בינייהו אזל ואייתי ספרא דרב המנונא סבא וכדין אתער² רבי אלעזר בר"ש דהוה קביר עמנא ואזל ובעא בג"ע עלייהו ואתסי עלמא כדין שארו לן</p>	<p>ואמרו, שהואיל ושקרו בשם המלך שלא ישובו אליהם, ודחו אותי ואת החברים. באותו שעה הישיבה, בעוד שזקן אחד שהיה ביניהם הלך והביא את ספרו של רב המנונא סבא, ואז התעורר רבי אלעזר בן רבי שמעון שהיה קבור עמנו, והלך ובקש בגן עדן עליהם ונרפא העולם, ואז התירו לנו.</p>
<p>ומן ההוא יומא דסליקו ליה לר"א מבי קברא דא ואתיהיב לגבי אבוה לית מאן דאתער למיקם קמייהו דדמיכי חברון דמסתפינא מן ההוא יומא דדחו לי ולחברי והשתא אתיתון לגבן וס"ת גביכון אמינא דהא עלמא בצערא אשתכח וע"ד אודעזענא דאמינא מאן יקדים לאודעא לאינן זכאי קשוט דמיכי חברון אשתמיט רבי ייסא בההוא קיטרא דספר תורה א"ר חזקיה חס ושלום³ לית עלמא בצערא ואנן לא אתינן להאי</p>	<p>ומאותו יום שהעלו את רבי אלעזר מבית הקברות הזה ונתן לאביו, אין מי שיתעורר לעמוד לפני ישיני חברון, שאנו פוחדים מאותו היום שדחו אותי ואת חברי, ועכשיו באתם אלינו עם ספר תורה עמכם, אמרנו שהרי העולם מצוי בצער, ועל כן הזדעזענו, שאמרנו מי יקדים להודיע לאותם צדיקי אמת ישיני חברון. נשמט רבי ייסא עם אותו קשר של ספר תורה, אמר רבי חזקיה חס ושלום אין העולם בצער ואנו לא באנו לכך.</p>
<p>קמו רבי חזקיה ורבי ייסא ואזלו אמרי ודאי בשעתא דזכאין לא אשתכחו⁴ בעלמא עלמא לא מתקיימא אלא בגיניהון דמתייא אמר רבי ייסא בשעתא דאצטריך עלמא למטרא אמאי אזלינן לגביהון דמיתייא והא כתיב</p>	<p>קמו רבי חזקיה ורבי ייסא והלכו, אמרו ודאי בשעה שצדיקים לא נמצאים בעולם העולם אינו מתקיים אלא בשביל המתים. אמר רבי ייסא בשעה שהעולם צריך את המטר, למה הולכים אצל המתים, והרי כתוב</p>
<p>ע"ב ודורש אל המתים ואסיר</p>	<p>ודרש אל המתים ואסור.</p>

¹ הנה בפ' שמיני כתיב ושסעת שבע פרסת חסרים, אבל בפ' ראה כתיב ושסעת שבע שתי פרסות והיינו האי קרא דמיתיי הזוהר חכא ובס"ת כתיב ושסעת חסר, פרסות מלא ש"מ ו' יתיר היתה במלת ושסעת שצריכה להיות חסרה ונכתבה מלאה ר"א בר"ש דהוה קביר עמנא כאן ס"ל כאגדה ירושלמים שאמר במדרש קהלת שר"א בר"ש היה קבור אחר מותו במערה א' ובא להם הרשב"י בחלום וכו' אח"כ העלוהו למערה שהי' קבור בה רשב"י וז"ש בסמוך ומן יומ' דסליקו ליה לר"א מבי קברא דא ואתיהיב לגבי אבוה וכו' אבל בגמ' נבלית בבבא מציעט בהשוכר את הפועלים איתא שאמר מותו היה ישן בעלייתו, עד שבא להם רשב"י בחלום ואז העלוהו אצל אביו (מ"מ).

² וקודם לא נתעורר מפני שהיה חכם בקי בתורה וידע בחכמתו להבחין בין קדושת ספר תורה כשר לקדושת ספר תורה פסול, וידע כי שם לא יעשו נס אם ספר תורה פסול מפני שהם פגם בתורה וחסא קטן כזה הוא מקטרג בשעת הסכנה, דהוה קביר [ביננא] [עמנא] זה בלתי אפשר שלא נקבר ממש אלא דווקא במערה אצל אביו, ושמה אותו זמן שהיה בעליה בלי קבורה שלא שלטה בו רמה והיה בגוש חלב היה חשוב לו כקבורה והיה נחשב בכלל מיתי גוש חלב, עד שנקבר אצל אביו ואז נחשב בכלל מיתי מירון (אור יקר).

³ בפ' האידרא שכתב ר' צמח ז"ל כתב וז"ל כתוב בגיליון מהרב ז"ל צריך עיון וז"ש בפ' אחרי מות בדף ע"א ע"א עם מ"ש באידרא ג' חברים מתו בחיי הרשב"י ור"א בנו והם ר' חזקיה ור' ישא ור' יוסי בר יעקב עכ"ל (מ"מ).

⁴ כי הצדיקים בתפלתם להקב"ה יספיקו ולא יצטרכו לצער את המתים וכדמפרש ר' שמעון לקמיה "זכאין צדיקים", למטה יצטערו המתים ויתקיימו החיים בתפלת המתים (אור יקר).

<p>אמר ליה עד כען לא חמיתא גדפא דצפרא¹ דעדן ודורש אל המתים אל המתים דייקא דאינון חייבי עלמא דאינון מעמין עכו"ם דאשתכחו תדיר מתים אבל ישראל דאינון זכאי קשוט שלמה קרא עלייהו ושבח אני את המתים שכבר מתו בזמנא אחרא² ולא השתא שכבר מתו והשתא אינון חייין</p>	<p>אמר לו עד כאן לא ראית כנף צפור העדן, ודורש אל המתים דווקא אל המתים שהם רשעי העולם, שהם מעמים עובדי כו"ם שנמצאים תמיד מתים, אבל ישראל שהם צדיקי אמת, עליהם קרא שלמה ושבח אני את המתים שכבר מתו, בזמן אחר ולא עכשיו, שכבר מתו ועכשיו הם חיים.</p>
<p>ועוד דשאר עמין כד אתאן למתיהון אתיין בהרשין לאתערא עלייהו זינין בישין וכד ישראל אתאן למתיהון אתיין בכמה תשובה לקמי קב"ה בתבירו דלבא בתעניתא לקבליה וכלא בגין דנשמתיין קדישין יבעון רחמי לקמי קב"ה עלייהו</p>	<p>ועוד ששאר העמים כשהם באים למתיהם, הם באים עם כשפים לעורר עליהם מינים רעים, וכשישראל באים למתיהם, באים בכמה תשובה לפני הקדוש ברוך הוא, בשברון לב ובתענית כנגדו, והכל כדי שנשמות הקדושים יבקשו רחמים לפני הקדוש ברוך הוא עליהם.</p>
<p>וקב"ה חיים על עלמא בגיניהון וע"ד תנינן צדיקא אע"ג דאתפטר מהאי עלמא לא אסתלק ולא אתאביד מכלהו עלמין דהא בכלהו עלמין אשתכח יתיר מחייו דבחייו אשתכח בהאי עלמא בלחודוי ולבתר אשתכח בתלת עלמיין³ וזמין לגבייהו דכתיב עלמות אהבוך אל תקרי עלמות אלא עלמות זכאה חולקהון</p>	<p>והקדוש ברוך הוא חס על העולם בעבורם, ועל זה שנינו צדיק אף על גב שנפטר מהעולם הזה לא מסתלק ולא נאבד מכל העולמות, שהרי בכל העולמות נמצא יותר מבחייו, שבחייו נמצא בעולם הזה בלבדו, ואחר כך נמצא בשלשה עולמות ומזומן אליהם, שכתוב עלמות אהבוך, אל תקרי עלמות אלא עולמות, אשרי חלקם.</p>
<p>תאנא כתיב והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים והיתה נפש אדוני נשמת אדוני מבעי ליה⁴ אלא כמה דאמרן דזכאה חולקהון דצדיקיא דכלא אתקשר דא בדא נפש ברוח ורוח בנשמה ונשמה בקב"ה אשתכח דנפש צרורה בצרר החיים</p>	<p>למדנו כתוב והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים, והיתה נפש אדוני, היה צריך להיות נשמת אדוני. אלא כמו שאמרנו, שאשרי חלקם של הצדיקים, שהכל נקשר זה עם זה, נפש ברוח, ורוח בנשמה, ונשמה בקדוש ברוך הוא, נמצא שהנפש צרורה בצרור החיים.</p>
<p>אמר רבי אלעזר האי דאמרו חברייה גלותא דס"ת אפילו מבי כנשתא⁵ לבי כנשתא אחרא אסיר וכ"ש לבי רחוב אמאי לבי רחוב¹</p>	<p>אמר רבי אלעזר, זה שאמרו החברים גלותו של ספר תורה אפילו מבית כנסת לבית כנסת אחר אסור, וכל שכן לרחוב.</p>

¹ כי ר' ייסא לא הורגל בין חברי ר' שמעון ולא היה בקי בסתרי תורה, ולכן לא ידע דורש אל המתים הנדרש לעיל וסוד מיתי ישראל, ולזה אמר לו "עד כען לא חמיתא גדפי צפרא" פירוש כנפי השכינה שהיא נקראת צפור וכנפיה הם כגופיא ומנותיה והמשתלשל להבחין בין ימין לשמאל (אור יקר). ר"ש כנף מן הבינה שהוא צפור דעדן (רח"ו).

² כדמפרש לקמיה שבהיותם בחיי העולם הזה שאינם נהנים מחיי העולמות החיים הנצחיים הם מתים, ובהסתלקם מן העולם שהם נהנים מכל העולמות בסוד קשר נפש רוח נשמה וחליצת עצמות הם חיים באמת שהם חיים חיי כל העולמות כולם אם כן אינם מתים (אור יקר).

³ פי' כמ"ש לעיל שהנפש בחצר מות והרוח בג"ע של מטה ונשמה בג"ע של מעלה (מ"מ. 9). עי' הערה בסוף הספר

⁴ פי' שהנשמה היא שעולה בסוד מ"ן למ' הנק' צרור החיים ותירץ שנקשרים זה בזה ונמצא שגם הנפש עולה עד המ' (מ"מ).

⁵ על דרך שפירשו במסכת תעניות שהיו מתפללים קודם בבתי כנסיות והיו גולים מבית הכנסת לבית הכנסת לפי דעת ר' אלעזר, אחר כך ברחובה של עיר, אחר כך במלון אורחים שהוא בית הקברות ששם לנים אותם שהלכו דרך העולם הזה לעולם הבא (אור יקר).

<p>למה לרחוב. אמר רבי יהודה כמו שאמרנו, כדי שיתעוררו עלינו ויבקשו רחמים על העולם.</p>	<p>אמר ר' אבא שכונתא כד אתגלייא הכי נמי מאתר לאתר עד דאמרה מי יתנני במדבר מלון אורחים וגו' אוף הכא בקדמיתא מבי כנשתא לגבי כנשתא לבתר לבי רחוב לבתר במדבר מלון אורחים</p>
<p>אמר רבי יהודה בני בבל פוחדים ולא מעבירים אפילו מבית כנסת לבית כנסת, כל שכן זה. למדנו אמר רבי שמעון לחברים, בימי לא יצטרכו בני העולם את זה, אמר לו רבי יוסי הצדיקים מגנים על העולם בחייהם ובמיתתם יותר מבחייהם, זהו שכתוב וגנותי על העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי ולא כתוב בחייו.</p>	<p>אמר ר' אבא שכונתא כד אתגלייא הכי נמי מאתר לאתר עד דאמרה מי יתנני במדבר מלון אורחים וגו' אוף הכא בקדמיתא מבי כנשתא לגבי כנשתא לבתר לבי רחוב לבתר במדבר מלון אורחים</p>
<p>אמר רבי יהודה בני בבל פוחדים ולא מעבירים אפילו מבית כנסת לבית כנסת, כל שכן זה. למדנו אמר רבי שמעון לחברים, בימי לא יצטרכו בני העולם את זה, אמר לו רבי יוסי הצדיקים מגנים על העולם בחייהם ובמיתתם יותר מבחייהם, זהו שכתוב וגנותי על העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי ולא כתוב בחייו.</p>	<p>אמר רבי יהודה מאי שנא הכא דכתיב למעני ולמען דוד עבדי דשקיל האי לגבי האי⁵ אלא בגין דדוד⁶ זכה לאתקשרא ברתיקא קדישא⁷ דאבהתא ובג"כ כלא חד בריך הוא לעלם ולעלמי עלמיא</p>
<p>אמר רבי יהודה מאי שנא הכא דכתיב למעני ולמען דוד עבדי דשקיל האי לגבי האי⁵ אלא בגין דדוד⁶ זכה לאתקשרא ברתיקא קדישא⁷ דאבהתא ובג"כ כלא חד בריך הוא לעלם ולעלמי עלמיא</p>	<p>אמר רבי יהודה מאי שנא הכא דכתיב למעני ולמען דוד עבדי דשקיל האי לגבי האי⁵ אלא בגין דדוד⁶ זכה לאתקשרא ברתיקא קדישא⁷ דאבהתא ובג"כ כלא חד בריך הוא לעלם ולעלמי עלמיא</p>
<p>כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו, רבי יצחק פתח לספר בציון שם יי ותהלתו בירושלם תמן תנינן שמא קדישא סתים וגליא⁸ ואורייתא⁹ דהיא שמא קדישא עלאה</p>	<p>כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו, רבי יצחק פתח לספר בציון שם ה' ותהלתו בירושלם. שם שנינו, השם הקדוש נסתר ונגלה, והתורה שהיא השם הקדוש העליון נסתר ונגלית, וכל</p>

¹ כלומר גלות מבי כנישתא לבי כנישתא לעורר לבות האדם לתשובה בגלות, אמנם לבי רחוב אחרא תפוק ליה שברחוב בעצמה גלות היא למה נצטרך לרחוב אחרת (אור יקר).

² שעל ידי גלות תורה מתעוררים המתים וכל תוספת גלות היא תוספת התעוררות, ור' אבא מוסיף אפילו שינוי מקום בבית הכנסת עצמו כענין השכינה שנסעה עשר מסעות במקדש מכרוב לכרוב וכו' עד האחרונה מדבר מלון אורחים, וכן אנו אחרונה תהיה מדבר בית הקברות כדפירשנו ובא לומר שלא נעשה מיד לבי קברי (אור יקר).

³ איבעית אימא מפני צער גלות התורה בעצמה, איבעית אימא מפני שלא היו בקיאים בתורה במלאים וחסרים כהיא דלעיל ומכל צד ימשך עונש (אור יקר).

⁴ כמו שאמר בעת פטירתו כל יומאי אצטערנא דלא איערע עלמא בדינוי דצדק, והטעם שהדין הוא מטעם שאין משפט בצדק ור' שמעון היה מיצר על זה והיה רודף אחר ייחודם יחד ולא היה צדק בלא משפט (אור יקר).

⁵ בתמיהה (אור יקר).

⁶ דהיינו מלכות מדתו וחיברה בשלשה אבות, והיינו שמלך בחברון שבעה שנים שנתייחד שם עם האבות כדי לזכות אל המלכות וכדפירש בזהר, ולכן אמר למעני דהיינו מלכות "ולמען דוד עבדי" פירוש ייחוד שייחד אותה דוד בשלשה אבות (אור יקר). מלכות (רח"ו).

⁷ חג"ת סרח"ו). ולפ"ז מ"ש למעני ולמען דוד עבדי למעני הם חג"ת ולמען דוד עבדי היא המ' (מ"מ).

⁸ פי' הו"ה הוא סתום ואד"ני הוא גליא (אור יקר ומ"מ), דהיינו עצם התפארת נעלם בהיכלו כדכתיב וה' בהיכל קדשו בהיכל כחשבון אדני (אור יקר). נגד העוה"ז והעוה"ב, ז"ל, תורה שבכתב ושבעל פה. וז"ש בפ' שמות דף ב' אינון דטעמין מיניה קיימין לעלם ולעלמי עלמין (יהל אור). ובג"כ כולא סתים וגליא - כל הדברים הנמצאים בעולם מפני שנמצאו מכח שתי שמות אלו יש בהם נגלה ונסתר (אור יקר).

⁹ דהיינו התפארת הנקרא תורה שבכתב כנודע ואמרו ז"ל כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה ולזה היא ממש כשמותיו שיש בהם סתים וגליא סוד ופשוט (אור יקר).

<p>סתים וגליא וכל קרא דבאורייתא וכל פרשתא דאורייתא¹ סתים וגליא דתניא² אמר רבי יהודה מחציפותא³ דצדקת הדא נפקן כמה טבאן לעלמא ומאן היא תמר דכתיב ותשב בפתח עינים</p>	<p>פסוק שבתורה וכל פרשה של התורה נסתר ונגלה, שלמדנו אמר רבי יהודה, מחוצפתה של צדיקה אחת יצאו כמה טובות לעולם, ומי היא תמר, שכתוב ותשב בפתח עינים.</p>
<p>אמר רבי אבא פרשתא דא מוכח דאורייתא סתים וגליא והא אסתכלנא באורייתא כלא ולא אשכחנא אתר דאקרי פתח עינים אלא כלא סתים ורזא דרוזין הוא ותניא מאי חמאת צדקת זו לעובדא דא⁴ אלא ידעת בביתא דחמוהי⁵ ארחוי דקב"ה היך מדבר האי עלמא עם בני נשא⁶ ובגין דהיא ידעת קב"ה אוקים מלה על ידהא</p>	<p>אמר רבי אבא פרשה זו מוכיחה שהתורה נסתרת ונגלית, והרי הסתכלתי בכל התורה ולא מצאתי מקום שנקרא פתח עינים, אלא הכל נסתר, וסוד הסודות הוא. ולמדנו, מה ראתה הצדקת הזו למעשה הזה, אלא הכירה בבית חמיה את דרכי הקדוש ברוך הוא איך מנהיג את העולם עם בני האדם, ומשום שהיא הכירה הקדוש ברוך הוא, הקים את הדבר על ידה.</p>
<p>ואזלא הא כמה דתנינן אודמנת⁷ הות בת שבע מו' ימי בראשית למהוי אמיה דשלמה מלכא אוף הכא אודמנת הות תמר לדא מיומא דאתברי עלמא ותשב בפתח עינים מאן פתח עינים כד"א והוא יושב פתח האהל ופסח י"י על הפתח וכתוב פתחו לי שערי צדק וגו' עינים דכל עינינן דעלמא</p>	<p>וזה הולך כמו ששינינו, מזומנת היתה בת שבע מששת ימי בראשית להיות אמו של שלמה המלך, כמו כן כאן מזומנת היתה תמר לכך מיום שנברא העולם. ותשב בפתח עינים, מי זה פתח עינים, כמו שנאמר והוא יושב פתח האהל, וכתוב ופסח ה' על הפתח, וכתוב פתחו לי שערי צדק וגו', עיניים שכל עיני העולם</p>
<p>עב/א</p>	
<p>להאי פתחא מצפאן אשר על דרך תמנתה⁸ מאי תמנתה⁹ כד"א תמונת י"י יביט והכי</p>	<p>מצפים לפתח הזה, אשר על דרך תמנתה. מה זה תמנתה, כמו שנאמר</p>

¹ כי לא יהיה ענין זה בסתם לכל התורה אלא גם בפרטים אפילו פסוק או פרשה ימצא בה סתום ונגלה ואף אם יתעלם סודו מעיני שכלינו (אור יקר).

² ר' יצחק מיייתי כל האי דר' יהודה ודר' אבא וכולא עד סופא לפרושי קרא דלספר בציון דפתח ביה (אור יקר).

³ דהיינו כפשוטן של דברים שישבה בפתח עינים גרמה כל טוב בית דוד, ור' אבא אמר כי בסוד [היובל] [הגלגול] דבריה והכריח לזה אומרו בפתח עינים וכדמסיק, ולזה לא היה חיצופתא כלל אחר שכל כוונתה לרמס נסתר, ואפשר דר' יהודה לא פליג אדר' אבא אלא יאמר ששמה פניה כנמר לעשות בגשמי הרמז הרוחני הנסתר (אור יקר).

⁴ דלענין זנות חס ושלוש דצדקת היתה, ואם מפני שהיתה זקוקה ליבם אין הדרך לרמות לבעלה לשכב עמה היה ראוי שיתבענו בדין או חלוץ או יבם אם כן מאי חמאת (אור יקר).

⁵ פירוש בהיותה בבית חמיה נתחכמה לדעת הנהגת הקב"ה בעולם השפל עם בני אדם בסוד הגלגול, וידעה עניני ער ואונן ונפילתן וקימתן על ידי יהודה עצמו כדפי' בסבא (אור יקר).

⁶ פי' הקב"ה מתנהג עם בריותיו כדי להצדיקם ומי שמת בלא בנים הק"ה מתקן לו סוד הבוס, ולכך תמר שידעה זה נשתדלה לתקן עד ואונן והקב"ה סייע בזה וז"ש ובגין דאיהי ידעת קב"ה אוקים מלה על ידהא וכן כתב בסמך בדף ע"ב ע"א (מ"מ).

⁷ פי' כמו בת שבע שמוכרח שלא יצא שלמה אלא ממנה כי בת שבע היא מלכות, ושלמה מלך ישראל כך תער אי אפשר שיצאו פרת וזרח שהם תיקון ער ואונן אלא ממנה (מ"מ).

⁸ פי' המלכות בבחינה פנימית ששם היא נכנסת הת"ת אל המלכות כאומרו ותמונת ה' יביט כי המלכות שם נקרא תמונת ה' שהיא שם בן ד' בת"ת מפני היותה כסא אליו כענין פרשיות דיד כסא אל ד' של ראש, ואומרו על דרך תמנתה פי' כי הבא ליכנס לבחינת תמונת ה' יכנס תחלה אל פתח זו (אור יקר).

⁹ פי' ותמונת ה' יביא הוא פרצוף זעיר שהיה מסתכל מר"ע בו כמ"ש בפ' ואתחנן בדף רס"א ע"ב נמצא שהמ' שהיא על פתח עינים על דרך תמנתה שהוא זעיר לשמור הפתח (מ"מ).

<p>אוקימנא תמר אוקימת מלה לתתא¹ ופרחת פרחיך² ואניצת ענפין ברוז דמהימנותא</p>	<p>ותמונת ה' יביט, וכך בארנו, תמר הקימה הדבר למטה והפריחה פרחים ונצנצה ענפים בסוד האמונה.</p>
<p>ויהודה עוד רד עם אל³ ועם קדושים נאמן ויראה יהודה ויחשבה לזונה וגו' כד"א כן דרך אשה מנאפת⁴ כי כסתה פניה ואוקימנא כי כסתה פניה כד"א אכלה ומחתה פיה אוקידת עלמא בשלהובוי ואמרה לא פעלתי און</p>	<p>ויהודה עוד רד עם אל ועם קדושים נאמן, ויראה יהודה ויחשבה לזונה וגו', כמו שנאמר כן דרך אשה מנאפת, כי כסתה פניה, ובארנו כי כסתה פניה, כמו שנאמר אכלה ומחתה פיה, שרפה את העולם בשלהבותיה, ואמרה לא פעלתי און.</p>
<p>מ"ט בגין⁵ כי כסתה פניה ולית מאן דידע אורחא לאשתזבא מנה ויט אליה אל הדרך אל הדרך ממש לאתחברא חיוורא בסומקא⁶ ויאמר הבא נא אבא אליך וגו' הא אוקימנא הבה בכל אתר⁷ כי לא ידע כי כלתו היא כי כלתו היא דעלמא⁸ מתרגמינן ארי שצייתא דעלמא היא מאי טעמא לא ידע בגין דהא מנהרן אנפאה⁹ לקבלא מניה ואזדמנא לאתבסמא ולרחמא עלמא כי כלתו היא דא כלה ממש¹⁰ דכתיב אתי מלבנון כלה</p>	<p>למה, משום כי כסתה פניה, ואין מי שיודע דרכיה להנצל ממנה. ויט אליה אל הדרך, אל הדרך ממש, לחבר לבן באדום. ויאמר הבה נא אבוא אליך וגו', הרי בארנו הבה בכל מקום כי לא ידע כי כלתו היא, כי כלתו היא של העולם. מתרגמים אשר השמדת העולם היא, למה לא ידע משום שהאירו פניה לקבל ממנו, והזדמנה לבשם ולרחם על העולם. כי כלתו היא זו, כלה ממש, שכתוב אתי מלבנון כלה.</p>
<p>ותאמר מה תתן לי כי תבא אלי השתא כלה בעיא תכשיטהא ויאמר אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן למלכא דהוה ליה ברא מאמהו חדא ואזיל בהיכלא בעי מלכא לאתנסבא במטרוניתא עלאה ולאעלאה בהיכליה אמרה מאן יהיב לי בהיכליה דמלכא אמר (נ"א מאן יהיב ליה לדין בהיכליה דמלכא אמר מלכא) מכאן ולהלאה</p>	<p>ותאמר מה תתן לי כי תבוא אלי, עכשיו הכלה צריכה תכשיטיה, ויאמר אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן, (משל) למלך שהיה לו בן משפחה אחת, שהלך בהיכל רצה המלך לשאת מלכה עליונה ולהכניסה להיכלו, אמרה מי נתן את זה בתוך היכל המלך, (מי נתן את זה בהיכל המלך, אמר המלך) אמר מכאן והלאה</p>

¹ שהיתה מכוונת למטה ופועלת למעלה במדות העליונים (אור יקר). פי' כמ"ש לעיל שהיא תקנה ער ואונן וממנה נשתלשל מ' בית דוד (מ"מ).

² שהולידה כפי הרמז פרץ וזרח דהיינו פרץ לבנה פרוצה זרח וזרח השמש ואם תמאר נהי דלא חטאה אבל החטיאה את יהודה לזה אמר הכתוב "ויהודה עוד רד אם אל" שלא קלקלה אותו במעשה ההוא שהביהמה נקנת אפילו שלא במתכוין, והיה אפשר לפרש פתח בבחי' הת"ת ממש (אור יקר).

³ פי' יהודה הוא בחינת זעיר ומחובר עם המ' הנק' אל (מ"מ) 9.

⁴ פי' מלטה דינים, וז"ל הרב באוצ"ח כן דרך אשה וכו' פי' פסוק זה יובן כי שמות אל"הים של הקדושה משתלשלים עד הקליפות הנק' אלהים אחרים וכאשר העון גורם נכללים זה בזה עד שאותם הבחינות של אל"הים דקדושה נכנסו ביסוד דידה בסוד הגבורות שביסוד דידה, זהו כללות קיצור לשמו והענין באריכות משם תדרשנו וח"ו הקליפות יונקים מאותם שמות אלהים שביסוד דידה וזהו כן דרך אשה וכו' (מ"מ).

⁵ פי' מ"ט אוקידת עלמא ובני אדם לא הכירו זה ואינם נשמרים ממנה ואמר בגין כי כסתה פניה ולית מאן דידע אורחא כאשתזבא מניה, ושיעור הכתוב ויחשבה לזונה דהיינו כן דרך וכו' ואוקידם עלמא ולמה בני אדם לא ידעו זה ואינם נשמרים ממנה הטעם כי כסתה פניה (מ"מ).

⁶ פי' זעיר יש בו חסדים והנוקבא יש בה גבורות ובשעת הזווג מתמתקים הגבורות על ידי החסדים (מ"מ).
⁷ פי' לשון הזמנה (מ"מ).

⁸ פי' שמכלה העולם מתרגמינן וכו' ר"ל כך צריכים אנו לתרגם ארי שצייתה דעלמא היא א"כ י"ל מ"ש כלתו היא דעלמא וכו' ר"ל הכלה שבכל מקום בתורה תרגומה שצייתה וגם כאן נפרש אותה שצייתה לשון כליה (מ"מ).

⁹ פי' ולכך אע"פי שהיא דינים אינם נראים מפני שאנפאת נהירין (מ"מ).

¹⁰ ושיעור הכתוב לפי פי' זה, כי לר' ידע בענין הנז' דהיינו ויחשבה לזונה שיש בה דינים וכו' ומ"ש לא ידע זה בשביל כי כלתו היא שתמיד היא כלה, ומלא לא ידע לא ירדנו לעומקה כי איך אפשר שהזעיר לא ידע זה ואפשר דפי' כי לא ידע לא חשש לזה אע"פי שהיא מלאה דינים ברא דאמהול ס"מ (מ"מ).

<p>אשדר ואתריך לברא דאמהו מהיכלא דילי</p>	<p>אשלח ואגרש את בן השפחה מהיכלי.</p>
<p>כך נמי הכא אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן והא אוקימנא בלא תבשל גדי וכל אינון בסטרא דבכור בהמה קא אתו ועל דא לא כתיב אנכי אתן אלא אנכי אשלח אתריך ואשדר ליה דלא ישתבח בהיכלי</p>	<p>כך גם כאן, אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן, והרי בארנו בלא תבשל גדי. וכל אותם שמצד בכור הבהמה הם באו, ועל כן לא כתוב אנכי אתן אלא אנכי אשלח, אגרש ואשלח אותו, שלא ימצא בהיכלי.</p>
<p>ותאמר אם תתן ערבון עד שלחך אלין אינון סימניך דמטרוניתא דאתברכא מן מלכא בזווגהא ויאמר מה הערבון אשר אתן לך ותאמר חותמך¹ ופתילך² ומטך³ אלין אינון קטרי (נ"א סטרי) עלאי תכשיטהא דכלה אתברכא מתלתא אלין נצח הוד יסוד וכלא אשתכח בתלתא אלין וכלה (ס"א מנה"י) מהכא מתברכא</p>	<p>"ותאמר אם תתן ערבון עד שלחך" אלו הם סימני המלכה, שהתברכה מהמלך בזווגה. "ויאמר מה הערבון אשר אתן לך, ותאמר חותמך ופתילך ומטך" אלו הם (צדדי) הקשרים העליונים, תכשיטיה של הכלה מתברכים משלשת אלה, נצח הוד יסוד, והכל נמצא בשלשת אלה, והכלה (מנצח הוד יסוד) מתברכת מכאן.</p>
<p>מיד ויתן לה ויבא אליה ותהר לו ויהי כמשלש חדשים מאן משלש חדשים בתר דיתלתון ירחיא והא ג' ירחין</p>	<p>"מיד ויתן לה ויבא אליה ותהר לו ויהי כמשלש חדשים" מה זה משלש חדשים, אחר שישלשו החדשים, והרי שלשה חדשים.</p>
<p>אוקימנא והכא כמשלש חדשים דשאר ירחא רביעאה⁴ לאתערא דינין בעלמא בחובי בני נשא והיא ינקא מסטרא אחרא⁵ ויוגד ליהודה לאמר זנתה תמר כלתך הא כלה בסטרא אחרא אשתכחת מה כתיב הוציאוה כמה דכתיב השליך משמים ארץ תפארת ישראל תושרף בשלהובי מיהרא בגלותא</p>	<p>בארנו, וכאן כמשלש חדשים, שהתחיל החדש הרביעי לעורר דינים בעולם מחטאי בני אדם, והיא יונקת מצד האחר, אז "ויוגד ליהודה לאמר זנתה תמר כלתך" הרי כלה בצד האחר נמצאת, מה כתוב "הוציאוה", כמו שכתוב השליך משמים ארץ תפארת ישראל, ותשרף בשלהבת הצהרים בגלות.</p>
<p>מה כתיב היא מוצאת לאתמשכא בגלותא והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו לאיש אשר אלה ממנו לא כתיב⁶ אלא לאיש אשר אלה לו דיליה סימנין אלין משתכחין אנכי הרה מיד ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני צדקה ודאי</p>	<p>מה כתוב "היא מוצאת" להמשך גלות, והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו, לא כתוב לאיש אשר אלה ממנו, אלא לאיש אשר אלה לו, שלו הסימנים הללו המצויים, אנכי הרה מיד ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני, צדקה ודאי.</p>

¹ יסוד (רח"ו)

² נצח (רח"ו)

³ הוד (רח"ו). נה"י דזעיר שמהם נבנה פרצופה כנודע, ובס' אור ישראל כתב וז"ל בספר נוף עץ חיים איתא מה תתן לי אמרה לו המ' כי אני שם אד"ני ולכך שם מ"ה תתן לי, והשיב לה אנכי אשלח גדי עזים אתריך לכו"ע מן העולם אמרה לו מה הערבון אשר תתן לי עד שלחך שם מ"ה כי תחלה מקבלת לבושי המוחין שהם גי' תנ"ה, ואח"כ המוחין עצמם, והנה סוד הלבושים גי' חו"תם והוא ג' תנה ולזה אמרה חותמך כי הם לבושי המוחין שהם חותם, פתילך גימט' חו"תם ואד"ני והו"ה לומר שאה"ה אני כלולה בהם עכ"ל ס' אור ישראל, ונלע"ד שדברי הזוהר יפורשו ע"פי הקדמה זו מ"ש אלין אינון סימנין דמטרוניתא הם לבושי המוחין שהם ג' אה"ה די"דין בנצח דהה"יין בחוד דאל"פין ביסוד (מ"מ).

⁴ פ' תמה שאז הובקעה העיר (מ"מ)9.

⁵ פ' מדינים קשים שהם שמות אלהים הנז' שמהם יניקת הקליפות (מ"מ).

⁶ פ' דאי כתיב הכי הוה משמע שבאים על ידו נמ' ואינם שלו ממש לכך כתיב אנה לו לומר דיליה אינון הסימנין הנז' ומה שאמרה אנכי הרה, פ' שדינים אלו שיש בי שלו הם ונתנם לי, והורה לה ואמר צדקה ממני, וז"ש ושמה גרים שר"ל ששמה שהוא צדק מורה על הדינים, ומאן גרים לה שמא דא ממני שאני נק' צדיק והיא נקראת צדק, וזה שכתוב ממני ירתא שהזעיר נוטל פי שנים שהם חו"ג ומניה ירתא ברתא (מ"מ).

<p>ושמא גרים מאן גרים לה שמא דא הדר ואמר ממני דכתיב (תהלים יא ז) כי צדיק יי' צדקות אהב ישר יחזו פנימו צדקה צדק ה' ממני נמלת שמא דא ממני ירתא ממני אשתכחת</p>	<p>והשם גורם, מה גרם לה השם הזה, חזר ואמר ממני, שכתוב כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו, צדקה צדק ה', שממני נטלה את השם הזה, ממני ירושה, ממני נמצאת.</p>
<p>א"ר יוסי מ"ט חמיה כתיב באתר חד יהודה באתר אחרא א"ל כלא אתקטר דא בדא חמיה באתר עלאה תלי¹</p>	<p>אמר רבי יוסי למה כתוב חמיה במקום אחד ויהודה במקום אחר. אמר לו הכל נקשר זה עם זה, חמיה תלוי במקום עליון.</p>
<p>א"ר אלעזר פרשתא דא אוקימנא ברזא עלאה בכמה גוונין כד יסתכלון מלי מנה ישתמע רזין דאורחוי דקב"ה ודינוי בכל אתר והיא ידעת ואקדימת גרמאה למלה דא לאשלמא אורחוי דקב"ה בגין דינפקו מנה מלכין שליטין וזמינין לשלטאה על עלמא ורות כהאי גוונא עבדת</p>	<p>אמר רבי אלעזר הפרשה הזו בארנו בסוד עליון, בכמה אופנים כשיתבוננו בדברים ממנה ישמעו הסודות של דרכי הקדוש ברוך הוא ודינוי בכל מקום, והיא ידעה והקדימה עצמה לדבר הזה, להשלים את דרכי הקדוש ברוך הוא, כדי שיצאו ממנה מלכים שליטים שעתידים לשלוט על העולם. ורות עשתה כדוגמא זה.</p>
<p>א"ר אבא פרשתא דא ברזא דחכמתא דאורייתא אתקשרא וכלא סתים וגליא ואורייתא כלא כהאי גוונא אשתכחת ולית לך מלה באורייתא דלא רשים בה שמא קדישא עלאה דסתים וגליא</p>	<p>אמר רבי אבא פרשה זו נקשרה בסוד חכמת התורה, והכל נסתר ונגלה, וכל התורה מצויה כדוגמא זה, ואין לך דבר בתורה שלא רשום בו השם הקדוש העליון שנסתר ונגלה,</p>
<p>עב/ב</p>	
<p>בגיני כך סתימי דאורייתא² קדישי עליונין³ ירתין לה ואתגלייא⁴ בשאר בני עלמא⁵ כגוונא דא כתיב לספר בציון שם יי' ותהלתו בירושלם דהא בציון במקדשא שרי לאדכרא שמא קדישא כדקא חזי ולבר בכנויו ועל דא כלא סתים וגליא</p>	<p>לכן הנסתרות שבתורה קדושי עליונים יורשים אותם ונגלית לשאר בני העולם, כדוגמא זה כתוב לספר בציון שם ה' ותהלתו בירושלים, שהרי בציון במקדש מותר להזכיר את השם הקדוש כראוי, ובחוץ בכינויו, ולכן הכל נסתר ונגלה.</p>
<p>תאנא כל מאן דגרע את חד מאורייתא או יוסיף את חד באורייתא כמאן דמשקר⁶ בשמא קדישא עלאה דמלכא</p>	<p>למדנו כל מי שגורע אות אחת מהתורה או מוסיף אות אחת לתורה כמי שמשקר בשם הקדוש העליון של המלך.</p>
<p>א"ר יצחק עובדא דמצרים פלחין לשפחה כמה דאוקימנא עובדא דכנען פלחין לההוא דאקרי שבי אשר בבית הבור וע"ד כתיב ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו בג"כ כלהו</p>	<p>אמר רבי יצחק מעשה של מצרים שעובדים לשפחה כמו שבארנו, מעשה של כנען שעובדים לאותו שנקרא שבי אשר בבית הבור, ועל זה כתוב ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו, לכן כולם</p>

¹ פרוש אבא שהמלכות היא כלתו והיא קוראה לו המיה (מ"מ).

² דהיינו סוד על דרך נסתר (אור יקר).

³ פ' שהחכמים המקובלים הם שיודעים רזי התורה (מ"מ).

⁴ דהיינו הפשט בשאר בני עלמא שהם אינם מבינים אלא פשטי התורה, והיינו לספר בציון דהיינו בבית המקדש שם ה' דהיינו תפארת שם הנעלם היה נזכר במקדש ככתבו, ותהלתו דהיינו כנויו ופשוטו בירושלים דהיינו גבולין (אור יקר).

⁵ פ' פשט התורה שהוא נגלה הוא שהשיגו שאר בני העולם (מ"מ).

⁶ מפני שכל התורה כולה שמותיו של הקב"ה ופוגם השם בתוספת אות או חסרון אות שאותיות התורה הם ממש ענפי השם (אור יקר).

<p>מכתיבים (מברכים) (מכזבים) בדברים קדושים, ועושים מעשים (ערויות) בכל. לכן כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה וגו'.</p>	<p>מכתיבין (ס"א מברכין) (ס"א מכזבין) במלין קדישין¹ ועבדין עובדין (ס"א עריין) בכלא בניני כך כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה וגו'</p>
<p>רבי יהודה אמר דעבדין דינין² (ס"א זינין) בישין לשלמא³ על (נ"א לסאבא) ארעא⁴ כד"א ולא תטמא את אדמתך וכתוב ותטמא הארץ וכתוב ותטמא הארץ.</p>	<p>רבי יהודה אמר שעושים דינים (מינים) רעים לשלוט על (לטמא) הארץ, כמו שנאמר ולא תטמא את אדמתך, וכתוב ותטמא הארץ.</p>
<p>כמעשה ארץ מצרים וגו' ר' חייא פתח לאחוז בכנפות הארץ וגו' תאנא זמין קב"ה³ לדכאה לארעיה מכל מסאבותא דעמין עכו"ם דסאיבו לה כהאי מאן דאחיד בטליתיה ואנער טנופא מניה</p>	<p>כמעשה ארץ מצרים וגו', רבי חייא פתח לאחוז בכנפות הארץ וגו', למדנו עתיד הקדוש ברוך הוא לטהר את ארצו מכל טומאת העמים עובדי כו"ם שטמאו אותה, כמי שאוחז בטליתו ומנער את הטנופת ממנה.</p>
<p>וכל אינון דאתקברו בארעא קדישא למשדי לון לבר ולדכאה ארעא קדישא מסטרא אחרא (ס"א קדישא אחרא⁴) כביכול דהוה מתזנא⁵ לשאר רברבי עמין ולקבלא מסאבותא דילהון ולדברא לון וזמין לדכאה לה ולאעברא לון לבר</p>	<p>וכל אותם שנקברו בארץ הקדושה, לזרוק אותם החוצה, ולטהר את הארץ מהצד האחר (קדוש אחר), כביכול שהיתה מזינה את שאר גדולי העמים ולקבל את טומאתם ולהנהיגם, ועתיד לטהר אותה ולהעבירם החוצה.</p>
<p>ר"ש הוה מדכי טורי (ס"א שוקי) דטבריא וכל דהוה תמן מית הוה סליק ליה ומדכי ארעא תאנא כתיב ותבאו ותטמאו את ארצי וגו'</p>	<p>רבי שמעון היה מטהר את הרי (שוקי) טבריה, וכל שהיה שם מת היה מעלה אותו ומטהר את הארץ. למדנו כתוב, ותבאו ותטמאו את ארצי וגו'.</p>
<p>א"ר יהודה זכאה חולקיה מאן דוכי בחייו למשרי מדורא בארעא קדישא דכל מאן דוכי לה זכי לאנגדא⁶ מטלא דמשייא דלעילא דנחית על ארעא וכל מאן דוכי לאתקשרא בחייו בהאי ארעא קדישא זכי לאתקשרא לבתר בארעא קדישא עלאה</p>	<p>אמר רבי יהודה אשרי חלקו של מי שזוכה בחייו להשרות מדורו בארץ הקדושה, שכל מי שזוכה לה זוכה להמשיך מטל השמים שלמעלה שיורד על הארץ, וכל מי שזוכה להקשר בחייו בארץ הקדושה הזו, זוכה להקשר אחר כך לארץ הקדושה העליונה.</p>
<p>וכל מאן דלא זכי בחייו ומייתין ליה לאתקברא תמן עליה כתיב ונחלתי שמתם לתועבה רוחיה נפיק ברשותא נוכראה אחרא וגופיה אתי תחות רשותא דארעא קדישא כביכול עביד קדש חול⁷ וחול קדש</p>	<p>וכל מי שלא זוכה בחייו ומביאים אותו להקבר שם, עליו כתוב ונחלתי שמתם לתועבה, רוחו יוצאה ברשות נכריה אחרת, וגופו בא תחת רשות הארץ הקדושה, כביכול עשה קודש חול</p>

¹ שצריכים למעשיהם לערבב הכוחות כענין בלעם שהיה בא על אתונו והיה מערבב אדם בחמור, וכצבעון שמצא את הימים במדבר וכיוצא ומשם כל העריות (אור יקר).

² פירוש עושים מיני כשפים ורוחות רעות ומשליטים אותם למטה בארץ (אור יקר).

³ מע"ז שבה ידועה ושאינה ידועה, וכן כל רוחות רעות וטומאות שהשליטו על ידי מעשים מקולקלים (אור יקר).

⁴ ירושלים של מעלה (אור יקר).

⁵ פירשנו בספ"ר בשער הצנורות ובשער התמורות (אור יקר).

⁶ מושך שפע התפארת הכולל יה"ו דהיינו י"ד ה"א וא"ו העולה ט"ל היורד על המלכות שממנה יונקת ארץ ישראל והיושבים בה (אור יקר).

⁷ נשמה שהיא רוחנית וקדושה עושה אותה חול שהוא מוסרה בחוצה לארץ ברשות הקליפות, וחול שהוא עפר הנחש שעליו נאמר ונחש עפר לחמו כי עפר אתה ואל עפר תשוב מכניסו לארץ ישראל, ואם תאמר אם כן המתים בארץ ישראל נהי דעבדי קדש קדש דהיינו שמוסרים נשמתם ברשות הקדושה סוף סוף עבדי

וחול קודש.	
<p>וכל מי שזוכה להוציא נשמתו בארץ הקדושה, מתכפרים חטאיו, וזוכה להתקשר תחת כנפי השכינה, שכתוב וכפר אדמתו עמו, ולא עוד אלא אם זוכה בחייו זוכה למשוך עליו רוח קדושה תמיד, וכל מי שיושב ברשות אחרת נמשכת עליו רוח אחרת נכריה.</p>	<p>וכל מאן דזכיה למיפק נשמתיה בארעא קדישא אתכפרו חוביו וזכי לאתקשרא תחות גדפוי דשכינתא דכתיב וכפר אדמתו עמו² ולא עוד אלא אי זכי בחייו³ זכי לאתמשכא עליה רוח קדישא תדיר וכל מאן דיתיב ברשותא אחרא אתמשך עליה רוח אחרא נוכראה</p>
<p>למדנו כשעלה רב המנונא סבא לשם, היו עמו שנים עשר בני הישיבה שלו. אמר להם אם אני הולך לדרך הזו לא על שלי אני עושה, אלא כדי להשיב הפקדון לבעליו. שנינו כל אותם שלא זכו לזה בחייהם, הם משיבים את פקדון רבונם לאחר.</p>	<p>תאנא כד סליק רב המנונא סבא להתם הוו עמיה תריסר בני מתיבתא דיליה אמר לון אי אנא אזיל לארחא דא לאו על דידי קא עבידנא אלא לאתבא פקדונא למאריה⁴ תנינן כל אינון דלא זכו להאי בחייו אתיבין פקדונא⁵ דמאריהון לאחרא</p>
<p>אמר רבי יצחק לכן כל מי שמעביר מאותם מינים רעים או רשות אחרת בארץ, הארץ נטמאת, אוי לאותו האיש אוי לנפשו, שהרי הארץ הקדושה לא תקבל אותו. אחר כך עליו כתוב יתמו חטאים מן הארץ, בעולם הזה ובעולם הבא, ורשעים עוד אינם בתחית המתים, אז ברכי נפשי את ה' הללויה.</p>	<p>אמר ר' יצחק בניני כך⁶ כל מאן דאעבר מאינון זינין בישין או רשותא אחרא בארעא ארעא אסתאבת⁷ ווי ליה לההוא גבר ווי לנפשיה⁸ דהא ארעא קדישא לא מקבלא ליה לבתר עליה כתיב יתמו חטאים מן הארץ בעוה"ז ובעוה"ב ורשעים עוד אינם בתחית המתים כדין ברכי נפשי את יי' הללויה</p>
<p>את משפטי תעשו ואת חוקותי תשמורו ללכת בהם וגו', רבי אבא אמר, רבי אבא אמר אשרי חלקם של ישראל, שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם מכל העמים עובדי עבודה זרה, ובשביל אהבתו עליהם נתן להם הנהגות אמת, נטע בהם את עץ</p>	<p>את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו ללכת בהם וגו' רבי אבא אמר זכאה חולקא דישראל דקב"ה אתרעי בהו מכל עמין עכו"ם ובגין רחימותא דיליה עליהו יהיב לון נימוסין דקשוט⁹ נטע בהו אילנא דחיי אשרי שכינתא בנייהו</p>

חול קדש דהיינו הגוף הנקבר בארץ ישראל (אור יקר). פ' נשמתו שהיא קודש יצאה מהגוף בח"ל וזהו קודש חול, וחול בקודש היינו הגוף שהוא חול הענוהו ניקבר בא"י שהוא קודש (מ"מ) 9.

¹ דהיינו שהחול אינו חול אלא אדברה עפר ארץ ישראל מכפר עון הנחש ומטהרו ומתקנו (אור יקר).

² דהיינו דוקא הנפטר בה מה שאין ענין זה אל הנפטר חוצה ולכן לא יוצדק בענין קבורתו שעושה חול קדש, ועוד טעם שני כח גופו ממש קדוש והוא קדש בקדש סאור יקר).

³ ולכן גופו של זה קדוש וגופו של זה חול (אור יקר).

⁴ כלומר תלמוד תורה עדיף מארץ ישראל (רח"ו), ור"ל כיון שמצא הכנה לעסוק בתורה בח"ל יותר מא"י תורה עדיפא, לכך לא הנך אלא סמוך למיתתו לאתבא פקדונא למאריה ולא קודם לכן (מ"מ).

⁵ ירצה שהם מוסרים נפשם ביד החצון, והטעם שהשרים שולטים באותו רשות ואין אפשר לנשמתם לצאת אם לא ימסר ביד השר ההוא ומשום על ידו תכנס אל היכל המלך ונמצאת מוסרה ביד החיצוני וצריך סניגורין להצילה מידו אם אינה כל כך ראויה (אור יקר).

⁶ פ' מפני שאין בארץ ישראל שדים וקליפות וחצונים כלל (אור יקר).

⁷ שהוא מכניס הצלם והקליפה בארץ ישראל על ידי שנותן להם כח במעשיו המכוערים המגבירים אותם וראויים אליהם, ולכך נמצאו הקליפות וכל החצונים שולטים בגופו ובנפשו (אור יקר).

⁸ אחר מיתתו "וי ליה וי לנפשיה נפשו" ביניהם וגופו מתנער ומתגרש סאור יקר).

⁹ ואם תאמר והרי בני נח שהם מצווין על שבע מצוות והם תורת אמת נמוסין דקשוט, לשלול מה בא באומרו יהיב להו נמוסין דקשוט, ויש לומר שאין פירוש נמוסין דקשוט לשלול שאר נמוסין שנתן לבני נח הם שקר חס ושלום, שהרי שבע מצוות נצטוו בני נח מפי הקב"ה והוא אמת ומצותו אמת, אמנם ראוי להקשות אחרת ובה יתורץ הכל והיא זו למה בן נח נהרג על הגזל וכיוצא בשאר מצותיו שעונשו גדול ומצותיו מועטות, ולזה נאמר כי גר תושב שהוא השומר ז' מצות אין ספק שלא יכנס לאור באור ישראל ח"ו אבל יתענג מבחוש במקום הקלי' הדקות הקרובות אל הקדושה וסביב למשכן יחנו וכמו שממש נתן חלק אל הקלי' מהיכל המלך כן ינתן להם חלק אור מועט יאירו ויתענגו וזהו סוד גר תושב בארץ ישראל

<p>מאי טעמא בגין דישראל רשימין ברשימא קדישא בבשריהון ואשתמודען דאינהו דיליה (ואשתמודען) מבני היכליה ובגיני כך כל אינון דלא רשימין ברשימו קדישא</p>	<p>החיים, והשרה שכינתו ביניהם. למה, משום שישראל רשומים ברושם קדוש בבשרם, ונודעים שהם שלו [ונודעים] מבני היכלו, ולכן כל אותם שלא רשומים ברושם הקדוש</p>
<p>עג/א בבשריהון לאו אינון דיליה ואשתמודען דכלהו מסטרא דמסאבותא אתיין ואסיר לאתחברא בהו ולאשתעי בהדיהו במלוי דקב"ה ואסיר לאודעא להו מלי דאורייתא בגין דאורייתא כלא שמא דקב"ה וכל את דאורייתא מתקשרא בשמא קדישא וכל מאן דלא אתרשים ברשימא קדישא בבשריה אסיר לאודעא ליה מלה דאורייתא וכ"ש לאשתדלא (נ"א לאסתכלא) ביה</p>	<p>בבשרם הם אינם שלו, ונודעים שכולם מצד הטומאה הם באים, ואסור להתחבר עמהם ולדבר עמם בדברי הקדוש ברוך הוא, ואסור להודיעם דברי תורה, כי התורה כולה שמו של הקדוש ברוך הוא, וכל אות של התורה נקשרת בשם הקדוש, וכל מי שלא רשום ברושם הקדוש בבשרו אסור להודיעו דבר תורה, וכל שכן לעסוק (להתבונן) עמו.</p>
<p>ר"ש פתח זאת חקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו וכתוב וכל עבד איש וגו' וכתוב תושב ושכיר לא יאכל בו ומאי פסחא דאיהו בשרא למיכלא על דאתרמיו במלה קדישא אסיר לכל הני למיכל ביה ולמיהב להו למיכל עד דאתגזרו אורייתא דהיא קדש קדשים (דקדשיא) שמא עלאה דקב"ה עאכ"ו</p>	<p>רבי שמעון פתח זאת חקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו, וכתוב וכל עבד איש וגו' וכתוב תושב ושכיר לא יאכל בו, ומה פסח שהוא בשר למאכל על שנרמז בדבר קדוש אסור לכל אלה לאכול בו, ולתת להם לאכול עד שימולו, התורה שהיא קדש קדשים (של קדשים), השם העליון של הקדוש ברוך הוא, על אחת כמה וכמה.</p>
<p>ר"א שאיל לר"ש אבוהי א"ל הא תנינן אסור ללמד תורה לעכו"ם ושפיר אתערו חבריאי דבבל דכתיב לא עשה כן לכל גוי אבל כיון דאמר מגיד דבריו ליעקב אמאי חקיו ומשפטיו לישראל</p>	<p>רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אביו, אמר לו הרי שנינו שאסור ללמד תורה לעובדי כוכבים ומזלות, ויפה העירו החברים מבבל, שכתוב לא עשה כן לכל גוי. אבל כיון שאמר מגיד דבריו ליעקב, למה חוקיו ומשפטיו לישראל.</p>
<p>א"ל אלעזר ת"ח זכאין אינון ישראל דחולקא עלאה קדישא דא נטע בהו קב"ה דכתיב כי לקח טוב נתתי לכם ולא לעמין עכו"ם ובגין דאיהי גניזא עלאה יקרא שמיה ממש¹ אורייתא</p>	<p>אמר לו, אלעזר, בא וראה אשריהם ישראל שהחלק העליון הקדוש הזה נטע בהם הקדוש ברוך הוא, שכתוב כי לקח טוב נתתי לכם, לכם ולא לעמים עובדי</p>

וזה חלק גן עדן לחסידי אומות העולם שהם עומדים בחומה האחת מג' חומות אשר לגן ולהיות כי חומות הגן הם סוד ששים גבורים סביב לה למטה שלמה הם מסדו הגבורה, לכך אורם מעט דהיינו מצות מעט ודינם חזק על האיש העושה רע ועובר עליהם להמיתו, אמנם לא יקראו ז' מצות אלו תורת אמת מפני שאינם מהת"ת הנק' אמת אלא מסוד ז' מקורו המושכות שפע על שבעים שרים ואינם אמת ר"ל מהת"ת אמנם ישראל נצטוו רמ"ח מצות עשה מהת"ת מצד החסד וש"ס הלא תעשה מהת"ת מצד הגבורה ויינו זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דור ופי' בתיקו"ז שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח ומפני היותם מצד הפנימי אין חטמא במקצת הדברים בתוקף הדין ותשובתם קרובה, ואינם מתחייבים מיתה שלא בעדים והתראה מפני שאינם נמסרים למיתה אלא על ידי התראה שאז ממ שמסר עצמו אליה, והוציא עצמו מכלל החיים והקפיר עצמו למיתה ונמסר לקלי' ובזולת זה הוא רחוק מהם, וכן בשאר הפרטים החמורים לבני נח יותר מישראל ויתרחב ענין זה במקום אחר בע"ה (אור יקר).

¹ ישראל אחידן בהשם הויה ב"ה עצמו השורה בו בפנימיותו, ע' פ' בראשית (יג סע"א) ופ' ויקרא (ד ע"ב ז ע"א ע"ב) ופ' אחרי (עג ע"א) (דע"ה ח"ב צא ע"ג).

<p>כלא סתים וגליא ברזא דשמייה¹ וע"ד ישראל בתרין דרגין אינון סתים וגליא דתנינן ג' דרגין אינון² מתקשרן דא בדא קב"ה אורייתא וישראל וכל חד דרגא על דרגא סתים וגליא</p>	<p>כו"מ. ומשום שהיא גנוזה עליונה נכבדה שמו ממש, התורה כולה נסתר ונגלה, בסוד של שמו, ועל כן ישראל הם בשתי דרגות, נסתר ונגלה, ששינו שלש דרגות הן שנקשרות זו בזו, הקדוש ברוך הוא תורה וישראל, וכל אחת דרגה על דרגה, נסתר ונגלה.</p>
<p>קב"ה³ דרגא על דרגא⁴ סתים וגליא⁵ אורייתא⁶ הכי נמי סתים וגליא ישראל⁷ הכי נמי דרגא על דרגא הה"ד מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל תרין דרגין אינון יעקב וישראל⁸ חד גליא וחד סתים</p>	<p>הקדוש ברוך הוא דרגה על דרגה, נסתר ונגלה, התורה גם כן נסתר ונגלה, ישראל גם כן דרגה על דרגה, זהו שכתוב מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל, שתי דרגות הן יעקב וישראל, אחד גלוי ואחד נסתר.</p>
<p>מאי קא מיירי⁹ אלא כל מאן דאתגזר ואתרשים בשמא (נ"א ברשימא) קדישא יהבין</p>	<p>במה מדובר, אלא כל מי שנמול ונרשם בשם (ברושם) הקדוש, נותנים לו באותם דברים שהתגלו בתורה, כלומר</p>

¹ יהו"ה שהוא סתים וגליא מצד שם אדנ"י (אור יקר). השם אלה"ם שהוראתו הוא על גילוי ית"ש אשר בבחי' כחות גבולים ופרטיים והתפשטות גילויי ית"ש מבילתי גבול לגבול הוא השם הנכבד והנורא יהו"ה ית"ש כי בו הנה הוא התפשטותו ית"ש מהעלם לגילוי מהעלמתו שבבחי' א"ס לגילוי בשם אלה"ם ולכן אמרו על השם הו"ה ב"ה שהוא סתים וגליא וכמ"ש בספד"צ רפ"ד ובפ' נשא קמ"ו ב' ובאד"ז רפ"ט א' ופ' אחרי עג ע"א) ופ' שלח קנ"ט א' כי הוא סתים מצד המשכתו והתפשטותו מבחי' א"ס והוא גליי מצד התפשטותו בהגילוי דשם אלה"ם (כללים ח"ב קכו ע"ד). באשר שכל האצילות כולו הוא מיוחד באור א"ס, הנה הוא סתים וגליא (וכמ"ש בזוה"ק אחרי מות דף עג ע"א, ופ' נשא דף קמו ע"ב, ובאד"ז דף רפט ע"א), והנה התחלתו אשר בהעלם הוא מעתיקא קדישא הכולל רדל"א וא"א והוא הכתר, אבל התחלתו אשר בהגילוי הוא רק מאבא שהוא החכמה, כי הכתר נקרא ג"כ בשם א"ס משום דלית סוף לנביעו דנהוריה (וכמ"ש בפ' בא דף מב ע"ב, ופ' פקודי דף רכו ע"א, ופ' פנחס דף רנח סע"א, וכן בתיקונים סוף תיקון כב, ותיקון ע דף קמא ע"ב) (ביאורים ח"א מז ע"ג).

² נשמת ישראל הם מעצם אור פנימיות התורה, ע"ד שהתורה היא מהתפשטות עצם אורו ית"ש, כי היא גילויי אשר נתפשט ונתגלה כנז'. והוא מה שאמרנו בזוה"ק (פ' אחרי מות עג ע"א) ג' דרגין אינון מתקשרן דא בדא, קב"ה אורייתא וישראל כו' ע"ש. ולכך מעוררים ישראל בגילויי ית"ש, שהם אור פנימיות התורה, כי הם מיוחדים בה (הקדו"ש קד ע"ד). מחויב כל א' לבטל שכלו ודעתו תמיד נגד כל מה שנטועה באמונת לב כל ישראל מכל הדורות שלפנינו בכל הנודע ומפורסם בתוך כלל ישראל, וכל המהרהר אחריהם גם באיזה פרט קטן וקל שבהם כאלו מהרהר אחר שכינה (דע"ה ח"ב פא ע"ב). הנביעו דאור א"ס המשקה ומרוה להאצילות תמיד הוא אור הדעת עלאה, שהוא אור פנימיות התורה המיוסד ברמ"ח וסס"ה, סוד שורש דתכונת אדם. ובאותו האור ג"כ הוא סוד נשמת האבות והשבטים, ובפרט נשמת משה רבינו ע"ה, אשר הם שורש נשמת כלל ישראל. וזהו שאמרנו בזוה"ק (אחרי מות עג ע"א) קב"ה אורייתא וישראל מתקשרן דא בדא (ביאורים ח"ב יג ע"ד).

³ ואורייתא היא היא האמצעית בין קב"ה לישראל והיינו קשר שלשה אלו (אור יקר).

⁴ ת"ת ומלכות וה' בהיכל קדשו (אור יקר).

⁵ עי' הערה בסוף הספר אות א'.

⁶ פשט וסוד (אור יקר).

⁷ יעקב וישראל (אור יקר). פי' יעקב הם בעלי הפשט וישראל הם בעלי הסוד ובעלי הפשט אחוזים בפרצוף יעקב שהוא נלגה ובעלי הסוד אחוזים בדרגא עילאה שהוא ז"א (מ"מ).

⁸ ע' ח"ב קכ"ז ששם הוא להיפך. אכל כאן יעקב הוא ישראל זוטא, נער ישראל, וז"ש כל מאן דאתגזר ואתרשים כו' (יהל אור). יעקב ונשיו, שהיו משכינתא עלאה ותתאה, והגם שהיו בגופות מחולקות, משום שהיה חסר עדיין היחוד הראוי גם למעלה, אבל עכ"פ הרי נתגלה השכינתא עלאה למטה ג"כ, ונתייחדו כולן ביעקב ובה"ב שבטים שיצאו ממנו, ועי"ז נעשה יסוד למטה להיחוד והגילוי דשכינתא עלאה ג"כ, וכן זכה יעקב עי"ז לשם ישראל ג"כ אחר שנתעברה רחל מבנימין, והיה המציאות דכל הי"ב שבטים למטה, הנה נתעלה אז להיות כלול מכל האור דהמלכות הכללי כולו, שהוא בה"ב אותיות דשם של י"ב, ואה"ה הו"ה אדנ"י, ודמילוי אדני, וכן בכל ה"ב צירופי הו"ה שבה, ועי"ז עלה ונתגדל עד למעלה, והוא מה שזכה להשם ישראל, כמ"ש בפ' וישלח (קע"ג ע"ב) ופ' אחרי מות (עג ע"א), כי עלה ונשתלם בהאור דשכינתא עלאה ג"כ (הקדו"ש מז ע"ד).

⁹ ירצה כיון שהכוונה הנה היא להורות שאין ראוי לגלות את התורה אלא לישראל מה לו לומר חלקי התורה חקיו דבריו וכן חלקי ישראל ויעקב (אור יקר).

<p>ליה באנון מלין דאתגליין באורייתא כלומר מודיעין ליה ברישי אתוון ברישי פרקין יהבין עליה חומרא דפקודי אורייתא ולא יתיר עד דיסתלק בדרגא אחרא הה"ד מגיד דבריו ליעקב (ליעקב שפיר) אבל חקיו ומשפטיו לישראל דאיהו בדרגא עלאה יתיר וכתוב לא יקרא שמך עוד יעקב וגו'</p>	<p>מודיעים לו בראשי אותיות ובראשי פרקים, נותנים עליו חומרא של מצוות התורה, ולא יותר עד שיתעלה לדרגה אחרת, זהו שכתוב מגיד דבריו ליעקב (ליעקב יפה), אבל חוקיו ומשפטיו לישראל שהוא בדרגה יותר עליונה, וכתוב לא יקרא שמך עוד יעקב וגו'.</p>
<p>חקיו ומשפטיו לישראל אלן רוזי אורייתא ונמוסי אורייתא וסתרי אורייתא דלא יצטרכון לגלאה אלא למאן דאיהו בדרגא עלאה יתיר כדקא חזי ומה לישראל האי לעמין עכו"ם עאכ"ו וכל מאן דלא אתגזר ויהבין ליה אפילו את זעירא דאורייתא כאילו הריב עלמא ומשקר בשמא דקב"ה דכלא בהאי תליא ודא בדא אתקשר דכתיב אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי</p>	<p>חוקיו ומשפטיו לישראל, אלו סודות התורה והנהגות התורה וסתרי תורה, שלא יצטרכו לגלות אלא למי שהוא בדרגה יותר עליונה כראוי. ומה לישראל כזה, לעמים עובדי כו"מ על אחת כמה וכמה, וכל מי שלא נמול ונותנים לו אפילו אות קטנה של התורה, כאילו החריב עולם ומשקר בשמו של הקדוש ברוך הוא, שהכל תלוי בזה, וזה בזה נקשר, שכתוב אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי.</p>
<p>ת"ה כתיב וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל לפני בני ישראל שם אבל לשאר עמין לא שם בג"כ דבר אל בני ישראל ואל בני ישראל תאמר וכן כלוהו ינוחן אבהן דעלמא אינון הלל ושמאי דהכי אמרו לאונקלוס ולא אודעו ליה מלה דאורייתא עד דאתגזר</p>	<p>בא וראה כתוב וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל, לפני בני ישראל שם, אבל לשאר העמים לא שם, לכן דבר אל בני ישראל, ואל בני ישראל תאמר וכן כולם ינוחו אבות העולם, הם הלל ושמאי, שכך אמרו לאונקלוס ולא הודיעו לו דבר תורה עד שנמול.</p>
<p>ות"ה מלה קדמאה דאורייתא דיהבין לינוקי אל"ף בית דא מלה דלא יכלין בני עלמא לאדבקא בסולכתנו ולסלקא ליה ברעותא וכ"ש למללא בפומיהון ואפי' מלאכי עלאי¹ ועלאי דעלאי² לא יכלין לאדבקא בגין דאינון סתימין דשמא קדישא ואלף וארבע מאה וחמש³ רבבין⁴ דעלמין כלוהו תליין בקוצא דאלף ושבעין ותריין⁵ שמהן⁶ קדישין⁷ גליפין באתווי רשימין דקיימו בהו עלאי ותתאי שמאי וארעא וכורסייא יקרא דמלכא תליין מסטרא חדא לסטרא חדא</p>	<p>ובא וראה הדבר הראשון של התורה שנותנים לתינוקות אל"ף בי"ת, זה דבר שאין בני העולם יכולים לדבק בתבונתם ולהעלותו ברצון, וכל שכן לדבר בפיהם. ואפילו מלאכים עליונים ועליוני העליונים אין יכולים לדבק, כי הם נסתרות השם הקדוש, ואלף וארבע מאות וחמש רבבות של עולמות כולם תלויים בקוצו של אל"ף, ושבעים ושנים שמות קדושים חקוקים באותיותיו רשומים שעמדו בהם עליונים ותחתונים שמים וארץ, וכסא הכבוד של המלך</p>

¹ דיצירה (רח"ו).

² דבריאה (רח"ו).

³ פי' כי הא ציורה יו"ד וקוץ רומז לרישא שעל א"א דל"א והא' עצמה גולגלתא דא"א והם אלף ות' הם ת' נהורין המתפשטין מחוורתא משורש ד' אותיות הויה שבמוח בפנים וה' כנגד ה' בחי' שיש למוח וגולגלת הנקרא קרומא מצחא אודנין עיינין חוטמא (זהר הרקיע). דאינון את"ה (רח"ו). א'ת'ה' והוא בגולגלתא דנפיק מגו בוצינא (יהל אור).

⁴ היינו כי הרבבות בא"א (זהר הרקיע).

⁵ הוא בוא"ו כנל סו ע"ב והוא באורא (יהל אור).

⁶ בואו האלף (יהל אור). הוא בוא"ו כנ"ל ס"ו ב', והוא באורא (יהל אור).

⁷ פי' אור המתפשט מא"א עד אבא (זהר הרקיע).

<p>דפשיטותא דאלף קיומא דעלמין כלהו וסמכין דעלאין ותתאין¹ ברזא דחכמתא ושבילין סתימין² ונהרין עמיקין³</p>	<p>תלויים מצד אחד לצד אחד, שפשיטות האלף קיומם של כל העולמות ותומכים של עליונים ותחתונים בסוד החכמה, ושבילים סתומים ונהרות עמוקים.</p>
<p>ועשר אמירן כלהו נפקין⁴ מההוא קוצא תתאה דתחות אלף⁵ מכאן ולהלאה שארי לאתפשטא אלף בבית ולית חושבן לחכמתא דהכא אתגליף בניני</p>	<p>ועשר אמירות כולם יוצאים מאותו קוץ תחתון שתחת האלף, מכאן והלאה מתחיל להתפשט אלף בבית, ואין חשבון לחכמה שנחקקה כאן, לכן</p>
<p>עג/ב</p>	
<p>כך אורייתא קיומא דכלא ומהימנותא דכלא לקשרא קשרא דמהימנותא דא בדא כדקא חזי ומאן דאתגזר אתקשר בההוא קשרא דמהימנותא ומאן דלא אתגזר ולא אתקשר ביה כתיב ביה וכל זר לא יאכל קדש וכל ערל לא יאכל בו דהא אתער רוח מסאבא דמסטרין ואתי לאתערבא בקדושה בריך רחמנא דפריש לישראל בניי רשימין ברשימא קדישא מנייהו ומזוהמא דלהון עלייהו כתיב ואנכי נטעתוך שורק כלה זרע אמת ובניני כך תתן אמת ליעקב ולא לאחרא תורת אמת לזרע אמת אתא ר' אלעזר ונשקיה על ידוי</p>	<p>התורה היא הקיום של הכל, ואמונת הכל, לקשר קשר של האמונה זה עם זה כראוי. ומי שנמול נקשר באותו קשר האמונה, ומי שלא נמול ולא נקשר בו, כתוב בו "וכל זר לא יאכל קדש", "וכל ערל לא יאכל בו", שהרי התעוררה רוח הטומאה שמצדו ובא להתערב בקדושה, ברוך הרחמן שהפריד את ישראל, בניי רשומים ברושם קדוש, מהם ומזוהמתם, עליהם כתוב "ואנכי נטעתוך שורק כלה זרע אמת", ולכן "תתן אמת ליעקב", ולא לאחר, תורת אמת לזרע אמת. בא רבי אלעזר ונשקו על ידו.</p>
<p>ר' חזקיה אמר כתיב כי לא יטוש יי את עמו בעבור שמו וגו' כי לא יטוש יי את עמו מ"ט בעבור שמו הגדול בנין דכלא אתקשר דא בדא ובמה אתקשרו ישראל בקב"ה בההוא רשימא קדישא דאתרשים בבשריהון ובניני כך לא יטוש יי את עמו ולמה בעבור שמו הגדול דאתרשים בהו</p>	<p>רבי חזקיה אמר כתוב כי לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו וגו', כי לא יטוש ה' את עמו, למה, בעבור שמו הגדול, כי הכל נקשר זה עם זה. ובמה נקשרו ישראל בקדוש ברוך הוא, באותו רושם קדוש שנרשם בבשרם, ולכן לא יטוש ה' את עמו, ולמה, בעבור שמו הגדול שנרשם בהם.</p>
<p>תאנא אורייתא אקרי ברית וקב"ה אקרי ברית והאי רשימא קדישא אקרי ברית וע"ד כלא אתקשר דא בדא ולא אתפרש דא מן דא</p>	<p>למדנו, התורה נקראת ברית, והקדוש ברוך הוא נקרא ברית, והרושם הקדוש הזה נקרא ברית, ולכן הכל נקשר זה עם זה, ולא נפרד זה מזה.</p>
<p>א"ל ר' ייסא אורייתא וישראל שפיר אבל קב"ה מנלן דאקרי ברית א"ל דכתיב ויזכור להם בריתו והא אתיידע והא אתמר ואת חקותי תשמרו חקותי אלין אינון נמוסי מלכא משפטי אלין אינון גזרי אורייתא</p>	<p>אמר לו רבי ייסא, תורה וישראל יפה, אבל הקדוש ברוך הוא מנין לנו שנקרא ברית, אמר לו שכתוב ויזכור להם בריתו, והרי נודע, והרי נתבאר. ואת חקותי תשמרו, חוקותי, אלו הן הנהגות המלך. משפטי, אלו הן גזרות התורה.</p>
<p>ר' יהודה אמר כל אינון נמוסין מאתר דאקרי</p>	<p>רבי יהודה אמר כל אותן הנהגות</p>

¹ הן הסמכין דאות י' שכולם סלקי ברעו דמחשבה עילאה שהוא מ"ס כמ"ש בס"א דף ה' והוא קוץ הזה (יהל אור).

² ל"ב נתיבות חכמה (רח"ו). ומ"ש ושבילין סתימין. היינו קוץ התחתון דא. (זהר הרקיע).

ומ"ש ושבילין סתימין. אח"כ הם ל"ב נתיבות שהם סתומים בחכמא. (זהר הרקיע).

³ ג' שערי בינה (רח"ו). ומ"ש ונהרין עמיקין. היא בינה ועשר אמירין הם בז"א. (זהר הרקיע).

⁴ והוא חכמתא עילאה סתימאה שממנה הכל כמ"ש באד"ז וכלהו בא"א ששם האלף (יהל אור).

⁵ עי' הערה בסוף הספר אות ב'.

<p>צדק אקרון חקותי ואינון גזרת מלכא ובכל אתר דאקרי משפט אקרון דינא דמלכא דאיהו מלכא קדישא קב"ה מלכא דשלמא כלא דיליה הוא דהוא מלכא קדישא</p>	<p>ממקום שנקראות צדק נקראו חוקותי, והן גזרת המלך. ובכל מקום שנקרא משפט, הן נקראות דינו של המלך, שהוא המלך הקדוש, הקדוש ברוך הוא המלך שכל השלום שלו, שהוא המלך הקדוש.</p>
<p>באתר דתרין חולקין אחידן דא בדא וע"ד כתיב צדק ומשפט מכון כסאך ואינון דינא ורחמי ובגיני כך חק ומשפט וע"ד כתיב חקיו ומשפטיו לישראל ואלא לשאר העמים.</p>	<p>במקום ששני חלקים אחוזים זה עם זה, ועל זה כתוב צדק ומשפט מכון כסאך, והם דין ורחמים, ולכן חק ומשפט. ועל זה כתוב חוקיו ומשפטיו לישראל, לישראל ולא לשאר העמים.</p>
<p>בתריה מה כתיב לא עשה כן לכל גוי ותנינן אע"ג דאתגזר ולא עביד פקודי אורייתא הרי הוא כעכו"ם בכלא ואסיר למילף ליה פתגמי אורייתא</p>	<p>מה כתוב אחריו, לא עשה כן לכל גוי, ושנינו אף על גב שנמול, ולא עשה את מצוות התורה, הרי הוא כמו גוי בכל, ואסור ללמדו דברי תורה.</p>
<p>וע"ד תנינן מזבח אבנים דא מזבח אבנים ממש והא קשיו דלביה באתריה קיימא וזוהמא לא אתפסק מניה בגיני כך לא סליק בידיה ההוא גזירו ולא מהניא ליה וע"ד כתיב כי חרבך הנפת עליה ותחללה בגיני כך לא עשה כל לכל גוי סתם ומשפטים כל ידעום לעלם ולעלמי עלמין מלה אחרא (נ"א זעירא) לא יהיבין להו כ"ש רזי אורייתא ונמוסין דאורייתא וכתיב כי חלק יי עמו יעקב חבל נחלתו אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלהיו</p>	<p>ועל זה שנינו, מזבח אבנים זה מזבח אבנים ממש, והרי קשי הלב עומד במקומו, והזוהמא לא פסקה ממנו, לכן לא עולה בידו אותה מילה, ולא מועילה לו, ועל זה כתוב "כי חרבך הנפת עליה ותחללה", לכן "לא עשה כן לכל גוי סתם ומשפטים כל ידעום לעולם ולעולמי עולמים", דבר אחר, (קטן) לא נותנים להם כל שכן סודות תורה והנהגות התורה, וכתוב "כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו", "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו".</p>
<p>מתניתין בנמוסי טהירין! ד' מפתחין² שוין לארבע סטרי עלמא³ בזויתיהון אשתכחו⁴ חד לסטר ארבע וארבע לסטר חד⁵ אתגלפן (ס"א אתפלגן)² בחד גוונא⁶ בההוא גוונא תכלא וארגוונא וצבע זהורי וחורא וסומקא⁷</p>	<p>משנה בדרכי האורות, ארבעה מפתחות נעשו לארבעת צדדי העולם בזויותיהם נמצאים, אחד לצד ארבעה, וארבעה לצד אחד נחקקים (נחלקו) בצבע אחד, באותו צבע תכלת וארגמן,</p>

¹ בהנהגת ההשגחה (הגרמ"מ).

² הם ד' טבעות חם ולח וקר ויבש, ונקראין מפתחות לפי שהן לעומת המסגרת, בסוד לעומת המסגרת תהיינה הטבעות [שמות כה], ועל ידם מתפתחין המסגרת ממטה למעלה, כמ"ש בזהר פ' בראשית דף ל"א ע"א, אבל עיקר המפתח הוא סוד שם הוי"ה ב"ה, ד' אותיות, שורש הד' טבעות, שע"י ית' שמו מתפתחין עלמא עילאה בסוד המסגרת (הגרמ"מ).

³ הם מזרח מערב דרום צפון (הגרמ"מ).

⁴ כלומר בהקצוות שלהם של הד' סטרי עלמא הם (נשכחים) [משנתכחין] הד' טבעות הנ"ל, מזרח לח, סוד רוח, דרום חם, צפון קר, מערב יבש, והם סוד הד' רוחות העולם, ואמר בהקצוות, לפי ששם התגברותן, בקצה הדרום חם מאוד כמעט בלי מזג קר, וכן בכל הקצוות, לכן אמר בזויתיהון אשתכחו (הגרמ"מ).

⁵ נקודה עילאה הוא יריעה חדא. והיכלא הוא ארבע סטריין כמ"ש בז"ח ש"ה (סה ע"ב). ואחתא ומודעתא כלילין דא בדא {פ"ק דסד"צ יד.}, הבן בחכמה וחכם בבניה {ס"י פ"א מ"ד} {יהל אור}. למעלה הם באים ממקום אחד ומתפשטין לארבע סטריין, ארבע רוחות העולם, וזהו חד לסטר ארבע, ואח"כ אלו הארבע מתחברין ובאים למקום אחד, וזהו ארבע לסטר חד, כמ"ש בזהר פ' בראשית דף כ"ט ע"א, נטיף לסטרא דא לעילא כו', וכן לארבע זוויין כו', למהוי חד נהרא עילאה נחית לתתא ועביד לה ימא רבה ע"ש (הגרמ"מ).

⁶ הוא אוכמתא דעינא, הוא בסוד שם הוי"ה, אור ה' שמשם ההשגחה, והמקום עצמו אינו מושג, שההשגחה הוא מא"ס ית"ש, אף שזה אין א"ס ממש, רק בערכינו נקרא א"ס, מחמת שאינו מושג אצלינו, והוא סוד מלכות דאצילות (הגרמ"מ).

⁷ בההוא גוונא תכלא וארגוונא וחורא וסומקא, כצ"ל. כלומר שהחושך אינו מראה בעצם כלל, רק מקבל כל ד' גוונין, והן הד' גוונין שבעין, והן ד' מיני השגחות, ד' טבעות הנ"ל (הגרמ"מ).

וצבע זוהר ולבן ואדום.	
<p>זה נכנס לצבע של חבירו, ושלו רשום בו, ארבעה ראשים עלו כאחד, ובדמות אחד נדבקים, ראש אחד עולה מתוך הרחצה שרוחץ שתי איילות, קצובות בשעור אחד, עולות מאותה רחצה שכתוב "כעדר הקצובות", שעלו מן הרחצה בשער שלהם, מראה של אבן טובה של ארבעה צבעים, ארבע כנפים שמכסות על הגוף וידים קטנות תחת כנפיהם, וחמש בחמש חקוקים טסים (שואפים) למעלה למעלה מן ההיכל</p>	<p>דע עייל בגוונא דחבריה ודידיה! ביה רשים ד' רישין² כחדא אסתליקו ובהד דיוקנא מתדבקין³ חד רישא אסתליק מגו סחיו דאסתח⁴ תרי איילתא קציבין בשיעורא חד סלקן מההוא סחיותא דכתיב כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה בשערא דלהון חיזו דאבן טבא⁵ דארבע גוונין ארבע גרפיין דכסיין על גופא וידין זעירין תחות גרפייהו וחמש בחמש גליפן טאסין (ס"א שאפיין) לעילא לעילא מהיכלא דשפירא בריוא ויאה למחזי חד עולים רביא נפיק שני חרבא</p>

¹ כל א' יש לו גוון שלו, וגם הוא מזוג מטבע חבירו, כמ"ש שם דף ל"א הנ"ל, מיא מרוחא ורוחא מאשא ואשא ממיא, שלכן נקרא טבעות, וכן רוחות העולם כל אחד נכנס בגבול חבירו, שלכן הד' רוחות עגול כטבעת, וכן אש יש לו ב' טבעות חם ויבש, ורוח חם ולח, ומים לח וקר, ועפר קר ויבש, נמצא בכל אחד יש לו טבע שלו וטבע חבירו, וכן בגווני דעינא, שבכל גוון יש לו גוון שלו, ומה שהוא סמוך לגוון השני יש בו מזג גם מגוון חבירו, וע"ז הסוד הם ד' (גלות) [חיות], ארבע פנים לאחת ודמות פניהם פני אדם [עי' יחזקאל א], שאדם כלול לון, וזהו חד לסטר ד' וד' לסטר חד, כמ"ש בזהר א"מ [עג. ע"ב] ע"ש, ובזה תבין מה שסומא חשוב כמת [נדרים סד ע"ב] (הגרמ"מ).

² כלומר הם הד' שרשים, שורש ההשגחה לעולם, ושורש הנשמות לאדם, ולכל א' הוא בד' שרשים, והם סוד ב' עינים כמו שאבאר (הגרמ"מ).

³ כאשר הם חוזרין לשרשן הם כחדא איסתליקו והם נכללין בא'... אדם (הגרמ"מ). כלומר וכן כד נחתין לתתא ודמות פניהם פני אדם, וזהו שבחד דיוקנא מתדבקן (הגרמ"מ).

⁴ כלומר שורש א' עולה מן הרחיצה שרחץ, כלומר מי שהוא שורש מאחד מהד' שרשים, או מפני אר' או מפני השור או מפני נשר או מפני אדם, הוא עולה מהעה"ז, וכאשר עולה הוא נקרא שרחץ מגלולי העה"ז, וסוד הענין שהעה"ז טו"ר, וכן טבע האדם הוא טוב ורע, וכאשר עולה לשרשו ולא נדבק בו רע מעה"ז, והסיר הרע ממדותיו, והעלה כל מדותיו לשרשן, הוא דוגמת הרוחץ שרחץ מטנופיו, ועלה מן הרחצה זך ונקי תרין איילתא קציבין בשעורא חד סלקן מההוא סחיותא דכתיב [שה"ש ד] כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה. הן העינים שהם שניהם שוין ממש, ונקראין איילת שהם סוד איל דיצחק, כלומר תוקפו וכחו, כמ"ש ואת אילי הארץ לקח [יחזקאל יז], והתחלת הגבורות הם מן העינים, כמ"ש בפע"ח בסוד יה"כ, וז"ס הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבוני [שה"ש ו], דמוקדין לי בשלהובוי [זח"ג פד.], ששורש הגבורות הם לזיווג כמ"ש בע"ח, ולכן שמו יצחק, וכן שורש היצה"ר הוא לזה אך מזה עדיין תליין, שהן תרין קציבין בשעורא חד, שהב' עינים א' ליראה, לירא מהעבירות, לפי שמשם אחיזת הדינין והוא סוד עין שמאלא סומקתא דעינא, והב' להשגה לתורה, והוא אהבה, ונצרכין שיהי' שניהם שוין, כמ"ש במדרש לא אתה גדולה ממני ולא אני גדולה ממך [עי' ילק"ש תהלים תתלד], וכמ"ש בכתבי אדמו"ר ע"ז כמה פעמי', וכן במשלי, וכן עניני עה"ז ועה"ב, תורה ויראה, וכאשר הם קציבין בשעורא חד אז הם סלקין מההוא סחיותא, כמ"ש עיניו כיונים על אפיקי מים רוחצות בחלב [שה"ש ה], ועיקר איסתחיותן הוא בפה, כמ"ש באד"ר [קלז ע"ב] שמהני תרין עינין נפקין תרין דמעין, ואיתבסמון בימא רבה ימא דחכמתא, והוא הפה, והוא סוד מ"ש בע"ח סוד ה"ג שמנצפך נתחלין בעינין, ונטחנין בפה בשניים ל"ב שניים וז"ס עיניו כאשר הם כיונים שניהם שוין כנ"ל, אז על אפיקי מים סוד השפתיים, שם הם רוחצות בחלב, בסוד חכלילי עינים מין ולבן שנים מחלב [בראשית מט], והוא דמעטא דעינא, שהי' יכול (שמואל) [שמאל] להוציא דרך הפה, וסוד הדמעין עצמן הם ז' ראיות שבמעשה שראה הטוב, וז' פעמים טוב הוא סוד דמעה, ע' פנים ומ"ט פנים, בסוד אני אעביר כל טובי על פניך [שמות לג], ושני פעמים דמע"ה כאשר יוצאין מב' עינים ונתבסמו בימא רבה ימא דחכמתא, תורה שבכתב שתלוי בעין, ותורה שבע"פ שע"י טוחן התורה שבכתב, אם אין קמח אין תורה [אבות פ"ג], אז הם כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה [שה"ש ד] סוד רח"ל, ב' פעמים דמעה, נמצא מיתוק העינים תלוי בשניים כנ"ל, ולכן אמר סלקן מההוא סחיותא דכתיב כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה [שם], והוא כתיבי בשניים, ותרין איילתא קאי על עינים, אך כמ"ש שתלית (אסחיות) [אסחיות] העינים בשניים, בסוד החיך שנתמצה בתוך הפה כמ"ש בע"ח [שי"ג פ"ב] (הגרמ"מ).

⁵ העינין שהשערות והעינים הם ממקום א' מן המוח, אך השערא הם ממותרי מוחא, והם סוד הארבע כנפים, ומשם הם עיני ה' משוטטות בכל הארץ [דה"ב לז], והם סוד הציצית, איסתכלותא דהאי עלמא תתאה כמ"ש בר"מ פ' שלח לך דף קע"ה, והן סוד הד' שהדין ד' ציצית, והם כלל כל המצות כמ"ש וראיתם אותו וזכרתם [במדבר טו], וז"ש בר"מ איסתכלותא לאדכרא, והם סוד ציצית ראש, שהן השערות, ועיי' בפע"ח בכוונת הציצית (הגרמ"מ). תכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד [סוטה יז.], וכתבי כמראה אבן ספיר דמות כסא [יחזקאל א], וספיר הוא גוון התכלת, וזהו אבן טבא (הגרמ"מ).

<p>דמתהפכא לגוברין לנוקבין נטלין למשיחא דאיפה בין שמיא ובין ארעא לזמנין נטלין (ס"א עולין) לה בכל עלמא וכל משיחין בה משיחין דכתיב איפת צדק וגו'</p>	<p>שהוא יפה תאר, ונאה למראה נער צעיר אחד, יוצא שינון חרב שמתהפכת לגברים ולנקבות, לוקחים מדידת האיפה בין שמים ובין ארץ, לפעמים לוקחים (עולים) לה בכל העולם, וכל המדידות מודדים בה, שכתוב "איפת צדק וגו'".</p>
<p>יחד חיזו דבדולחא קיימא על חרבא חד ברישא דההוא רביא (נ"א חרבא) מלהטא סומקא מגו בדולחא</p>	<p>מראה אחד של בדולח עומד על חרב אחת בראש, אותו ילד (חרב) מלהט אדום מתוך הבדולח</p>
<p>עד/א</p>	
<p>תרין סטרין מהאי גיסא ומהאי גיסא אתחזי ההוא חרבא ברשימין עמיקין</p>	<p>שני צדדים, מצד זה ומצד זה, נראית אותה החרב ברישומים עמוקים.</p>
<p>חד גבר תקיף סולמא דקיימא ביי"ג עלמין חגיר ההוא חרבא למעבד נוקמין עמיה חגירין שתין אחרנין כלהו משתלחפי (נ"א מתיילפי) (ס"א משלפי) נצחין קרבא הה"ד חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך וכתוב כלם אחוזי חרב מלומדי מלחמה וגו' בכמה גוונין מתהפכין אנפיהו לית דידע לון בר חד תולעתא דשאט (ס"א דשארין) בין נוני ימא כל אבנין דאעבר עלייהו מתבקעין</p>	<p>גבר אחד תקיף, סולם שעומד בשלשה עשר עולמות, חגור אותה החרב לעשות נקמות, ועמו חגורים ששים אחרים, כולם מחולפים (מלמדי) (שולפי) מנצחי קרב, זהו שכתוב "חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך", וכתוב "כולם אחוזי חרב מלומדי מלחמה וגו'", בכמה צבעים מתהפכים פניהם, שאין מכיר אותם פרט לתולעת אחת ששטה (ששורה) בין דגי הים, כל האבנים שעוברות עליהם נבקעות.</p>
<p>בההוא זמנא קלא דנפיק מאינון דחגירי חרבא מבקע תמניסר טורין רברבין ולית מאן דירכין אודניה כלהו עלמא סתימין עיינין אטימין לבא לית מאן דישגח דהא בניינא לסתור כד עבדין עובדן דלא מתכשרן סאטין מארחא דתקנא ימינא אעדי ושמאלא שלטא כדין עריין אשתכחו ווי לחייביא דגרמין דא בעלמא דהא לא מתברכין לעילא עד דישתצון אינון לתתא הה"ד ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי' הללויה (ע"ב)</p>	<p>באותו זמן הקול שיוצא מאותם חגורי החרב, מבקע שמונה עשר הרים גדולים ואין מי שירכין אזניו. כל העולם סתומי עיניים אטומי לב, אין מי שישגיח שהרי הבנין סתור כשעושים מעשים שאינם כשרים, סוטים מדרך תקינה הימין סרה והשמאל שולטת, ואז מצויות עריות, אוי לרשעים שגורמים את זה בעולם, שהרי אין מתברכים למעלה עד שיכלו אותם למטה, זהו שכתוב "ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה" (עד כאן).</p>
<p>ערות אביך וערות אמך לא תגלה ר' חייא פתח כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים וגו' האי קרא אוקמוה חברייא אבל כמה חביבה כנסת ישראל קמי קב"ה דהיא משבחת ליה בהאי</p>	<p>ערות אביך וערות אמך לא תגלה, רבי חייא פתח כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים וגו', את הפסוק הזה בארו החברים, אבל כמה חביבה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא שהיא משבחת אותו בזה.</p>
<p>הכא אית לאסתכלא אמאי משבחת ליה בתפוח ולא במלה אחרא או בגוונין או בריחא!</p>	<p>כאן יש להתבונן למה היא משבחת אותו בתפוח ולא בדבר אחר או בצבעים</p>

¹ הוא חכמה, מקום השמן, לריח כנ"ל. ואמר בז"ח שיה"ש (נב ע"א) [סה ע"ב] דזמין לאתגלייא מגו ריחא דעלה כו' דהא ההוא ריחא עילאה סלקא כו' ע"ש. והוא חכמה (יהל אור).

<p>או בטעמא¹ אבל הואיל וכתוב תפוח בכלא היא משבחת ליה בגוונין בריחא ובטעמא מה תפוח הוא אסוותא לכלא אוף קב"ה אסוותא לכלא</p>	<p>או בריח או בטעם, אבל הואיל וכתוב תפוח בכל היא משבחת אותו, בצבעים בריח ובטעם, מה תפוח הוא רפואה לכל, אף הקדוש ברוך הוא רפואה לכל.</p>
<p>מה תפוח אשתכח בגוונ² כמה דאוקימנא אוף קב"ה אשתכח בגוונין עלאין מה תפוח אית ביה ריחא דקיק מכל שאר אילני אוף קב"ה כתיב ביה וריח לו כלבנון מה תפוח טעמיה מתיקא אוף קב"ה כתיב ביה חכו ממתקים וקב"ה משבח לה לכנסת ישראל כשושנה</p>	<p>מה תפוח נמצא בצבעים כמו שבארנו אף הקדוש ברוך הוא נמצא בצבעים עליונים. מה תפוח יש בו ריח דק מכל שאר העצים, אף הקדוש ברוך הוא כתוב בו וריח לו כלבנון. מה תפוח טעמו מתוק, אף הקדוש ברוך הוא כתוב בו חכו ממתקיים. והקדוש ברוך הוא משבח את כנסת ישראל כמו שושנה.</p>
<p>והא אוקימנא מלי אמאי כשושנה והא אתמר ר' יהודה אמר בשעתא דאסגיא זכאי בעלמא³ כנסת ישראל סלקא ריחין טבין⁴ ומתברכא ממלכא קדישא ואנפחא נהירין⁵ ובזמנא דאסגיא חייבין בעלמא כביכול כ"י לא סלקא ריחין טבין ואטעמת מסטרא אחרא מרירא⁶</p>	<p>והרי בארנו את הדברים, למה כמו שושנה, והרי נתבאר. רבי יהודה אמר בשעה שמתרבים צדיקים בעולם, כנסת ישראל מעלה ריחות טובים ומתברכת מן המלך הקדוש ופניה מאירים, ובזמן שמתרבים הרשעים בעולם כביכול אין</p>

¹ בינה בתוך הפה, וריחא סלקא מגו מ"ס, סוד החכמה. והן ג' מוחין דיליה, סוד יה"ו, ז"א, וה' אחרונה שכינה (ס"א שושנה) כידוע. והוא ג' אותיות, והיא אחת. וזהו בגוונני כו'. ולכן נק' מלכות חקל תפוחין קדישין, בסוד נה"י דעלה כידוע, דג' דרגין אלו מתגליין בה, שבהן סוד המוחין, שהן ג' דברים של התפשטות (ס"א). התפוחים. ול"ג שהן ג' תיבות חקל תפוחין קדישין כידוע. (המסדר), וזש"א קדישין שהמוחין נק' קודש כידוע. ונאמר כריח שדה אשר ברכו ה', ואמרו שדה של תפוחים, אשר ברכו ה' דאתברכת מאלין תלתא, כמ"ש למעלה ע"ב א'. וריחא בסוד מוחא סתימאה, וטעמא בסוד גרון, וגוונני בסוד דעת. והן בסוד תרין תפוחין, ששם אסהיד גוונני דא"א. דעות עדות. והן אמ"ש שבא"א, שמשם אסוותא, כמ"ש בא"ז. ועיקר אסוותא בתפוח בריחא, כמ"ש רפדוני בתפוחים. ועיין בא"ז רפ"ט ע"א (יהל אור).

² עבא"ר קל"ג ב', וגוונין הן סוד הדעת, כד מדיד משיחין עביד גוונין לאנהרא { זוהר בראשית טו. } (יהל אור).

³ הזר"ן הנה שניהם לקחו עטרין דחו"ג, ונשארה היא בעטרה דגבורה לבד לצורך הנהגת התחתונים שהוא על ידה (כמ"ש בפ' בשלח נא ע"א, יתרו סח ע"ב, אחרי מות עד סע"א, אד"ז רצו ע"א) (דע"ה ח"ב קנה ע"א), כל עניניה [של השכינה] בגילויה למטה, הנה הוא לעולם לפי ערך יחודה למעלה, וזה תלוי לפי מעשה התחתונים, וכמ"ש פ' בראשית (נג ע"א) ופ' נח (סד ע"א) ופ' אחרי (עד ע"א) (דע"ה ח"ב קנה ע"ג).

⁴ פי' מעלה מ"ן מכח המעשה התחתונים (מ"מ).

⁵ פי' ע"י המוחין שקבלה מבעלה (מ"מ).

⁶ ח"א נג ע"א סד ע"א ח"ב קצה ע"ב ועי' לקמן עט ע"א קצז ע"א לעיל מז ע"א ועי' שער מאמרי רשב"י בפ' האד"ר לא ע"ב ובדפוח"ח הוא דף מ ע"א וע"ב (לש"ו). ז"ל השער מאמרי רשב"י: חלילה מלהאמין שהזכר של הקליפה הנקרא נח"ש שבא על חוה שח"ו נכנס תוך פנימיות נקודת ציון שבה וכן להפך כאשר שפחה תירש גבירתה שהיא הבחינה הראשונה. אמנם הענין הוא כי כיון שהאלהים דקדושה הם שם ביסוד שלו וביסוד שלה בתוך חמשה גבורות מנצפ"ך דבגו נקודת ציון שבה. לכן כאשר אלו האלהים אחרים עולים ונכללים עמהם כנז'. אז אעפ"י שאינן נכנסין ח"ו בתוך נקודת ציון ממש עכ"ז היותה נכללת באלהים דקדושה אשר שם על דרך כללות פנימיות העולמות זה בזה בעת התפילה כנ"ל זה יקרא כאילו ח"ו ממש בא נחש על חוה, ע"כ. כאשר הגוונין דעינין הם מלוּבש בקליפין, וכן הגוונין דקשת הרי נעשה היחוד בצירוף הקליפין רחמ"ל, והרי הוא מכניס צלם בהיכל, ועליו נאמר (במדבר יט יג) את משכן ה' טימא, ע' זוה"ק (בראשית נג ע"א) ופ' ויקהל (קצה רע"ב ורג ע"ב) ופ' אחרי (עד ע"א עט ע"א) ופ' בלק (קצז ע"א) (דע"ה ח"ב פח ע"ג), בעת שאין זכות ומעשים טובים בתחתונים, אסור אז לדחוק את עצמו לגרום היחוד דהזר"ן למעלה, כי הוא אז סכנה גדולה עצומה למאד, ובסוד (משלי ל כב) עבד כי ימלוך, שהוא סוד ביאת נחש על חוה (שבת קמו ע"א), ושפחה כי תירש גבירתה (משלי ל כג) רח"ל (ע' זוה"ק בראשית נג ע"א, אחרי עד ע"א עט ע"א, בלק קצז ע"א, תשא קצד ע"ב, ויקהל קצה ע"ב, וע' מאמרי רשב"י בדפוח"ח דף מ ע"ש בארוכה) (דע"ה ח"ב קה ע"ד), הוא סוד נחש שבא על חוה וכמו שהאריך הרב בזה במאמרי רשב"י (דף מ) וכן בשער

<p>כדין כתיב השליך משמים ארץ וגו' ואנפאה חשוכי¹</p>	<p>כנסת ישראל מעלה ריחות טובים, וטועמת מהצד האחר המר, אז כתוב השליך משמים ארץ וגו', ופניה חשוכים.</p>
<p>ר' יוסי אמר בשעתא דאסגיאז זכאין בעלמא כתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני ובזמנא דאסגיאז הייבין בעלמא כתיב השיב אחור ימינו² ר' חזקיה אמר מהכא ונרגן מפריד אלוף³ כלומר פריש מלכא מן מטרוניתא הה"ד ערות אביך וערות אמך לא תגלה</p>	<p>רבי יוסי אמר בשעה שמתרבים צדיקים בעולם, כתוב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. ובזמן שמתרבים רשעים בעולם, כתוב השיב אחור ימינו. רבי חזקיה אמר מכאן, ונרגן מפריד אלוף, כלומר מפריד את המלך מהמלכה, זהו שכתוב ערות אביך וערות אמך לא תגלה.</p>
<p>רבי אלעזר הוה יתיב קמי אבוי א"ל אי פרקליטא בעלמא במטרוניתא אשתכח ואי קטיגוריא בעלמא במטרוניתא אשתכח אמאי אמר ליה למלכא דהוה ליה בר ממטרוניתא כל זמנא דהוה ברא עביד רעותא דמלכא מלכא עביד מדוריה במטרוניתא וכל זמנא דלא הוה ההוא בר עביד רעותא דמלכא מלכא פריש מדוריה ממטרוניתא</p>	<p>רבי אלעזר היה יושב לפני אביו, אמר לו אם פרקליט יש בעולם, הוא נמצא עם המלכה. ואם יש בעולם קטגור הוא נמצא עם המלכה. למה, אמר לו (משל) למלך שהיה לו בן מן המלכה, כל זמן שאותו הבן עושה את רצון המלך, המלך שם מדורו עם המלכה, וכל זמן שאותו בן לא עושה את רצון המלך, המלך מפריד את מדורו מן המלכה.</p>
<p>כך קב"ה וכ"י כל זמנא דישראל עבדין רעותא דקב"ה קב"ה שוי מדוריה בכנ"י וכל זמנא דישראל לא עבדין רעותא דקב"ה קב"ה לא שוי מדוריה בכנסת ישראל מ"ט בגין דישראל הוא ברא בוכרא דקב"ה דכתיב בני בכורי ישראל אימא דא היא כנסת ישראל דכתיב ואל תטוש תורת אמך</p>	<p>כך הקדוש ברוך הוא עם כנסת ישראל, כל זמן שישראל עושים את רצונו של הקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא שם מדורו עם כנסת ישראל. וכל זמן שאין ישראל עושים את רצונו של הקדוש ברוך הוא, אין הקדוש ברוך הוא שם מדורו עם כנסת ישראל. למה, כי ישראל הוא בנו הבכור של הקדוש ברוך הוא, שכתוב בני בכורי ישראל. האם זו כנסת ישראל, שכתוב ואל תטוש תורת אמך.</p>
<p>ת"ה כל זמנא דישראל רחקין מהיכלא דמלכא כביכול מטרוניתא אתרחקת עמהון מ"ט בגין דמטרוניתא לא אקדימת קיסטא להאי בר לאלקאה ליה למיהך בארע מישר בגין דמלכא לא אלקי לבריה לעלמין אלא שבק כלא בידא דמטרוניתא⁴ לאנהגא היכלא ולאלקאה ברה ולדברא ליה בארע קשוט לקבליה דמלכא</p>	<p>בא וראה כל זמן שישראל רחוקים מהיכל המלך, כביכול המלכה התרחקה עמהם. למה, כי המלכה לא הקדימה שבטה (יסורים) לבן הזה, להלקותו כדי ללכת בדרך ישרה. כי המלך לא מלקה את בנו לעולמים, אלא משאיר הכל ביד המלכה להנהיג את ההיכל ולהלקות את</p>

הקדמות (דף לו), וע' עוד כ"ז בשער החשמל (סוף פרק א) ובמב"ש שער הקליפות (פרק ב דף נז סע"א) (דע"ה ח"ב קכד ע"ב).

¹ שק תלוי על הפתח (רח"ו).

² שבחטא אדם הראשון ובחרבן קדמו הגבורות תחלה קודם החסדים (מ"מ).

³ עי' הקדו"ש נב ע"ד.

⁴ לקמן רצו ע"א (לש"ו). עי' ח"א דף קנד סע"א, וח"ב דף נא ע"א (הקדו"ש מד ע"ד), הנהגת העולמות ב"ע הוא לעולם רק ע"י המלכות וכפי קבלתה מז"א, ע"י שהיא תמיד מיוחד עמו (ע' פ' בשלח נא ע"א, ופ' אחרי מות עד סע"א, ובפרט באד"ז רצו ע"א) (דע"ה ח"ב נד ע"ד), עי' זהר בפ' תצוה (קפו ע"א ע"ב) ופ' תרומה

	בנה, ולהנהיגו בדרך האמת כנגד המלך.
עד/ב	
<p>ורזא דמלה דכתיב דברי למואל מלך משא אשר יסרתו אמו (אמו ודאי) דא בת שבע והא אתמר כתיב משלי שלמה בן חכם ישמה אב ובן כסיל תוגת אמו תוגת אמו ודאי חמי מה כתיב בן חכם ישמה אב בעוד דהאי בר אזיל בארחה מישראל¹ והוא הכימא² ישמה אב (כלל) דא מלכא קדישא לעילא³ ישמה אב סתם אשתכח האי בר בארחה תקלא מה כתיב ובן כסיל תוגת אמו תוגת אמו ודאי דא כנסת ישראל ורזא דמלה⁴ כתיב ובפשעכם שלחה אמכם</p>	<p>וסוד הדבר שכתוב דברי למואל מלך משא אשר יסרתו אמו (אמו ודאי) זו בת שבע. והרי נאמר הכתוב משלי שלמה בן חכם ישמה אב ובן כסיל תוגת אמו, תוגת אמו ודאי. ראה מה כתוב, בן חכם ישמה אב, בעוד שהבן הזה הולך בדרך ישרה והוא חכם ישמה אב (כלל), זה המלך הקדוש, למעלה ישמה אב סתם, נמצא הבן הזה בדרך כושלת. מה כתוב, ובן כסיל תוגת אמו, תוגת אמו ודאי, זו כנסת ישראל. וסוד הדבר כתוב ובפשעכם שלחה אמכם.</p>
<p>ת"ח לא אשתכח חדוותא קמי קב"ה כיומא דסליק שלמה⁵ לחכמתא ואמר שיר השירים⁶ כדין נהירו אנפוי דמטרוניתא ואתי מלכא⁷ למשרי מדוריה עמה הה"ד ותרב חכמת שלמה וגו'⁸</p>	<p>בא וראה לא נמצאת שמחה לפני הקדוש ברוך הוא כמו היום שעלה שלמה לחכמה ואמר שיר השירים, אז האירו פני המלכה, ובא המלך להשרות את מדורו עמה, זהו שכתוב ותרב חכמת שלמה וגו'.</p>
<p>מאי ותרב דסלקא שפירו⁹ דמטרוניתא ואתרביאת בדרגהא¹ על כל שאר דרגין בגין</p>	<p>מה זה ותרב, שעלה היופי של המלכה והתגדלה בדרגותיה על כל שאר הדרגות,</p>

(קעא ע"ב) וע' פ' בשלח (נא ע"א) (דע"ה ח"ב קטו ע"א). ועי' בפ' בראשית כב ע"א כט ע"ב (כללים ח"א נו ע"ג), מתנהגים העולמות ב"ע על ידה ע"פ קבלתם מז"א (כללים ח"ב קל ע"א).

¹ לגבי תפארת ומלכות (אור יקר).

² לגבי חכמה כי ממש הוא חכם (אוריקר).

³ כי הקדש הוא בחכמה והוא למעלה מהכל ואפשר היות הכוונה במציאות תפארת שבחכמה והכרח לזה הוא מאומרו אב סתם [ולא] כאומרו אמו ולא אם סתם, תוגת אמו ולא אביו, עם היות דלענין סילוק הברכה גם מהתפארת מסתלק כיון שאינו משמחו אבל עם כל זה לענין התוגה דהיינו הגלות אינו אלא במלכות לבד אמו ולא אביו (אוריקר).

⁴ כי שולחה דהיינו הגלות אמכם לבד דהיינו מלכות המשתלחת, ואמר אמכם ולא אם סתם וזהו שאמר "דא כנסת ישראל", ואם תאמר בתיקונים פירשו שלח תשלח תרין תירוכין הא לא קשיא שכבר פירשנו הענין במקומו ובספ"ר שער מהות והנהגה (אור יקר).

⁵ אפשר היות פירוש הדברים כמשמען, ואפשר גם כן לפרש שנתעלה אל המלכות הנקרא חכמה כדמסיק (אור יקר).

⁶ לעורר הייחוד העליון ונתעלה שם בסוד אליך ה' נפשי אשא "כדין נהירין" וכו' בסוד מיינ נוקבין כנודע (אור יקר).

⁷ הורה שמה שגרם שלמה לא היתה עלית השכינה אל התפארת אלא גרם שתדד התפארת למטה, וזה יורה יופי השכינה ותיקונה שירד הוא אליה וירדוף הוא אחריה אל הזווג (אור יקר)..

⁸ אם הכוונה על הגידול לבד היה לו לומר ותגדל השתא דנקט לישנא דותרב ירצה להורות שני עניינים האחד הגידול בעצמו, והשני על הריבוי לשון הרבה ששניהם [במשמע] (אור יקר).

⁹ היינו גידול (אור יקר).

<p>דמלכא² שוי מדוריה בה וכל כך למה בגין דאפיקת ברא חכימא דא לעלמא (נ"א למלכא) וכד אפיקת ליה לשלמה³ לכל ישראל אפיקת⁴ וכלהו הוו בדרגין עלאין זכאין בשלמה (ס"א בשלמא) דקב"ה הדי בהו ואינון ביה</p>	<p>כי המלך שם את מדורו עמה. וכל כך למה, כי הוציאה את הבן החכם הזה לעולם (למלך). וכשהוציאה את שלמה, היא הוציאה לכל ישראל, וכולם היו בדרגות עליונות צדיקים כשלמה (בשלום), שהקדוש ברוך הוא שמח בהם, והם בו.</p>
<p>וביומא דשכלל שלמה ביתא לתתא אתקינת מטרוניתא ביתא למלכא ושוו מדוריהון כחדא ונהירו אנפיהא בחדוה שלימו כדין אשתכח חדוותא לכלא לעילא ותתא וכל כך למה בגין דכתיב משא אשר יסרתו אמו דדברת ליה לרעותא דמלכא</p>	<p>וביום שתקן שלמה את הבית למטה, תקנה המלכה בית למלך ושמו מדורם יחד והאירו פניה בשמחה ושלמות. אז נמצאה שמחה לכל למעלה ולמטה. וכל כך למה, כי כתוב משא אשר יסרתו אמו, שהנהיגה אותו לרצון המלך.</p>
<p>וכד האי בר כמה דאמינא (ס"א דאצטריך) לא אתדבר לרעותיה דמלכא כדין היא ערייתא דכלא⁵ ערייתא דכל סטריין⁶ דהא מלכא פריש ממטרוניתא ומטרוניתא אתרחקת מהיכליה⁷ ובג"כ ערייתא היא דכלא⁸ וכי לא ערייתא היא מלכא⁹ בלא מטרוניתא¹⁰ ומטרוניתא בלא מלכא¹¹ וע"ד כתיב ערות אביך וערות אמך¹² לא</p>	<p>וכשהבן הזה כמו שאמרנו (שצריך) אינו מתנהג לרצון המלך, אז זו ערות הכל, ערות כל הצדדים, שהרי המלך פורש מהמלכה והמלכה התרחקה מהיכלו, ולכן זוהי ערות הכל. וכי אין זו ערוה, מלך בלי מלכה ומלכה בלי מלך, ועל זה כתוב ערות אביך וערות אמך לא</p>

¹ היינו גידולה בריבוי המדרגות עשר למאה ומאה לאלף עד אין תכלית, וכן שש לששים וששים לשש מאות ולששים אלף וכו', וכן בסוד כל הכללויות מה שלא נמצא כריבוייה בכל המדות וזהו שאמר "על כל שאר דרגין" והכרח לזה מאומרו מחכמת כל בני אדם דהיינו כל שאר דרגין כמשמעו על חכמת שאר בני האדם (אור יקר).

² שאם היתה היא עולה אליו היתה היא המתבטלת ונחשבת כאחד מבחינות התפארת, אמנם עתה שהתפארת בא אליה היא חשובה יותר ויותר מעלייתה שם (אור יקר).

³ הוקשה לו כי אף על פי ששלמה יהיה כל כך אם ישראל אינן ראויים הם יקלקלו כל מה שיתקן שלמה ואת אמרת שהכל תלוי בשלמה, לזה אמר עם היות ששלמה עיקר ישראל גם כן היו שלימים (אור יקר).

⁴ שהיו בני דורו ראויים למנהיג ולפרנס כמוהו דלאו בדידיה לחודיה תליא מילתא (אור יקר).

⁵ מתפארת וממלכות (אור יקר).

⁶ לא שתהיה ערוה אחת אלא שתי עריות וזהו שאמר "דכל סטריין" בין מצד התפארת לעצמו ומצד המלכות לעצמה, והטעם כדמסיק שהפירוד כפול "מלכא" תפארת "פריש ממטרוניתא" הרי ערוה אחת שהוא צד פירוד אחד (אור יקר).

⁷ הרי צד שני אל הפירוד הם שתי עריות (אור יקר).

⁸ בכל שאר הספירות, ופירש ואמר כי ירצה להכריח כפל העריות (אור יקר).

⁹ ת"ת (אור יקר).

¹⁰ הרי שם מתעורר הדין והערוה להשפיע לטמאים מצדו (אור יקר).

¹¹ אלא היא משפעת לחצונים וצריך שתינק מהצנור הפגום (אור יקר).

¹² שתי עריות (אור יקר).

<p>תגלה אמך היא אמך היא אמך היא¹ ודאי ושריא עמך בניני כך לא תגלה ערותה</p>	<p>תגלה אמך היא, אמך היא ודאי, ושורה עמך, לכן לא תגלה ערותה.</p>
<p>ר"ש אקיש ידוי ובכה ואמר ווי אי אימא וגלינא רוא ווי אי לא אימא דייבדון חברייא מלה אהה יי' אלהים כלה אתה עושה את שארית ישראל מאי אהה ומאי כלה אתה עושה</p>	<p>רבי שמעון הקיש ידיו ובכה ואמר, אוי אם אמור ואגלה סוד אוי אם לא אמור, שהחברים יאבדו את הדבר. אהה ה' אלהים כלה אתה עושה את שארית ישראל. מה זה "אהה", ומה זה "כלה אתה עושה".</p>
<p>אלא רוא דמלה² בזמנא דה' תתאה³ אתתרכת מהיכלא דמלכא ה' אחרא עלאה⁴ בנינה מנעת ברכתא וכדין כתיב אהה כלה אתה עושה⁵ בנין דכר אייהי (נ"א האי ה') אתמנעת⁶ מברכאן ה' אחרא מנעת לון מכלא⁷ מאי טעמא בנין דברכאן לא משתכחי אלא באתר דשריין דכר ונוקבא⁸ ועל דא כתיב יי' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו ישאג על נהו על נהו ממש דא מטרוניתא ודא הוא ודאי</p>	<p>אלא סוד הדבר, בזמן שה' תחתונה התגרשה מהיכל המלך, ה' אחרת עליונה מונעת ברכתה בגללה, ואז כתוב אהה כלה אתה עושה, משום שכשהיא (הה' הזאת) נמנעת מברכות, ה' אחרת מונעת אותם מהכלל. למה, כי ברכות אינן מצויות אלא במקום ששורים זכר ונקבה, ועל זה כתוב ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו ישאג על נהו, על נהו ממש, זו המלכה, וזהו ודאי.</p>
<p>ומאי אומר אוי שהחרבתי את ביתי וכו' ביתי זווגא דמטרוניתא ודא הוא ודאי ערות אביך וערות אמך לא תגלה דהא מכל סטריין ערייתא הוא וכדין לבשו שמים קדרות ושק הושם כסותם דהא אתר אחסנת ברכאן דמבועין דנחלין דהוו נגידין ושקייין כדקא חזו אתמנעו</p>	<p>ומהו אומר, אוי שהחרבתי את ביתי וכו', ביתי זהו זווג המלכה, וזהו ודאי ערות אביך וערות אמך לא תגלה, שהרי מכל הצדדים זו ערוה, ואז לבשו שמים קדרות ושק הושם כסותם, שהרי מקום ירושת הברכות של מעיינות הנחלים שהיו שופעים ומשקים כראוי נמנעו.</p>
<p>תנינן כד אתפרש מלכא ממטרוניתא וברכאן לא משתכחן כדין אקרי ויי' מ"ש ויי' דתניא רישא דיסוד י' דהא יסוד ו' זעירא הוא וקב"ה ו' רברבא עלאה⁹ וע"ד כתיב ווי' תרין וויין כחדא ורישא דהאי יסוד י' הוא¹</p>	<p>שנינו כשנפרד המלך מן המלכה ואין ברכות מצויות, אז נקרא ויי', למה ויי', שלמדנו ראש היסוד י', שהרי יסוד הוא ו' קטנה, והקדוש ברוך הוא (ת"ת) ו' גדולה עליונה, ולכן כתוב ווי' שתי ווי"ם כאחד,</p>

¹ כי היינו שגרם לה "דשריא עמך" וממך נמשך לה לכך הזהר שלא תגלה והיינו כמו טעמא דערות אביך דהא בהא תליא (אור יקר).

² מ"ש הרב בסוד הצדיק אבד, הוא בזוה"ק בראשית (נה ע"ב) נח (סז ע"א) ופ' שמות (ט ע"ב יא ע"א) פ' בשלח (נז סע"א) פ' בהעלותך (קנ ע"ב), וע' פ' ויקרא (יז ע"א) ופ' אחרי (עד ע"ב) (ביאורים ח"ב סח ע"ג)

³ היינו מלכות היא המתגרשת ונפרדת מהת"ת (אור יקר).

⁴ היא בינה ה' ראשונה של שם מונעת הברכות מהת"ת (אור יקר).

⁵ שבהסתלק הברכות מת"ת ומלכות כל העולם כלה אבד (אור יקר).

⁶ פ"י מן הראוי היה שיאמר אה לבד להורות שנסתלק השפע מת"ת אל הבינה, כי א' כתר עליון ובה נכללה החכמה וה' בינה ושם נתעכב השפע אלא דטעמא קאמר למה נסתלק השפע אל סוד אה דהיינו כתר חכמה ובינה מפני ה' תתאה (אור יקר).

⁷ פ"י שבינה עולה לאריך הנק' א' כמ"ש לקמן בסוד או"י ונפרדת מה' אחרונה וזהו מלת אה"ה וז"ש בסמוך אחר אחסנת וכו', שהיא בינה שמשקה לזעיר דבגלות נפסק ולבשו שמים שהוא זעיר קדרות (מ"מ).

⁸ ונמצאו הברכות מסתלקות ממלכות ומהת"ת (אור יקר).

<p>וכד אתרחקא מטרוניתא ממלכא וברכאן אתמנעו ממלכא וזווגא לא אשתכח ברישא דיסוד נטיל ו' עלאה להאי רישא דיסוד² דהוא ו' ונגיד ליה לגביה כדין הוא וי³ לכלא לעלאין ותתאין וע"ד תנינן מיומא דאתחרבי ירושלם ברכאן לא אשתכחו בעלמא ולית לך יום דלא אשתכח ביה לוטין דהא ברכאן אתמנעו בכל יום</p>	<p>והראש של היסוד הזה הוא י'. וכשמתרחקת המלכה מן המלך, והברכות נמנעות מן המלך, והזווג לא נמצא בראש, היסוד נוטל ו' העליון את הראש הזה של היסוד שהוא י' ומשפיעו אליו, ואז הוא ו"י, וי' לכל לעליונים ולתחתונים, ועל זה שנינו מיום שחרבה ירושלים לא נמצאו ברכות בעולם, ואין לך יום שלא מצויים בו קללות, שהרי הברכות מנועות בכל יום.</p>
<p>אמר ליה או הכי או"י או הו"י (נ"א או וה') מהו אמר ליה כד מלה תליא בתשובה ולא תייבין כדין ה' עלאה נטיל לון ואנגיד לוא"ו וי' לגבה</p>	<p>אמר לו או כך או"י או הו"י (או וה') מה הוא, אמר לו כשהדבר תלוי בתשובה ולא שבים, אז ה' העליונה נוטלת אותם ומשפיעה לוא"ו וי' אליה,</p>
<p>ע"ה/א</p>	
<p>בגין דלא תייבין כדין אקרי הוי הוי כד אסתליק מלכא לעילא לעילא וצווחין בני נשא ולא אשגח בהו</p>	<p>כי לא שבים ואז נקרא "הו". "או" (הוא) כשהסתלק המלך למעלה למעלה וצווחים בני אדם ואין משגיח בהם.</p>
<p>וההוא עלאה אהיה ממירא⁴ סליק לוי וי' לגביה בגין דלא אתקביל צלותיה כדין אקרי אוי דהא א סליק לגביה דו' וי' (ס"א דהוא אלף סליק גביה לה' לוי לוי) וכדין תשובה לא אשתכח וע"ד אסתלק מאלין אתוון ה' דהא בתשובה לא תליא</p>	<p>ואותו העליון "אהיה" הוא הטמיר עולה לו, וי' אליו, כי לא התקבלה תפלתו, אז נקרא אוי, שהרי א' עולה לו' וי' (שהיא א' עולה לה' לו' לוי), ואז אין מצויה תשובה, ולכן הסתלקה מהאותיות הללו ה', שהרי לא תלוי בתשובה.</p>
<p>ודאי כד אסגיא חובי עלמא⁵ טפי ותשובה הוה תליא בקדמיתא ולא בעו כדין אסתלק ה' וא' סליק לוי יו"ד לגביה⁶ ואקרי אוי וכד חריב בי</p>	<p>ודאי כשהתרבו יותר חטאי העולם, ותשובה היתה תלויה בראשונה ולא רצו, אזי הסתלקה ה', וא' עלתה לו, ויו"ד</p>

¹ היינו הטיפה שבראש היסוד הו"ה דיודי"ן (רח"ו).

² פ' שהת"ת מושך הטיפה שהיא הו"ה דע"ב שבראש היסוד אצלו, ואינו מורידה ליסוד כדי ליתנה למ' (מ"מ).

³ וי' לעילא - פ' וי' זה הוא לעילא, ומ"ש דכולא דעילאין ותתאין, פ' וי' זה הוא לכל העליונים ותחתונים אי הכי או"י או הו"י או ו"ה מהו גרסינן (מ"מ).

⁴ פ' אריך שהוא נק' א' (מ"מ).

⁵ קשיא ליה דהא קיימא לן אין לך דבר שעומד בפני התשובה לזה תירץ "והתשובה הוה תליא" וכו' (אור יקר).

⁶ הוקשה לו כיון שכן היה ראוי שבהיות הדבר תלוי בתשובה יהיה הוי דהיינו ה' בינה תשובה כלומר שעדיין יש תקוה בתשובה, וכאשר תסתלק התשובה היה ראוי שיהיה ו"י שפירשנו שנסתלקה מוי ה' ונשאר וי לבדו דלא תלוי בתשובה, ולזה תיקן ואמר סליק דביה וכו' והיינו הסתלקות התשובה כי בהסתלק וי יותר היינו שמורה שנסתמו דרכי התפלה ואין גזר דין נקרע בתשובה, ומפני שהדבק קשה למאד הכריח הענין הזה בפרטות מפסוק "אוי לנו כי פנה היום" ופירש עד עתה היה הדבר תלוי בתשובה והיה הוי והיה תשובה עם וי ונעשה הוי, ועתה כיון שפנה תשובה נעשה אוי לפי שפנה ה', והנה הרכ"ח גמור שאף על פי שפנה ה' לא נשאר וי שהם לא אמרו וי לנו כי פנה היום אלא אוי כנראה שכשפונה הבינה למעלה מתעלה אל הכתר ונעשה אוי (אור יקר).

<p>מקדשא ותשובה אסתלקת (ולאו מעלייא) כדין צווחו ואמרו אוי לנו כי פנה היום</p>	<p>אליו, ונקרא אוי. וכשחרב בית המקדש והתשובה הסתלקה (ולא מעלה), אזי צווחו ואמרו, אוי לנו כי פנה היום.</p>
<p>מאי כי פנה היום דא הוא יומא עלאה דאקרי תשובה דאסתלק ואתעבר ולא שכיח ההוא יומא דאשתמודע לפשטא¹ ימינא לקבלא הייבין והא אתפני מכלא ולא אשתכח ועל דא אמרו אוי ולא הוי כי ינטו צללי ערב דהא אתיהיב רשו לרברבי ממנן² דשאר עמין למשלט עליהו</p>	<p>מה זה "כי פנה היום" זהו היום העליון שנקרא תשובה, שהסתלק ועבר ולא מצוי אותו היום שנודע, לפשוט הימין לקבל הרשעים, והרי התפנה מהכל ולא נמצא, ולכן אמרו אוי ולא הוי. כי ינטו צללי ערב, שהרי נתנה רשות לגדולי הממונים של שאר העמים לשלוט עליהם.</p>
<p>תאנא סליק וי³ לעילא⁴ לעילא⁵ והיכלא אתוקד ועמא אתגלי ומטרוניתא אתתרכת וביתא אתחרבת לבתר כד נחית וי⁷ לאתריה אשגה בביתיה והא אתחרב⁶ בעי למטרוניתא⁷ והא אתרחקת ואזלת חמא להיכליה⁸ והא</p>	<p>למדנו, עלתה ו' למעלה למעלה, וההיכל נשרף והעם גלה, והמלכה גרשה, והבית נחרב. אחר כך ירד ו' למקומו, השגיח על ביתו, והנה חרב, בקש את המלכה והנה התרחקה, והלכה ראה את</p>

¹ קשיא ליה כי יום אינו בבינה שהבינה אינה במספר הימים שהימים הם מחסד ולמטה, ורצה להסתייע לזה משני ענינים האחד כי היום בה' הידיעה וכל ה' הידיעה או רובן הם בבינה כדפירשנו בספ"ר בשער ערכי הכנויים והיינו שרמז באומרו דאשתמודע, והשנית הוא כי עיקר התשובה היא פועלת על ידי החסד הימין הפשוטה לקבל שבים וכיון שהדבר תלוי גם כן בחסד כבר שייך ביה יום שהוא על ענין הימין הפשוטה ופנה הימין והפשוט הימין וזהו שאמר "לא פשטא ימינא, ינטו צללי ערב דהא ארכינו" וכו' נתינת טעם אל סילוק התשובה, כי בעוד שהיתה הגזרה לבד היה הוי והיה כח בתשובה לקרוע גזר הדין אבל עתה ודאי הוא אוי ופנה היום ואין הדבר תלוי בתשובה מפני שגזר דין נתן ביד המלאך המשחית, וכבר התחילו צללי ערב שהם כחות הקליפות ושרי האומות היונקים מן הדין והוא ערב בסוד ערב רב, וכיון שהתחילו להטות ידם על ירושלים ונתן רשות למשחית לחבל אין הדבר תלוי בתשובה אפילו בגזר דין הקל עד שינתן לו תמורתו כנודע כל שכן גזרת בית המקדש וחורבנו שאין לו תמורתו וחליפין כענין ואתן אדם תחתך (אור יקר).

² פי' ע' שרים שיונקים הק"ך צירופי אלה"ם שהם גי' צ"ל וזהו צללי ערב (מ"מ).

³ פנימיות ז"א (רח"ו).

⁴ בא לתרץ קושיא דכיון דאמר דבחורבן בית המקדש היה אוי כמו שהוכיח מפסוק אוי לנו כי פנה היום אם כן האיך בריש סוגיין קאמר דבחורבן בית המקדש היה וי לבד וקשיא דידיה אדידיה, עוד שכיון שאמר שכאשר הדבר תלוי בתשובה הוא (אוי) [הוי] ואמר כי מה שמסתלק וי אל הה' או אל האלף אין הכוונה שהוא לינק משם הברכות אמנם מסתלק כדי שלא תקובל התפלה או כמו שאמר אם כן קשה על איזו בחינה יהיה וי, שהרי וי לבדו לא ימצא בשום אופן אלא הוי אם תלוי בתשובה, לזה השיב כי כאשר חרב בית המקדש קודם החרבן כשנגזרה אז סליק וא"ו לעילא וכו' כדי שלא תקובל התפלה כאומרו גם כי אזעק ואשוע סתם אמנם אחר החרבן כד נחית לאתריה פירוש למקומו הראוי לו וכו' (אור יקר). לאימא (רח"ו).

⁵ לאריך (רח"ו).

⁶ פירוש ביתו העליון שאם לא כן היינו היכל הנזכר למטה אלא הכוונה ביתו השכינה, ואין הכוונה על השכינה ממש דהיינו בעא על מטרוניתא דקאמר אלא על המרכבות והכסאות כי כולם נהפכו והושלכו ממכון שבתם בעונותינו (אור יקר).

⁷ בעא על מטרוניתא - היינו עצם השכינה בעצמה (אור יקר).

⁸ היינו היכל תחתון, ואפשר לפרש כדי שיהיו סדר החלוקות האלו כסדרן ביתיה היינו כסאו ובחינותיו וכללותיו ומאורותיו שהוא מתעטר בהם, שאין כל עצם התפארת עולה אלא דוקא בחינה אמצעית פנימית כדרך עליית הספירות או ירידתם ומציאותם אינו מתבטל, ועל מציאות הנשאר שם במקום התפארת הוא

<p>אתוקד בעא לעמא והא אתגלי חמא לברכאן דנחלין עמיקין דהוו נגדין והא אתמנעו כדין כתיב ויקרא ה' אלהים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרחה ולחגור שק וכדין לבשו שמים קדרות כדין ו' ה' (ס"א ו' י') אתנגיד חד לקביל חד ו' עלאה נגיד מבועי לסטרא אחרא² וברכאן לא משתכחין דהא דכר ונוקבא לא אשתכחו ולא שריין כהדא כדין שאג ישאג על נוהו</p>	<p>היכלו והנה נשרף, בקש את העם והנה גלה, ראה את ברכות הנחלים העמוקים שהיו שופעים והנה נמנעו, ואז כתוב ויקרא ה' אלהים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרחה ולחגור שק, ואז לבשו שמים קדרות, אזי ו' ה' (ו' י') נמשכו אחד כנגד האחד, וה' העליונה השפיעה את המעיינות לצד האחר, והברכות לא נמצאו, שהרי לא נמצאו הזכר והנקבה ולא שרויים כאחד, אזי שאג ישאג על נוהו.</p>
<p>בכה ר"ש ובכה רבי אלעזר אמר רבי אלעזר בכייה תקיעא בלבאי מסטרא חדא וחדוותא בליבאי מסטרא אחרא דהא שמענא מלין דלא שמענא עד השתא זכאה חולקי</p>	<p>בכה רבי שמעון ובכה רבי אלעזר. אמר רבי אלעזר בכיה תקועה בלבי מצד אחד ושמחה בלבי מצד אחר, שהרי שמעתי דברים שלא שמעתי עד עתה, אשרי חלקי.</p>
<p>ערות אשת אביך לא תגלה מאן אשת אביך אמר רבי שמעון הא תנינן כל מילוי דאורייתא סתים וגליא כמה דשמא קדישא סתים וגליא אורייתא דהיא שמא קדישא הכי נמי סתים וגליא</p>	<p>ערות אשת אביך לא תגלה, מי זו אשת אביך, אמר רבי שמעון הרי שנינו כל דברי התורה נסתר ונגלה, כמו שהשם הקדוש נסתר ונגלה, התורה שהיא שם קדוש כך גם נסתר ונגלה.</p>
<p>הכא כלא באתגליא ידיעא³ סתים כמה דאוקימנא והא קרא הכי הוא אשת אביך תאנא כל זמנא דמטרוניתא אשתכחת במלכא וינקא לך אקרי אמך השתא דאתגליא עמך ואתרחקת מן מלכא אשת אביך אתקרי</p>	<p>כאן הכל בנגלה, ידיעה נסתרת כמו שבארנו, והפסוק הזה הוא כך, אשת אביך למדנו כל זמן שהמלכה נמצאת עם המלך והיא מיניקה אותך נקראת אמך. בעת שגלתה עמך והתרחקה מן המלך, היא נקראת אשת אביך.</p>
<p>אנתו היא דמלכא קדישא לא אתפטרת בתרוכין מניה אנתתיה היא ודאי כמה דכתיב כה אמר יי' אי זה ספר כריתות אמכם אשר</p>	<p>אשת המלך הקדוש לא נפטרת בגרושין ממנו, היא ודאי אשתו, כמו שכתוב כה אמר ה' אי זה ספר כריתות</p>

נקרא מקומו וביתו, ומטרוניתא היינו השכינה עצמה שהיא שנית לבחינת ביתיה ושלישית היא היכל וד' עם ישראל (אור יקר).

¹ פ' ז' הנקראים ו"ה נפשו מנגדים זה לזה דהיינו בחורו חמור באחור מפני חסרון המוחין דאימא (מ"מ).

² אמר הרב בשער קליפת נוגה (סוף פרק ב) בסוד הכתוב שאג ישאג על נוהו ע"ש [אמנם נודע כי כל עבירה הנעשית למטה גורמת כנגדו למעלה וצריך להבין מה גורם למעלה. והענין בקיצור, כי כאשר ז"א מתאוה לנוקבא כמ"ש (ירמיה כה ל) שאג ישאג על נוהו, ולא מצאה למעלה בעולם אצילות כי הלכה בגלות למטה בבריאה, אז אותו נשמה יוצאת מתאות הזכר בלי ציור נקבה, ותיכף אז מזדמנת שפחה בישא, בסוד (משלי ל כג) ושפחה כי תירש גברתה, לוקחת אותה הנשמה, והבן היטב ותראה חומר העבירה מה גורם למעלה], והרי קשה כי מאחר שנעשה אז בסוד הצדיק אבד א"כ מאן ומאין נעשה הענין אשר אמר שם. אך הוא נעשה אז ע"י פגם התחתונים, כי כאשר התחתונים מגרים יצה"ר אנפשיהו ונכשלים בזה, אז גורמים שיומשך שפע לזה למעלה ג"כ כדי להמשיך לקליפה רחמ"ל, וכמ"ש בספד"צ בסופו (לו ע"ב) בסוד הכתוב (בראשית ו א) ויהי כי החל האדם לרב, ע"ש בהגר"א, וכן בשער הכוונות (דף נ"ו ע"ב). ומבואר שם כי החטא הזה הוא גורם להמשיך הטיפה מן הדעת ע"ש. וע' בזוה"ק אחרי מות (עד ע"ב עה ע"א) ואמר שם, וה' עלאה נגיד מבועי לס"א ע"ש, והרי נעשה אז למעלה המשכת השפע לצורך הס"א, והוא ע"י פגם התחתונים רחמ"ל (ביאורים ח"ב סח ע"ג).

³ פ' פשט התורה ידוע מ"ש ערות אשת אביך לא תגלה ומ"ש סתים במה דאוקימנא היינו כפי הסוד פירוש אשת אביך כמה דאוקימנא דהיינו כדמפרש שהמלכות בגלות נקרא אשת אביך (מ"מ).

<p>שלחתיה אלא ודאי אנתו היא דמלכא אף על גב דאתגלייא ועל דא פקיד עלה תרי זמני חד כד יתבא במלכא בזווגא חד ואתקרי אמך דכתיב ערות אמך לא תגלה לא תעביד דיתרחקון דא מן דא ותשתלה על חובך כמה דכתיב ובפשעכם שלחה אמכם</p>	<p>אמכם אשר שלחתיה, אלא ודאי שהיא אשת המלך, אף על גב שגלתה, ולכן צוה עליה פעמיים, אחד, כשישבה עם המלך בזווג אחד ונקראת אמך, שכתוב ערות אמך לא תגלה, אל תעשה שיתרחקו זה מזו, ותשלח על חטאך, כמו שכתוב ובפשעכם שלחה אמכם.</p>
<p>וחד כד היא בגלותא עמך ואתגלייא מהיכלא דמלכא ואתקרי אנתו דמלכא אע"ג דאתרחקת מניה לא תעביד בגין דתעדי מבינך וישלטון בך שנאך ולא תסתמר עלך בגלותא הה"ד ערות אשת אביך לא תגלה מאי טעמא בגין כי ערות אביך הוא אע"ג דאתרחקת מן מלכא אשגחותא דמלכא בה תדירא ובעיא לאסתמרא לקבלה יתיר ולא תיחוב לגבה</p>	<p>ואחד, כשהיא בגלות עמך וגלתה מהיכל המלך ונקראת אשת המלך, אף על גב שהתרחקה ממנו אל תעשה כדי שתזוז מבינך וישלטו בך שונאך, ולא תשמר עליך בגלות, זהו שכתוב ערות אשת אביך לא תגלה, למה, משום כי ערות אביך הוא, אף על גב שהתרחקה מן המלך, בה השגחת המלך תמיד, וצריך להשמר כנגדה יותר ולא תחטא אליה.</p>
<p>רבי שמעון פתח כי יי' אלהיך מתהלך בקרב מחנך להצילך וגו' כי יי' אלהיך דא שכניתא דאשתכח בהו בישראל וכל שכן בגלותא לאנגא עלייהו תדירא מכל סטרין ומכל שאר עמין דלא ישיצון להו לישראל דתניא לא יכלין</p>	<p>רבי שמעון פתח כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחנך להצילך וגו', כי ה' אלהיך זו השכינה שנמצאת עם ישראל, וכל שכן בגלות להגן עליהם תמיד מכל הצדדים, ומכל שאר העמים כדי שלא ישמידו את ישראל. שלמדנו, לא יכולים</p>
<p>ע/ה/ב</p>	
<p>שנאיהון דישראל לאבאשא להו עד דישראל מחלישיין! חילא דשכינתא מקמי רברבי ממנן דשאר עמין כדין יכלין להון שנאיהון דישראל ושלטיין עלייהו וגזריין עלייהו כמה גזריין בישין</p>	<p>שונאיהם של ישראל להזיק להם עד שישראל מחלישים כח השכינה מלפני גדולי הממונים של שאר העמים, ואז יכולים להם שונאי ישראל ושולטים עליהם, וגוזרים עליהם כמה גזרות רעות.</p>
<p>וכד אינון תייבין לקבלה היא מתברת חילא ותוקפא דכל אינון ממנן רברבין ותברת חילא ותוקפא דשנאיהון דישראל ואתפרעא להו מכלא²</p>	<p>וכשהם שבים אליה, היא משברת הכח והתוקף שלכל אלה ממונים גדולים, ושבורת כח ותוקף של שונאי ישראל, ונפרעת להם מן הכל.</p>
<p>וע"ד והיה מחניך קדוש דבעי בר נש דלא יסתאב בחובוי ויעבר על פתגמי אורייתא דאי עביד הכי³ מסאבין ליה כמה דכתיב ונטמתם בם בלא א'</p>	<p>ועל כן והיה מחניך קדוש, שצריך אדם שלא יטמא בחטאיו ויעבור על דברי תורה, שאם הוא עושה כך, מטמאים אותו, כמו שכתוב ונטמתם בם, בלי א'.</p>

¹ הענין שהם חוטאים ונותנים פתחון פה לשטן נגדם ואי אפשר להליץ בעדם, והשרים שואלים שררה עלינו ונתנה להם בסבת עונותינו והיינו צור ילדך תשי (אור יקר).

² פירוש אפילו ממה שעשו לנו בהיותינו חייבים אף על פי שהיה בדין כענין אוי אשור שבט אפי, וכענין נקמת דם עבדיך השפוך והטעם שהם עשו שלא לשם שמים ושמחו לאיד (אור יקר).

³ פירוש שאם בא לטמא מעט טומאה קופצת עליו כעל כרחו הרבה וראיה מן הכתוב "ונטמתם בם" שאם פי' באלף מענין טומאה משמע שהם מטמאים בעצמם אבל עתה שנכתב בלא אלף עניינו ונטמתם מלשון טומטום, שהכוונה שיטמטמו אותם הקליפות, שהטומטום גורם עוד הכשלון בענין אחר שמכיון שנטמטם סופו מכאן ואילך לפגוע בכמה איסורים חוץ מדעתו (אר יקר).

<p>ותאנא מאתן ותמניא וארבעין שייפין בגופא וכלהו אסתאבן כד איהו¹ אסתאב כלומר כד בעי² לאסתאבא וע"ד והיה מחניך קדוש מאי מחניך אלין אינון שייפי גופא</p>	<p>ולמדנו מאתים ארבעים ושמונה איברים בגוף, וכולם נטמאים כשהוא נטמא, כלומר כשהוא רוצה להטמא, ועל כן והיה מחניך קדוש. מה זה מחניך, אלו הם אברי הגוף.</p>
<p>ולא יראה בך ערות דבר מאי ערות דבר ערייתא נוכראה להאי (ס"א דהוי) דבר³ רמו כמה דאוקימנא דאי הכי ושב מאחריך ודאי⁴ וע"ד ערות אשת אביך לא תגלה⁵ מ"ט בגין דכתיב ערות אביך הוא כמה דאוקימנא</p>	<p>ולא יראה בך ערות דבר, מה זה ערות דבר, ערוה נכריה, שזה (שהוא) רמז לדבר כמו שבארנו, שאם כך ושב מאחריך ודאי. ועל כן ערות אשת אביך לא תגלה, למה, משום שכתוב ערות אביך הוא, כמו שבארנו.</p>
<p>תאנא⁶ על ג' מלין מתעכבין ישראל בגלותא על דעבדין קלנא⁷ בשכינתא בגלותא ומהדרי אנפיהו⁸ מן שכינתא ועל דמסאבו¹ גרמיהו קמי שכינתא וכלהו אוקימנא במתניתא דילן</p>	<p>למדנו על שלשה דברים מתעכבים ישראל בגלות, על שעושים קלון בשכינה בגלות, (ועל ש)מחזירים פניהם מהשכינה, ועל שמטמאים את עצמם</p>

¹ ודאי וכי אבריו ענין אחד והוא ענין אחר, אלא הכי פירושה כיון שהוא רוצה להטמא אף אם אינו רוצה להטמא אלא על ידי אבר אחד טומאה קופצת על כל אבריו וכולם נטמאים, והרי מי שהוא משומד לעברה אחת דהיינו שמטמא אבר אחד או גיד אחד משס"ה גידים יצרו יפתנו ויטמא בכל שס"ה וכל רמ"ח (אור יקר)..

² הוכחה לפרש כן גאם כפשוטה מאי אומר (אור יקר).

³ פירוש הערוה היא אל דבר שהיא השכינה הנקראת דבר ות' של ערות סמוך כפשוטו, ועוד אפשר לומר שהערוה בעצמה תקרא דבר כדפירשו בגמרא אין דבר שבערוה וכו' והיינו כאומרנו משום דבר אחר, יש דבר בקדושה והיא נקראת דבר אחד ויש דבר אחר מאלהים אחרים (אור יקר). פ' מ' נק' דבר ופ' ערות דבר ערוה שפוגמת בשכינה הנק' דבר (מ"מ).

⁴ היה לפניך אתה מביא ביראתך והיא שומרך, ואתה הפכת פניך ממנה בענין ששב מלפניך לאחריך כענין ואותי השלכת אחר גיווך והחלשתה כוחה ותמסר ביד השרים כדפירשנו (אור יקר). פ' שבפ' שלא לך דף קס"ו ע"א אמר מה יהיה האדם צדיק השכינה נקמיה ואיהו אבתרה כשר איהו ועל דא כתיב וה' הולך לפניו יומם ובתר דחטאו ישראל מה כתיב וילך מאחריהם, ובזה יובן מ"ש דאי הכי וכו' שר"ל אם יראה בן ערוה ח"ו אוי/אזי ושב מאחריך דהיינו השכינה שהיתה לפניו חשוב ותהיה האחריך. תנח על ג' מלין מתעכבי ישראל בגלותא, על דעבדין קלנא בשכינתא וכו' בח"י דף ר"ג הביא פ' החסיד בר"א, דעבדין דלנא בשכינתא הם המדברים שיחת חולין בבה"כ וראיה מ"ש בזוהר בפ' תרומה מאק דמשמע בבי כנישתא אנהיג דלנא בתיקונא עילאה וכו', ומ"ש דאדהרו אנפיהו משכינתא הוא הפוסק ד"א על דברים בטלים כי בעוסקו בתורה או פניו נגד השכינה כמ"ש שפכי כמים לבך נוכח פני ה' וכיוצא בזה הפוסק באמצע תפלתו או בזמירות ומחזיר פניו להסתכל בצורכי עצמו כי נוגע בכבוד השכינה ועל דמסאבי וכו' ע"ש (מ"מ).

⁵ ירצה שגם הפגם יעלה אל אביך אפילו בגלות כדפירשנו לעיל כי התפארת עם המלכות לשומרה בהשפעה מועטת והיינו אשגחותא דקאמר, והרשע בחטאו משליט שנאין דילה והיא מתחלשת, והיינו פגם גם אל התפארת שהוא שומרה ומחזיקה והם מחלישים בזה נגדו (אור יקר).

⁶ לראיה שגם בגלות החטא פוגם (אור יקר).

⁷ פירוש הם חוטאים ומקלים בכבודה, שהיא עמהם בגלות והיותם נמסרים לאומות ובזיונם הוא חלול בכבודה כדפירשנו (אור יקר).

⁸ כי פנו אלי עורף ולא פנים דהיינו היותם בועטים בעבודה (אור יקר).

	<p>לפני השכינה, ואת כולם בארנו במשנתנו.</p>
<p>רבי אבא הוה אזיל לקפוטקיא ויהוה עמיה ר' יוסי עד דהוו אזלי חמו חד בר נש דהוה אתי ורשימא חד באנפוי אמר ר' אבא נסמי מהאי אורחא דהא אנפוי דדין אסהידו עליה דעבר בערייתא דאורייתא בניני כך אתרשים באנפוי</p>	<p>רבי אבא היה הולך לקפוטקיא והיה עמו רבי יוסי, בעוד שהיו הולכים ראו איש אחד שהיה בא עם רושם אחד בפניו, אמר רבי אבא נסטה מהדרך הזו שהרי פניו של זה מעידים עליו שעבר על ערוה של התורה, לכן רושם בפניו.</p>
<p>א"ל ר' יוסי אי האי רשימא הוה ליה כד הוה ינוקא מאי ערייתא אשתכח ביה א"ל אנא חמינא באנפוי² דאסהידו בערייתא דאורייתא קרא ליה ר' אבא א"ל אימא מלה האי רשימא דאנפך מה הוא אמר לון במטותא מנייכו לא תענשו יתיר להווא בר נש דהא חובוי קא גרמו ליה</p>	<p>אמר לו רבי יוסי, אם הרושם הזה היה לו כשהיה תינוק, איזו ערוה תמצא בו. אמר לו אני רואה בפניו שמעידים על ערוה של התורה. קרא לו רבי אבא אמר לו אמור דבר הרושם הזה שבפניך מה זה, אמר להם בבקשה מכם אל תענישו יותר את אותו אדם, שהרי חטאיו גרמו לו.</p>
<p>א"ר אבא מהו א"ל יומא חד הוינא אזיל בארחה אני ואחתי שרינא בחד אושפיזא ורוינא חמרא וכל ההוא ליליא אחידנא באחתי בצפרא קמנא ואושפיזאי קטט בחד גברא עיילנא בנייהו וקטרו לי דא מהאי גיסא ודא מהאי גיסא ורשימא דא הוה עייל לבי מוחא ואשתזבנא ע"י דחד אסייא דאית בגוון</p>	<p>אמר רבי אבא מהו, אמר לו יום אחד הייתי הולך בדרך אני ואחותי, ושהיינו במלון אחד ושתיני יין, וכל אותו הלילה אחזתי באחותי, בבוקר קמנו ובעל בית המלון התקוטט עם איש אחד ונכנסתי ביניהם, וקשרו אותי זה מצד זה וזה מצד זה, והרושם הזה היה נכנס למח ונצלתי על ידי רופא אחד שיש בתוכנו.</p>
<p>אמר ליה מאן הוא אסייא אמר ליה ר' שמלאי הוא א"ל מאי אסותא יהב לך א"ל אסותא דנפשא ומההוא יומא אהדרנא בתשובה ובכל יומא חזינא איפאי בחד חיזו ובכינא קמי קב"ה דהוא רבון עלמין על ההוא חובה ומאינון דמעין אסחינא אנפאי³</p>	<p>אמר לו מי הרופא, אמר לו זה רבי שמלאי. אמר לו איזו רפואה נתן לך, אמר לו רפואת הנפש, ומאותו יום חזרתי בתשובה, ובכל יום אני רואה את פני במראה אחת, ואני בוכה לפני הקדוש ברוך הוא, שהוא רבון העולמים על אותו החטא, ומאותן דמעות רחצתי פני.</p>
<p>אמר רבי אבא אי לאו דאתמנע מנך תשובה⁴ אעברנא⁵ מאנפך ההוא רשימא אבל קרינא עליך וסר עונך וחטאתך תכופר אמר ליה ג' זמנין אימא א"ל ג' זמנין ואתעבר רשימא</p>	<p>אמר רבי אבא אם לא שנמנעה ממך תשובה הייתי מעביר מפניך את אותו הרושם, אבל אני קורא עליך וסר עונך וחטאתך תכופר. אמר לו אמור שלש פעמים. אמר לו שלש פעמים, והרושם עבר.</p>

¹ שיש להם עזות לחטא בהיותה עמהם בגלות, ולא די להם שנתגרשה בסבתם אלא שגם בגלותם מוסיפין על חטאתם פשע, ואלולי היו נזהרים משלשתם מיד היו נגאלים (אור יקר).

² בחכמת השרטוט בזולת רושם המכה (אור יקר).

³

⁴ שבהעביר הרושם לא תבכה עוד (אור יקר).

⁵ על ידי מאמר ותגזור אומר ויקם לך (אור יקר).

<p>אמר ר' אבא ודאי מארך הא בעא¹ לאעברא מנך דודאי בתשובה אשתכחת אמר ליה נדרנא מהאי יומא לאתעסקא באורייתא יממא וליליא אמר ליה מה שמך א"ל אלעזר אמר ליה אל עזר ודאי שמא גרים דאלקך סייעך והוה בסעדך שדריה ר' אבא וברכיה</p>	<p>אמר רבי אבא ודאי אדונך רצה להעבירו ממך, שודאי נמצאת בתשובה. אמר לו נדרתי מהיום הזה לעסוק בתורה יומם ולילה, אמר לו מה שמך, אמר לו אלעזר. אמר לו אל עזר ודאי, שהשם גורם שאלקך סייע לך והיה בעזרך, שלח אותו רבי אבא וברך אותו.</p>
<p>לזמנא אחרא הוה ר' אבא אויל לגבי ר"ש עאל במאתיה אשכחיה דהוה יתיב ודריש איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת איש בער לא ידע וגו' כמה טפשינ אינון בני עלמא דלא משגיחינ² ולא ידעינ³ ולא מסתכלינ⁴ למנדע אורחוי דקב"ה על מה קיימינ⁵ בעלמא מאן מעכב להו למנדע⁶ טפשותא דלהון בנין דלא משתדלי באורייתא⁷ דאילו הוּו משתדלי באורייתא ינדעון אורחוי דקב"ה</p>	<p>בפעם אחרת היה רבי אבא הולך אל רבי שמעון, נכנס לעירו, מצא אותו שהיה יושב ודורש, איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת. איש בער לא ידע וגו', כמה טפשים אותם בני העולם שלא משגיחים ולא יודעים ולא מסתכלים לדעת את דרכי הקדוש ברוך הוא על מה הם עומדים, בעולם מי מעכב אותם לדעת, טפשותם, כי לא עוסקים בתורה, שאלו עוסקים בתורה היו יודעים את דרכי הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>וכסיל לא יבין את זאת דלא מסתכל ולא ידע</p>	<p>וכסיל לא יבין את זאת, שלא מתבונן ולא יודע</p>
<p>עו/א</p>	
<p>נימוסי דזאת⁸ בעלמא (דאף על גב) דדאינ⁹ עלמא בדינוי וחמאן לדינוי דהאי זאת דמטאן על בני נשא דאינון זכאין ולא מטאן על רשיעיא חייביא דעברין על פתגמי אורייתא דכתיב בפרוח רשעים כמו עשב¹⁰ וגו' דהאי עלמא ירתין ליה בכל סטרוי ודינין לא מטון עלוי בהאי</p>	<p>ההנהגות של זאת בעולם (שאף על גב) שדן את העולם בדינוי ורואים את דיניה של "זאת" הזו שמגיעים לבני אדם שהם צדיקים, ולא מגיעים על הרשעים החייבים שעוברים על דברי התורה, שכתוב "בפרוח רשעים כמו עשב" וגו', שאת העולם הזה הם יורשים אותו בכל</p>

¹ נתרצה הקב"ה בתשובתך, שלא כיון ר' אבא להעביר והקב"ה בסבה קלה העבירו נראה שנתרצה לפני הקב"ה על עונו, ולזה הקרוב אל הדבר קלה שבסבות יספיק (אור יקר).

² לראות מאורעי עולם ויתחכמו (אור יקר).

³ ממה שסופר מדורות אבות לבנים (אור יקר).

⁴ בדברי תורה שהיא גם כן מגדת (אור יקר).

⁵ שאינם יודעים שהדין מחזר עליהם תמיד והם עומדין בדין שאלו ידעו היו מחפשינ דרכיהם (אור יקר).

⁶ היינו פירושא דקרא "איש בער" מפני שהוא בער ויש בו טפשות לא ידע, ופירושו שאין טפשות זה הלב סתם אלא אפילו יהיה חריף אם יהיה טפש לבו בתורה יקרא בער (אור יקר).

⁷ וכן כסיל הוא החריף המאבד חריפותו בהבלי העולם כיון שלא ישיג בתורה יקרא כסיל וזהו שאמר "וכסיל דלא יסתכל" וכו' (אור יקר).

⁸ היינו מלכות המנהגת העולם בדיניה, ואלו יסתכל האדם בתורה ומשם יסתכל בהנהגה הבאה בדורו ממש יראה דינה צדק (אור יקר).

⁹ היינו ייסורי הצדיקים במלת זאת שהיא מדת הדין ודיניה בצדיקים, ורשעים לא כן (אור יקר).

¹⁰ עם כל זה להשמדם לרשעים, והענין הוא להיות אפר, מהשמדתם ידעינן שכרם של צדיקים ולהכי נקט שכר זה מפני הפכו לצדיקים ועוד קרא דייק "להשמדם עדי עד" וסוף עונש שהוא עדי עד שאין עונש שני אחריו הוא אפר תחת כפות וכו' (אור יקר).

<p>עלמא ואלמלא דדוד מלכא אודעיה בסופיה דקרא לא ידעינן דכתיב להשמדם עדי עד לשיצאה להון מההוא עלמא ולמהוי עפרא תחות רגליהון דצדיקייא דכתיב (מלכים ג כא) ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם</p>	<p>צדדיו, והדינים לא מגיעים אליהם בעולם הזה, ואלמלא שדוד המלך הודיע אותו בסוף הכתוב לא היינו יודעים, שכתוב "להשמדם עדי עד", להשמדם מאותו העולם, ושיהיו עפר תחת רגלי הצדיקים, שכתוב "ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם".</p>
<p>תו פתח ואמר (איוב טז ח) ויקם בי כחשי בפני יענה במאי קא מיירי אלא זכאה חולקיה דבר נש דאשתדל באורייתא למנדע אורחוי דקב"ה! דכל מאן דאשתדל באורייתא כאילו אשתדל בשמיה ממש מה שמיה דקב"ה עביד נימוסי² אופ אורייתא הכי נמי³</p>	<p>עוד פתח ואמר ויקם בי כחשי בפני יענה, במה מדובר. אלא אשרי חלקו של אדם שעוסק בתורה לדעת את דרכי הקדוש ברוך הוא, שכל מי שעוסק בתורה כאילו עסק בשמו ממש, מה שמו של הקדוש ברוך הוא עושה הנהגות, אף התורה גם כן.</p>
<p>תא חזי האי מאן דעבר על פתגמי אורייתא אורייתא סלקא⁴ ונחתא⁵ ועבדא ביה בב"נ רשימין באנפוי בגין דיסתכלון ביה עלאי⁶ ותתאי⁷ וכלהו אושדן לווטין על רישיה</p>	<p>בא וראה מי שעובר על דברי תורה, התורה עולה ויורדת ועושה באדם רשומים בפניו כדי שיסתכלו בו עליונים ותחתונים, וכולם שופכים קללות על ראשו.</p>
<p>ותאנא כל אינון עיני יי⁸ דאזלין ושאיין בעלמא למנדע אורחוי דבני נשא כלהון זקפין</p>	<p>ולמדנו כל אותם עיני ה' שהולכים ומשוטטים בעולם לדעת את דרכי בני אדם, כולם זוקפים עיניים ומסתכלים</p>

¹ לאפוקי שלא לשמה (אור יקר).

² הנהגת העולם (אור יקר). ועי' ח"ב סג ע"א: לא שני קודשא בריך הוא נימוסוי, בר דאינון חייבי עלמא שניין לון, ומהפכי רחמי לדינא. ועי' בהגר"א על תז"ח כא ע"ד: נימוסי שמיא - ר"ל הנהגת שמים להאיר תמיד על הארץ כן מצדיקי הרבים מאורים לאחריים.

³ לפי העסק בה ולפי מה שמוסרים עצמם עליה כן היא פועלת בלומדיה ולזולתם בזכותם (אור יקר).

⁴ להעיד עליו למעלה (אור יקר).

⁵ ומזמנת ורושמת אותו (אור יקר).

⁶ המלאכים (אור יקר).

⁷ החצונים ובני אדם היודעים בחכמת השרטוט (אור יקר).

⁸ שבעה [כתות] (כחות) ותחתיהם כמה אלף רבבות מלאכים (אור יקר). עי' אד"ר קכט ע"ב שזה עיני ז"א לאפוקי עיני א"א. כאשר זוכים ישראל במעשיהם ועינא דלעילא מאיר עליהם, אזי נקראת כל ההנהגה על שמה, משא"כ אם ח"ו לא זכו ישראל, ואז אין ע"ק מאיר בז"א, ואז "עיני ה' המה משוטטים וכו'". דהיינו השגחת ז"א בלבד בלי הארת עיני ע"ק. ממילא יתפרש הפסוק "עין ה' אל יראיו למיחלים לחסדו" שכוונתו לחסד דע"ק, דהיינו נהירו עילאה ותתאה. וכשהם לא זכו, אזי תחת זאת נוהגת הנהגה בבחינת "עיני ה' המה משוטטות" בלשון נקבה, כי דינים באים מסט' דאימא והמה בגווי סומק ואוכם - "בכל הארץ" דהיינו יסוד ומלכות שיסוד מכונה "כל" ומלכות מכונה "ארץ", והם חותם (פי' כללות) כל הגבורות (ב"ע סז ע"א). כל זמן שאין הארה מא"א, אזי הארת ז"א הוא בבחי' אור חוזר, כלומר שרק החלקים המתוקנים ביותר עולים למעלה לקבל את ההארה המגיעה להם על פי דין ולא בבחי' (ברכות ז' ע"א) "את אשר אחון אחון" (לשם ביאורים ח"א פא ע"א).

<p>עיינין ומסתכלין באנפוי דההוא בר נש וחמאן להו וכלהו פתחין עליה ווי ווי¹ ווי ליה בהאי עלמא ווי ליה בעלמא דאתי</p>	<p>בפני אותו האיש ורואים אותם, וכולם פותחים עליו אוי אוי, אוי לו בעולם הזה, ואוי לו בעולם הבא.</p>
<p>אסתלקו מסוחרניה דפלגיא דהא סהדותא באנפוי ורוחא דמסאבא שריא עלוי וכל אינון יומין² דאשתכח רשימו באנפוי לסהדותא אי אוליד בר אשליף ליה³ רוחא מסטרא דמסאבא ואלין אינון חייבי דרא תקיפי אנפין דמאריהון שביק להון בהאי עלמא לשיצאה להו בעלמא דאתי</p>	<p>הסתלקו מסביב לפלוני, שהרי עדות בפניו, ורוח טומאה שורה עליו. וכל אותם ימים שנמצא רושם בפניו לעדות, אם מוליד בן הוא שולף לו רוח מצד הטומאה, ואלו הם הרשעים של הדור, עזי הפנים, שרבונום עוזב אותם בעולם הזה להשמידם לעולם הבא.</p>
<p>תנינן האי צדיקא דאשתדל באורייתא יממא וליליא קב"ה משיך עליה חד חומא דחסד ואתרשים ליה באנפוי ומההוא רשימא דחלי עלאי ותתאי</p>	<p>שנינו הצדיק הזכאי הזה שעוסק בתורה יומם ולילה, הקדוש ברוך הוא מושך עליו חוט אחד של חסד ונרשם לו בפניו, ומאותו רושם פוחדים עליונים ותחתונים.</p>
<p>הכי נמי מאן דעבר על פתגמי אורייתא משכאן עליה רוחא דמסאבא ואתרשים ליה באנפוי ומניה ערקין עלאי ותתאי וכלא מכרוזי עליה אסתלקו מסוחרניה דפלגיא דעבר על פתגמי אורייתא ועל פקודי דמאריה</p>	<p>כך גם מי שעובר על דברי תורה, מושכים עליו רוח טומאה ונרשם לו בפניו, וממנו בורחים עליונים ותחתונים, וכולם מכריזים עליו הסתלקו מסביב לפלוני שעבר על דברי תורה ועל מצוות רבונו.</p>
<p>ווי ליה ווי לנפשיה האי אשליף רוחא דמסאבא דאשתכח עמיה ואורית ליה לבריה והאי הוא דקב"ה לית ליה ביה חולקא ושביק ליה לשיצאה ליה לעלמא דאתי</p>	<p>אוי לו ואוי לנפשו, הרי שלף רוח הטומאה שנמצאת עמו והורשה לבנו, וזהו שהקדוש ברוך הוא אין לו בו חלק, ועוזב אותו להשמידו לעולם הבא.</p>
<p>אמר ליה רבי אבא שפיר קאמרת מנא לך האי אמר ליה הכי אוליפנא ואוליפנא דהאי ירותא בישא אחסינון כלהו בנוי אי לא יתובון⁴ דהא לית מלה קיימא קמי תשובה ואנא הכי אוליפנא דאסוותא דא יהבו לי זמנא דא דהוינא רשים באנפאי ויומא חד הוינא אזיל באורחא ואערענא בחד זכאה ועל ידוי אתעבר</p>	<p>אמר לו רבי אבא יפה אמרת, אבל מנין לך את זה, אמר לו כך למדתי, ולמדתי שהירושה הרעה הזו יורשים כל בניו אם לא שישוּבו, שהרי אין דבר שעומד לפני תשובה. ואני כך למדתי, שרפואה זו נתנו לי פעם אחת שהייתי רשום בפני, ויום אחד הייתי הולך בדרך ופגשתי צדיק אחד, ועל ידו עבר ממנו</p>

¹ עי' יחזקאל (טז כג): ויהי אחרי כל רעתך אוי אוי לך נאם אדני' ה' הנה. ת"י: וי לך על דחבת וי לך על דלא תבת.

² שלא שב בתשובה אפילו כל ימיו יהיה רשים (אור יקר).

³ מעין פגימתו ומוריש לבנו פגם והיינו על ידי נפש פגומה כי אין נפש טהורה נמשכת אלא במקום טהור, ואחר שאיש זה טמא הנגע עונו הוא מטמא בנו הנולד לו, והקב"ה מושך שם נפש לפי עניינו לכך אינה נמשכת שם אלא נפש פגומה או איזה נפש שתהיה יד הקליפות פגומה מעין זה, ולזה תיקון גדול הוא להתוודות האדם ולהטהר מעונו קודם זוגו עם אשתו כי יעביר ממנו כל רושם וכל פגם ויטהר ואחר כך יוליד בטהרה, ואם יוסיף שיהיה עוסק היום ההוא במצוה ובתורה ימשיך על עצמו משך החסד ויוריש לבנו רוח חסד וימשיך שם נפש טהורה נפש חסידה כענין מה שאמר "האי צדיקא זכאה" וכו', ועל זה לא תתמה על מי השוליד בן פריץ כי הכל לפי מה שהיתה הכוונה בעת ההיא או קודם אליה בקרוב, ולזה רשע מוליד בן כשר ולהפך כענין שפירשו במסכת קידושין על מנת שאני צדיק גמור מקודשת וכן להפך, שבשעה קלה ישתנה אדם לכל אחד מהצדדים, ולזה בשעה קלה יוליד רשע צדיק ויוליד צדיק רשע ולא נתמה על רשע בן צדיק ולא על צדיק בן רשע (אור יקר).

⁴ פי' שאביהם לא שב (מ"מ).

מנאי ההוא רשימא	אותו הרושם.
<p>אמר לי מה שמך אמר ליה אלעזר וקרי עלי אלעזר אחרא¹ אמר ליה בריך רחמנא דחמינא לך וזכינא למחמי לך² בהאי זכאה חולקך בעלמא דין ובעלמא דאתי (א"ל) אנא הוא דאערענא לך אשתטח קמיה אייתיה לביתיה אתקין קמיה קורטיסא (ס"א טרכוסא)³ דנהמא³ ובשרא דעגלא תליתאה⁴ בתר דאכלו אמר ליה ההוא גברא רבי אימא ליחד מלה חדא</p>	<p>אמר לי מה שמך, אמרתי לו אלעזר, וקרא עלי אל עזר אחר. אמר לו ברוך הרחמן שראיתי אותך וזכיתי לראותך בזה, אשרי חלקך בעולם הזה ובעולם הבא. (אמר לו) אני הוא שפגשתי בך, השתטח לפניו והביאו לביתו, התקין לפניו סולת (מין אוכל העשוי מלחם) לחם ובשר של עגלה משולשת, אחר שאכלו אמר לו אותו האיש, רבי אמור לי דבר אחד.</p>
<p>תורתא סומקא אית לי אימא דעגלא דבישרא דא דאכילנא ויומא חד עד לא אתעברת ואולידא אולינא בתרהא למרעא למדברא עד דדברנא לה אעבר קמאי חד גברא⁵ אמר לי מה שמה דתורתא דא אמינא מן יומא דאתילדת לא קרינא לה בשמא</p>	<p>פרה אדומה יש לי, אמו של העגל שאת בשרו זה אכלנו, ויום אחד טרם שהתעברה והולידה הלכתי אחריה למרעה במדבר, בעוד שאני מנהיג אותה, עבר לפני איש אחד אמר לי מה שמה של הפרה הזו, אמרתי מיום שנולדה לא קראתיה בשם.</p>
<p>אמר לי בת שבע⁶ אם שלמה אתקרי⁷ אי תזכה לכפרה ואנא בעוד דאהדרנא רישאי לא חמינא ליה וחייכנא מההוא מלא</p>	<p>אמר לי היא נקראת בת שבע אם שלמה, אם תזכה לכפרה. ואני בעוד שהחזרתי את ראשי לא ראיתי אותך, וצחקתי מאותו הדבר,</p>
<p>עו/ב</p>	
<p>והשתא דזכינא באורייתא אתערנא על ההיא מלה ומן יומא דאתפטר ר' שמלאי מהכא לא הוה בר נש דינהיר לן באורייתא כוותיה ואנא דחילנא למימר מלה דאורייתא דלא אוליפנא ומלה דא דאסתכלנא דמלה דחכמתא היא ולא ידענא א"ל ודאי מלה דחכמתא היא ורמיזא עלאה היא לעילא ולתתא</p>	<p>ועכשיו שזכיתי בתורה התעוררתי על הדבר ההוא, ומיום שנפטר מכאן רבי שמלאי לא היה איש שיאיר לנו בתורה כמותו, ואני פחדתי לומר דבר תורה שלא למדתי, והדבר הזה שהסתכלתי שדבר חכמה הוא, ולא ידעתי. אמר לו ודאי, שזהו דבר חכמה ורמז עליון הוא למעלה ולמטה.</p>
<p>אבל ת"ה בת שבע אתקרי ממש ברזא דחכמתא בג"כ כתיב בה כלא בשבע¹ שבע</p>	<p>אבל בא וראה, בת שבע נקראת ממש בסוד החכמה, לכן כתוב בה הכל בשבע,</p>

¹ פי' תחלה היה שמו אלעזר ואח"כ קראתיו אלעזר אחרא, לפי שנעשה אחר ע"י תשובה שעשה וע"י התורה שלמד ונגי' עלי הוא קרא עצמו אלעזר אקרא (מ"מ).

² שעל ידו היה הענין שנדר לעסוק בתורה והיה זכות לר' אבא שמעשיו גרמו לו (אור יקר)..

³ חלות לחם (אור יקר).

⁴ שלישי לבטן שבשרו מוטעם (אור יקר).

⁵ אליהו ובא לעורר לתשובה שעל ידי בנו נשלמה כפרתו שבא ר' אבא לאכול עמו ולסימנא נקטיה (אור יקר).

⁶ במדת המלכות שהיא מצד השמאל כאומרו ופני שוק מהשמאל, והיא אדומה מדת הדין גבורה תתאה דאתי מגבורה עילאה, והיא בת שבע כלולה משבע מדות כנודע (אור יקר).

⁷ פי' שפרה אדומה היה במ', ולעיל קאמר חדא תורתא סומקא אית לי ולכך א"ל אליהו בת שבע איתקרי שהיא המ' והיא תהיה עמך אם תזכה בתשובה כמו שכתב אם תזכה לכפרה וזה החכם לא ידע שהיה אליהו ולא הבין מ"ש לו (מ"מ).

שבע פרות, שבע שרפות, שבע הזאות, שבעה כבוסים, שבעה טמאים, שבעה טהורים, שבעה כהנים, ומשה ואהרן	פרות ² ז' שרפות ³ ז' הזאות ⁴ ז' כבוסים ⁵ ז' טמאים ⁶ ז' טהורים ⁷ ז' כהנים ⁸ ומשה ואהרן
--	--

¹ דהיינו שבעה פעמים שבעה, שבע פרות מצד עצמה והיינו שנזכרה בפרשת זאת חוקת התורה שבעה פעמים פרה, וכן הן שבע שריפות דהיינו מצד היסוד נהר דינור [מצד השמאלי, ז' הזאות] מצד ההוד, שבע כבוסים מצד הנצח שבו מים מצד הימין ובהוד הזאת הדם, שבע טמאים מצד התפארת שהיא מטמא לכל העוסקים בדיניה, שבע טהורים מצד הגבורה שהיא מטהרת אותם, שבע כהנים מצד החסד ודאי שבו כהן, והכוונה שנזכרה בפרשה שבעה פעמים כהן וכן שבעה פעמים טהור ושבעה פעמים טמא (אור יקר). והן ז"פ ז' כמ"ו (יהל אור).

² כמשרז"ל במשנה [פרה פ"ג מ"ה] ז' פרות עשו לא מצאו משבע כו' (יהל אור). וכדתנן הראשונה עשה משה כו' (יהל אור). כמ"ש במתני' דפרה הראשונה עשה משה כו' (יהל אור).

³ כמ"ש ושרף את הפרה כו' את עורה. בשרה. דמה. פרשה. עץ ארז. ואזוב. ושני תולעת והשליך אצל תוך שריפת הפרה (יהל אור). עורה. בשרה. דמה. פרשה. ארז. אזוב. תולעת. והן ג' דכורא וד' דנוקבא כידוע בסוד נה"ם שהן דנוק', והן בסוד המרכבה, ג' בדכורא וד' בנוק' כמ"ש בז"ח ש"ה (נ' ע"ב) {לירנו עז. מרגליות סג.} בסוד אופן הז' ע"ש (יהל אור).

⁴ כמ"ש והזה שבע פעמים (יהל אור). והוא כמ"ש והזה שבע פעמים וכמ"ש (מנחות כז) שבע הזאות שבפרה כו'. וכל אלו השביעיות הם כתובים בקרא לבד משבע פרות, שהיא שביעית האחרונה שהיא תורה שבעל פה. וענין מ"ט שבפרה, כי הנר"ן תרעין הן ה"ג כידוע, והן פ"ר דפרה, ה' מנצפ"ך, ומ"מ אינן אלא מ"ט, אלא ה' דפרה הוא שער הנ'. וש"ך הן ל"ב נתיבות, ומ"מ ה' דשכ"ה הוא הנתיב לא ידעו עיט. והכל בנוק', אלא מסט' דאבא היא נער"ה יפה בנשים, ומסט' דאימא היא פרה אדומה, מארץ אדום, והוא בחו"ג שלה. ולכן פרה נמסרה למשה, בסוד מ"ט שערי בינה שנמסרו למשה [ספ"ק דר"ה], ומטהרת לטמאים שהדינים נכפין בשרשן, ובה עתיד הכל ליטהר. אבל בסטרא דנערה לא יכול לעמוד בה, ולכן הוציא ש"ר על נערה בסלע, כי דיבור מאבא, וידבר על לב הנערה, והכאה מאימא בצור, כי כל דיבור באבא ומעשה באמא, וכמ"ש בס' בראשית אומר ועושה, ויאמר אלקים ויעש אלקים באו"א וזהו נחש וצור שבמטה כמ"ש במ"ה {בז"ח} פ' בשלח שנגדן נחש וקסם. וזהו שתמה שלמה בקלא דהדרא, ואמר דרך נחש עלי צור דהא איהו בדיבור ומה ענינו להקרא בהכאה שהוא בצור וזהו סמיכות פ' פרה לפ' מריבה ולכן נלקח ממנו המטה שהן שערי בינה דאשתמש במטה מ"ט ה' והוא שער החמישים שנתלבש במ"ט שהוא ה' עילאה. ושכ"ה היא נערה עולימתא שפירתא ועוד יש דרגא נ"א מסט' דאבא נקודה עלאה יו"ד דל"ל חיוורא שעליה נאמר שחורה אני כו' וזהו אשה כושית שעלי' ותדבר מרים כו' והוא כו"ש' ש"כ"ו' וז"ש באד"ר קל"ב ב' מסתכל היונא כו' וחד חשוך. ר"ל מלבד השכ"ה שהן נהירין וז"ש הר"ק א"ך שהוא גי' שכ"ו. והאחת היתירה הוא שזכה משה אליה ועליה השיב השם לא כן עבדי משה כו' ובה זכה לקירון עור פניו כמ"ש שם דמסתחי בנהרא עמיקא כו' והוא שם הוי"ה ית' שלכן נושא עון וז"ש אם יהי' כו' במראה הוא אדני שהיא מראה והיא נערה (פי' שה"פ אדנ"י הוא גי' נערה. המסדר) משא"כ משה דרגא דהוי' ולכן פירש מאשה שדרגיה למעלה מנערה ואותן שכ"ו הן א' מסט' דאבא בז"א ולכן הוא שכ"ו ש"ך עם ו' שבז"א ופ"ר הוא בנוקבא בסט' דאמא לכן הוא פר עם ה' וז"ס תורה (פי' דתורה גי' שכ"ו ופר"ה. המסדר) כי תורה בגכורה ניתנה כידוע והוא נותן שניהם לנוקבא אלא דפרה הן קודם הזיוג אבל נערה בסוד זיוג מאבא כי מסט' דאימא אין זיווג כמו ביו"כ וכמ"ש בת אבי כו' ותהי לי לאשה ובמדבר היתה הבאר להם ע"י הכאה בצור דבמדבר היתה בסט' דשור מדברא תקיפא אבל לילך עתה לא"י בסוד הנערה ששם הזיווגים היה צריך דיבור לפיוסא כי א"י בסוד אריאל וז"ס מ"ש בפ' בראשית {ו:} בפ' ובניהו כו' הכה את הארי כו'. ע"כ] (יהל אור). כמ"ש (יהל אור).

⁵ היינו השוחט הפרה. המקבל הוא המזה. והשורף. והאוסף את עפרה. והמשליך עץ ארז כו' לתוך שריפת הפרה. והמזה על הטמא. והמוזה (יהל אור). שוחט וזורק ושורף ומשליך ואוסף והמזה ומוזה (יהל אור).

⁶ כמ"ש כל הבא אל האהל. וכל אשר באהל. וכל כלי פתוח. וכל אשר יגע בחלל חרב. או במת. או בעצם אדם. או בקבר (יהל אור). זאת התורה כו' כל הבא. וכל אשר. וכל כלי. בחלל. או. או. או כו' (יהל אור).

⁷ כמ"ש ולקח אזוב כו' והזה על האהל. ועל כל הכלים. ועל הנפשות. ועל הנוגע בעצם. או בחלל. או במת. או בקבר וחסאו ביום השביעי. הרי ז' טהורים (יהל אור). והזה על האוהל. ועל. ועל. ועל. או. או. או (יהל אור).

⁸ כי חמשה כהנים כתובים בפרשה, ומשה ואהרן הרי ז'. הרי שבפרשה ז' פעמים ז', הרי מ"ט, מזוקק שבעתים. (נראה מהרמ"ש. ומ"ש בענין ז' כיבוסים המזה על הטמא לשון הפסוק נקט. אבל באמת המזה טהור כמשרז"ל ומאי מזה נושא. וכן מ"ש והמוזה, כמ"ש בתוספתא דשני שבילין הלך בראשון ונכנס הזה ושנה וטבל הרי שצריך טבילה אחר שהוזה עליו) (יהל אור). שם בפרשה (יהל אור). ונתתם. ולקח. ולקח. וכבס. וטמא כו' (פי' שבכל אלו הפסוקים כתיב כהן כמבואר לעיל וע' באדרת אליהו) (יהל אור).

<p>בחושבנא דהא כתיב וידבר יי אל משה ואהרן וגו'</p>	<p>בחשבון, שכתוב וידבר ה' אל משה ואהרן וגו'.</p>
<p>ושפיר קאמר ההוא גברא דאמר בת שבע וכלא רזא דחכמתא היא א"ל בריך רחמנא דשמענא מלה דא בריך הוא דהא אקדים לי שלם בקדמיתא למזכי להאי דכתיב שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר יי אנא כד הוינא רחוק קב"ה אקדים לי שלום למהוי קרוב קרא עליה ר' אבא אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום</p>	<p>ויפה אמר אותו האיש, שאמר בת שבע, והכל הוא סוד של חכמה. אמר לו ברוך הרחמן ששמעתי דבר זה ברוך הוא, שהרי הקדים לי שלום בראשונה לזכות לזה, שכתוב שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה', כשאני הייתי רחוק הקדים לי הקדוש ברוך הוא שלום להיות קרוב, קרא עליו רבי אבא אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום.</p>
<p>ערות אחות אביך לא תגלה רבי חייא פתח ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וראה את ערותה וגו' תמן תנינן מאה ותלתין שנין אתפרש אדם מאתתיה ולא הוה אוליד מדקטל קין להבל לא בעא אדם לאזדווגא באתתיה</p>	<p>ערות אחות אביך לא תגלה, רבי חייא פתח ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וראה את ערותה וגו', שם שנינו מאה ושלשים שנה פרש אדם מאשתו ולא היה מוליד, משהרג קין את הבל לא רצה אדם להזדווג עם אשתו.</p>
<p>ר' יוסי אמר משעתא דאתגזר עליה ועל כל עלמא מיתה אמר אמאי אנא אוליד לבעתותא מיד אתפרש מאתתיה ותרין רוחין נוקבין הוו אתיין ואזדווגן עמיה ואולידו ואינן דאולידו הוו מזיקין דעלמא ואקרון נגעי בני אדם ואלין סאמן לבני אדם ושריין בפתחא דביתא ובביראי ובבתי כסאי וע"ד בר נש דאשתכח בפתחא דביתיה שמא קדישא שדי בכתרין עלאין כלהו ערקאן ואתרחקן מניה הה"ד ונגע לא יקרב באהליך מאי ונגע לא יקרב אליו נגעי בני אדם¹</p>	<p>רבי יוסי אמר משעה שנגזרה עליו ועל כל העולם מיתה, אמר למה אני אוליד לבהלה, מיד פרש מאשתו, ושתי רוחות נקבות היו באות ומזדווגות עמו והולידו, ואותם שהולידו היו המזיקים של העולם ונקראים נגעי בני אדם, ואלה מסיתים בני אדם ושורים בפתח הבית ובבורות ובבתי הכסא, ועל כן בן אדם שנמצא בפתח ביתו השם הקדוש שד"י בכתרים עליונים, כולם בורחים ומתרחקים ממנו, זהו שכתוב ונגע לא יקרב באהלך, מה זה ונגע לא יקרב, אלו נגעי בני אדם.</p>
<p>ותאנא בשעתא דנחת אדם בדיוקנא עלאה בדיוקנא קדישא וחמו ליה עלאי ותתאי כלהו קריבי גביה ומלכוהו על האי עלמא בתר דאתא חוויא על חוה? ואטיל בה זוהמא לבתר אולידת קין מתמן (ס"א נתייחסו) נתחייבו כל דרין חייבין דעלמא ומדורא דשדין ורוחין מתמן אשתכחו ומסטרין</p>	<p>ולמדנו בשעה שירד אדם בדמות עליון בדמות קדוש, וראו אותו עליונים ותחתונים, כולם קרבו אליו והמליכוהו על העולם הזה. לאחר שבא הנחש על חוה והטיל בה זוהמא, אחר כך הולידה את קין, ומשם (נתייחסו) נתחייבו כל דורות הרשעים בעולם, ומדור השדים והרוחות משם נמצאו, ומצדו.</p>
<p>ובניני כך כל רוחין ושדין פלגותא אית בהו מבני נשא דלתתא ופלגותא ממלאכי עלאי דלעילא וכן כד אתילידו מאדם אינון אחרנין כלהו אשתכחו כהאי גוונא פלגו מתתאי ופלגו מעלאי</p>	<p>ולכן כל השדים והרוחות חצי יש בהם מבני אדם שלמטה, וחצי ממלאכים עליונים שלמעלה. וכן כשנולדו מאדם, אותם אחרים כולם נמצאו כדוגמא זה, חצי מהתחתונים וחצי מהעליונים.</p>

¹ והן בסוד השעירים שר"ת שלהם נ'ג'ע'. ושבט אנשים הן בני אלקים. וז"ש והוכחתינו כו'. ונא' ופקדתי כו' (יהל אור).

² ח"א נד ע"א (לש"ו). עי' ח"א נה ע"א לז ע"א ח"ב קסז ע"ב (דע"ה ח"ב קמו ע"ד).

<p>בטר דאתילידו מאדם (ס"א אהדרו ליה קצת מאינון רוחין דנפקו מתיאובתיה בחלמא) אוליד מאינון רוחין בנתן דרמיין לשפירו דעלאי ולשפירו דתתאי וע"ד כתיב ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות הנה וגו' וטעאן כלא בתרייהו וחד דכורא אשתכח דאתא לעלמא מרוחיה דסטרא דקין וקרון ליה תובל קין</p>	<p>אחר שנולדו מאדם (חזרו לו קצת מאותן רוחות שיצאו מתשוקתו בחלום) הוליד מאותן רוחות בנות שדומות ליופי העליונים וליופי התחתונים, ועל זה כתוב ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות הנה וגו', וטעו כולם אחריהן, וזכר אחד נמצא שבא לעולם מרוחו של צד קין, וקראו לו תובל קין.</p>
<p>וחדא נוקבא נפקת עמיה והוו בריין וטעאן בתראה ואתקרי נעמ"ה מינה נפקו רוחין ושדין אחרנין ואינון תליין באורא¹ ואודעין מלין לאינון אחרנין דשכיחין לתתא</p>	<p>ונקבה אחת יצאה עמו, והיו הבריות טועים אחריה, ונקראת נעמ"ה, ממנה יצאו רוחות ושדים אחרים, והם תלויים באויר ומודיעים דברים לאותם אחרים שמצויים למטה.</p>
<p>ודא תובל קין אפיק זייני קטולא לעלמא ודא נעמה אתרגישת בריגשהא ואתדבקת בסטרהא ועד כען היא קיימא ומדורהא בין ריגשי ימא רבא ונפקת וחייכת בבני נשא ואתחממת מנייהו בחלמא בההוא תיאובתא דבר נש ואתדבקת ביה תיאובתא נטלת ולא יתיר ומההוא תיאובתא אתעברת ואפיקת זיינין אחרנין לעלמא ואלין בנין דאולידת מבני נשא משתכחין לקבלי נוקבי בני נשא ומתעברן מנייהו ואולידן רוחין וכלהו אזלין ללילית קדמיתא והיא מגדלת לון והיא נפקת לעלמא ובעיא</p>	<p>ותובל קין הזה הוציא כלי זין להרוג לעולם, ונעמה הזו התרגשה ברגשה ונדבקה בצדה, ועד עכשיו היא קיימת ומדורה בין גלי הים הגדול, ויוצאת וצוחקת עם בני אדם, ומתחממת מהם בחלום, באותה התשוקה של אדם, ונדבקת בו תשוקה היא נוטלת ולא יותר, ומאותה תשוקה היא מתעברת ומוציאה מינים אחרים לעולם, והבנים הללו שמולידה מבני אדם נמצאים כנגד נקבות בני האדם ומתעברות מהם ומולידות רוחות, וכולם הולכים אל לילית הראשונה, והיא מגדלת אותם, והיא יוצאת לעולם, ורוצה</p>
<p>ע/א</p>	
<p>רבייהא וחמת רביי בני נשא ואתדבקת בהו לקטלא להו ולאשתאבא ברוחיהו דרביי בני נשא והיא אזלת בההוא רוחא (נ"א רביא) ואודמנן תמן ג' רוחין² קדישין וטאסין קמה ונטלין ההוא רוחא (נ"א רביא) מנה ומניחין ליה קמי קב"ה ותמן מתגלפי (ס"א מתאלפי³) קמיה בגיני כך אורייתא אזהרת להו לבני נשא והתקדשתם והייתם קדושים ודאי</p>	<p>תינוקותיה, ורואה תינוקות של בני אדם ונדבקת להם להרוג אותם, ולהשאב לרוחות תינוקות בני האדם, והיא הולכת עם אותה הרוח (תינוק) ומזדמנים שם שלש רוחות קדושות וטסים לפניה, ונוטלים ממנה אותה הרוח (תינוק) ומניחים אותה לפני הקדוש ברוך הוא, ושם נחקקים (לומדים) לפניו, לכן התורה מזהירה את בני האדם, והתקדשתם והייתם קדושים ודאי.</p>

¹ לעיל כה ע"א מח ע"ב ועי' שעה"פ קמג סע"ג (לש"ו). היה כוונתם בעיר ומגדל לחבר את הב' קליפות אשר באוריא וארעא המבואר באד"ר (קמג ע"ב) ופ' אחרי מות (עו ע"ב) והם דר"ן דקליפה, ורצו לבנות מגדל גבוה עד ההוא אוריא מקום הקליפות שבאויר כדי לחברם יחד (הקדר"ש נג ע"ד), יש קליפות השוכנים באויר ומקומם הוא רק באויר, והם אינם כ"כ קשים כהשוכנים בארץ, וכמ"ש בפ' ויקרא (כה ע"א) תזריע (מח ע"ב) אחרי (עו ע"ב) ובאד"ר (קמג ע"ב) (דע"ה ח"ב קב ע"ב).

² הם סט"י סנסט"י ומנגל"ם וכן מוכח בכמה דוכתי ובספר בן סירא(אור יקר). הם סנוי סנסנוי סענגלוף (רח"ו).

³ לומדים ממנו (רח"ו).

<p>אי אשתכח ב"נ¹ קדישא לא מסתפי מנה דכדין זמין קב"ה לאלין ג' מלאכין קדישין דאמרן ונטרין ליה לההוא רבייא והיא לא יכלא לאבאשא ליה הה"ד לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהליך</p>	<p>אם נמצא אדם קדוש לא פוחד ממנה, שאז מזמין הקדוש ברוך הוא את אותם שלשת המלאכים הקדושים שאמרנו, ושומרים את אותו התינוק, והיא לא יכולה להרע לו, זהו שכתוב לא תאנה אליך רעה, ונגע לא יקרב באהליך.</p>
<p>מ"ט לא תאונה אליך רעה בגין כי מלאכיו יצוה לך וכתוב כי בי חשק ואפלטוהו דאי ב"נ לא אשתכח קדישא ואשליף רוחא מסטרא דמסאבא כדין היא אתייא וחייבת ביה בההוא רבייא ואי קטילת ליה אשתאבת בההוא רוחא ולא תעדי מניה לעלמין</p>	<p>למה לא תאנה אליך רעה, משום כי מלאכיו יצוה לך, וכתוב כי בי חשק ואפלטוהו, שאם אדם לא נמצא קדוש ושולף רוח מצד הטומאה, אזי היא באה וצוחקת עם אותו תינוק, ואם היא הורגת אותו, היא נשאבת לאותה הרוח ולא זזה ממנה לעולמים.</p>
<p>ואי תימא אינון אחרנין דקטילת לון ואודמנו קמה אינון תלתא קדישין ונטלין מנה ההוא רוחא הא לא בסטרא דמסאבו אשתכחו אמאי שלטא לקטלא להו² אלא האי כד בר נש לא אתקדש אבל לא אתכוון לאסתאבא ולא אסתאב בגין כך יכלא לשלטאה בגופא ולא ברוחא</p>	<p>ואם תאמר אותם האחרים שהרגה אותם, והזדמנו לפניה, הם אותם שלשה קדושים, ונוטלים ממנה אותה הרוח. הרי לא נמצאו בצד הטומאה, למה היא שולטת להרוג אותם, אלא זה כשהאיש הזה אינו מתקדש, אבל לא מתכוון להטמא ולא נטמא, כי כך היא יכולה לשלוט בגוף ולא ברוח.</p>
<p>וזמנין אשתכח דנפקת נעמה לעלמא לאתחממא מבני נשא ואשתכח בר נש בקשרא (נ"א בקשוויא) דתיאובתא עמה ואתער משנתיה ואחיד באנתתיה ושכיב עמה ורעותא דיליה בההוא תיאובתא³ דהוה ליה בחלמיה כדין</p>	<p>ולפעמים נמצא שיוצאת נעמה לעולם להתחמם מבני אדם, ונמצא אדם בקשר (בקשוו) של תשוקה עמה, ומתעורר משנתו ואוחז באשתו ושוכב עמה, והרצון שלו באותה תשוקה שהיתה לו</p>

¹ שלשה בחינות הם האחד היות האדם מכוון אל הטומאה כדמפרש ואזיל שאז הוא מביא רוח רעה בזרעו רוח טמא מאינון רוחין מסאבין ואינון בנוי דלילית, ובאלו שלטא בגופא ורוחא, השנית שאינו מכוון אל הטומאה ולא אל הקדושה אלא סתם באלו אפשר לשלוט בגופם אבל לא ברוחם, והענין כי אחר שאינו מכוון אל קדושת קונו ויש שם קצת שליטה אל הרשעה הקב"ה מגלגל שם אותם החייבים מיתה בקטנותם והם אותם המתים על ידי לילית ואינה שולטת בנפשם חס ושלום כדפירשנו בסבא, השלישית הם אותם שאביהן מכוון אל קדושת קונם שאז מביאים נפש טהורה בני קיימא בני חיים בני קדושה ואין לה לאותה רשעה בהם שליטה כלל לא בנפש ולא בגוף מכף רגל ועד ראש (אור יקר).

² פי' אלו הי' מסטרא דמסאבא לא היו המלאכים נטלין ההוא רוחא מניה אלא ודאי שקידשו עצמם א"כ אמאי שלטא לקבלא להו הו"ל למלאכי השרת לשמור הילד שלא ימות כמ"ש לעיל וז"ש הזהר "הא לא בסטרא דמסאבא אשתכחו אמאי שלטא" וכו' ותירץ "הכא האי" וכו' וכפי זה ג' חילוקים יש מי שמקדש עצמו בשעת תשמיש אין הוולד מתיירא משום דבר רע ומי שמחשב בדבר של טומאה גם הרוח של הוולד תופסת אותו הס"א, ומי שלא חשיב לא קדושה ולא טומאה ס"א שולטת להורגו אבל מזדווגים התלת רוחין הנז' ומטלין ההוא רוחא מינא (מ"מ).

³ הנה שתלה אל ענין זה היותו חושב אל הצורה החצונית שעלה אל דמיונו בחלומו שאז ממש מכוון לבא על החצונית, ולא גרע [מ]מחשב לבא על אשה אחרת ובא על אשתו שאלו הם נקראים בני תמורה כדפירשו רז"ל, אבל אם נתעורר וכוון למלאות תאותו במותר לו והעביר המחשבה הרעה קודם מלבו מכל וכל לא נראה שיהיה בו הענין הזה, ועם כל זה אם יתעכב מעט עד שיהיה פונה מלבו כל מחשב מכל וכל

<p>ההוא בר דאוליד מסטרא דנעמה קא אתיין דהא בתיאובתא דילה אשתכח האי</p>	<p>בחלומו, אז אותו הבן שמוליד בא מצדה של נעמה, שהרי בתשוקה שלה זה נמצא.</p>
<p>כד נפקת ליליית וחמאת ליה ידעת מלה והיא אתקטרת ביה ומגדלת ליה כאינון אחרנין בנוי דנעמ"ה ואשתכחת עמיה זמנין סניאין ולא קטלא ליה האי הוא ב"נ דבכל סיהרא וסיהרא אתפגים ולא אתיאשא מניה לעלמין דהא בכל סיהרא וסיהרא כד אתחדשא בעלמא ליליית נפקא ופקדא על כלהו דהיא מגדלת וחייכא בהו וכדין ההוא בר נש פגים בההוא זמנא</p>	<p>כשיוצאת ליליית ורואה אותו, היא יודעת הדבר ונקשרת בו, ומגדלת אותו כמו האחרים, בני נעמה, ונמצאת עמו הרבה פעמים ולא הורגת אותו, זהו איש שבכל לבנה ולבנה נחסר ולא מתייאשת ממנו לעולמים, שהרי בכל לבנה ולבנה כשהיא מתחדשת בעולם, ליליית יוצאת ופוקדת על כל אלה שהיא מגדלת וצוחקת בהם, ואז אותו האיש פגום באותו זמן.</p>
<p>זכאין אינון צדיקייא דמתקדשי בקדושא דמלכא עליהו כתיב והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו' מלין אלין גלי שלמה מלכא בספרא דאשמדאי מלכא ואשכחנא ביה אלף וארבע מאה וחמש¹ זיני מסאבותא² דמסתאבי בהו בני נשא</p>	<p>אשריהם הצדיקים שמתקדשים בקדושת המלך, עליהם כתוב והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו', את הדברים הללו גילה שלמה המלך בספרו של אשמדאי המלך. ומצאנו בו אלף וארבע מאות וחמשה מיני טומאה שנטמאים בהם בני אדם.</p>
<p>דגלי דא אשמדאי לשלמה מלכא ווי להו לבני נשא דכלהו אטימין וסטימין עיינין ולא ידעין ולא שמעין ולא משגיחין היך קיימין בעלמא</p>	<p>אשמדאי גילה את זה למלך שלמה, אוי להם לבני אדם שכולם אטומים וסתומי עיניים ולא יודעים ולא שומעים ולא משגיחים איך הם עומדים בעולם.</p>
<p>והא עיטא ואסוותא קמייהו ולא מסתכלין דהא לא יכלין בני נשא לאשתובא אלא בעיטא דאורייתא דכתיב כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה אשר לא יהיה טהור דייקא מקרה לילה דייקא והא אוקימנא מלי בעיטא דאורייתא קדישא דהכי כתיב באורייתא קדישא והתקדשתם והייתם קדושים כי אני יי' אלהיכם</p>	<p>והנה עצה ורפואה לפנייהם ואינם מסתכלים, שהרי אין אנשים יכולים להנצל אלא בעצה של התורה, שכתוב כי יהיה בך איש אשר לא טהור מקרה לילה, אשר לא יהיה טהור דווקא, מקרה לילה דווקא. והרי בארנו את הדברים בעצת התורה הקדושה, שכך כתוב בתורה הקדושה, והתקדשתם והייתם קדושים כי אני ה' אלהיכם.</p>
<p>תאנא בתר דאסתלקו קין והבל אתהדר אדם לאנתתיה ואתלבש ברוחא אחרא ואוליד לשת מכאן אתיחסו דרי דצדיקייא בעלמא ואסני קב"ה חסד בעלמא ובכל חד אתילידת נוקבא</p>	<p>למדנו אחר שהסתלקו קין והבל, חזר אדם לאשתו והתלבש ברוח אחרת, והוליד את שת, מכאן התייחסו דורות הצדיקים בעולם. והגדיל הקדוש ברוך הוא את החסד בעולם, ולכל אחד נולדה</p>

ויהיה המעורר התאווה המותרת לו ולא החצונית יפה ויפה, כי אחד שפועל ההולדה ביצר הרע מוטב שלא תהיה גם כן ההתעוררות על ידי מחשבה רעה אלא אשתו (אור יקר).

¹ ה' פעמים מנצפ"ך עם ה' כוללים (רח"ו), ועיין בדף ע"ג ע"א (מ"מ).

² הוא סוד הגבורות שהן כמנין זה כמ"ש בא"ר (קלז ע"ב) דנפקין מגו בוצינא, קוץ העליון של אלף בסוד את"ה, ה"פ אפ"ר (יהל אור).

<p>עמיה לאתישבא עלמא כגוונא דלעילא¹ והא אוקמוה חברייא בסתימאה דמתני' דכתיב ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וגו' חסד הוא חסד הוא ודאי</p>	<p>עמו נקבה שיתיישב העולם כדוגמא שלמעלה, והרי פרשוה החברים בסתם משנה, שכתוב ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וגו' חסד הוא, חסד הוא ודאי.</p>
<p>ובתר דשאר חסד² גזעין ושרשין נפקין³ מתחות לעילא⁴ ואתפרשן ענפין⁵ וקריב אתרחק⁶ כדין ענפא אסני ואתי לאתחברא בזווגא חד באילנא האי בקדמיתא האי בסתימא דעלמא בנין דכתיב אמרתי עולם חסד יבנה אבל מכאן ולהלאה בני נשא דישתכחון ביה ונכרתו לעיני בני עמם</p>	<p>ואחר ששרה החסד, יצאו גזעים ושרשים מתחת למעלה, ונפרדו הענפים והקרוב התרחק, אז גדל הענף ובא להתחבר בזווג אחד עם האילן זה בראשונה, וזה בסתר העולם, משום שכתוב אמרתי עולם חסד יבנה, אבל מכאן והלאה אנשים שימצאו בו, ונכרתו לעיני בני עמם.</p>
<p>עז/ב</p>	
<p>תאנא ערות אחות אביך כמה דאתגלייא בסתימא כתיב כי ישרים דרכי יי' וצדיקים ילכו בם וגו' זכאה חולקיהון דצדיקייא דידעי ארחוי</p>	<p>למדנו ערות אחות אביך, כמו שנתגלה בסתום, כתוב כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם וגו', אשרי חלקם של הצדיקים שיודעים דרכי הקדוש ברוך הוא והולכים</p>

¹ פי' כמו שנתמלה מ' יצאה עם זעיר כן למטה זוגתו איתלילדת עיניה ונושה אותה ואיש אשר יקח את אחותו חסר הוא וכו' ז"ל הרב בס"הכ בדרוש ר"ה ואמנם ענין הנסירה הוא כי הלא כשנדבקו הדינים יקר הנה כדי להחזרם פנים בפנים היה צריך להמשיך כל הדינים בנקבה כדי שתוכל להפרד מן הזכר וכל אותם הדינים שבאחריו כולם ננסרו וינתנו לה והוא נשאר בסוד החסד והיא בסוד דינים וכו', ונחזור אל הענין כי הלא כדי לדחות אותם הדינים שבאחורי הזכר ליתנם אל הנקבה, זה נעשה בכח החסד עליון של הבינה וז"ס ואיש אשר יקח את אחותו חסד הוא, ובזוהר בפ' אחרי מות דף ע"ו ע"ב פי' כי ע"י החסד איתפרשו גזעין שה"ס האחורים שלהם ואז לקחה לאש', ופי' הדבר כי הלא ידענו כי אע"פ שהאדם ישן עכ"ל נשמתו מושבת לו איש וחסד מלמעלה אל אותו הכח קיסטא דאי תח הנשאר בגופו והנה אעפ"י שעתה הזעיר נרדם בשעה עפ"ז נשמתו מושבת אליו מסוד החסד של הבינה ונתפשט בכלו ואז הדינים שבאחוריו היו נדמים מאיליה' ונדבקים באחורי הנקבה וז"ש באידרא ובאתרה אשקיע רחמי וחסד, והענין כי הלא כאשר היה נמשך בו החסד היה נדחה הדין ונשאר החסד שקוע במקום הדין וז"ש ובאחרה אשקיע רחמי וחסד עכ"ל הרב בס"הכ וז"ל הרב בליקוטים כדרך שמונים החסדים בזעיר מן היסוד שבו עד כתר שבו להגדילו כן הבורות עולות בנוקבא מתתא לעילא עד הכתר שבה נה דינה עכ"ל, ובזה נבין לשון זה מ"ש ואיש אשר יקח את אחותו חסד הוא ר"ל מי גרם לזעיר שיזדווג במ' שהיא אחותו הוא ע"י החסד דאימא שעל ידו העתה הסירה (מ"מ).

² פי' שלקוין בדף זה ע"ב אמר אתא חסד ופריש לון, דהיינו שע"י חסד דאימא היתה הנסירה (מ"מ).

³ חו"ג שהן הגזע של האילן (יהל אור).

⁴ פי' הם הגבורות שהיו באחורי ז"ן שלקחתם המ' לבדה ומנו מן היסוד שבה עד הכתר שבה להגדילה כמ"ש בשם הרב (מ"מ).

⁵ שהיו בכותל א' וכמ"ש בא"ר קמב ע"ב. ואמר "כדין ענפא אסגיל". וזהו סוד מוסף (אולי צ"ל יוסף. המסדר) דנפק בתוספתא. ולכן נקרא איש חסד, דאתגליא אבר כו' (יהל אור).

⁶ זה תבין ממ"ש במ"א כי הה"ג ירדו עד היסוד דז"א ומשם חזרו לעלות מתתא (דף קע"ד ע"ב) לעילא באור חוזר עד החזה דז"א שהוא תחלת הגילוי ששם מסתיים יסוד דאימא לכן אינם יכולין לעלות אלא עד שם ומשם נתפשטו לאחור והגדילו את נקודת המלכו' ואתפשט' בדרועין ורגלין ושאר איבריה (זהר הרקיע).

<p>דקב"ה ואזלין בהו ואשתמודען גבייהו זכאה חולקיהון</p>	<p>בהם ונודעים אליהם אשרי חלקם.</p>
<p>תאנא אתעברת ה"א עלאה ברחימותא וחביבותא דלא מתפרש מנה יו"ד לעלמין אתעברת ואפיקת וא"ו לבתר קאים קמה וינקא ליה ודא (נ"א ודאין ביה עלמא) וא"ו כד נפקא בת זוגו נפקת עמיה אתייה חסד אתער גביה ופריש לון ונפקו גזעין מתחות לעילא ואתפשטו ענפין ואסגיא ואתעבדת ה"א תתאה² ואתרביאת בענפיה לעילא לעילא עד דאזדווגת באילנא עלאה ואתחברו וא"ו עם ה"א</p>	<p>למדנו התעברה ה' עליונה באהבה וחביבות, שאין נפרד ממנה יו"ד לעולמים, התעברה והוציאה וא"ו. אחר כך עמד לפניו והיניקה אותו, וזו (ודן בו העולם) הוא"ו כשיצאה בת זוגו יצאה עמו, בא החסד והתעורר אליו והפריד אותם ויצאו גזעים מתחת למעלה, והתפשטו ענפים והתרבו ונעשתה ה"א תחתונה, והתרבתה בענפיה למעלה למעלה, עד שהזדווגה באילן העליון, והתחברו וא"ו עם ה"א.</p>
<p>מאן גרים לון חסד הוא חסד הוא ודאי דחבר לון כחדא יו"ד עם ה"א עלאה לא תלייא חבורא דלהון³ בחסד אלא במזלא תלייא חבורא דלהון וחביבותא דלהון דלא מתפרשן לעלמין יו"ד אתקשר בה"א וה"א אתקשר בוא"ו וא"ו אתקשר בה"א וה"א אתקשר בכלא וכלא חד קישורא הוא וחד מלה לא אתפרשו דא מן דא לעלמין כביכול מאן דגרים פרודא כאילו הרב עלמא ואקרי ערייתא דכלא</p>	<p>מי גרם להם, חסד הוא. חסד הוא ודאי, שחברם כאחד, יו"ד עם ה"א עליונה, אין תלוי חבורן בחסד, אלא חבורן תלוי במזל, וחביבותן שלא נפרדות לעולמים, יו"ד נקשרת לה"א, וה"א נקשרת לוא"ו, וא"ו נקשרת בה"א, וה"א נקשרת בכל, והכל הוא קשר אחד, ודבר אחד, לא נפרדות זו מזו לעולמים. כביכול מי שגורם את הפרוד, כאלו החריב עולם ונקרא ערות הכל.</p>
<p>ולמנא דאתי זמין קב"ה לאתבא שכינתא לאתרהא ולאשתכחא כלא בזווגא חד דכתיב ביום ההוא יהיה יי' אחד וגו'⁴ ואי תימא השתא לאו הוא אחד⁵ לא דהא השתא חייבי עלמא</p>	<p>ולעתיד לבא, עתיד הקדוש ברוך הוא להשיב שכינה למקומה, ושימצא הכל בזווג אחד, שכתוב ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד וגו'. ואם תאמר עכשיו</p>

¹ עי' ע"ח שער הנסירה פרק א'.

² ע"ש הה"ג המגדלים אותה ובה תבין למה המלכות היא דין שהיא בסוד אור חוזר שאינו יכול להתפשט ותחלה נעשה שם פרצוף קטן ואח"כ אתרביאת לעילא עד ג"ר דז"א ואז היתה שוה אליו עד דאיזדווגת באילנא עלאה שהוא ז"א והנה החסד שהם הה"ח הם דוחין את הה"ג לחוץ ומפרידם בסוד נסירה ועל ידי כך חוזרת פ"בפ וזה שכתוב (ויקרא כ יז) כי חסד הוא (זהר הרקיע).

³ פ' שא"ו והזוודים ע"י מזלא דאריך שאבא מקבל ממזל הח' ואימא ממזל ה"ג כנודע (מ"מ).

⁴ פ' שיתייחדו זר"ן והזדווגו ה' הוא זעיר ושמו הוא מ' (מ"מ), ומ"ש (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, ומשמע מזה שהוא רק לעתיד ולא עתה ח"ו, וכמ"ש בפסחים (דף נ ע"א) אטו האידינא לאו אחד הוא כו' ע"ש. אך בזוה"ק תרומה (דף קלד ע"א) מבואר שם כי הכוונה הוא כי עתה כל זמן שמתקיים הסטרא אחרא בעולם, הנה נמשך ונעשה כל יחודו ית"ש רק בהסתר ובהעלם גדול, אבל לעתיד יתגלה, ויתגלה אז גם על כל הזמן של עתה איך שהוא הכל רק ממנו לבדו ומרצונו ית"ש, ואיך שהוא הכל רק בכוונה עמוקה ממנו על התיקון האחרון. ונמצא כי כל הב' יחודים הללו הנה הם מתקיימים באמת בהסתר ובהעלם גם עתה, אלא שלעתיד יתגלה, וכמו שמבואר כ"ז בזוה"ק תרומה קלד ע"א הנז' ע"ש. וכן הוא עומק הכוונה בגמרא פסחים שם והבן. וע' עוד בזוה"ק (אחרי מות דף עז ע"ב) וכן אמרו כ"ז ג"כ בזוה"ק ואתחנן (דף רסד ע"א) שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד דא איהו יחודא חד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דא יחודא אחרא, למהוי שמייה רזא חד, ורזא דא יהו"ה הוא האלה"ים, דא כתיב כד אינון ביחודא חד (ר"ל כשהב' יחודים הנזכרים נעשים אחד) (ביאורים ח"א מב ע"ד).

⁵ כלומר האיך אפשר שבשם יהו"ה שהוא מורה י' חכמה ה' בינה ו' שית ספירן ה' מלכות יתייחס בו הפירוד, בשלמא בשמו אחד דהיינו במלכות יצדק אמנם בשם הנעלם עצמו קשה, לזה תירץ ואמר שהשם בערכו אין פירוד בו חס ושלוש כאומרו אני יהו"ה הוא דמי וכבודי לאחר לא אתן (אור יקר).

<p>גרמו דלא אשתכח¹ חד דהא מטרוניתא אתרחקת מן מלכא ולא משתכחי בזווגא²</p>	<p>אינו אחד. לא, שהרי עכשיו הרשעים של העולם גרמו שלא ימצא אחד, שהרי המלכה התרחקה מן המלך ולא נמצאים בזוג.</p>
<p>אימא עלאה אתרחקת מן מלכא³ ולא ינקא⁴ ליה בנין דמלכא בלא מטרוניתא לא מתעטר בעטרוי עמה (ס"א דאימא) כמה בקדמיתא כד אתחבר⁵ במטרוניתא דעטרת ליה בכמה עטריין⁶ בכמה זהירין⁷ בעטראן⁸ קדישיין⁹ עלאין¹⁰ דכתיב צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה¹¹ וגו' דאזדווג במטרוניתא כדן עטרא ליה אימא עלאה כדקא יאות</p>	<p>האם העליונה התרחקה מהמלך ולא מיניקה אותו, כי מלך בלי מלכה לא מתעטר בעטרותיו עמה (של האם) כמו בראשונה, כשהתחבר עם המלכה שעטרה אותו בכמה עטרות, בכמה זהרים, בעטרות קדושות עליונות, שכתוב צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו', שהזדווג עם המלכה, אז עטרה אותו האם העליונה כראוי.</p>
<p>והשתא דלא אשתכח מלכא במטרוניתא כדן אימא עלאה נטלת כתרוא (נ"א עטראה)</p>	<p>וכעת שאין נמצא המלך עם המלכה, אזי האם העליונה נוטלת את כתרה</p>

¹ כלומר הוא בעצמו אין בו פירוד אמנם אינו נמצא אלינו בייחוד אלא בפירוד, ובערך מה שנתגלה אלינו הוא הפירוד הזה הנזכר, ופירש דרך הפירוד האיך היה ממטה למעלה מתפעל והולך, ראשונה "דהא מטרוניתא אתרחקת מן מלכא" דהיינו אומרו ושמו אחד אור חוזר מהמלכות ולמעלה עד כל המדרגות אינו, וכיון שזה אינו גם ו' בה' אינו, שאין ו' בה' שבשם יהו"ה אור ישר אלא על ידי אור חוזר מה' אחרונה למעלה וזהו שאמר מטרוניתא אתרחקת מן מלכא בערך המלכות המשלחת סעיפיה פוריה וענפיה בסוד אור חוזר (אור יקר).

² בסוד ו' בה' באור ישר וכן קשר ה' בו' אינו, וזהו שאמר "אימא עלאה" דהיינו ה' ראשונה (אור יקר).

³ דהיינו ו' והרי פירוד שני בין ה' לו' שבשם יהו"ה, ואיך צריך לומר קשר ועיטור אל הזווג אלא אפילו יניקת אם לבן אין לו (אור יקר).

⁴ שני עניינים, וכאן פירש כי פגם זה אינו אל הבינה אלא אל התפארת וזהו שאמר שיהיה הענין הזה החלטי כפירוד ה' אחרונה מן ו' אלא קצת (אור יקר).

⁵ והפירוד בהדרגת אור חוזר נפרד מכל וכל, אור ישר ה' אחרונה נפרדה מן ה' עלאה קצת (אור יקר).

⁶ נל"עד הם המקיפים דקטנות ובכללם הפנימיים (מ"מ).

⁷ הם הם מציאות אורות נעלמים הזוהרים ומזהירים, ואמר בכמה מפני שסוד הדעת בעל שש קצוות וגווניו גוונים ואורות משתנים מתבחנים משש אל שש עד כמה, והם שלשה בחינות (אור יקר). הם מוחין דגדלות (מ"מ).

⁸ מצד הבינה (אור יקר).

⁹ מצד החכמה (אור יקר).

¹⁰ מצד הכתר וכן בדין כי בבינה עטרת תפארת, ובחכמה הקדש, ובכתר עליון על כל (אור יקר). הענין כי התפארת הוא סוד וא"ו בסוד הדעת מתעלה עד הכתר, ואין ספק שאצילותו דרך החכמה והבינה ולכך לו מציאות בכתר ובחכמה ובבינה, ובהיותו מתעטר הוא מתעטר ממציות אלו, והנה הוא מתעטר בחכמה במציאות החסד שבה ובתוכו סוד הדעת, ומבינה במציאות הגבורה שבה ובתוכה סוד הדעת, ועצם הכתר מהעלמו מתפשט אליו הדעת הנעלם ואוחז בשתי בחינות משתי צדדיו הימין והשמאל והתפארת מתעטר באלו וזהו שאמר "זהרין דעטריין קדישון עילאין" (אור יקר). הם מקיפים דגדלות (מ"מ).

¹¹ תפארת, "שהשלום" יסוד "שלו" (אור יקר).

<p>ומנעת מניה מבועי דנחלין ולא אשתכח בקישורא חד כביכול לא אשתכח חחד ובזמנא דתיתוב מטרוניתא לאתר היכלא ומלכא יזדווג עמה בזווגא חד כדין יתחבר כלל כחדא בלא פרודא ועל דא כתיב ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד¹</p>	<p>(עטרתה) ומונעת ממנו את מעיינות הנחלים, ולא נמצא בקשר אחד, כביכול אינו נמצא יחד, ובזמן שתשוב המלכה למקום היכלה, והמלך יזדווג עמה בזווג אחד, אז יתחבר הכל כאחד בלי פרוד, ועל זה כתוב ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.</p>
<p>ביום ההוא בזמנא דיתוב מטרוניתא להיכלא כדין כלל אשתכח חד בלא פרודא וכדין ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט וגו' דתניא אר"ש לא תיעול מטרוניתא בחדוותא בהיכליה עד דיתרן מלכותא דעשו ותיסב מניה נוקמין דגרמא כל האי לבתר תזדווג במלכא ויהא חדו שלים הה"ד ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו בקדמיתא ולביתר והיתה ליי' המלוכה מאן מלוכה דא מטרוניתא הה"ד והיתה ליי' המלוכה ולביתר דיזדווג כחדא מה כתיב והיה יי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי' אחד² ושמו אחד</p>	<p>ביום ההוא, בזמן שתשוב המלכה להיכל, אז הכל ימצא אחד בלי פרוד, ואז ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט וגו', שלמדנו אמר רבי שמעון, לא תכנס המלכה בשמחה להיכלו עד שתדון מלכות עשו ותקח ממנו נקמות שגרמה כל זה, אחר כך תזדווג עם המלך, ותהיה שמחה שלימה, זהו שכתוב ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו בראשונה, ואחר כך והיתה לה' המלוכה. מי המלוכה, זו המלכה, זהו שכתוב והיתה לה' המלוכה. ואחר שיזדווגו כאחד, מה כתוב והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.</p>
<p>ערות אחי אביך לא תגלה תאני רבי יהודה דא ישראל לתתא³ ואחות אמך דא ירושלם דלתתא⁴ דבחובין אלין יגלון ישראל בניני עממיא ויתחריב ירושלם לתתא וע"ד תנינן רחימותא דקודשא בריך הוא דקרא לישראל אחים שנאמר למען אחי ורעי אדברה נא וגו'⁵ (ואוקימנא מלין ותמן (ס"א מילי תמן) בת בנה ובת בתה ואע"ג דאינון באתגלייא ובאתכסיא וכן בתריה דהא עלמא אצטריך לון ואינון ישובא דעלמא כמה דכתיב רעך ורע אביך) והאי רזא דמלה דאר"ש א"ר יהודה אי אחי למה רעי ואי רעי למה אחי</p>	<p>ערות אחי אביך לא תגלה, שנה רבי יהודה, זהו ישראל למטה. ואחות אמך, זו ירושלם שלמטה. בחטאים הללו יגלו ישראל לבין העמים ותחרב ירושלם למטה, ועל זה שנינו, אהבת הקדוש ברוך הוא שקרא לישראל אחים, שנאמר למען אחי ורעי אדברה נא וגו' [ובארנו הדברים, ושם [דברים שם {זה לא ציון של פסוק}] בת בנה ובת בתה, ואף על גב שהם בנגלה ובנסתר, וכן אחריו, שהרי העולם צריך להם והם ישוב העולם, כמו שכתוב רעך ורע אביך] וזה סוד הדבר שאמר רבי שמעון אמר רבי יהודה, אם אחי למה רעי, ואם רעי למה אחי.</p>
<p>אלא תאנא ההיא מלה דלא אתעדי לעלמין אקרי רע כד"א רעך ורע אביך אל תעזוב והאי רזא דמלה דאר"ש אימא עלאה רעיא אקרי בגין דלא אתעדי רחימותא דאבא מנה</p>	<p>אלא למדנו, אותו דבר שלא סר לעולמים נקרא רע, כמו שנאמר רעך ורע אביך אל תעזוב, וזהו סוד הדבר שאמר רבי שמעון, האם העליונה נקראת רעה</p>

¹ ס"ת דוד (רח"ו במ"מ).

² ס"ת דוד (רח"ו).

³ פ' שהם אח לזעיר הנק' אביך ומצוה לכל אחד מישראל שלא יגרום על ידי עונו גלות ישראל (מ"מ).

⁴ פירוש ירושלם היא אחות המלכות הנקרא אמך (מ"מ).

⁵ מקומו בדף ע"ב ונמחק מכאן (רח"ו).

	{מלשון חבר}, כי לא זזה אהבת האב ממנה
עח/א	
לעלמין ואימא תתאה כלה אקרי ואקרי אחות כמה דאוקימנא אחות לנו קטנה	לעולמים. והאם התחתונה נקראת כלה ונקראת אחות, כמו שבארנו אחות לנו קטנה.
והיינו סתם מתניתא דילין דכתיב הכא ערות אחותך בת אביך או בת אמך כיון דאמר בת אביך מאי או בת אמך אלא אי מסטרא דאבא אשתכחת חכמה אתקרי ואי מסטרא דאימא בינה אתקרי	והיינו סתם משנה שלנו, שכתוב כאן ערות אחותך בת אביך או בת אמך, כיון שאמר בת אביך מה זה או בת אמך, אלא אם היא נמצאת מצד האב נקראת חכמה, ואם מצד האם נקראת בינה.
ועכ"פ בין האי ובין האי מאימא ואבא אשתכחת דהא יו"ד לא אתעדי מן ה' לעלמין ודא הוא רזא דמלה מולדת בית מסטרא דאבא או מולדת חוץ מסטרא דאימא	ועל כל פנים בין כך ובין כך היא נמצאת מהאב והאם, שהרי יו"ד אינה זזה {עוזבת} מה' לעולמים, וזהו סוד הדבר, מולדת בית מצד האב, או מולדת חוץ מצד האם.
ר' אבא אמר בחכמה יבנה בית מאן הוא בית דאתבני בחכמה הוי אימא דא נהר ¹ דנפיק מעדן בניני כך מולדת בית או מולדת חוץ כד נפקת מן ו ² כמה דכתיב עצם מעצמי ובשר מבשרי וכתיב ויקח אחת מצלעותיו ודא הוא מולדת חוץ מאתר דזעיר אפיין	רבי אבא אמר בחכמה יבנה בית, מי הבית שנבנה בחכמה, הוי אומר זה הנהר שיוצא מעדן, לכן מולדת בית או מולדת חוץ כשיצאה מו', כמו שכתוב עצם מעצמי ובשר מבשרי, וכתוב ויקח אחת מצלעותיו, וזהו מולדת חוץ, ממקום של זעיר אנפיין.
אשתכח כמה דאתמר וע"ד א"ר יהודה ישראל אחין אקרין לקב"ה דלא אעדי רחימותא דילהון לעלמין ירושלם דלתתא אחות אמך אתקרי כמה דכתיב ירושלם הבנויה עיר שחוברה לה יחדו וגו' מאי שחוברה לה יחדו בגין דאזדווג בה מלכא משיית סטריין בכל סטרי מלכא בדרגא דצדיק וכל כתרי מלכא כלילין ביה והיינו שחוברה לה יחדו	נמצא כמו שנתבאר, ועל זה אמר רבי יהודה, ישראל נקראים אחים לקדוש ברוך הוא, שלא סרה אהבתם לעולמים, ירושלים שלמטה נקראת אחות אמך, כמו שכתוב ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדו וגו', מה זה שחוברה לה יחדו, כדי שיזדווג עמה המלך משה צדדים בכל צדדי המלך בדרגת הצדיק, וכל כתרי המלך כלולים בו, והיינו שחוברה לה יחדו.
ר' יצחק אמר שישם עלו שבטים שבטי יה מאן שבטים אלין תריסר תחומין ³ דמתפרשן מההוא	רבי יצחק אמר, שישם עלו שבטים שבטי יה. מי השבטים, אלו שנים עשר

¹ פ' בינה הנק' בית נבנית ע"י אבא הנקרא חכמה (מ"מ).

² ר"ל שהזעיר נק' חוץ ממ"ש הזוהר מכמות בחוץ תרומה ושיעור הכתוב ערות אחותך שהיא מ' בת אביך שהוא אבא לפי שאבא יסד ברתת, או בת אמך היא בת הבינה שבבינה הוא ע"י אימא כנודע מולדת בית היינו שהכתוב מפרש בת אמך שאמרנו היינו מולדת בית, שאימא הנק' בית עדתה או מולדת חוץ שפעמים נתקנת ע"י זעיר הנק' חוץ וזה כפ' ר' חבא, אבל לת"ק מש"ה מולדת בית או מולדת חוץ מזה הכתוב נפרש מ"ש ברישא בת אביך או בת אמך ואמר דהיינו מולדת בית שלמה מאבא הנק' בית, או מאימא הנק' חוץ לפי שהיא נגלית יותר מאבא בגין דאזדווג בה מלכא משיית סטריין וכו' ושיעור הכתוב ירושלים הבנויה שהיא ירושלים של מניה שעיר שהיא מ' שנתחברו בה ו"ק דזעיר יחדיו ע"י היסוד שכולם משפיעים ביסוד והיסוד משפיע בה (מ"מ).

³ פ' י"ב צירופי הוי"ה או י"ב גבולי אלכסון שבזעיר ששרשם מא"ו (מ"מ).

<p>אילנא רבא¹ ותקיף דאחסין לון מסטרא דאבא ואימא הה"ד שבטי יה משפר סהדותא² דאסהיד ברא קדישא (נ"א³ דאסהיד או"א בברא קדישא) דכתיב שבטי יה עדות לישראל</p>	<p>תחומים שנפרדים מאותו אילן גדול וחזק שירש אותם מצד האב והאם, זהו שכתוב שבטי יה, מיופי העדות שמעיד הבן הקדוש (שמעיד אבא ואמא בבן הקדוש), שכתוב שבטי יה עדות לישראל.</p>
<p>ואינון נהרין עמיקין דנגדין ואתמשכן מן יה וכלא (ס"א וכ"כ למה) להודות לשם יי"ד⁴ (ס"א ובג"כ) כי שמה ישבו⁵ כסאות למשפט כסאות לבית דוד לאחסנא מלכותא קדישא הוא ובנוי לדרי דרין ודא היא שירתא דאמר דוד על מלכו עלאה קדישא</p>	<p>והם נהרות עמוקים, ששופעים ונמשכים מן י"ה, והכל (וכל כך למה) להודות לשם ה'. (ולכן) כי שמה ישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד, לרשת את המלכות הקדושה, הוא ובנוי לדורי דורות, וזוהי השירה שאמר דוד על המלכות העליונה הקדושה.</p>
<p>ר' חזקיה אמר בלא ברוא עלאה הוא לאחזאה דמאן דפנים לתתא פנים לעילא ערות כלתך לא תגלה דתנינן עונתן של ת"ח משבת לשבת בגין דידעין רזא דמלה ויכוונון לבא וישתכח רעותהון שלים ובנין דאולידו אקרונ בנין דמלכא</p>	<p>רבי חזקיה אמר הכל בסוד עליון, הוא להראות שמי שפוגם למטה פוגם למעלה. ערות כלתך לא תגלה, ששינונו עונתן של תלמידי חכמים משבת לשבת, מכיון שיודעים את סוד הדבר ויכווננו את הלב וימצא רצונם שלם, והבנים שמולידים נקראים הבנים של המלך.</p>
<p>ואי אילין פנימו מלה לתתא כביכול פנמין אינון בכלה דלעילא כדין כתיב ערות כלתך לא תגלה דא בגין אינון דידעין אורחין דאורייתא⁶ שאר עמא ההוא דאתגליא כלתך ממש ובחובא דא שכניתא אסתלקת מבינייהו</p>	<p>ואם אלה פוגמים דבר למטה, כביכול הם פוגמים בכלה שלמעלה, ואז כתוב ערות כלתך לא תגלה, זה בשביל אלו שיודעים את דרכי התורה, שאר העם אותו שבנגלה כלתך ממש, ובחטא הזה השכינה מסתלקת מביניהם.</p>
<p>תאנא אתגליף שמא קדישא בסטרין ידיען באתוון רשימין דעשרין ותרין י בא' א' בי' י בבי' ב' בי' י בא' ה' בגי' יו"ד בה"א יו"ד בגימ"ל ה"א ביו"ד גימ"ל בה"א ה"א בדל"ת</p>	<p>למדנו נחקק השם הקדוש בצדדים ידועים, באותיות רשומות של עשרים ושתיים (י' בא', א' בי', י' בב', ב' בבי', י' בא', ב' בה', ו' בג', י' בה', י' בג', ה' בי', ג' בה', ה' בד') י' בא', א' בי', י' בב', ב' בבי', י' בא', ה' בג', יו"ד בה"א, יו"ד בגימ"ל,</p>

¹ הנה כבר ידעת התלבשות אבא תוך אימא ואימ' תוך ז"א ואין התלשו' זה אלא בסוד ו"ק ו' סטרין דלהון כי ג"ר דא"ו ואינם מתלבשין והנה ו' סטרין דילהון הם י"ב שבטים וז"ש (שמות כח י) ששה משמותם על אבן א' וגו' ולהיותם מסוד ו"ק הנק' ו' לכן נק' שבטים כי אות ו' דומה לשבט ומטה והכל א' הוא וז"ס י"ב תחומין וי"ב גבולי אלכסון דההוא אילנא (זהר הרקיע).

² פי' מעדות היתה שהעיר זעיר דהיינו כמ"ש אידרא ואסהיד בא"ו גווי דאנפי ור"ל כל הרואה פני זעיר מאירים ידע שיש לזעיר מוחין מא"ו, ושיעור הכתוב ששם עלו שבטים שהם י"ב הנזכרים והם שבטי יה וי"ה הנז' הם עדות לישראל שהזעיר מעיד מדות יפה שיש לו מוחין מא"ו הנק' י"ה (מ"מ). כי העדות באנפין, שהוא דאבוה ואמיה, חו"ג ותרין דאו"א (ה"ה) הן י"ב. וזהו שבטי י"ה. ואמר משפר. דאינו נאה כ"א בשתייהן, כמ"ש דודי צח ואדום, וכמ"ש צחו מחלב אדמו כו'. וכמ"ש במרכבה (ז"ח יתרו לג ע"ב [לט ע"ב]) ע"כ ל"ל חיזו בשפירו כו' (יהל אור).

³ רצה (הערת הזהר)

⁴ פי' שנמשכים מא"ו לזעיר ומזעיר למ' הנק' שם ה' (מ"מ).

⁵ פי' כי שמה במ' ישע כסתות וכו' שדוד וזרעו ירשו המ' מלא שנדבקו במדת המ' (מ"מ).

⁶ פי' בעני חסד מפרשים ערות כלתך היה המ' הנק' כנה אבל המון המם ההוה דהתעניית כלך ממש, תנא איתגניף שמא קדישא וכו' לא ידענו נפיק צירוף אלו האותיות על נכון (מ"מ) 9.

<p>כלהו מתגלפי ביו"ד¹ יו"ד סליק לון ה"א כליל ביו"ד² מניה נפקת כדין מעטרין לאבהן³ אתפתחת ה"א בנחלו⁴ ואעטר לרישא דו⁵ דתמן שריין אבהן⁶</p>	<p>ה"א ביו"ד, גימ"ל בה"א, ה"א בדל"ת. כולן נחקקות ביו"ד, יו"ד מעלה אותן, ה"א כלולה ביו"ד, ממנו יוצאת, אז מעטרים את האבות, נפתחת ה"א בנחלים שלה, ומעטרת את ראש הו', ששם שרויים האבות.</p>
<p>ו' כליל שית אתוון⁷ וכלהו כליל יו"ד י' אתגליף בגלופוי וסליק לאתעטרא בתריסר אתוון⁸ אחרנין מניה נפקו⁹ עשר אמירן בגלופוי וכלהו שבילין דאורחא עלאה¹⁰ (ס"א דאורחין דאורייתא) יקרא דכלא כדין ה"א אחרא¹¹ אתכלילת מן כלהו גליפא מסטרא מתיחא¹² (ס"א מתיחדא) טמירא לאולדא לתתא אתגליפו (ס"א אתפליגו) כלהו בארבעין ותרין אתוון¹³ וכלהו פרישנא במתניתא דידן וכלהו סלקן¹⁴ ברישא דמלכא</p>	<p>ו' כוללת שש אותיות, ואת כולם כוללת יו"ד, י' נחקקת בחיקוקתיה, ועולה להתעטר בשתיים עשרה אותיות אחרות, ממנו יוצאות עשר אמירות בחקיקות שלו, וכולם שבילים של הדרך העליונה (של דרכי התורה) הנכבדה מהכל, אזי ה"א אחרת נכללת מכלם, חקוקה מצד מתוח (מתיחדת) טמיר להוליד למטה, נחקקו (נחלקו) כולם בארבעים ושתיים אותיות, ואת כולם פרשנו במשנתנו, וכולם עולים לראש המלך.</p>

¹ פי' כולם נחקקים בי'?? אבא הנק' יו"ד (מ"מ).

² בינה כלולה בחכמה (רח"ו).

³ חב"ד דז"א (רח"ו).

⁴ נ' שערי בינה (רח"ו).

⁵ פי' הם כלי המוחין דזעיר שהם חג"ת שנעשו חב"ד (מ"מ).

⁶ שם אתפתחי' הא' בנחלוי ואתעטר לרישא דו' דתמן שריין אבהן וכו'. הבן עתה ענין ג' אבות מהו הנה כבר ידעת סוד ב' עטרין דאחסינו ליה א"וא שהם ה"ח וה"ג והם ב' כתפין דא"א הכולל כל קומת האצילות וב' כתפין דיליה נק' אברהם ויצחק ח"וג ואלו נגזזין בנה"י דאימא ביסוד דילה הנק' (משלי יח ל) נחל נובע מקור חכמה כי בתוכו נגזז יסוד דאבא הנק' נהר דכורא ונתפתחת ה' בנחלוי שהם ה"ח וה"ג שהם י' נחלין ומתפשטין בז"א כנודע ותחלת התפשטותם הואספר זוהר הרקיע פרשת אחרי מות (זהר הרקיע). ברישא דז"א שהוא דעת יעקב וז"ש דתמן שריין אבהן אברהם ויצחק שהם ח"וג והבן כי אברהם יצחק ויעקב כולם הם בז"א אך עיקר ז"א הוא יעקב. (זהר הרקיע). פי' שהמוחין שרויים שם והם נק' אבהן כנודע (מ"מ).

⁷ פי' זעיר כולל ו"ק (מ"מ).

⁸ היינו י"ב אתוון הפשוטות שבת"ת (רח"ו).

⁹ היינו אמ,ש בג"ד כפר"ת י"ס דז"א (רח"ו).

¹⁰ פי' ל"ב נתיבות שבאבא ומלת ארחה הוה יסוד דאבא ששם הם ל"ב נתיבות, ואי גרסי' דאורייתא עילאה א"ש (מ"מ).

¹¹ נוק' (רח"ו).

¹² יסוד דז"א (רח"ו).

¹³ כי כשתצרף עשרה שמות המנוקדות עם ט' נקודות וכ"ב אתוון והכולל יהיה מ,ב (רח"ו).

¹⁴ כי שם מ"ב ברישא דמלכא ר"ל הו"ה פשוט בכתר ומלא בחכמה ומלא דמלא בבינה הם מ"ב אותיות בחכ"ב דז"א וג' שמות ע"ב אותיות בחג"ת ושם ע"ב תיבות במלכות (רח"ו). כשהאלב"מ מתחיל למפרע, הנה מתחיל אז האתב"ש ג"כ למפרע, כי קבלת הע"ב הוא מהשם מ"ב, שהמ"ב הרי הוא בהג"ר והשם ע"ב הוא בה"ק (הקדו"ש שז ע"א).

<p>שבע שבתין שלימין¹ מתפרשן בשבעין אתוון² שבעין ותריין³ אסתלקו ואסתלקו באות ו⁴ (ס"א יו"ד) רשימן בפרשת ויהי בשלח פרעה⁵ בקרא ויסע ויבא ויט כד נטלת שכינתא ושבעה רשימין אתרשימו ביה שבעה אסתלקו</p>	<p>שבע שבתות שלמות מתפרשות בשבעים אותיות, שבעים ושתים עלו, והן עלו באות ו' (יו"ד), רשומות בפרשת ויהי בשלח פרעה בפסוק ויסע ויבא ויט, כשהשכינה נוטלת ושבעה רשומים נרשמו בה, מתעלות שבע</p>
<p>עח/ב</p>	
<p>מניה⁶ בעובדין רשימין תאנא אסתלקו אתוון ברשימין ידיען וארחין סתימין בר לזכאי קשוט סמכי עלמא</p>	<p>ממנה במעשים רשומים. למדנו שהתעלו האותיות ברשומים ידועים ודרכים סתומות, פרט לצדיקי אמת עמודי העולם.</p>
<p>אר"ש לר' אלעזר ת"ח⁷ הני עשרין ותריין אתוון⁸ דגליפין באורייתא כלהו מתפרשי בהני (נ"א מאלין) י' אמירן כל אמירה ואמירה מאלין עשר⁹ דאינון כתרי מלכא¹⁰ כלהו גליפין באתוון ידיעין¹¹ (ד"א אחרניין¹²) בניני כך שמא קדישא</p>	<p>אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בא וראה אלו עשרים ושתים האותיות שחקוקות בתורה, כולן מתפרשות (מאלו) בעשר האמירות הללו, כל אמירה ואמירה מאותן העשר, שהן כתרי המלך, כולן</p>

¹ נראה הם ז' חלוקות שנחלק שם ע"ב כמ"ש בפרשת בהעלותך דף קנ"ח ע"א (מ"מ).

² פירוש הם ע' אתוון דפ' ויס"ע ויב"א וי"ט שיש בהם ג' ע"ב אותיות, ושנים אינם מן החשבון כי עיקר השם הם ע' (מ"מ).

³ כי ה"ב שבראש מאירות בגוף שהוא ו"ק ונעשה ו' פעמים י"ב הם ע"ב (רח"ו).

⁴ פ' שמאירים לזעיר שהוא ו' דהוי"ה (מ"מ).

⁵ היינו ויסע ויבא ויט (רח"ו במ"מ).

⁶ כי הם ז' חלוקות שנחלק שם ע"ב כנזכר בפרש' בהעלותך דף קנא ע"א (רח"ו).

⁷ עי' ע"ח טנת"א ו: ושם נאמר כי הא אוליפנא לן כל אינון אתוון דרשימין וידעין בכל כתרא וכתרא. ואנו לא זכיננו בהן, אמנם ממוצא דבר נוכל להבינם מס"י ומזוהר שיר השירים כמ"ש בע"ה, ע"כ. ועי' ביאורים ח"א עג ע"ד, כוונתו שאיננו יודעים איזה צרופי אותיות שייכים לכל מאמר ומאמר אשר בהם נבראו, אמנם חילוקי כ"ב האותיות שבי"ס דז"א ומלכות עצמן, מבואר לקמן בשער פרקי הצלם פ"ו.

⁸ הם אותיות האלפא ביתא א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י כ"ל מ"נ ס"ע פ"צ ק"ר ש"ת "דגליפאן" באורייתא שנחקקו אותיות אלו בתורה שהם לפי האמת עולמות רוחניים ובאו חקוקים בתורה, ובסוד צרופם תתהוה התורה, בהצטרף ששה אותיות מהם יעשה בראשית וכן שאר אותיות התורה "כולהו מתפרשן" כלומר עם היות שאינם לפי חשבון שהם כ"ב י"א זוגות, וזוג לכל מאמר יותירו שנים, ושלשה לכל מאמר יפחיתו שמונה כדי שיהיו שלשים, אין חשש כולהו "מתפרשאן" או "מתפשטן בהני עשר אמירן" שהם עשר ספירות והאותיות נחלקות להם (אור יקר).

⁹ פ' כ"ב אותיות התורה הם המתחלקים בי"ס כל ספ' יש בה אותיות ידועות לה (מ"מ).

¹⁰ ירצה שכל עשר מאמרות הם עשר ספירות ממש, וכל ספירה וספירה מאלו הספירות (אור יקר).

¹¹ שיש אותיות מאלו הכ"ב שהספירה תתלבש ותתבנה באותם האותיות, ונודע שהספירות הם השם הקדוש, והשם הוא כאלו הוא עצמותו ממש פנימיותם, והאותיות ההם כאלו הם לבוש אל השם, בענין שהספירות יקראו יהו"ה י' חכמה ה' בינה ו' שית ספירן ה' מלכות, ולזה שם זה יתלבש בכ"ב אותיות מן הטעם עצמו כי השם הוא ספירות והספירות יתלבשו באותיות והשם תתלבש באותיות (אור יקר).

¹² פ' הוי"ה מלובש באד"ני (מ"מ).

<p>אתכסייא באתוון אחרנין¹ וכל אמירה אוזיף² לאמירה עלאה מנה³ אתווי בגין דאתכליל האי בהאי וע"ד שמא קדישא⁴ גליפנא ליה באתוון אחרנין⁵ בגין דאתכסיין דא בדא ודא בדא עד דמתקשרין כלהו כחדא⁶ ומאן דבעי למנדע צרופי שמהן קדישין⁷ לנדע אינון אתוון דרשימין בכל כתררא וכתרא וכדין לנדע ויתקיים בכלא</p>	<p>חקוקות באותיות ידועות (אחרות), לכן השם הקדוש מתכסה באותיות אחרות, וכל אמירה מלווה לאמירה יותר עליונה את אותיותיה, משום שנכללות זו עם זו, ולכן את השם הקדוש חקקנו אותו באותיות אחרות, משום שהתכסו זו בזו וזו בזו, עד שכולן נקשרות כאחת, ומי שרוצה לדעת את צרופי השמות הקדושים, שידע את אותן האותיות הרשומות בכל כתר וכתר, ואז ידע ויתקיים בכל.</p>
<p>והא גליפנא לון בכל אינון אתוון דרשימין וידיעין בכל כתררא וכתרא מספרא עלאה דשלמה והכי סליק בידן וחברייא גליפין לון (ס"א ולחברייא גלינא לון) ושפיר הוא דהא כל כתררא וכתרא אוזיף לחבריה אתוי כמה דאוקימנא ולזמנין דלא אצטריך אלא באתווי אינון דרשימין ביה וכלהו ידיעין לגבי חברייא והא אוקימנא לון</p>	<p>והרי חקקנו אותם בכל אותן האותיות שרשומות וידועות בכל כתר וכתר, מהספר העליון של שלמה, וכך עלה בידינו. והחברים חקקו אותם (ולחברים גלינו אותם) ויפה הוא, שהרי כל כתר וכתר מלווה לחברו את אותיותיו כמו שבארנו, ולפעמים שלא צריך אלא באותם אותיות שרשומים בו, וכולם ידועים לחברים, והרי בארנו אותם.</p>
<p>זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי דקב"ה בעי ביקריהון ומגלי להון רזין עלאין דשמיה קדישא דלא גלי לעלאין קדישין וע"ד יכיל משה לאתעטרא ביני קדישין וכלהו לא יכלי למקרב בהדיה כנורא יקידתא וגומרי דאשא דאי לאו הכי מאן הוה ליה למשה למיקם בינייהו אלא זכאה חולקא דמשה דהא כד שארי</p>	<p>אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם ומגלה להם סודות עליונים של שמו הקדוש, שלא גילה לעליונים קדושים, ועל זה יכל משה להתעטר בין קדושים, וכולם לא יכלו להתקרב אליו כאש יוקדת וגחלי אש, שאם לא כך, מי היה לו למשה לעמוד ביניהם, אלא אשרי חלקו</p>

¹ דהיינו אותיות הכנויים ושמות שאינם נמחקים וכיוצא שהם אותיות שאינם מקודשות כאותיות השם ממש מפני היות האותיות לבוש לשם עצמו (אור יקר).

² הענין שהאותיות יתחלקו לעשר מאמרות הם עשר ספירות כזה 'י קוצו לכתר וגוה החכמה והן א"ב, נמצאו בחכמה יא"ב, ובבינה גד"ה, ובתפארת ו' ובשלשה אבות זח"ט, והם גם כן בשלשה מדות התחתונות נצח הוד יסוד, ונשאר י"ב אותיות שיתחלקו כ"ל בחסד, מ"ג בגבורה, ס"ע בתפארת, פ"צ בנצח, ק"ר בהוד, ש' ביסוד, ת' במלכות ובזה נשלמו סוד כ"ב אותיות בספירות, וכדי להשלים שם כל אחד ואחד מהם כל אמירה (אור יקר).

³ כיצד ש' ביסוד וכדי שתקרא ש"ת דהיינו יסוד מלשון כי השתות אוזיף מלכות ת' שבה אל היסוד, והטעם שהמלכות נכללת ביסוד שאליו היא עולה כנודע, ועל ידי יוד שבו וש"ת יעשה ש"ת כענין שפרשו בשיר השירים, וכן ההוד נקראת ק"ר כדי לעשות שרק שבו יקח ש' ביסוד ויעשה רק שבו כנודע (אור יקר).

⁴ שהוא שם יהו"ה 'י חכמה ה' בינה ו' שית ספירן ה' מלכות (אור יקר).

⁵ כדפירשנו שהוא מתחקק בכ"ב אותיות אחרות על דרך הנזכר מפני שהוא מתלבש זה בזה, כיצד 'י מתלבש בא"ב וה' מתלבש בג"ד כדפירשנו וכן ו' בזח"ט וכן שאר האותיות י"ב, וה' מתלבשת בת' כמבואר (אור יקר).

⁶ כמו שצרפנו אותיות השם שהם יהו"ה בכ"ב אותיות כדפירש', וכמו שציירנו ציור אמיתי בשיר השירים (אור יקר).

⁷ כל שם ושם בכמה ספירות הוא נאחז והאיך יוכללו בו (אור יקר).

<p>למלא עמיה קב"ה בעא למנדע שמיה קדישא (ס"א שמוי קדישין) סתים וגלייא בכל חד וחד כדקא חזי וכדין אדבק וידע יתיר מכל בני עלמא</p>	<p>של משה, שהרי כשהתחיל לדבר עמו, הקדוש ברוך הוא רצה לדעת את שמו הקדוש (שמותיו הקדושים) נסתר ונגלה בכל אחד ואחד כראוי, ואז נדבק וידע יותר מכל בני העולם.</p>
<p>ת"ה בשעתא דסליק משה גו עננא יקירא עאל ביני קדישין פגע ביה חד מלאכא בשלהובי נורא בעיינין מלהטן וגדפוי מוקדן בעא לשאפא ליה בגוויה וההוא מלאכא גבריאל (ס"א גזריאל) (ס"א גזריאל) שמיה כדין אדכר משה חד שמא קדישא דהוה גליף בתריסר אתוון¹ ואודעזע ואתרגש עד דסליק משה בינייהו וכן לכל חד וחד זכאה חולקיה והא אוקימנא מלי</p>	<p>בא וראה, בשעה שעלה משה לתוך הענן הנכבד, נכנס לבין קדושים, פגע בו מלאך אחד בשלהבות אש בעיניים לוחטות, וכנפיו שורפות, רצה לשאף אותו לתוכו, ושם אותו מלאך גבריאל (גזריאל"ל) (גזריאל"ל), אז הזכיר משה שם קדוש אחד שהיה חקוק בשתים עשרה אותיות והזדעזע והתרגש, עד שעלה משה ביניהם, וכן לכל אחד ואחד אשרי חלקו, והרי בארנו את הדברים.</p>
<p>ערות אשה ובתה לא תגלה תאנא בתקוני מטרוניתא אוקימנא אלין עריין אע"ג דאינון (נ"א עריין אינון) באתגלייא ובסתימא ותמן בת בנה בת בתה² דהא עלמא אצטריך לון ואינון ישובא דעלמא כמה דאוקימנא</p>	<p>ערות אשה ובתה לא תגלה, למדנו בתקוני המלכה, בארנו את העריות הללו, אף על גב שהם (עריות הם) בנגלה ובנסתר, ושם בת בנה ובת בתה, שהרי העולם צריך אותם, והם ישובו של עולם כמו שבארנו.</p>
<p>ומאן דגלי חד ערייתא ווי ליה ווי לנפשיה דהא גלי בגין דא עריין אחרנין ותניא מלה בתראה דעשר אמירן דאורייתא לא תחמוד אשת רעך בגין דהאי כללא דכלהו ומאן דחמיד אתתא אחרא כאלו אעבר על אורייתא כלא ברם לא אית מלה דקיימא קמי תשובה וכ"ש אי קביל עונשיה כדוד מלכא</p>	<p>ומי שמגלה ערוה אחת מהן, אוי לו ואוי לנפשו, שהרי גילה בשביל זה עריות אחרות, ולמדנו הדבור האחרון של עשר האמירות של התורה, לא תחמד אשת רעך, כי זהו הכלל של כולם, ומי שחומד אשה אחרת כאלו עבר על כל התורה. ברם אין דבר שעומד לפני תשובה, וכל שכן אם קיבל עונשו כמו דוד המלך.</p>
<p>א"ר יוסי תנינן כל מאן דחב ואתפרש מההוא חובא תשובה קא מעלייא ליה טפי ואי לאו לא סליק בידיה תשובה ולא מעלייא ליה אי הכי דוד היאך לא אתפרש מבת שבע לבתר</p>	<p>אמר רבי יוסי, שנינו כל מי שחטא ופרש מאותו חטא, התשובה מועילה לו יותר, ואם לא לא עולה בידו תשובה, ולא מועילה לו. אם כן, אז איך דוד לא פרש מבת שבע לאחר מכן.</p>
<p>א"ל בת שבע דידיה הות³ ודידיה נטיל⁴ דהא מית בעלה! דתניא אודמנת הות בת שבע לדוד</p>	<p>אמר לו, בת שבע היתה שלו, ואת שלו הוא לקח, שהרי מת בעלה, שלמדנו</p>

¹ פי' שם בן י"ב ועיין בפ' בשלח דף נ"ח ע"א (מ"מ).

² פי' בת בנה היא מ' דזעיר בת בתה היא מ' דמקצת כמ"ש בפ' בראשית (מ"מ).

³ פי' ראויה היתה בת שבע לדוד כמר"זל (מ"מ).

⁴ פי' שכל היוצא למלחמת בית דוד היה כותב גט כריתות לאשתו כמ"ש בסבא דמשפטי' ובזוהר בפ' בראשית דף א' ומ"ש דאוריה יהיב גט זמן לאתתיה שם פירשנו דעובדא דבת שבע הוה אחר שעבר הזמן שקבע שאם לא בא בזמן הנז' הוי גט, שאז כשהגיע הזמן ולא בא הוה ליה גט כריתות, ובזה לא קשו מאמרי הזוהר אהדדי דקרי ליה גט זמן וקרי ליה גט כריתות דאמר אפשר בגט לאנתתיה גם קושיות התוספות על רש"י ז"ל יתורצו שכיון שעבר הזמן הוא גט כריתות ממש ובהיתרה הוה כלא, גם במ"ש לאוריה רד לביתך וכו' לא חטא, להיות כשמצאה בתולה והגידה לו שאוריה מעולם לא בא בה כי מן השמים לא נתנוהו לנגוע אליה וידע ודאי הגם שירד לביתו לא יגע בה בחושבו שהוא סריס או לאיזו סיבה

<p>מיומא דאתברי עלמא ומה עכבא ליה דנטל ברתיה דשאל מלכא וההוא יומא נטל לה אוריה ברחמי אע"ג דלא הות דיליה</p>	<p>מזומנת היתה בת שבע לדוד מיום שנברא העולם. ומה עיכב אותו, שנשא את בתו של שאול המלך, ואותו יום נשא אותה אוריה ברחמים, אף על גב שלא היתה שלו.</p>
<p>לבתר אתא דוד ונטיל דיליה ועל דדוד דחיק שעתא קמי קב"ה לקטלא לאוריה ולמעבד הכי אבאיש קמיה ואענש ליה לדוד דהא קב"ה בעא לאתבא ליה לדוד לקיימא ליה מלכותא קדישא עלאה וכד תאב לדידיה תאב</p>	<p>אחר כך בא דוד ונטל את שלו, ועל שדוד דחק את השעה לפני הקדוש ברוך הוא, להרוג את אוריה ולעשות כך הרע לפניו והעניש את דוד, שהרי הקדוש ברוך הוא רצה להשיבה לדוד לקיים לו את המלכות הקדושה העליונה, וכשהשתוקק, לשלו השתוקק.</p>
<p>תאנא א"ר יוסי מאי דכתיב אני יי' אני יי' עתיד ליתן שכר טוב לצדיקים לעתיד לבא אני יי' עתיד להפרע מן הרשעים לעתיד לבא אינון דכתיב בהו הפושעים בי כתיב אני יי' וכתיב אני אמית ואחיה אע"פ</p>	<p>למדנו אמר רבי יוסי, מהו שכתוב אני ה', אני ה' עתיד ליתן שכר טוב לצדיקים לעתיד לבא, אני ה' עתיד להיפרע מן הרשעים לעתיד לבא, אותם שכתוב בהם הפושעים בי, כתוב אני ה', וכתוב אני אמית ואחיה, אף על פי</p>
<p>עמ"א</p>	
<p>שאני² במדת הרחמים הרשעים הופכים אותי למדת הדין דתניא שם מלא יי' אלהים זכו יי' ואי לאו אלהים אר"ש הייבין עבדי פנימותא לעילא מאי פנימותא כמה דאוקימנא פנימותא ממש והא אתמר</p>	<p>שאני במדת הרחמים, הרשעים הופכים אותי למדת הדין. שלמדנו שם מלא ה' אלהים, זכו ה' ואם לא אלהים. אמר רבי שמעון, הרשעים עושים פגם למעלה, איזה פגם, כמו שבארנו פגם ממש והרי נתבאר.</p>
<p>תאנא כתיב ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה תני רבי יהודה דרא דרשב"י שארי בגויה כלהו זכאין חסדין כלהו דחלי חטאה נינהו שכינתא שרייא בינייהו מה דלית כן בדרין אחרנין בגיני כך מלין אינון מתפרשאן ולא אתמרנאן</p>	<p>למדנו כתוב ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה, שנה רבי יהודה, דור שרבי שמעון בר יוחאי שרוי בתוכו כולם צדיקים חסידים, כולם הם יראי חטא, ושכינה שורה ביניהם, מה שאין כן בדורות אחרים, לכן הדברים הללו מתפרשים ולא נסתרים.</p>
<p>בדרין אחרנין לאו הכי ומלין דרוי עלאה לא יכלין לגלאה³ ואינון דידיעי מסתפו דרבי שמעון כד הוה אמר רזא דהאי קרא חברייא כלהו עינוי נבעין דמעין וכלהו מלין דאמר הווי בעינייהו</p>	<p>בדורות אחרים לא כן, ודברים של סודות עליונים לא יכולים לגלות, ואותם שיודעים פוחדים, שכאשר היה רבי שמעון אומר סוד הפסוק הזה, עיני כל החברים נבעו דמעות, וכל הדברים</p>

אלא סבר לחפות על עצמו משום חלול ה', כי העולם יאמרו שמבעלה אוריה נתערב ודייק קרא רק בדבר אוריה שהרגו בחרב בני עמון, אבל בדבר בת שבע אין לו עון אשר תשא כי שלו היתה ולא של אורים (מ"מ).

¹ פ' דאלו לא מת אוריה אע"פי שעבר הזמן והוה ליה גא כריתות, מסתמא כשחוזרים מהמלחמה חוזרים ומקדשים נשותיהם והשתא דמת לא נשאר חשש (מ"מ).

² עי' הערה בסוף הספר אות א'.

³ עי' לעיל הערה דף סא ע"א בשם הביאורים.

<p>גליין כמה דכתיב פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות¹</p>	<p>שאמר היו בעיניהם גלויים, כמו שכתוב פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות.</p>
<p>דיומא חד שאיל ר' ייסא אמר² ביעא דקושטא³ (ס"א דקוסטא) דנפקא מעופא⁴ דשריא (ס"א ושדי) בנורא ואתבקע לארבע סטריין⁵ תריין סלקיין⁶ מנייהו וחד מאיך⁷ וחד רביע⁸ ברביעא (ס"א נביע נביעא) דימא רבא⁹</p>	<p>שיום אחד שאל רבי ייסא אמר ביצה של אמת (מדה), שיצאה מעוף ששרוי (ונזרק) באור והתבקעה לארבעה צדדים, שנים עולים מהם ואחד מתנמך ואחד רובץ במרבץ (מבועי המעין) של הים הגדול.</p>
<p>א"ר אבא¹⁰ עברת קמיה דר"ש קדש חול¹¹ דהא כתיב פה אל פה אדבר בו א"ל ר"ש עד¹² לא יתבקע ביעא תסתלק מעלמא¹³ וכך הוה באדרא דר"ש</p>	<p>אמר רבי אבא, עשית לפני רבי שמעון קודש חול, שהרי כתוב פה אל פה אדבר בו. אמר לו רבי שמעון, טרם שתתבקע הביצה תסתלק מן העולם, וכך</p>

¹ כל דברי הרשב"י הם באתגלייא ולא בחידות, וכמו שנאמר במרע"ה (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו, וכמ"ש בזוהר (אחרי מות דף עט ע"א ופ' שלח קנט ע"א ובאד"ר קלב ע"ב) (ביאורים ח"א ג ע"ג), קודם שנתגלו הספרא דצניעותא והאדרות, הנה הוה כמעט כל אורות הא"א והא"א הכלליים נעלמים בבחי' א"ס, ולא היו נתגלו עדיין גם באצילות כלל, כי היו סתומים ונעלמים בשרשן, והנה היה אסור אז לדרוש ולחקור בהם כלל ע"ד האיסור השאלה והחקירה בא"ס וכו', נתגלה ידיעתם ע"י רשב"י וסיעתו למטה ג"כ, ולכן הקפיד הרשב"י מאד על הסתר אותן הסודות אז לדבר בהם בדרך חידה, וכמ"ש בפ' אחרי מות (דף עט ע"א), וע"ש (דף סא ע"א) ובכ"מ, כי גורם ח"ו עי"ז העלאתן למעלה, כי כפי ערך הלימוד והעסק שעוסקים בהם למטה כן הם מאירים למעלה (ביאורים ח"א כא ע"ג).

² ביעא דקושטא היא הי' שהיא כביצה שאין לה פה אלא סתומה מכל צדדיה כך עולם האצילות שהיא הי' והיה סתום באויר הסתום הקדמון הנק' כתר עליון כמ"ש הזהר בטש ביה מאן דלא בטש ונתפשטה הנקודה ונשאר אור ומכח הגבורה נתבקעה הנקודה לד' אותיות (רח"ו).

³ הוא סוד הדעת שהוליד' אימא ויוצא מיסוד שלה. וז"ש "מעופא דשריא בנורא" (א"ה עוף גי' יוסף יסוד דאימא נורא) סוד דחילו ואימתני כו' (יהל אור).

⁴ שהוא סוד היסוד דאימ' הנק' יוסף גימ' עוף דשריא בנורא ששם ה"ג מתערין כנודע ואתבקע לד' סטריין הם ח"וב ח"וג תריין סלקיין מינייהו הם סוד ח"וב שהם גבוהים ומעלים ומסתלקים בריש' דז"א וחד מאיך הם ה"ח שיוצאים ומתפשטים מחד עד הוד שבו והיינו ירידה שיורדין מן הדעת וחד רביע בימא רבא שהם ה' גבו' שיורדין לצורך בנין הנוק' ומתפשטין בגופא דילה כמבואר אצלנו (זהר הרקיע).

⁵ הם י"ה וחד מאיך היא ה' אחרונה וחד נביע הוא ו' המשפיע תמיד דרך היסוד (רח"ו).
כידוע ד' פרשיות (יהל אור).

⁶ דחו"ב (יהל אור).

⁷ שהוא חסד שמתפשט בו (יהל אור).

⁸ שיורד השני לנוקבא. ואמר דשריין בנורא, ששם בוצינא, ביסודה, ושם מתמתקין, ושם הנ' תרעין (יהל אור).

⁹ הנה ר"י דיבר בעניני מוחין דז"א ואמר ביעא שהוא סוד מוח הדעת שהוא ביסוד דאימא דקושטא הנוגע לז"א הנק' אמת א"כ שביסוד אמא יש שם אה"ה ואה"ה פעמים אה"ה גימ' אמת. (זהר הרקיע).

¹⁰ ר"ל שדימה עולם המחשבה לעולם לפי שרשב"י היה דבוק עם השכינה פה אל פה אדבר בו (רח"ו).

¹¹ כי לפניו כתיב (במדבר יב ח) ומרא' ולא בחידות ואתה נותן מקום למכשול ומי שאינו מבין יהיה בעיניו דברי' ריקנים ובדרא דר"ש אתהדרו באתגליא. א"ל ר"ש עד לא אתבקע ביעא. פי' קודם שאפרש בא"ר עניני מוחין דז"א ששם נבקע היסוד דאימא ונעשה מג' מוחין ד' תסתלק לעיל' מעלמא וכן היה שג' חברים נסתלקו באד"ר והיה ר' ייסא אחד מהם (זהר הרקיע).

¹² ר"ל קודם שיתגלה הסוד שבאידרא יסתלק (רח"ו).

¹³ עונש הזה שנענש ר' ייסא הי' על שהיה מסתיר הדברים והשומעים אפשר שיטעו בדבריו ויחשבו דברים אשר לא כן ח"ו ויותר טוב הוא או לשתוק לגמרי או לדבר בביאור ולא יטעו. א"ש עוד ביארתי זה המאמר

<p>תאנא ביומוי דר"ש הוה אמר בר נש לחבריה פתח פיך ויאירו דבריך בתר דשכיב ר"ש הוה אמרי אל תתן את פיך לחטיא את בשרך תניא אר"ש אי בני עלמא מסתכלן במה דכתיב באורייתא לא ייתון לארנזא קמי מאריהון תאנא כד מתערין דינין קשין לאחתא בעלמא ואל אשה בנדת טומאתה וגו'</p>	<p>היה באדרא של רבי שמעון. למדנו בימי רבי שמעון היה אומר אדם לחבירו פתח פיך ויאירו דבריך, אחר שנפטר רבי שמעון היו אומרים, אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. למדנו, אמר רבי שמעון אם בני העולם מסתכלים במה שכתוב בתורה לא יבואו להרגיז לפני רבונם, למדנו כשמתעוררים הדינים הקשים לרדת לעולם, ואל אשה בנדת טומאתה וגו'.</p>
<p>הכא כתיב סוד יי' ליראיו ובאדרא (ס"א ובהאי דרא) קדישא אתמר הכא אצטריכנא לגלאה דהא לאתר דא אסתלק! דתנינן בשעתא דחויא תקיפא² דלעילא אתער בגין חובי עלמא³ שארי ואתחבר עם נוקבא ואטיל בה זוהמא אתפרש דכורא מנה בגין דהא אסתאבת ואתקריאת מסאבא ולא אתחזי לדכורא למקרב בהדה דווי אי אסתאב הוא בהדה בזמנא דאיהי אסתאבת</p>	<p>כאן כתוב, סוד ה' ליראיו, ובאדרא (ובדור הזה) הקדושה נאמר כאן הצטרכנו לגלות, שהרי למקום הזה הסתלק, ששנינו בשעה שהנחש התקיף של מעלה התעורר בשביל חטאי עולם, התחיל להתחבר עם נקבה והטיל בה זוהמא, נפרד ממנה הזכר משום שהרי נטמאה ונקראת טמאה, ואין ראוי לזכר לקרב אליה, שאוי אם הוא נטמא עמה בזמן שהיא טמאה.</p>
<p>ותאנא מאה ועשרין וחמש זיני⁴ מסאבותא נחתו לעלמא דמתאחדן מסטרא דחויא תקיפא ושבעי ועשרין רברבין מנייהו מתאחדן בנוקבי ואתדבקן בהו ווי למאן דיקרב בהדה בהווא זמנא דמאן דיקרב בהדה⁵ אחזי פנימותא לעילא דהא בחובא דא אתער חויא תקיפא לעילא ואשדי זוהמא באתר דלא אצטריך ואתחבר בנוקבא ואתרבי שעריה לדכורא ונוקבא אסתאבת ושערהא רבא וטופרהא סניאו וכדין דינין שריין לאתערא בעלמא ויסתאבון כלא הה"ד כי את מקדש יי' טמא מקדש יי' אסתאב בחובייהו דבני נשא</p>	<p>ולמדנו מאה עשרים וחמשה מיני טומאה ירדו לעולם, שאחוזים מצדו של הנחש החזק, ושבעה ועשרים גדולים מהם, נאחזים בנקבות ונדבקים בהם, אוי למי שיקרב אליה באותו זמן, שמי שיקרב עמה מראה פגם למעלה, שהרי בחטא הזה מתעורר הנחש הקשה למעלה, ומטיל זוהמא במקום שלא צריך, ומתחבר עם הנקבה וגדילות שערותיו של הזכר, והנקבה נטמאת ושערה גדול וצפרניה גדולות, ואז הדינים שורים להתעורר בעולם, ונטמאים הכל, זהו שכתוב כי את מקדש ה' טמא, מקדש ה' נטמא בחטאי בני האדם.</p>
<p>תאנא מאי דכתיב ואיבה אשית בינך ובין</p>	<p>למדנו מה שכתוב ואיבה אשית בינך</p>

כיד ה' הטובה עלי ונאבד ממני וכעת בחדש מנחם הת"ד מצאתיו והעתקתי אותו בסוף הספר הזה בדף ס"ג וע"ש (שער מאמרי רשב"י).

¹ עי' פרשת תשא קצד ע"ב וכן כאן לעיל עד ע"א ויקהל קצה ע"ב רג ע"ב בשלח ס סע"ב נח סד ע"א בלק קצז ע"א (לש"ו).

² עי' זהר פ' בראשית (נד ע"א) ובפ' ויקהל (דף קצה ע"ב, ודף רג ע"ב) ולקמן קמג ע"א וכו', כל שורש הקליפות והחיצונים הוא באורות הגבורות, ושם הם נאחזים ויונקים. אמנם כשהגבורות הם נמתקים ומתבסמים בחסדים, אז אדרבה הוא שהם שורפים ומכלים את הקליפות כולם (דע"ה ח"ב קמו ע"ד).

³ דרוש זה בענין הנחש העליון אתער אין להבינו כפשוטו ח"ו שמתחבר עם הנוקבא הקדושה חלילה אבל ביאורו תבינהו ממה שביארתי באדרת נשא דף קכח ע"ב במ"ש שם יתיב על כרסייא דשביבין לאכפייא לון כו' (שער מאמרי רשב"י).

⁴ עי' הערה בסוף הספר אות ב'.

⁵ עי' הערה בסוף הספר אות ג'.

<p>האשה ארבעה ועשרין זיני מסאבותא אמיל הוייא בנוקבא כד אתחבר עמה כחושבן ואיבה ועשרין וארבע זינין (ס"א דינין) מתערין לעילא ועשרין וארבע לתתא ושערא רבא וטופרין סניאו וכדין דינין מתערין בכלא ותאנא כד בעת אתתא לאתדכאה בעייתא לספרא ההוא שערא דרבי ביומא דאיהי מסאבא ולספרא טופרהא וכל ההוא זוהמא די בהון</p>	<p>ובין האשה, ארבעה ועשרים מיני טומאה הטיל הנחש בנקבה, כשהתחבר עמה כחשבון ואיבה ועשרים וארבעה מינים (דינים), מתעוררים למעלה, ועשרים וארבעה למטה, ושער גדול וצפרנים גדולות, ואז מתעוררים הדינים בכל, ולמדנו כשרוצה אשה להטהר, צריכה לספר אותו שער שגדל ביום שהיא טמאה, ולספר את צפרניה, וכל אותה זוהמא שבהן.</p>
<p>דתאנא ברזי דמסאבותא זוהמא דטופרין יתער זוהמא אחרא ובגיני כך בעיין גניזא ומאן דאעבר לון לגמרי כאלו אתער חסד בעלמא דתניא לא לבעי ליה לאיניש למיהב דוכרנא לזינין בישין דתנינן אלף וארבע מאה וחמש זינין¹ בישין מתאחדן בההוא זוהמא דאטיל הויא תקיפא וכלהו מתערין בההוא זוהמא דטופרין² ואפילו מאן דבעי יעביד בהו חרשין לבני נשא משום אינון דתליין בהו ומאן דאעבר</p>	<p>שלמדנו בסודות הטומאה, שזוהמת הצפרנים מעוררת זוהמא אחרת, ולכן צריכים גניזה, ומי שמעבירם לגמרי כאלו העיר חסד בעולם, שלמדנו אין צריך אדם לתת זכר למינים רעים, ששינונו אלף וארבע מאות וחמשה מינים רעים נאחזים באותה הזוהמא שהטיל הנחש החזק, וכולם מתעוררים באותה זוהמת הצפרנים, ואפילו מי שרוצה יעשה בהם כשפים לבני אדם, משום אותם שתלויים בהם, ומי שמעבירם</p>
<p>ע"ב</p>	
<p>לון כאילו אסני חסד בעלמא ודינין בישין לא משתכחין</p>	<p>כאלו הרבה חסד בעולם, ודינים רעים לא נמצאים.</p>
<p>ויעבר ההוא זוהמא וטופרהא דרשים ביה דתניא מאן דדריך ברגליה או במסאניה עלייהו יכיל לאתזקא ומה בהאי שיורי דשיורי דזוהמא דלעילא כך אתתא דמקבלא ואתחברת בחויא ואטיל בה זוהמא עאכ"ו ווי לעלמא דמקבלא מנה מההוא זוהמא בגיני כך ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב</p>	<p>ויעבור אותה זוהמא וצפרניה שרשומות בה, שלמדנו מי שדורך ברגלו או בנעלו עליהן יכול להנזק, ומה בשיורי השיריים של הזוהמא, שלמעלה כך אשה שמקבלת ומתחברת עם הנחש, והטיל בה זוהמא על אחת כמה וכמה. אוי לעולם שמקבל ממנה אותה זוהמא, לכן ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב.</p>
<p>אמר ר' שמעון אמר קב"ה הביאו עלי כפרה³</p>	<p>אמר רבי שמעון, אמר הקדוש ברוך הוא, הביאו עלי כפרה בראש חדש, עלי</p>

¹ דע כי אלו הם בחינת הקליפות הנמשכות מן החמש גבורות של מנצפ"ך הנודעות אצלנו ואלו הקלי' יצאו מן הסיגים של אלו הגבורות ולכן מספרם שג אנו הקליפות הם אצף וארבע מאות וחמשה כי הנה מנצפ"ך הוא בגמטריא פ"ר וכג גבורה מהם כלולה מכולם הרי הם חמשה פעמים פ"ר שהם בגמטריא אלף וארבע מאות ועם השורש עצמו שהם חמשה הרי אלף ות"ה וכמבואר אצלי באדרת נשא דקל"ח ע"ב. בסוד אלף ות' גבוראן כו' וע"ש (שער מאמרי רשב"י). בסוד ה"ג בה' אצבעות וז"ש וכלהו מתערין כו' (יהל אור).

² הרב בשער פרצופי זו"ן (פרק ב) בענין בקיעת הבשר שתחת הצפרנים, כי משם יונקים החיצונים בהארה היוצאת משם, וכמ"ש הגר"א בס"ד (פרק ג בד"ה וענין כלל ופרט כז ע"ד ד"ה ואמר אתקין ביה) וכולן נאחזין בטופרי דידין ורגלין כו', ע"ש ובזהר אחרי מות (ס' ע"ב וע"ט ע"א) (ביאורים ח"ב קב ע"ג).

³ ענין כפרה עניינו הוא העברה וניקוי³, והוא להעביר את הסטרא אחרא מאור קדושת השכינה שלא תפגם ח"ו ע"י ירידתה בהם, ותשאר נקיה לעולם בכל אור קדושתה בכל מקום (דע"V ח"ב קנו ע"א).

<p>בר"ח¹ עלי ודאי² בגין דיתעבר ההוא חויא ויתבסם מאן דבעיא³ עלי כמה דכתיב שרפים עומדים ממעל לו⁴ וע"ד כתיב בקרח הנועדים על יי' דבגנייהו⁵ אתער מאן דאתער⁶ דאתי מסטרייהו אוף הכא⁷ הביאו עלי כפרה עלי ממש בגין דיתבסם⁸ ויתעבר ולא אשתכח חויא באתר דשארי וכ"כ למה על שמעטתי את הירח ושלטא בה מאן דלא אצטריך ובגיני כך כתיב ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב</p>	<p>ודאי, כדי שיעבור אותו הנחש, ויתבשם מי שצריך. עלי, כמו שכתוב שרפים עומדים ממעל לו, ועל זה כתוב בקרח, הנועדים על ה', שבגללם מתעורר מי שמתעורר שבא מצדם, כמו כן כאן הביאו עלי כפרה, עלי ממש, כדי שיתבשם ויעבור ולא ימצא הנחש במקום ששורה, וכל כך למה, על שמעטתי את הירח, ושולט בה מי שלא צריך, ולכן כתוב ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב.</p>
<p>זכאה דרא דר"ש בן יוחאי שארי בגויה זכאה עדביה בין עלאין ותתאין עליה כתיב אשריך ארץ שמלכך בן חורין מהו בן חורין דזקיף רישא לגלאה ולפרשא מלין ולא דחיל כהאי דאיהו בן חורין</p>	<p>אשרי הדור שרבי שמעון בן יוחאי שרוי בתוכו, אשרי גורלו בין עליונים ותחתונים, עליו כתוב, אשריך ארץ שמלכך בן חורים, מהו בן חורים, שזוקף ראש לגלות ולפרש דברים, ואינו פוחד כזה, שהוא בן חורין.</p>
<p>ויימא מאי דבעיא ולא דחיל מהו מלכך דא הוא רשב"י מאריה דאורייתא מאריה דחכמתא דכד הוה רבי אבא וחברייא חמאן לרבי שמעון הוה רהטי אבתריה ואמרי אחרי יי' ילכו כאריה ישאג</p>	<p>ויאמר מה שהוא רוצה ולא פוחד, מי זה מלכך, זה הוא רבי שמעון בן יוחאי בעל התורה בעל החכמה, שכשהיה רבי אבא והחברים רואים את רבי שמעון, היו רצים אחריו ואומרים, אחרי ה' ילכו כאריה ישאג.</p>
<p>אמר רבי שמעון כתיב והיה מדי חדש</p>	<p>אמר רבי שמעון, כתוב והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו, למה,</p>

¹ כל שליטת הס"מ והחיצונים וכל הקלקולים כולם הוא הכל בסיבת מיעוט הירח, אשר נתייחד בה המיעוט ביום ד' דמעשה בראשית. והרי היה כ"ז ע"י הקב"ה בעצמו, וזהו שאמרו בפ' אחרי מות (עט ע"ב) ובפ' פנחס (רמח ע"ב) אמר הקב"ה הביאו עלי כפרה עלי בגיני כו' בגין סבת דילי כו', כי הקב"ה בעצמו היה המסבב את כל זה, כי הוא ית"ש יסד את מיעוט הירח אשר ע"ז ניתן מקום לשליטת היצר הרע בהאדם, ולהעשות ע"י חטא האדם כל הפגם והקלקולים כולם אשר למעלה ולמטה רח"ל (דע"ה ח"ב קנז ע"ב, עיי"ש עוד).

² פי' הביאו כפרה לדחות הקליפה שעלי שלא תינק מהמ' ודריש עלי סמוך לי והביא ראייה מפ' שרפים עומדים ממעל לו ומפסוק הנועדים על ה' (מ"מ). הן אחידן ומתקשרן בה, כמ"ש פ' בשלח דף ס סוף ע"א, וע' פ' נח דף סד ע"א, ופ' תשא קצד ע"ב, ופ' אחרי שם עט ע"א, ולכן הוא השעיר כדי להעבירם מעליה (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

³ שיתבסם מאן דצריך להתבסם, והוא השכינה הקדושה, ולא יטעמו הם מהביסום מאומה (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

⁴ והרי הוה שם הכוונה רק על הדביקות וההתקרבות ועיניהם צופיות עליו. כן הוא הכוונה כאן במה שאמר "עלי", אלא ששם הוא עמידתם כדי להפק רצונו במה שיצוה עליהם. וכאן הוא כדי להאחז ולהניק ח"ו, ואמרו הביאו כפרה עלי, ר"ל להסיר ולהדחיק את הס"א העומד עליו להאחז ח"ו (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

⁵ ר"ל בשביל הרשעים (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

⁶ והוא הס"א דאתעיר להאחז ח"ו (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

⁷ ר"ל ועוד (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

⁸ ר"ל כי מקודם אמר הכוונה במלת "עלי" שהוא בשביל העומדים עליו וכנז', אבל עתה אמר עלי ממש בגין דיתבסם (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

<p>בחדשו ומדי שבת בשבתו אמאי שקיל דא בדא אלא כלא בחד דרגא סליקו¹ דא אזדווג בדא וחדוותא דדא לא אשתכח אלא כד אתגלי עתיקא קדישא וכדין חדוותא דכלא</p>	<p>שקול זה בזה, אלא הכל בדרגה אחת, עולה זה מזדווג עם זה, ושמחה של זה עם זה לא נמצאת אלא כשמתגלה העתיק הקדוש, אז זוהי שמחת הכל.</p>
<p>ותנינן כתיב מזמור שיר ליום השבת ליום השבת ממש שבהא דקא משבח קב"ה² כדין חדוותא אשתכח ונשמתא אתוספת דהא עתיקא אתגלי וזווגא יזדמן³ אוף הכי בחדותותי סיהרא דהא נהיר לה שמשא בחדוותא דנהירו דעתיקא לעילא⁴ בגיני כך האי קרבנא הוא לעילא בגין דיתבסם כלא וישתכח חדוותא בעלמא וע"ד הביאו עלי כפרה דייקא מלה</p>	<p>ושנינו כתוב מזמור שיר ליום השבת, ליום השבת ממש, השבח שמשבח הקדוש ברוך הוא, אזי נמצאת שמחה, ונשמה מתוספת שהרי העתיק התגלה, והזווג יזדמן כמו כן כאן, בחדוש הלבנה, שהרי מאיר השמש בשמחת האור של העתיק למעלה, לכן הקרבן הזה הוא למעלה, כדי שהכל יתבשם ותמצא שמחה בעולם, ועל כן הביאו עלי כפרה, דבר מדויק.</p>
<p>תאנא כתיב עולת שבת בשבתו על עולת התמיד דבעי לכוונא לבא לעילא לעילא יתיר משאר יומין וע"ד על עולת התמיד דייקא⁵ תניא כתיב בחנה ותתפלל על יי' על דייקא בגין דבגין במזלא קדישא⁶ תליין כמה דאוקימנא ולית לך מלה באורייתא או את זעירא באורייתא דלא רמיזא בחכמתא עלאה ותליין מניה תלי תליין ריזין דחכמתא עלאה הה"ד קווצותיו תלתלים והא אתמר</p>	<p>למדנו כתוב עולת שבת בשבתו, על עולת התמיד, שצריך לכוון את הלב למעלה למעלה, יותר מבשאר הימים. ועל זה על עולת התמיד דווקא, למדנו כתוב בחנה, ותתפלל חנה על ה' על דווקא, משום שהבנים תלויים במזל הקדוש כמו שבארנו, ואין לך דבר בתורה או אות קטנה בתורה שלא רמוזה בחכמה העליונה, ותלויים ממנה תלי תלים של סודות החכמה העליונה, זהו שכתוב קווצותיו תלתלים והרי נתבאר.</p>
<p>רבי יוסי אשכחיה לרבי אבא דהוה יתיב וקארי האי קרא דכתיב השלך על יי' יהבך על דייקא דהא מזוני במזלא תליין</p>	<p>רבי יוסי מצא את רבי אבא שהיה יושב וקורא את הפסוק, שכתוב השלך על ה' יהבך, על דווקא, שהרי מזונות תלויים במזל.</p>
<p>ר' יהודה הוה קארי על זאת יתפלל כל חסיד⁷</p>	<p>רבי יהודה היה קורא, על זאת יתפלל</p>

¹ פי' מדי חדש היא המ' ומדי שבת הוא זעיר (מ"מ).

² פי' זעיר שהוא יום השבת, משבת לפרצופים העליונים (מ"מ).

³ מכאן תבין היתר הזיווג בר"ח כמו שהוא בשבת אף שהוא ימי החול וכן יש בו תוספת נשמה מדקאמר ונשמה איתוספת ולכן יש לומר כתר דקאמר עתיקא אתגלי אלא שבשבת אתגלי ממש לכן אומרים בו אי"ה מקום כבודו (זהר הרקיע).

⁴ פי' כי האור ע"ק נמשך למטה אך היא אינה יכולה לעלות שם כמו בשב' וגם כי אין נהירו דע"ק אלא לה אך שמש' בעצמו אין לו חידוש כי כתר דר"ח הוא דז"א ובשב' הוא דא"א. (זהר הרקיע).

⁵ פי' עולת תמיד במ' ועולת שבת בזעיר שהוא ע"ג המ' (מ"מ).

⁶ פי' במזלא דאריך וזהו על ה' כי ה' הוא זעיר ואריך הוא עליו וכן השלך על ה' יהבך הוא אריך ג"כ שהוא ע"ג זעיר (מ"מ).

⁷ והביא פ' זה אגב פ' על ה' אע"ג דהתם באריך והכא בזעיר, אבל לעת מצא כמה דכתיב דרשו ה' וכו' דהיינו בעשרת ימי תשובה שהתשובה היא באימא ונה"י דאימא בזעיר ולכן אמר הכתוב על זאת שהוא זעיר יתפלל כל חסיד לעת מצא דהיינו בעשרת ימי תשובה שאזי מתגלית אימא ונה"י דאימא בזעיר (מ"מ).

<p>אלו לכת מצא על זאת ודאי¹ לעת מצא הא אוקימנא אבל לעת מצא כמה דכתיב דרשו יי בהמצאו וקראוהו בהיותו קרוב</p>	<p>כל חסיד אלו לעת מצא, על זאת ודאי, לעת מצא, הרי בארנו. אבל לעת מצא, כמו שכתוב דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב.</p>
<p>ד"א לעת מצא בשעתא דנהרין² נגדין ואתמשכאן ומסתפקי אבהן ומתברכאן כלא רק לשטף מים רבים מאן שטף מים רבים דא עמיקא³ דמבועין ונהרין דמאן יזכה ליה ומאן יזכה לקרבא ולסלקא תמן הה"ד ביה רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו דהא לא זכאין ולא יכלין</p>	<p>דבר אחר לעת מצא, בשעה שנהרות שופעים ונמשכים, והאבות נהנים והכל מתברכים, רק לשטף מים רבים. מה זה השטף מים רבים, זהו עומק המעיינות והנהרות, שמי יזכה לו, ומי יזכה להתקרב ולעלות לשם, זהו שכתוב בו רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו, שהרי לא זוכים ולא יכולים.</p>
<p>רבי יצחק אמר כתיב אחת שאלתי מאת יי אותה אבקש וגו' זכאין אינון צדיקייא דכמה גניזין עלאין טמירין להו בההוא עלמא דקב"ה משתעשע בהו באינון עלמין כמה דאוקימנא בנעם יי⁴ והא אתמר</p>	<p>רבי יצחק אמר כתוב, אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש וגו', אשריהם הצדיקים שכמה גניזים עליונים שמורים להם באותו העולם, שהקדוש ברוך הוא משתעשע עמם באותם העולמות, כמו שבארנו בנעם ה', והרי נתבאר.</p>
<p>רבי חזקיה אמר מהכא עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו יעשה תעשה מבעי ליה אלא יעשה ודאי⁵ היינו יוסף⁶ על ימין חמש עשרה שנה והיינו השלך על יי יהבך וכתוב ותתפלל על יי וכלא חד זכאה חולקהין דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא</p>	<p>רבי חזקיה אמר מכאן, עין לא ראתה אלהים זולתך, יעשה למחכה לו. יעשה, היה צריך להיות תעשה, אלא יעשה ודאי, היינו יוסף על ימין חמש עשרה שנה, והיינו השלך על ה' יהבך, וכתוב ותתפלל על ה' והכל אחד, אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם</p>
<p>פ/א</p>	
<p>דאתי עלייהו כתיב וישמח כל חוסי בך לעולם ירננו ותסך עלימו ויעלצו בך אוהבי שמך וכתוב אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך וכתוב ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת דורשיך יי</p>	<p>הבא, עליהם כתוב וישמחו כל חוסי בך, לעולם ירננו ותסך עלימו ויעלצו בך אוהבי שמך, וכתוב אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך, וכתוב ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת דורשיך ה'.</p>

¹ פ' זאת היא מ' וזעיר הוא על המ' (מ"מ).

² פ' הארות אימא היוצאים מיסוד דידה בתוך זעיר ומאירים לחג"ת וז"ש ומספקי אבהן שהם חג"ת (מ"מ).

³ פ' לבינה עצמה אין מי ששיגגה והיא נק' שטף מים רבים ולכן אליו לא יגיעו רק לזעיר שבתוכו הארות אימא ולכן אמר הכתוב ברישא על זאת דהיינו לזעיר שהוא ע"ג המ' ונה"י דאימא בתוכו (מ"מ).

⁴ פ' הארה שבאה מאריך לאימא הנק' נועם ואימא נותנת לזעיר הנק' ה' וזהו נועם ה' (מ"מ).

⁵ פ' בני חיי ומזוני הם במזלא דאריך, ויעשה שהוא נסתר הוא באריך ולכן הביא ג' פסוקים יוסף על ימין וכו' היינו חיי, השלך על ה' וכו' היינו מזוני ותתפלל על ה' היינו בני וכולם במזלא דאריך תלין וכן כתב בזוהר בפ' ואתחנן דף רס"ז וז"ל יעשה למחכה לו תעשה מבע"ל וכו' נועם ה' ההוא דאתיא מעתיקא קדישא דההוא נועם מעתיקר עילאה נפקא, וכתב הרח"ו שם הבינה נק' נועם בקבלתה מן הכתר והנועם העליון וס"ס שם הזוהר יעשה מאן הוא עתיקא סתימאה דכולא דהא ביה תליא עכ"ל הרי בהדיא שיעשה למחכה לו הוא אריך לכן לא אמר תעשה דמשמע לבינה אומרים הנק' אלהים אלא יעשה הוא אריך (מ"מ).

⁶ ר"ל בלשון נסתר ולכן ט"ו שנה משם י"ה (יהל אור).

ברוך יי' לעולם אמן ואמן ימלוך יי' לעולם אמן ואמן	
---	--

^א בחד מלה (אור יקר).

^ב ארימת(אור יקר).

^ג מנטובא גורס גם את המוסגר.

^ד לא מופיע בדפוס מנטובא.

^ה נמחק ברח"ו במ"מ.

^ו נמחק בדפ"מ ובלש"ו.

^ז דרחמי (אור יקר)

^ח אָם (לש"ו).

^ט ע"ח נסירה א' גורס המוסגר.

נמחק במ"מ. ^י

^{יא} (ד') יר"ד נמחק באור יקר

^{יב} אזיל לוי"ו נמחק באור יקר. כצ"ל ד' אזיל לוא"ו וא"ו סליק ביר"ד יר"ד (יהל אור).

^{יג} מעטר ה' לו' באלף תק"ע. כצ"ל (יהל אור).

דההוא (מ"מ). ^{יד}

^{טו} דמיניה נגיד ונפיק" נמחק במ"מ, ובמקומו איתא דנגיד ונפיק מיניה

למעבר (מ"מ). ^{טז}

אור יקר גורס מכדבין. ^{יז}

נמחק באור יקר וגורס אתה מוסגר. ^{יח}

^{יט} ר' יהודה אמר דא עבדי זינין לשלטאה על ארעא (אור יקר).

^כ נמחק בגרמ"מ.

טרטיסא (אור יקר)? ^{כא}